

בִּיאַקְלָה למַזְאוֹן

דו"ח האיומים על המסדרונות האקולוגיים

א.ז.
טבת-ינואר

החברה להגנת הטבע
שומרים. מחנכים. אוהבים.

הדו"ח המלא מפורסם באתר החברה להגנת הטבע

www.teva.org.il

בין הרצוי למצווי

דו"ח האיים על המסדרונות האקולוגיים

כתב ועריכה: ד"ר עפרי גבאי ואסף זנזרי

סקה: יעל זולברשטיין-ברזידה, יצחק כהן, עמית מנדلسון, לביא קורן, אבנר רינות

מנהל קרייטיב: יגאל אמר, we amor

עיצוב: גדי גרשון, רועי בלנק, we amor

תודתנו על הערות החשובות שהתקבלו מהאנשים הבאים:

דרור בוייל, שי טחנאי, שמוליק ידבע, יעל לביא-אפרת, ניר פפא, משה פרלמוטר,
לייזון שפירא, אברהם שקד - החברה להגנת הטבע,

דותן רותם רשות הטבע והגנים.

מייפוי: דקלה זידמן, ייחידת הממ"ג, החברה להגנת הטבע.

מרץ 2019

תוכן העניינים

4	מפת מסדרונות אקלוגיים ארצית
5	תקציר מנהליים
7	הקדמה
17	חלק א' - היבט התכנוני
23	צוארי בקבוק ומסדרונות מאויימים
24	מחוז חיפה
44	מחוז מרכז
80	מחוז ירושלים
98	מחוז דרום
122	מחוז צפון
162	חלק ב' - היבט המ膳קי
168	הר ירושלים
175	גליל
182	נגב
188	המסדרון הארץ מזרחית לשוהם
194	המסדרון הארץ בין חדרה לאום אל-פאתום
210	סיכום
217	מקורות

קטוע מסדרונות אקולוגיים חיוניים לשימור

- ערוץ נחל ——————
- כביש ——————
- מסילת ברזל ——————
- גדר הפרדה קיימת
- גדר הפרדה מתוכננת
- קטוע חיוני לשימור
במסדרון אקולוגי
- מסדרון אקולוגי לפי
רשות הטבע והגנים

תקציר מנהלים

מאז הוצגו המסדרונות האקולוגיים וחסיבותם במסמך "מדורנות אקוולוגיים בשטחים פתוחים – כליל לשמרות טבע" בשנת 2000, המשג נטמע במידה רבה בשיח הציבורי והתכנוני. הישג ממשותי לשימור המסדרונות האקולוגיים הושג כאשר בשנת 2016 בעדכון 1 לתוכנית המתאר הארץית המשולבת לבניה, לפיתוח ולשימור (תמ"א 35), סומנה שכבת מסדרונות אקוולוגיים ארציים. זו הייתה הפעם הראשונה שמסדרונות אקוולוגיים זכו להכרה סטטוטורית ברמה הארץית. בשנים האחרונות הנושא מקבל התייחסויות בתכניות מתאר שונות ובעבודות לתוכן מסדרונות ולהסדרת ההתנהלות בהם, ואף משפיע על החלטות תכנוניות ברמות שונות.

למרות התקדמות המשמעותית, ההגנה על המסדרונות סובלת משני ליקויים משמעותיים:

1. עדכון 1 לתמ"א 35 לא מעניק הגנה מספקת, בעיקר מאחר שהמסדרונות האקולוגיים הארץיכים הותוו באופן סכמטי בלבד, כקיימים נעדרי מים רוחב. ללא התוויה של גבולות המסדרונות מתארש בהם כرسום מתמשך עד כדי מצב בו נותר מה"מסדרון" רק קו על הניר, אשר ספק רב אם יכול לתפקיד בפועל.

דיקתוואי המסדרונות והתוויותם כשכבה פוליגונלית נעשו על ידי רשות הטבע והגנים ב-2015. שכבה זו משמשת במוסדות התכנון, אך היא נטולת תוקף סטטוטורי.

2. גם כאשר שטחי המסדרונות מסווגים בתכניות פתוחים, אין הנחיות מחייבות לניהול שטחים אלה אשר יבטחו את תפקידם כמסדרונות. כתוצאה לכך, תא שטח אשר בתכניות נראה כשטח פתוח, בפועל עשוי להיות בלתי עברי לחלווטין למינים רבים. בנוסף, עשויים להתקיים בו מפגעים נוספים כגון תאורה, רעש, פסולת חקלאית ואחרת, המקשים על קיום בעלי החיים ופוגעים בתפקיד המסדרון.

לאור היקפי הפיתוח הנמרצים, נדרשת פעולה מהירה על מנת להבטיח את המשך שלומותם של המסדרונות כך שייתאפשר המשך קיומו של רצף השטחים פתוחים בארץ.

מסמך זה מציג את מצבם של המסדרונות האקולוגיים בישראל כיום, תוך התייחסות לשני היבטים המשפיעים על מצב המסדרונות: היבט התכנוני – מה מצב ההגנה הסטטוטורית על המסדרונות, והיבט המ膳קי-ניהולי, העוסק במצבם בפועל.

בhbט התכנוני מוצג מיפוי של שטחי מסדרונות אשר יש צורך מיוחד לשמר עליהם, בגלל חשיבותם לשמרות רצף השטחים הפתוחים ובגלל פגיעותם ביום או בעקבות תכניות פיתוח. מופו-140 קטיעי מסדרונות שיש חשיבות לשמר עליהם לפי אמות המידה הבאות:

1. מסדרון צר מאוד, או מושפע מהשפעות שלולים של כבישים, מסילות, אזורי מגורים, תעשייה וכו'. מסדרון נחשב צר אם רוחבו קטן מ-300 מטר או 800 מטרים במרחב שחיות בו אוכלוסיות צבאיים.

2. קטיעי מסדרונות שתוכניות פיתוח עתידיות יצמצמו אותו לרוחב שיפגע בתפקידם, לעתים בצורה אנושה – ממשמע, המסדרון יפסיק לתפקיד כזה. לפי קритריון זה נכללו בדו"ח גם שטחים שאינם בהכרח צווארי בקבוק ביום, אך יהפכו להיות כאלה אם יתמשו תוכניות פיתוח.

3. קטיעי מסדרונות שהם החלופה היחידה במרחב ובאותה מערכת אקולוגית לחיבור בין שטחים – ממשמע, בלבדיהם לא תהיה קישוריות. כך גם לגבי צוואר בקבוק שיש להם חלופה אחת או שתיים, אך החלופות מאוימות או שתפקודן לקוי.

כמחצית (46%) מקטיעי המסדרונות שמופיעו נמצאים בין שני אזורי פיתוח אינטנסיבי (ישובים ואזורי תעשייה), וקרוב לוודאי שבגלאן השפעות השליליות מאזורי הפיתוח, גדולים האפקטיבי הוא קטן מזה הנראה במפה. כשני שלישים (65%) מהקטיעים שמופיעו זרים או מופרעים על-ידי תשתיות בצורה שעשויה לפגוע בתפקידם.

בabit הממתקי-ניהולי נבחנו מכשולים לתפקידם של מסדרונות אקולוגיים במספר אזורי בארץ. הממצאים מארים פער שקיים בין שטח המסדרון המתוכנן לשטחו בפועל. גם אם מבחינה תכנונית המסדרונות שנבחנו הם לכארה פתוחים, יש הפרעות רבות ש"סקופות" למערכת התכנון ושפוגעות בתפקיד המסדרונות. כתוצאה לכך, גדולים האפקטיבי של חלק משטחי המסדרונות, הוא מצומצם בהרבה מהמתוכנן.

העבודה מלמדת שלמרות חשיבותם של המסדרונות, אין גוף האחראי על המשך תפקידם ומצביעה על כך שלא ניהול, שטחי המסדרונות הולכים ומבדים את יכולתם למלא תפקידם האקולוגי. לפיכך יש הכרח בפיתוח מנגן לניהול שטחים אלה, אשר יבטיח את המשך תפקידם.

הشمירה על המסדרונות האקולוגיים דורשת פעולה בשני אפיקים:

1. סטטוטורית – הגדרה מרחבית של שטחים אלה, ומערך הנהיות להתנהלות בשטחים;
2. ניהולית – הגדרת גוף המנהל את השטח באופן שמאפשר שימירת טבע וחקלאות, כולל פיקוח ואכיפה.

لتפקיד מרכיב שכזה נדרש גוף בעל סמכויות ויכולות ברמה הארץית, עם מערכ פיקוח והיכרות עם השטח. אנו סבורים שיש לבחון אפשרות לפיה הסירות הירוקה תשמש, לצד תפקידיה המסורתיתם, גם כגוף המוסוגל לבצע את התפקיד המורכב, תוך התאמות למשימות הנדרשות. פעילות זו תוכoon ע"י מנהלת הכלולת את המועצות האזורית, משרד החקלאות, רשות הטבע והגנים ובעלי עניין נוספים. המנהלת תהיה הגוף המוצע שתחזקה את מדיניות הניהול.

הקדמה

רקע כללי

הקדמה רקע כללי

מצבם של המסדרונות האקולוגיים בישראל

מסדרון אקולוגי הינו רצואה רציפה של שטחים פתוחים, המיצרת קשריות בין שטחים טבעיים. קשריות זו חשובה לשם החלפת מטען גנטי בין אוכלוסיות, הכרחית לשם קיומם לארוך זמן ושמירת המגנון הביוולוגי ותפקודן המיטבי של המערכות האקולוגיות.

בעלי החיים והצמחים מוגנים בצורה מיטבית בשמורות טבע, אולם לא ניתן לשמור על הטבע באמצעות שמורות טבע בלבד. אם שמורות הטבע יתקיימו כאיים המנותקים זה מזה, לא יתקיים מעבר פרטים בינם, ואוכלוסיות בעלי החיים והצמחים שחיות בהן יהיו מבודדות זו מזו, ללא מCKER להתחדשות אוכלוסיות לאחר משברים ולא תחלופה של מטען גנטי בינם. תחולפות גנים בין אוכלוסיות הינה הכרחית לשמרות החוץ של האוכלוסיות ולעמידותן בפני מחלות ושינויים סביבתיים. אוכלוסיות מבודדות, שיכולת התנוועה שלהן מוגבלת, מאופיינות במגון גנטי נמוך והן יותר רגישות למחלות ולשינויים בתנאי הסביבה. כתוצאה לכך אוכלוסיות מבודדות הן יותר פגיעות ונזונות בסכנה גבוהה יותר להכחדה. חשיבותם של המסדרונות האקולוגיים היא בשמרות הקישוריות בין השטחים הטבעיים, שמאפשרת מעבר פרטים או יחידות רבייה כמו אבקה, ובכך מאפשרת התחדשות אוכלוסיות לאחר משברים וחילופי מטען גנטי בין אוכלוסיות.

מאז הוצגו המסדרונות האקולוגיים וחשיבותם במסגרת "סדרונות אקולוגיים בשטחים פתוחים: כלי לשימור טבע" (שקיי ושות, 2000), המושג נטמע במידה רבה בשיח הציורי והתכנוני.

סקירות המסדרונות בכל אזור הארץ ודויק התוואי שלהם נעשו במסגרת שהוציאה רשות הטבע והגנים ב-2015 (רותם ואחרים, 2015). מסמן זה אף הציג הוראות והנחיות לשטחי מסדרונות והציג, בהתבסס על מחקרים שונים, כללי מפתח בייחס לרוחב המסדרונות המומלצים במרקם שונים, כתלות באופי בית הגידול ובמינים האמורים להשתמש בו.

הישג משמעותי לשימור המסדרונות האקולוגיים הושג כאשר בשנת 2016 בעדכון 1 לתמ"א 35, סומנה שכבת מסדרונות אקולוגיים ארציים. חמ"א 35 תוכנית מתאר ארצית משולבת לבניה פיתוח ושימור מהוות את המדיניות התכנונית ברמה הארץית בכל הנוגע לבניה, לפיתוח ולשימוש, וסימון המסדרונות בה מהוות צעד ממשוני בשימירה על מסדרונות אקולוגיים ורכיפות שטחים פתוחים. זו הפעם הראשונה שסדרונות אקולוגיים זוכים להכרה סטטוטורית ברמה הארץית. יש לכך חשיבות רבה, אולם אין די בכך על מנת להבטיח את המשך תפקודם של המסדרונות מהסיבות הבאות:

■ אין בעדכון בכדי להניע הגנה מספקת, בעיקר מחשש מהסדרונות האקולוגיים הארץים הותוו באופן סכמטי בלבד, כקוים נעדרי ממד רוחב. ללא התוואי של גבולות המסדרונות מתרחש בהם CORSOM מתmeshק עד כדי מצב בו נותר מה"סדרון" רק קו עלנייר, אשר ספק הרבה יכול לתפקיד בפועל.

■ המסדרונות בתיקון 1 לתמ"א 35 סומנו בקנה-מידה ארצי, ללא התייחסות לשטחים חשוביים לקישוריות ברמה המקומית. המשמעות היא שטחים רבים בעלי חשיבות לא מוגנים ע"פ התמ"א, ואף עלולים להיות פס נלא משמעותיים או לא ראויים להגנה עקבן.

מהו מסדרון אקולוגי?

הסדרונות האקולוגיים בתכנון בישראל

גם כאשר שטחי המסדרונות משורטטים בתכניות פתוחים, אין הנחיות מחייבות לניהול שטחים אלה אשר יבטיחו את תפקודם כմסדרונות. לדוגמה, אין כל הוראות הנוגעות לגידור ולמכשולים אחרים בשטח. כתוצאה לכך, תא שטח אשר בתכניות נראה כשטח פתוח, בפועל עשוי להיות בלתי עביר לחלוון. בנוסף, עשויים להתקיים בו מפגעים נוספים כגון גגון תאורה, רעש, פסולת חקלאית ואחרת, אשר יכולים להשפיע על קיום בעלי החיים ופוגעים בתפקיד המסדרון.

בשנים האחרונות גוברת הכרה בהכרח להגן על המסדרונות האקולוגיים, או על מה שנשאר מהם, באזוריים מסוימים. הנושא מקבל התייחסויות בתכניות מתאר שונות ובעבודות לתכנון מסדרונות ולהסדרת הנהלות בהם. **טבלה 1** מסכמת את העבודות והתכניות שנעשו בנושא.

טבלה 1 - עבודות ותכניות לקידום מסדרונות אקולוגיים

תכניות סטטוטוריות

העבודה	גוף מוביל	סטטוס	משמעות התוצר
תכנית מתחזית מרחיב שקמה - שם"מ 43/14	מין'ה לתכנון 43/14	מאושר (2012)	מטרות התכנית: הגדרת השטחים הפתוחים לשוגיהם, וביקורת כללים והנחיות לטיפוחם תוך שמירה על ערכי טבע, נוף, מורשת ואיכות סביבה. כמו כן, תכנון של רצף שטחים פתוחים, שמירה על ערכי טבע, וכן שמירה על מסדרונות אקולוגיים.
תכנית מתחזית למחוז ירושלים שם"מ 30/1	מין'ה לתכנון 30/1	מאושר (2013)	בתכנית המתאר של מחוז ירושלים הוטמעו חיצים אקולוגיים והנחיות לבחינות של תכניות ביינוי שיישגנו לאזוריים אלו או לאזוריים סמוכים להם.
תכנית מקומית – שטחים פתוחים במועצה האזורית בני שמעון מס' 56/305 שם"מ 02/56	מין'ה לתכנון 02/56	מאושר (2015)	התכנית מגדרה את תווויי השטח הפתוח המוגדר מסדרון אקולוגי ואות מהותו כשטח טבעי המאפשר מעבר של צמחים ובעלי חיים. כמו כן מפורטות בה הנחיות למידת הפיתוח המותר והאסור בתחום המסדרון, לרבות הגדרה שבמkommenות שרוחב המסדרון בהם הוא פחות מ-300 מ' לא יותר כל פיתוח נוסף.
עדכון 1 לתמ"א 35 בו סמנה שכבת מדרונות אקולוגיים ארציים	מין'ה לתכנון 35/1	מאושר (2016)	תמ"א 35 מהווה את המדיניות התכנונית ברמה הארץית בכל הנוגע לבנייה, לפינוי ולשימור, וסימן המסדרונות בה מהו צעד ממשמעותי בשמירה על מסדרונות אקולוגיים ורכזיות שטחים פתוחים. זו הפעם הראשונה שמדרונות אקולוגיים זוכים להכרה סטטוטורית ברמה הארץית.

העבודה	גוף מוביל	סטטוס	משמעות התוצר
תכנית תמא / 3 21/25 נחל איילון וסביבתו	מיןhal התכנון	בשנת 2017 הועדה המחויזת המליצה למועצה הארצית להפקיד את התכנית.	יעיקרית מטרות התכנית הינה קביעת גבולות הנחל וסביבתו בהתאם ליעודה בתכנית המתאר המחויזת תמן 3/21, והתוויות מסדרון אקולוגי נופי וסביבתי רציף לאורך הנחל וובליו. התכנית קובעת הנחיות והוראות לצורכי שמירה ושיקום ערכי הטבע והנוף לאורך הנחל ונותנת הנחיות להבטחת תפוקדו התקין של הנחל כנקז ראשי של שטחים אזוריים נרחבים. לצד תפוקד הנחל וסביבתו כסדרון אקולוגי - נופי רציף שוחזה את תחום המחויז קובעת התכנית הנחיות להמשך העיבוד החקלאי באזורה
תכנית מחוזית – סובב בקעת הנדייב -תמא 5/6	מיןhal התכנון	טרם אוישה – סימה שימוש התנדדיות בשנת 2009	התכנית הציגה את חשיבותם של המסדרונות האקולוגיים לשימירה על מגוון ביולוגי גנטי ולקיים מדורות של אוכלוסיות טבעיות. כמו כן, יש בתכנית המלצות להתנהלות בשטחיים מסדרוניים.
תמא 1	מיןhal התכנון	טרם אוישה	אומנם תמא 1 לא משלבת את המסדרונות האקולוגיים בתשritis ולא נותנת להם ביטוי של הוראות בגוף התכנית, אך במטרות-העל בפרק שטחים הפתוחים ניתן התיחסות לתפוקדים אקולוגיים: "שמירת ערכי הטבע, המערכות האקולוגיות הטבעיות והמגוון הביולוגי, הריצפות והKİשוויות בין שטחים פתוחים ומתחן ביטוי לחשיבותה של ארץ ישראל כמפגש שלוש ייששות וכסדרון אקולוגי בו יבשתתי". גם בפרק הנחלים בחלק העוסק במטרות מוגדר תפוקדו האקולוגי של הנחל, כ"סדרון אקולוגי המחבר בין שטחים טבעיים שונים והוא בעל ערכיהם אקולוגיים, נופיים ומורפולוגיים בפני עצמו".
פרוט וDOI הסדרונות הארציים האקולוגיים בארץ בתמ"א 35 / 1 ב頓 תכנית מחוזית חלקית של מחויז מרכז.	רט"ג בתהליכי קידום בוואדע המחויזת מרכז	הגנה סטטוטורית על המסדרון הארצי במחויז מרכז.	
תכנית האסטרטגית לשטחים פתוחים	מיןhal התכנון	בתהליכי עבודה	הגנה סטטוטורית
תכנית מתאר כוללנית מושבה אזורית מג'ידו	המועצה האזורית מג'ידו ומינהל תכנון	בתהליכי עבודה	הגנה סטטוטורית -התכנית אמורה להטמע את המסדרונות אקוולוגיים מקומיים בມועצה אזורית מג'ידו.

העבודה	גוף מוביל	סטטוס	משמעות התוצר
שקדי יושדות. 2000. מסדרונות אקוולוגיים בשטחים פתוחים: כל לשימירת טבע.	רט"ג	2000	מצגת התפיסה של המסדרונות האקוולוגיים והתויה עקרונית של המסדרונות בישראל.

העבודה	גוף מוביל	סטטוס	משמעות התוצר
תכנון מסדרון אקולוגי בעמק חרוד	מוטי קפלן, רט"ג ומכללת סמינר הקיבוצים	2011	המסמך מתכוון את תווואי המסדרון האקולוגי בשטח חקלאי. המסמך מנתח תא שטח נרחב שבין הגלבוע לנחל יששכר ובמרכזו עמק חרוד.
רוכם 2015, מסדרונות אקולוגיים מהלכה למשה, עקרונות והנחיות לתכנון וממשק למסדרונות אקולוגיים בישראל.	רט"ג	2015	ריכוז מידע מחקרים מדעיים ומסמכים והנחיות מרחבי העולם. חלק מההנחיות ניתנו לשונן ואחרות הותאמו לתנאי הארץ ולמדיניות התכנון הנוכחית כאן. כולל דוגמאות מתקנות ומיזמים שבהם הוטמעו המלצות לשיפור תפקודם האקולוגי של מסדרונות ושל מעברים הכרחיים.
פרויקט צירים אקולוגיים מזרח גליל תחתון	רט"ג ומכון דש"א	2018	התווית המסדרונות ברמה המקומית ככלי לתכנון ולניהול.
פרויקט צירים אקולוגיים הנגב המערבי	רט"ג מכון דש"א	בתהליכי עבודה	התווית המסדרונות ברמה המקומית ככלי לתכנון ולניהול.
מייפוי צוארי בקבוק וחסמים במסדרונות 65 אקולוגיים מככיביש ועד מודיעין	הגן"ס מכון דש"א	בתהליכי עבודה	התווית המסדרון הארץ-במרכז הארץ, ככלי לתכנון ולניהול.

עבודות לניהול המסדרונות				
העבודה	גוף מוביל	סטטוס	משמעות התוצר	
תכנית אב לשטחים פתחים בגולן – מועצה אזורית גולן	רט"ג, קק"ל, מועצה אזורית גולן	2014	הטכניקת מגדריה הנחיה לשטחים פתוחים בשטחי המועצה האזורית גולן. הטכניקת מאמצת את תווואי המסדרונות האקולוגיים שהציעה רט"ג, והוא מכילה עליון הגבולות פיתוח ושימושים מותרים. הטכניקת מגדריה את השטחים המזוהים למסדרונות "אחו גולני" שמרתתו "שמורת השטחadesh" בימי אקסטרסיבי.	
מסדרונות אקולוגיים מקומיים במועצה אזורית מג'יד- מתווה לגביות בתהום התכנון, החקלאות והמרעה	רט"ג, החל"ט, מרכז המועצות האזוריות והמועצה האזורית מג'יד	הסתיימה ב-2015	כלי לניהול שטח המסדרון. ומצאת בהליך הטעמה בתכנין הколоונית של המועצה האזורית מג'יד	
פרויקט מייפוי מסדרונות אקולוגיים באזורי כפר סבא על ידי מתנדבים	היחידה האזורית לאיונות הסביבה בשרון	בתהליכי עבודה	כלי לשיפור מצב המסדרון באזורי פג'ע ומקוטע	
כלי לניהול שטחי המסדרונות בישראל	רט"ג ודש"א	בתהליכי עבודה	כלי לניהול שטח המסדרון באזורי פג'ע ומקוטע	

השפעות המסדרון האקוּלובי על החלטות במערכת התכנון

שילוב המסדרונות האקוּלוביים בתכניות ברמות שונות במערכת התכנון השפייע על החלטות תכנניות ברמות שונות. להלן מספר דוגמאות להחלטות כאלה:

■ **החלטה בתכנית מס' 354-0411520 תיירות וספורט אל-בייר - התכנית מציעה שינוי יעוד מאזור חקלאי לאזורי תיירות.** מטרת התכנית היא הקמת אתר נופש שיישמש להקמת אתר קמפינג, בריכת שחיה, קיוסק ומשרד הנהלה. השטח מצוי בתחום מסדרון אקוּלובי ארצי על פי תמ"א 1/35. בדion להפקדה שהתקיים בזעודה המחויזית חיפה בתאריך 6.10.16 קיבלה הזעודה קיבלה סקירה מטעם נציג רט"ג בדבר רגשותו של השטח. הובחר לו זעודה כי ייעודו של מרחב המסדרון האקוּלובי הוא לשמש כשטח מעבר של בעלי חיים מאזור רכס הר אמר לאזורי הרי נשא. בנוסף, הוצע כי השימושים המוצעים בתכנית יהיו פגעה בשטחים הפתוחים. לפיק וועל רקע האמור לעיל, החלטה הזעודה לדוחות את התכנית, בין היתר בגין כי התכנית נמצאת במרחב של מסדרון אקוּלובי המאושר בתמ"א/35 ובנסיבות לשטח מעבר אקוּלובי עלי המאושר בתת"ל 38.

על החלטה זו הוגש ערר לזעודה המשנה לערים של המועצה הארצית, והזעודה דחתה את העירור מהנימוקים הבאים: 1. תמ"א 1/35 מסמנת את המסדרון בסימון סכמטי בלבד, שיאנו מגדיר שטח ספציפי נתון, האמור מהוות מידע תכנוני למיסד תכנון על מנת שיישקלו רציפותם של שטחים פתוחים, לאור חשיבותו של המסדרון האקוּלובי ככח אשר נועד לקשור בין השטחים טבעיים וערקיים במטרה לאפשר מעבר מינים של חי וצומח. 2. ההכרה בחשיבות שמיorthו של מסדרון אקוּלובי בין ערערה לאום אל-פאתם משתקפת בתת"ל 38. 3. נמצא כי הטרמינולוגיה בה נקבעה הזעודה המחויזית בחלטה נשוא הערך הינה הטרמינולוגיה המתאימה גם לדעתנו. שטח התכנית נמצא בתחום מרחב מסדרון אקוּלובי, וככזה יש לבחון את השפעת השימושים המוצעים בתחוםו על המרחב ועל מטרות המסדרון האקוּלובי. 4. שטח התכנית מצוי

תכנית תיירות וספורט אל-בייר

בתחום רצף שטחים פתוחים המתכנס לכדי "צואר בקבוק" בין המרകמים הירונמיים של אום אל פחם ושל ערערה. "צואר בקבוק" שהתכוון בו דורש זהירות מופלת ומקובל עליינו כי אין לפודם במוגרתו תכנון שאינו צמוד דפון, לאור ערכיותו וחשיבותו של השטח. 5 אמנים, ייועדו בפועל של השטח הוא ייעוד חקלאי, ואולם אין זה כיעוד אשר גבר שינויו מתבקש במסגרת התכנית, מבחינת השלכותיו על הסביבה, ובבחינת השלכותיו על תפקודו של המסדרון האקולוגי.

תכנית מס' 351-0127621 איזור תעסוקה עירון - התכנית מייעדת איזור תעסוקה בתחום

המונייציפלי של המועצה האזורית מנשה. בשטח התכנית עובר מסדרון אקולוגי על פי תמ"א 1/35, אשר התכנית צפופה לפגוע בו. המתחם נשוא התכנית הינו המרחב הפתוח המשמעותי ביותר לאפשר תנوعת ארגניזם בצריך צפון-דרום. הוועדה קבעה כי אין מקום לאשר את התכנית כפי שהופקדה, מהnimוקים הבאים: 1. היבטי סביבה ושמירת מסדרון האקולוגי – מדובר בסוגיה כבדת משקל, הנוגעת לשמרות מסדרון אקולוגי ברמת חשיבות על אזורית בצריך צפון-דרום שהיא נזק בקבוק בקטע זה, ושיש לו גם חשיבות גבוהה בחיבור בין מערכות מים שמיצפון (שמורת טבע עין ארובות) לנחל עירון – וזאת בהתאם לשאלת האם התכנית כפי שהופקדה מאפשרת את קיומו של המסדרון. הוועדה קיבלה את ח"ד היוזץ האקולוגי וקבעה כי אכן קיימת חשיבות רבה לשמרות על מסדרון פתוח ברוחב של 200 מ' לפחות שיאפשר את קיומו של המסדרון האקולוגי הנ"ל, ואשר ישתלב עם נחל עירון (המהווה בית גידול לח בעל חיים אקולוגי רב), תוך שמרות קישוריות אל שמורות עין ארובות מצפון. בהתאם למסדרון האקולוגי, הרי שחשיבותו נובעת מעצם קיומו ולא רק מהשאלה האם הוא מוגן כבר סטוטורית בתכניות גבהות בהיררכיה.

תכנית איזור תעסוקה עירון

תכנית מס' 399-0432773 דרְך גִּישָׁה לַצְפֹּן פָּארֵק הַתְּעִשִּׂיָּה קִיסְרִיָּה – חִיבָּר מִזְמֻטָּה אֶוּרְקִיסְרִיָּה

עיקבא - מטרת התכנית: ייצירת מסגרת תכנונית להתוויות דרְך גִּישָׁה לַצְפֹּן פָּארֵק הַתְּעִשִּׂיָּה קִיסְרִיָּה (בעתיד גם למתחם בית העלמין האזרחי, כתלות במתחם שיושר). בדיעון בהפקדה בוועדה מחוזית חיפה הוועדה החליטה לדוחות את התכנית, לאחר שבחנה את האיזון הנדרש בין הצורך והתועלות התחבורתיות שבדרך מקומית זו לבין המחייב האקלומי והסבירתי שלה. עוד נאמר בהחלטה כי "תמ"א 1/35 שאושרה לאחרונה סומן מסדרון אקלומי ממזרח לאזור התעסוקה, עובדה המעידת על החשיבות הארצית של שמירה על שטח פתוח זה".

תכנית דרְך גִּישָׁה לַצְפֹּן פָּארֵק הַתְּעִשִּׂיָּה קִיסְרִיָּה – חִיבָּר מִזְמֻטָּה אֶוּרְקִיסְרִיָּה

■ מתקנים פוטו וולטאי קרקע החלטה בולקש"פ - בישיבת הולקש"פ 647 מТАרך 17.09.18

לאחר דיון עקרוני במיקום מתקנים פוטו וולטאי הוחלט כי: "אין מקום לאשר הקמת מתקנים במקומות בהם הם פוגעים ברציפות השטחים הפתוחים, בכלל זה רצועות נחלים ומסדרונות אקולוגיים וכן רצף שטחים פתוחים /חקלאים שבין מרחבים מבוונים". עקב החלטה זו נדחו מספר תוכניות למתקנים פוטו וולטאי לדוגמה: מתקן פוטו וולטאי-מושב עזיריקם שבו הוועדה דחתה את התכנית "לאור סמכותה למסדרון האקולוגי לאורך נחל האלה וכן לאור פגיעהה ברצף השטח הפתוח".

תכנית למתקן פוטו-וולטאי של מושב עזיריקם

ניתן לראות אם כן, כי ההכרה בחשיבות ההגנה על המסדרונות מחייבת אל מוסדות התכנון. עם זאת, לאור היקפי הפיתוח הנדרצים, נדרשת פעולה מהירה על מנת להבטיח את המשך שלמותם של המסדרונות כך שיתאפשר המשך קיומו של רצף השטחים הפתוחים בארץ.

מסמן זה מציג את מצבם של המסדרונות האקולוגיים בישראל כיום, תוך התייחסות לשני היבטים המשפיעים על מצב המסדרונות: ההייבט התכנוני – מה מצב ההגנה הסטטוטורית על המסדרונות, וההייבט הממשק-ניהולי, העוסק במצבם בפועל. מטרת העבודה להאיר את הנושאים הדורשים טיפול מיידי:

בהייבט התכנוני מוצג מיפוי של שטחי מסדרונות אשר יש צורך מיוחד לשמר עליהם, בגלל חשיבותם לשמרות רצף השטחים הפתוחים ובגלל פגעותם כיום או בעקבות תכניות פיתוח.

בהייבט הממשק מוצגים מספר מקרים המהווים דוגמא לשטחים המוגדרים סטטוטורית כפתחים ומיועדים לפקד נסדרונות, אך מגעים שונים וסוגיות הנוגעות לניהול השטח פוגעות בתפקידם. חלק זה ממחיש את הפער בין התכנון למצב בשטח ואת הצורך בניהול של שטחי המסדרונות.

חלק א'

הhibaוט התכנוני

שטחי המסדרונות המאוימים

05

04

03

02

01

מחוז
צפון

מחוז
דרום

מחוז
ירושלים

מחוז
מרכז

מחוז
חיפה

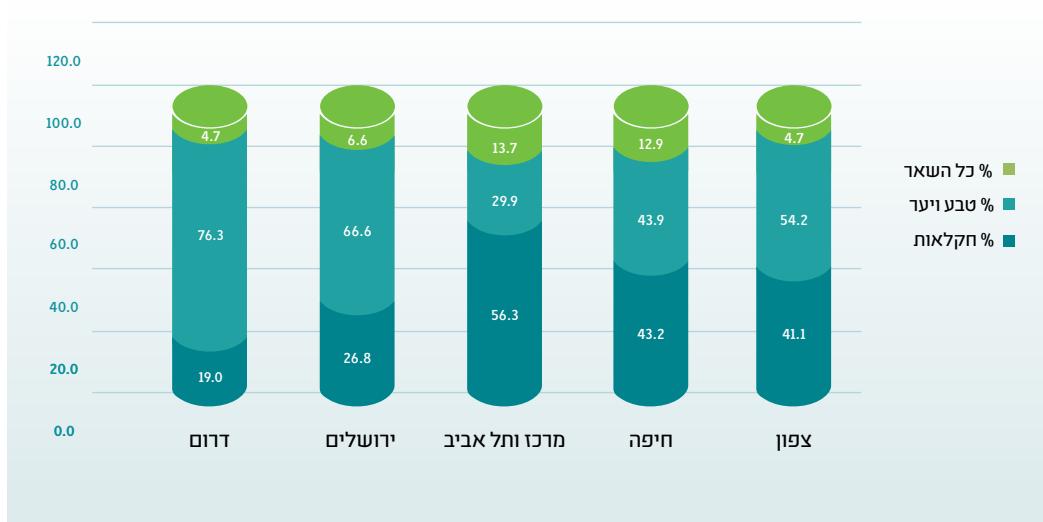
חלק א' היבט התכנוני

שטחי המסדרונות המאויימים

לעת

עדכון 1 לתמ"א 35, המסמן את שכבת המסדרונות האקולוגיים הארץים, משורטט באופן סכמטי קיימים, ללא התוויה של רוחב השטח אשר-Amor להוות את המסדרון. סימן שטחי המסדרונות כפוליגוניים נעשה ע"י רשות הטבע והגנים (רותם וחוב' 2015). שכבה זו מתווה את מערך השטחים הפתוחים שמחברים בין שטחי הליבה השמורים של שמורות הטבע, הגנים הלאומיים ושטחי תמ"א 22. שטחי המסדרונות במחוז דרום וירושלים הם ברובם שטחים טבעיים או מיוערים, במחוזות מרכז ותל-אביב הם מורכבים ברובם משטחים חקלאיים, ובchiaפה ובצפון הם מתחלקים בצורה דומה בין השניהם (תרשים 1).

השטחים שמרכבים את המסדרון האקולוגי

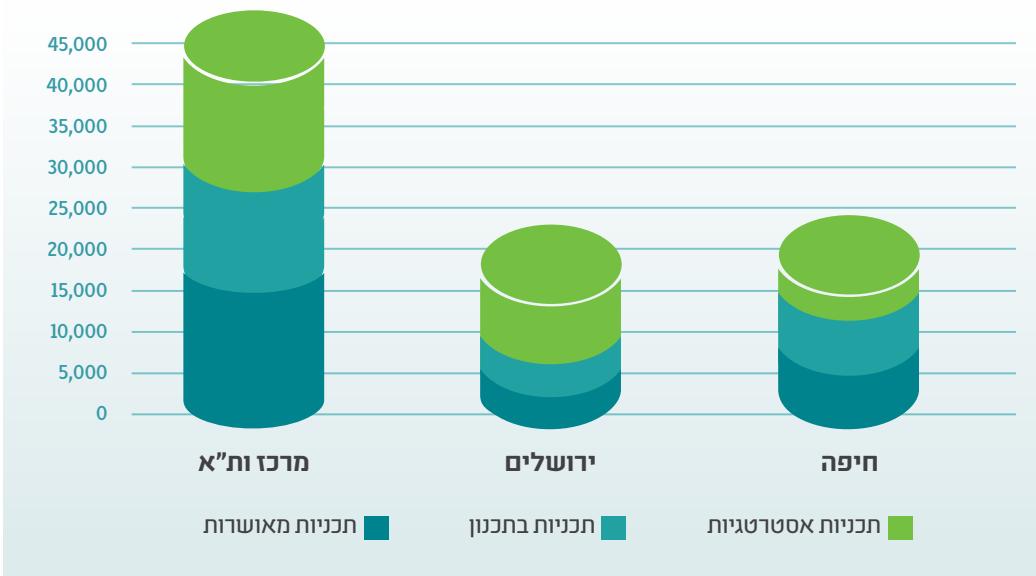

תרשים 1: סוג השטחים המרכיבים את המסדרונות האקולוגיים במחוזות השונים

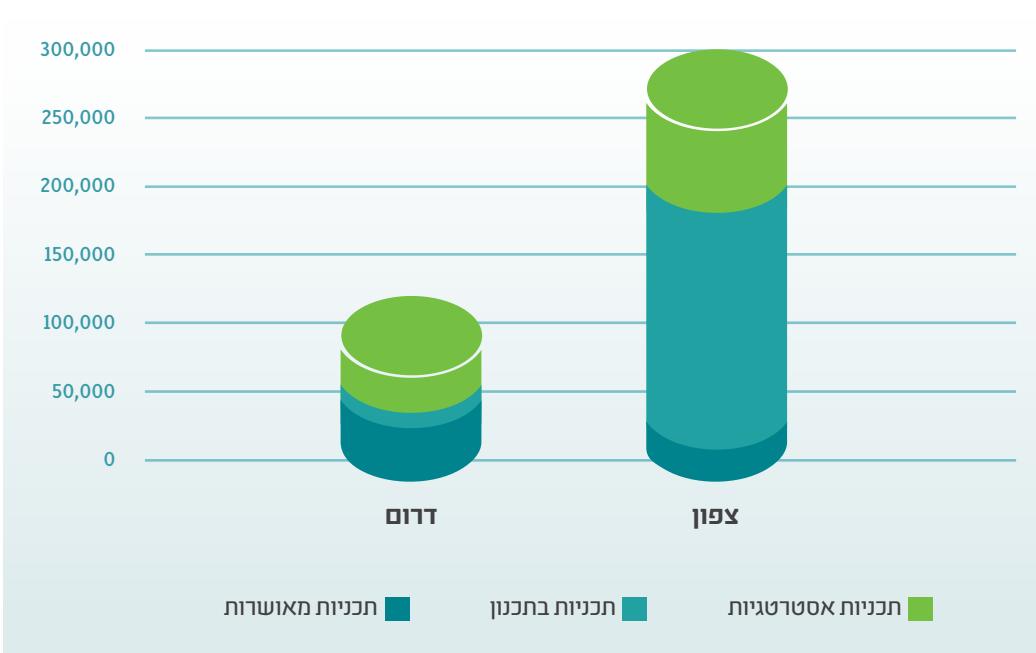
שכבה זו מפורטת יותר בתיקון 1 לתמ"א 35, והוא משמשת כשכבת הייחוס למסדרונות במוסדות התכנון, אולם אין לה תוקף סטטוטורי. לאחר והגנה הステטוטורית של תמ"א 1/35 לא מגדרה בצורה ברורה את שטחי המסדרונות, ניכרת גמישות בהתייחסות אליהם והם נתונים לכרטסום מתמשך בשטחים, עד כדי מצב בו ה"מדרון" נותר רק כקו על המפה, ללא תפקוד בפועל.

בחינה של תוכניות פיתוח לעומת שטחי המסדרונות מראה תוכניות פיתוח על מאות אלפי דונמים: במחוז צפון יש תכנון על ממעלה מ-300 אלף דונם, המהווים כ-12% משטח המסדרונות במחוז (תרשים 2א), ובמחוזות מרכז ותל-אביב, המחזות הצפופים ביותר, מתוכננת בניית כ-42 אלף דונם, המהווים למעלה מ-11% משטח המסדרונות במחוז (תרשים 2ב).

תכניות על שטחי מסדרונות (דונמים)

תכניות על שטחי מסדרונות (דונמים)

תרשים 2: גודל השטחים (בדונמים) המתוכננים לפיתוח בשטחי מסדרונות אקולוגיים לפי שכבות רט"ג

מגמה זו של שחיקת המסדרונות מדגישה את הצורך למפות את קטיעי המסדרונות המאוימים ביותר בישראל, ואת קטיעי המסדרונות אשר יש לשיבוט גבואה במיוחד לשמר עליהם. במייפות זה התחמקנו בעיקר ב"צוארי בקבוק" - שטחים פתוחים וצריכים המחברים בין שטחים נרחבים, ומוקפים מצדדים בפיתוח או שטחים פתוחים לא עיריים. אולם כללו במיפוי לא רק צוארי בקבוק אלא את כלל קטיעי המסדרונות החשובים לשמירה על קישוריות ואשר יש לשיבות מיוחדת להגן עליהם.

מתודולוגיה

根基於在調查時所使用的標準化方法學。

מייפוי ה"עוגנים" – השטחים המוגנים סטטוטורית נעשו באמצעות השכבות:

- שמורות טבע וגנים לאומيين של רשות הטבע והגנים 2018
- תמ"א 22 ותוכניות מפורטות לעיר
- תמ"א 1 פרק מוגנים

למייפוי האיים הקיימים והעתידים השתמשו בשכבות הבאות:

- תמ"א 3 תכנית מתאר ארצית לדריכים
- תמ"א 23 תכנית מתאר ארצית למסלولات ברזל
- תמ"א 42 תכנית מתאר ארצית לתחבורה יבשתית משולבת (טרם אושרה)
- תמ"א 14ב' תכנית מתאר ארצית לכרייה ולהציבה
- שכבות פוליגונליות של יישובים בדו"ם והפזרה הבודאית בנגב - הרשות להסדרת התישבות הבודאים בנגב מעודכן לשנת 2018.
- בסיסים ומחנות צה"ל
- מכשול ההפרדה
- תמ"מ-תכנית מתאר מחוזית
- הכרזות קביעת הדיר ותכניות הוותם"ל – הוועדה הארץית לתכנון ולבניה של מתחמים מועדפים לדיוו
- התכנית האסטרטגית לדיוו
- התכנית האסטרטגית לתעסוקה
- שכבת תחל"ים של מנהל התכנון
- תכניות למתקנים פוטוولטאיים, טור宾יות רוח, מתקני התפלה

נעשה קומפילציה של השכבות הללו לשכבות המסדרונות ואחריו קטעי המסדרונות אשר עונים על אחד או יותר מהקריטריונים הבאים:

1 שטח המסדרון הוא צר מאוד ומושפע מהשפעות שלוליות של כבישים, מסילות, איזורי מגורי, תעשייה וכו'. כרוב צר נחשב מסדרון שרוחבו צר מ-300 מטרים, או 800 מטרים במרחב בו חיות אוכלוסיות צבאים, וכן צואור בקבוק המוקף משני צדיו בשטחים מפותחים ואורכו הוא לפחות מטרים מרוחבנו, מתוך הנחה שכasher המסדרון ארוך מאוד וצר, הפרעות שלוליות משני צדדיו הופכים אותו למרחב שומרתיע את בעלי החיים מלחיינס אליו.

2 קטעי מסדרונות אשר תכניות פיתוח עתידיות יצמצמו את שטחם לרוחב שיפגש בתפקודם, לעיתים בצורה אנושה-משמעות, המסדרון יפסיק לתפקד ככך. לפוי קריטריון זה נכללו בעבודה גם שטחים אשר אינם בהכרח צוארי בקבוק כיום, אך יהפכו להיות כאלה אם יתממשו תכניות פיתוח.

3

קטעי מסדרונות שהם החלופה היחידה למרחב ובאותה מערכת אקלולוגית לחיבור בין שטחים. משמע, בלעדיהם לא תהיה קישוריות. כך גם לגבי צוואר בקבוק שיש להם חלופה אחת או שתיים, אך החלופות מאינומת או שתפקידן לקוי.

4

קטעי מסדרונות בתחוםי תמ"א 22 לא סומנים בדרך כלל, מאחר והם מוגנים סטטוטורית ולכך לא נחשים כמאזימים מבחינה תכנית. שטחים כאלה סומנים רק במקרים בהם ידוע על תכניות המייעדות בהם פיתוח, או במקומות צרים במיוחד.

דיק השטחים נעשה באמצעות אורתופוטו ושבות תכנית קיימות של המרכז למיפוי ישראל ושל המארג.

לכל אחד מקטעי המסדרונות ניתן דירוג של רמת היתירות, לפי קיומם של מסדרונות חילופיים לו, ורמות האיום התכני (תכניות פיתוח), התפקודי (הוועכה לפיה רוחב המסדרון, והשפעות השוליות):

יתירות:

- 1. העדר חלופות למרחב הקרוב ובאותה מערכת אקלולוגית;
- 2. זו החלופה המועדף למרחב הקרוב ובאותה מערכת אקלולוגית;
- 3. זו אחת ממספר חלופות.

איומים תכניים:

- 1. תכניות מאושזרות שטרם מומשו;
- 2. תכניות בקנה;
- 3. תכניות אסטרטגיות;
- 4. ללא תכניות.

איומים תפוקדיים:

- 1. רוחב צר מ-300 מטרים, או 800 מ' באזורי תעסוקה שניי צדי המסדרון;
- 2. רוחב מעլ גודל זה, שעוברות בו תשתיות שחציתן בעיתית מאוד;
- 3. רוחב גדול מ-800 מטרים, ללא חיצית תשתיות.

השפעות שלוליות:

- 1. צמידות ליישובים או אזורי תעסוקה שניי צדי המסדרון;
- 2. צמידות ליישובים או אזורי תעסוקה מצד אחד של המסדרון;
- 3. תכניות עתידיות יצמידו אזורי פיתוח לשטח המסדרון;
- 4. ללא קירבה של שטחי פיתוח.

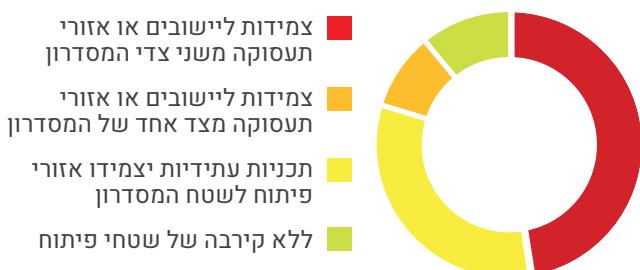
בנוסף, מוצגים האיומים על כל קטע מסדרון, והצעות החברה להגנת הטבע לפעולות שנייתן וצריך לעשות על מנת לשמר על תפקודו.

המיופיע עליה 137 קטיעי מסדרונות מאומים וחשובים. 22% מקטיעי המסדרונות שמופיע עתידיים להיסגר חלקית או כליל ע"י תכניות פיתוח מאושזרות 1%-32% ווסף נמצאים בתכנון לפיתוח (תרשים 3). ממצאים אלה מעידים על כך שלמרות ההגנה הסטוטורית של תמ"א 1/35, עדין יש פיתוח נרחב בשטחי מסדרונות.

כמחצית (46%) מקטיעי המדרונות שמופיע נמצאים בין שני אזורי פיתוח אינטנסיבי (ישובים ואזורי תעשייה), וגודלם האפקטיבי הוא קרוב לוודאי קטן מזה הנראה במפה, בغالל השפעות השוליות מאזור הפיתוח (תרשים 4). נוסף על כך, כשני שלישים (65%) מקטיעי המדרונות שמופיע הם צרים או מופרעים על-ידי תשתיות בוצרה שעשויה לפגוע בתפקודם (תרשים 5). לפי ממצאים אלה, גם מסדרונות אשר אינם מאומנים על ידי תכניות פיתוח סובלים מאוימים על יכולתם לתפקד, הנובעת מרוחבם, מהשפעות שלוליות ומתשתיות העוברות בהם.

חלק ממדרונות אלה הם חשובים ביותר- 55% מקטיעי המדרונות שמופיע הם חסרי חלופות או מהווים את החלופה העדיפה באוטה מערכת אקולוגית (תרשים 6). יש לתת תשומת לב מיוחדת להגנה מפני פיתוח במדרונות אלה ולשמירה על יכולתם לתפקד מבחינה אקולוגית, באמצעות טיפול בהשפעות שלוליות, הקטנת זיהום או, רעש ואשפה, הסדרת מעברי בעלי חיים ושיפור בית הגידול הטבעי.

קידבה לאזורי פיתוח

תרשים 4: התפלגות קטיעי המדרונות לפי קידבה לאזורי פיתוח

איהם תכנוני

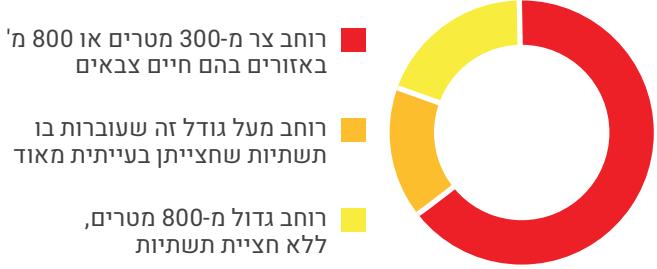
תרשים 3: התפלגות קטיעי המדרונות לפי רמת האייםם התכנוניים

יתירות המסדרון

תרשים 6: התפלגות קטיעי המדרונות לפי קיום חלופות למרחב ובאותה מערכת אקולוגית

הפרעות לתפקוד

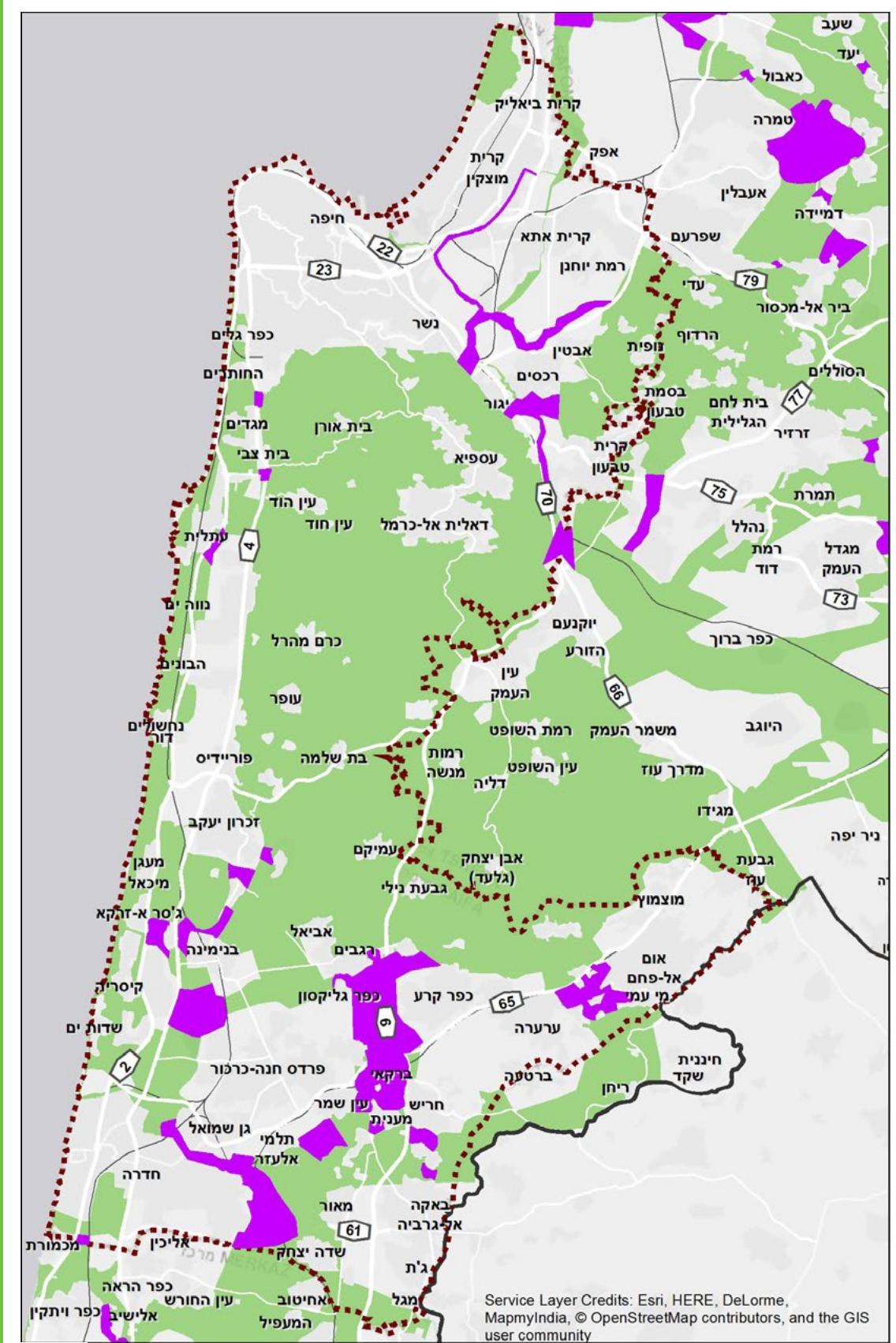
תרשים 5: התפלגות קטיעי המדרונות לפי הפרעות לתפקוד

צוארי בקבוק ומסדרונות מאויימים

**מחוז
חיפה**

תַּפְסִיר בָּרֶכֶת

מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע
והגנים

גבול מחוז
גדר הפרדה קיימת
גדר הפרדה מתוכננת

כביש
מסילת ברזל
קטע קרווי לשימור במסדרון אקוולוגי

נחל גדרה

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

הנחל מהוות מסדרון גיאוגרפי בין אגמי הניקוז של הקישון והנעם: בצפון באמצעות תעלת 42 חיבור לנעם, ובדרומם חיבור לקישון ולאזור שפך נחל הקישון.

איומים תכונניים ותפקידיים:

בפועל, יש כמעט נתק בין אגמי נעם וקישון. יש מאפייני חי וצומח של נחל טבעי, לצד מינים פולשים והפרות, כולל פיתוח פארק אינטנסיבי בתחום קריית ביאליק. הנחל סובל מהפרעות השוליות של תחומי הפיתוח, וכן נחצה ע"י תשתיות ומוביל בטון גדולים המיצרים קיטוע אקולוגי לאורכו.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

טיפול באיכות המים ו邏輯ית זיהום, קביעת פעולות שיקום וממשק תוך חיזוק הנהול כבית גידול טבעי ופארק עירוני בצד. יצירת חיבור הידרולוגי נחל גדרה לתעלה 42, באמצעות חיבור מקורות המים הזולגים למוביל כביש 22 בחזרה לעמלה נחל גדרה לשם יצירת קשר נוסף בין אגמי הניקוז. הגנה על רוחב רצעת הנחל,邏輯ית איוםים תכונניים עתידיים, מצומם השפעות שלוליות וקביעת מתגנון ניהול לממשק אקולוגי.

יתירות תכונניים תפקידיים איוםים שלוליות

מורד נחל קישון

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור רכס הכרמל עם הגליל התחתון (דרך נחל ציפורו) ועם מישור החוף הצפוני (גדרה) ועד השפך לים.

איומים תכונניים ותפקידיים:

נחל איתן, זורם בשטחים חקלאיים, נחצה ע"י כבישים ותשתיות, צמוד למפעלים וסובל מזיהומי הסטוריים וקיימים, במورد(Clao) בין שטחי התפעה של נמל המפרץ, השפך מוסדה. ישנו מאפייני חי וצומח של נחל טבעי, לצד מינים פולשים והפרות. תוכנית אב לניקוז הקישון, תוכנית אב לפארק המטרופוליני ותוכנית פארק מורד הקישון יספקו הזדמנויות לשיקום, בצד הגברת פעילות אדם בסביבה הטבעית. קרבה לשד"ת חיפה מייצרת הגבלות על שיקום בתו גידול לחים.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

טיפול באיכות המים ו邏ilogical זיהום, קביעת פעולות שיקום וממשק תוך ניהול כבית גידול טבעי, כולל פשט הצפה ופארק בצד. הגנה על רוחב רצעת נחל רחבה ושוליה, והסגת שימושים מתוכננים (קרקעות הצפון, שימושי עורף נמל), קביעת מעברים לבע"ה ולמטילים, מצומם השפעות שלוליות של תחומי הפיתוח וחצית התשתיות, וקביעת מתגנון ניהול לממשק אקולוגי בשיתוף בעלי העניין מהציבור.

יתירות תכונניים תפקידיים איוםים שלוליות

מורך

נחל ציפוריו

עד החיבור

לקישון

ירירות איזומים תפקודים תכנוניים שלדים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

לחבר את רכס הכרמל עם הגליל התיכון ומיישור החוף הצפוני.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

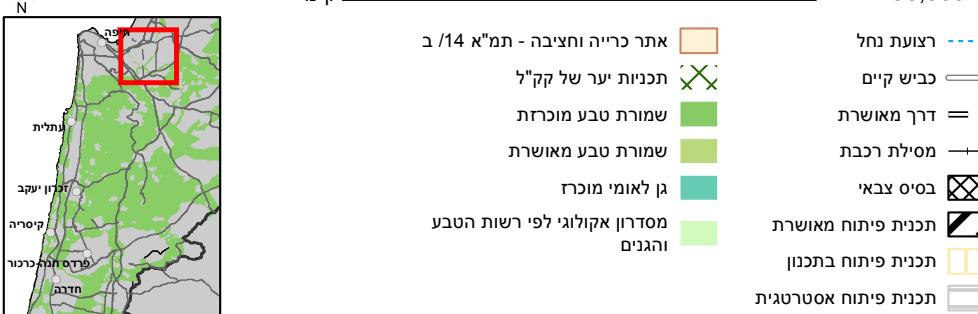
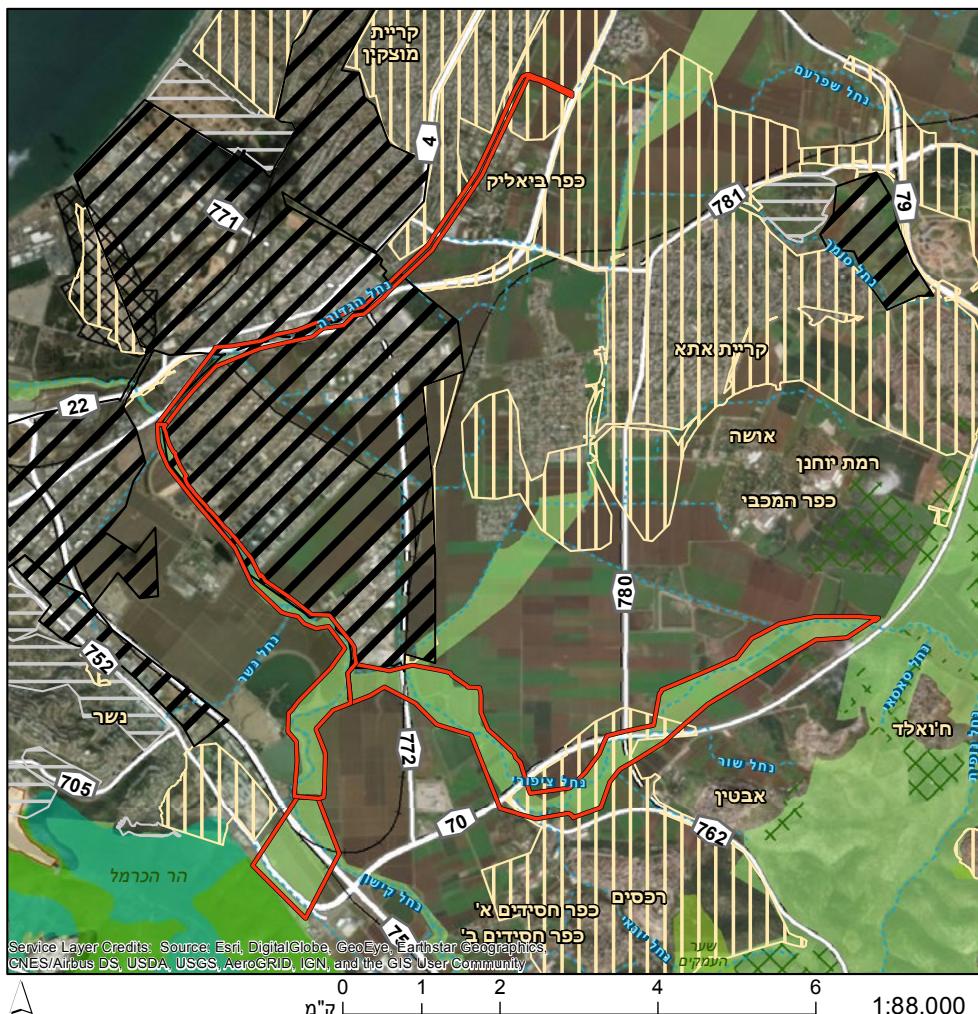
נחל ציפוריו בmorד הוא למשה תעלת נחל מוסדרת ברובה העוברת בשטח חקלאי. הנחל

חויצה את כביש 70 שלוש פעמים. רוחב החציות עומד להיות מוגען מאד עם שדרוג

הכביש. תוכנית ומיל' רכסים צפונם תכלא קטע נחל בין הכביש לבין בינוי.

הצעות החלה"ט לשיפור מסובב המסדרון:

הרחבת רצועת הנחל ושיחזור בית הגידול הטבעי, הגנה סטטוטורית ואמצעי ניהול הנחל.

צוארי בקבוק
לאורך כביש 70:
בין נשר ליגור,
בין יגור לג'למה,
בין ג'למה
לאלרווי

יתירות אשפוז איזומים תפקודים תכונניים שולדים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

קטע זה לאורך כביש 70 מחבר את רכס הכרמל עם הגליל התיכון, ובעוות אלונים שפרעם, ומשור החוף הצפוני.

איומיים תכונניים ותפקודיים:

המרחב המשתרע מצפון וממערב לרכס הכרמל נמצא בתנופה של פיתוח תשתיות תחבורה, היכולות את מסילת רכבת העמק, ופיתוח כביש חוצה ישראל 70/75, לרבות מחלפי תל קשיש, העמקים ויגור ושדרוג מתוכנן לכביש 70. כל אלה, יחד עם הרחבת העיר רכסים לכיוון מזרח, מצויים בתחום צוואר בקבוק של המסדרון אקולוגי. צירוף תשתיות האורכוות, על שוליהן, עלות הניקוז והשפעות השוליות שהן מייצרות, מעיצים את הקיטוע הקיים, ואינו מותיר אפשרות למעברי בע"ח תחתיים שייהיו אפקטיביים.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

נפח התשתיות, המחלפים ופריסת הבניין מותרים אזור מצומצם ביותר שיאפשר קישוריות אפקטיבית, ואזור זה נמצא במרחב שבין קיבוץ יגור לבסיס ג'למי. בغالל רוחבה המשמעותי של הרצואה שנוצרת מצירוף התשתיות, נראה שמתחייב מעבר עילי על מנת לאפשר שימוש ממשי של בעלי חיים במסדרון. יש לשקל רכישת קרקע מבעלים פרטיים על מנת להתמודד עם קונפליקטים של מושך, נזקי חקלאות ותיעול בע"ח אל המעבר העילי.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

השטח מהווה את הקישור של רמות מנשה והכרמל עם הגליל התיכון.

איומיים תכונניים ותפקודיים:

שילוב תשתיות תחבורה של מסילת רכבת העמק וכביש 70 וכביש 6, מייצר רצועת רוחב המקשה על מעבר בעלי חיים בקטע זה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

ניתור, ניהול וממשק אקולוגי לתפקיד המעברים התחתיים, צמצום השפעות השולדים של התשתיות.

צואר בקבוק
אלדווי-יקנעם

יתירות אשפוז איזומים תפקודים תכונניים שולדים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

השטח מהווה את הקישור של רמות מנשה והכרמל עם הגליל התיכון.

איומיים תכונניים ותפקודיים:

שילוב תשתיות תחבורה של מסילת רכבת העמק וכביש 70 וכביש 6, מייצר רצועת רוחב המῆקה על מעבר בעלי חיים בקטע זה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

ניתור, ניהול וממשק אקולוגי לתפקיד המעברים התחתיים, צמצום השפעות השולדים של התשתיות.

0 1 2 3 4 5 6 ק"מ 1:95,000

תכניות יער של קק"ל	---	רצועת נחל
שמורת טבע מוכחת	—	כביש קיימ
שמורת טבע מאושרת	—	דרך מאושרת
ן לאומי מוכח	—	מסילת רכבת
ן לאומי מאושר	—	בסיס צבאי
מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים	▨	תכנית פיתוח מאושרת
	■	תכנית פיתוח בתכנון
	□	תכנית פיתוח אסטרטגית

נחל מתלה

יתירות אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
השטח מחבר את הכרמל עם מישור החוף שמדרום לחיפה.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
כביש 4 מפריע לקישוריות בין הכרמל לחוף בקטע זה.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הבטחת מעמד צוואר הבקבוק כמוגן מפניות, תחזוקת המעבר התתתי והרחבה מיידיו בעת טיפול בכביש 4.

נחל אורן

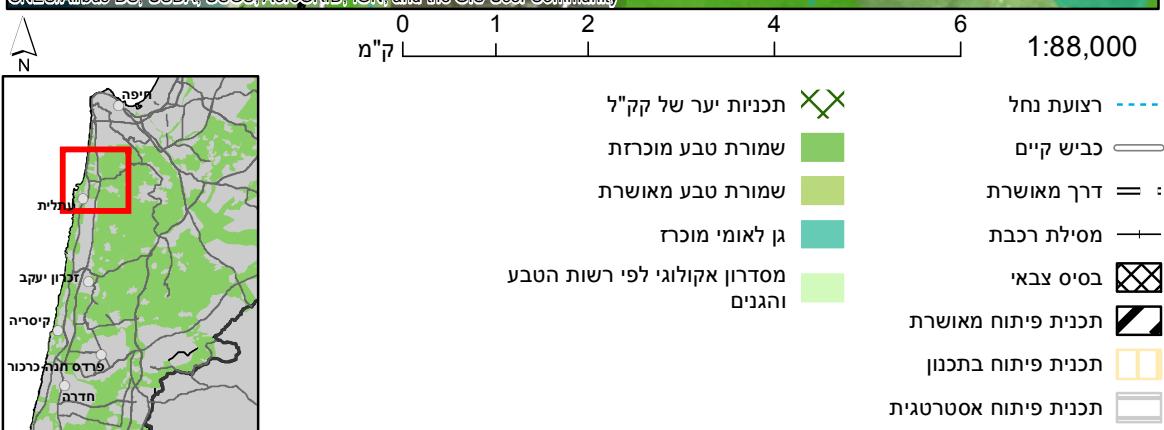
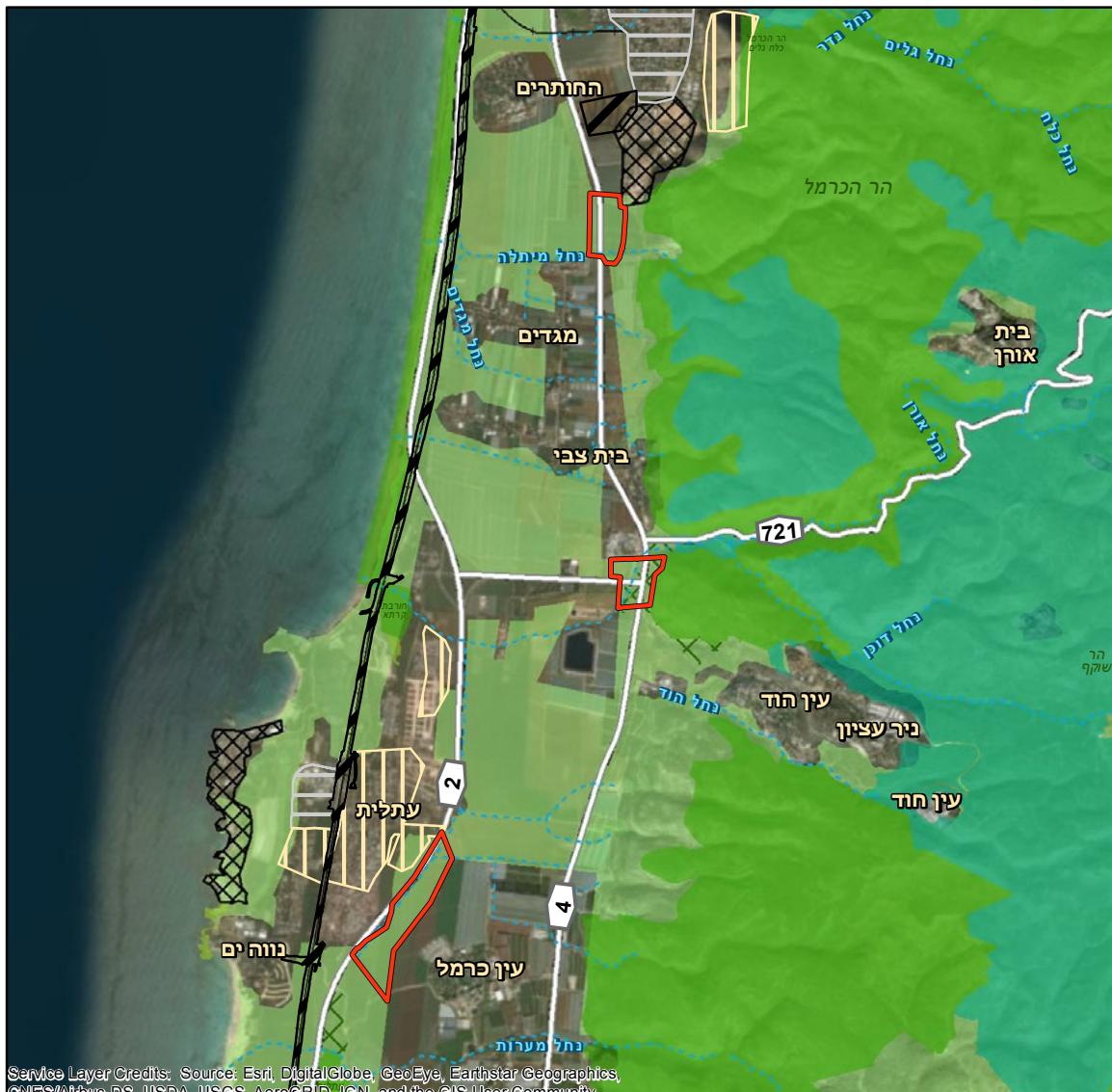
יתירות אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור הכרמל עם מרזבת חוף הכרמל.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
הקישוריות בין הכרמל לחוף בקטע זה מופרעת הן ע"י כביש 4, והן ע"י כביש הרוחב 721. תכניות להגדלת כלא 6 ולהרחבה כביש 4 עתידות לחסום כליל מעבר זה.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
תיקון המצב הנוכחי ושיפור מצב הנחל בחזית תחום הפיתוח כמטלה בעת פיתוח חדש. הבטחת נתיבים מקבילים בתחום חסום (למשל, מדروم לביצוע).

בין עתלית לעין הכרמל

יתירות אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור הכרמל לחוף עתלית.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
נחצה ע"י כביש 2, גידולי בננות מכסה שטחים ניכרים בבתי רשות, אשר יש ספק לגבי תפקידם למעבר בעלי חיים.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
כתחליף למסדרון זה יש לתוכנן מסדרון על בסיס נחל מערות בין עין-כרמל לגבע-כרמל. יש לקבוע מנגנון ניהול וממשק לצוואר הבקבוק.

בין
זכרון-יעקב
לבניינה

יתירות אינטלקטואלית
תיכוניים אינטלקטואליים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור דרום הכרמל עם מרזבת חוף הכרמל ממערב ועם פארק אלונה, הר חורשן ועד רמת מנשה בזרחה.

אינטלקטואליים ותפקידים:

הקישורות באזורי זה מוגבלת למספר צווארי בקבוק צרים, אשר על כל אחד מהם יש אינטלקטואליים:

- בין זכרון יעקב למפעל הביטחוני שמשarah - פיתוח פארק היין מזרחי לביש 652.
  - הרחבות לביש 652.
  - איום סלילת לביש 654 ("דרך יפו") לכיוון אביאל.
  - מצפון ומדרום לאזור תעשייה בניינה, על לביש 652 בין זכרון לבניינה – הרחבות הכביש, פיתוח אזור תעשייה כרמל לאורך הכביש.
  - לביש 4 קוטע את הרצף בין שמורת חוטם הכרמל ורמת הנדיב ומרזבת חוף הכרמל.
- ה策劃 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:
- הרחבות צווארי הבקבוק בתיקון התוכניות המאושרות לפארק היין וא"ת הכרמל, הסדרה והרחבה של מעברים בעת שדרוג התשתיות (מסילת החוף, לביש 4, לביש 652), שיקום והבטחת קישוריות ביולוגית לאורוך נחל תנינים ווובליו.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חלק מהמסדרון המחבר את חוף השרון עם רמת מנשה, רכס הכרמל ומישור חוף הכרמל, על בסיס נחל תנינים.

אינטלקטואליים ותפקידים:

השטח כלוא בין בניינה לביש 4, מושפע מהשפעות השוליות של שניהם. הרחבות בניינה מערבה עד לביש 4, תסגור מסדרון אקווריומי מסומן במפת רט"ג, ותחייב שמיירה קפודנית על קישוריות בתניבים חליפיים. גילישות מערכת הביבוב של בניינה לנחל תנינים, הפרועות בתחום המחצבה ומארירויות בשוני, ועיבוד חקלאי עד גdots הנחל מייחסים על תפקידו. ח齊ית מסילת החוף את הנחל והכפלתה הצפופה, יחד עם תוכנן לביש עוקף בניינה מצפון יהוו אתגר נוספים.

ה策劃 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

הבטחת מרחב נחל תנינים בקטע הצר שבין דופן המחצבה וצפון בניינה ברוחב המירבי האפשרי. שיקום המחצבה כולל שיקום מפגעים (פלישה לתחום הנחל, פסולת ומינימום פולשים), צמצום השפעות שלווים של פארק שוני. מתן עדיפות לטיפול בסוגיות הזיהום ושדרוג מערכות הביבוב כולל יצירת מערכות הגנה כפולות (התראות ואוגר חירום למצבי גלים). הגנה סטטוטורית והבטחת שיקום וניהול אקוהיידרולוגי, במסגרת תוכנית אגנית לאגן תנינים.

בין
לבניינה
לבית חנינה

יתירות אינטלקטואלית
תיכוניים אינטלקטואליים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חלק מהמסדרון המחבר את חוף השרון עם רמת מנשה, רכס הכרמל ומישור חוף הכרמל, על בסיס נחל תנינים.

אינטלקטואליים ותפקידים:

השטח כלוא בין בניינה לביש 4, מושפע מהשפעות השוליות של שניהם. הרחבות בניינה מערבה עד לביש 4, תסגור מסדרון אקווריומי מסומן במפת רט"ג, ותחייב שמיירה קפודנית על קישוריות בתניבים חליפיים. גילישות מערכת הביבוב של בניינה לנחל תנינים, הפרועות בתחום המחצבה ומארירויות בשוני, ועיבוד חקלאי עד גdots הנחל מייחסים על תפקידו. ח齊ית מסילת החוף את הנחל והכפלתה הצפופה, יחד עם תוכנן לביש עוקף בניינה מצפון יהוו אתגר נוספים.

ה策劃 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

הבטחת מרחב נחל תנינים בקטע הצר שבין דופן המחצבה וצפון בניינה ברוחב המירבי האפשרי. שיקום המחצבה כולל שיקום מפגעים (פלישה לתחום הנחל, פסולת ומינימום פולשים), צמצום השפעות שלווים של פארק שוני. מתן עדיפות לטיפול בסוגיות הזיהום ושדרוג מערכות הביבוב כולל יצירת מערכות הגנה כפולות (התראות ואוגר חירום למצבי גלים). הגנה סטטוטורית והבטחת שיקום וניהול אקוהיידרולוגי, במסגרת תוכנית אגנית לאגן תנינים.

בין בית חנניה לאור עקיבא

יתירות אינטנסיבי תכנוניים ותפקודים שולטים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חלק מהמסדרון המחבר את חוף השרון עם רמות מנשה, רכס הכרמל ומישור חוף הכרמל, על בסיס נחל עדה.

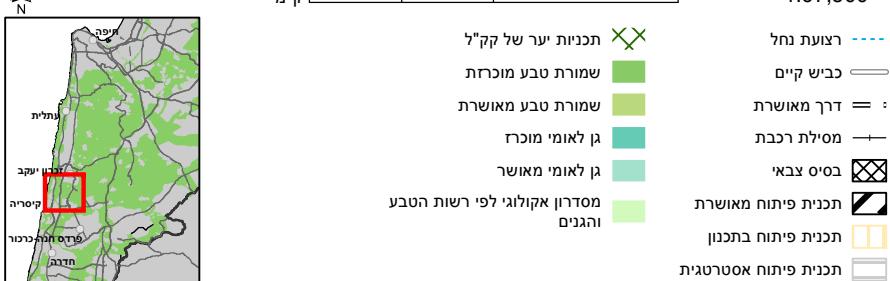
איומים תכוניים ותפקודים:

השטח כולל שני יישובים ותפקידו מופרע ע"י השפעות של שולדים של שניים. בחלקו הוא

צואר בקבוק צר אשר רוחבו הוא כמאה מטרים. הרחבת תחום פיתוח אוור עקיבא מזרחית לנחל עדה ועד כביש 4 תמצמצם את רוחב המסדרון. השטח סובל מזיהומיים תדריים מערכת הבירוב של אוור עקיבא הנשפכים לנחל עדה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

שמירת נחל מרחב נחל עדה לאורכו, ממלוג הנחלים משמרות-ברקן-עדה במזרח ועד החיבור לנחל תנינים. הגנה סטטוטורית והבטחת שיקום וניהול אקוויידרולוגי, במסגרת תוכנית אגנית לאגן תנינים. הבטחת רצועת נחל וממשק שלה להבטחת תפקוד מסדרון הנחל למרחב העירוני באור עקיבא.

מעבר חולות

חמרה ובתי גידול לחים קיסריה בניינה

יתירות אינומים תכנוניים תפוקודים שוליים השפעות

האזורים ביניהם השטח מחבר:

המרחוב לחבר את מישור צפון חוף השרון עם רמות מנשה, רכס הכרמל ומישור חוף הכרמל. זהו קצהו המזרחי של מסדרון החולות קיסריה ומעבר לשטחי החמרה של בקעת הנדי-פרדס חנה, וכן מהווה קישור בין בתיה הגידול הלחים של אחו בנימינה, ביצת בטיח ומאג'רי ההחדירה מפעלי מנשה.

איומים תכנוניים ותפקודים:

השטח כלוא ומקוטע במצב קיימים: כביש 4, מסילת החוף, תעלת בטון לניקוז ואמת מפעלי מנשה, תחמ"ג חברת החשמל, א"ת קיסריה, סוללות מתקני מפעלי מנשה, ריבוי תשתיות חשמל וקידוחי מים. ניכרות הפרות בשטח ובתצורת הנוף הטבעית, אולם עדין יותר תפוקוד אקולוגי עם מיענים מתחמים לחולות (צומח וחיה) וכן תועדו מערבי בע"ח מגוונים, כולל מינים בסיכון (חтол ביצות). שטח מבוקש לפיתוח, איומים תכנוניים תדרירים ובهم בית עלמין איזורי, הסטה מסילת החוף וככיש לחוצה חולות (חיבור כביש 4 לא"ת צפוני קיסריה).

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

קביעת הגנה סטטוטורית למסדרון החולות קיסריה ובפרט צווארי הבקבוק בו בתוכנית לגן לאומי ושמרות טבע חולות קיסריה. ביטול תוכניות פוגעניות. ניצול הزادמניות תכנונית לשיפור המעברים בין שטחי החולות וסביבתם (בשדרוג כביש 4, בהסתת מסילת החוף, בתכנון כביש 652). קביעת מנגנון ניהול וטיפול במפגעים קיימים, ובפרט מינים פולשים, רכבי שטח ופסולת. מצום השפעות שוליים מתחומי הפיתוח הגובלים.

0 1 2 ק"מ 1:53,500

- רצועת נחל
- כביש קיים
- : = דרך מאושרת
- + מסילת רכבת
- תכנית פיתוח מאושרת
- תכנית פיתוח בתכנון
- תכנית פיתוח אסטרטגית
- מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים

מצפון
לחדרה

יתירות
תיכוניים
תקופודים
איומיים
שוליים

האזורים ביניהם השטח מחבר:

מסדרון צר וארוך זה מהווה את קישור הרוחב המשמעתי בציר מזרח-מערב, המחבר את צפון עמק חפר לחולות וחוף קיסריה, על בסיס נחל חדרה והפארק המטרופוליני חדרה (תמ"מ 6).

איומים תכוניים ותקופודים:

המסדרון תחום בין חדרה וככיש 65 הסואן, ומושפע מהפרעות האור והרעש של הכיביש והשפעות השוליים של העיר. הנחל סובל מחזיות רבות, צרות ברובן: כבישים עירוניים ובינעירוניים, מסילת החוף. מפעלי גראנות יושבים לגಡת הנחל, וסוללות בריכות הדגמים, דרכי שירות ועיבוד חקלאי גובלים בו. שטח רגישי זה מאויים ע"י תכניות תשתיות שככל אחת מהן מיימת לקטוע אותו בצורה ממשמעוותית: הכפלת מסילת החוף, המסילה המזרחית, שדרוג ומחלוף כבישים 4-2, ומסוף מטענים בחלקו הצפוני. השילוב בין כלל הפרעות בתא שטח קטן יחסית ורגיש עולול להיות מהותי עבור תפקוד המסדרון. בנוסף לכך, בחלקו המערבי מתוכנן אזור תעסוקה אשר יצמצם מאוד את שטח המסדרון.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

תכנון מעברים בעת שדרוג וביצוע התשתיות, שמיירה קפנית על הפארק המטרופוליני ומציאת حلופות למסוף המטענים מחוץ לשטחי המסדרון, שיקום הנחלים ובטיח הגידול הליחים וניהולם. הרחבת השמורה לשטחי ההצפה של בית זיטה וניהולה כבית גידול וכהרחבת המסדרון האקולוגי. צמצום פגיעה אזור התעסוקה המתוכנן בשטח המסדרון.

האזורים ביניהם השטח מחבר:

זהו חלק מהמסדרון הארצי בציר אורך צפון-דרום, המחבר את צפון עמק חפר למורדות השומרון, רמות מנשה וכן לחולות וחוף קיסריה. זהו הציר המקשר היחיד ממערב לחומת הפלדה, ואין לו תחליף.

איומים תכוניים ותקופודים:

המסילה המזרחית עתידה לקטוע את השטח, ובנוסף, הרחבת בית אליעזר למזרח (תוכנית ותמ"ל) ותוכנית להקמת שדה תעופה לבב השטח (מת"ל 74) על תשתיות החיבור אליו, יגרמו במצטבר ל프로그램נטציה של המסדרון ולהקרנת השפעות שלולים, שייפריעו בצורה ממשמעוותית על מעבר אורגניזמים בשטח זה.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

ביצוע סביבתי מוקף של מסילת הרכבת המזרחית, לרבות הקפדה על קשריות דרכה וצמצום השפעות השוליים, הסרת תוכניות פוגעניות (ובפרט שדה"ת בתת"ל 74) ומציאת حلופות להן וניהול השפעות השוליים, טיפוח מכלול הנוף בתמ"א 35 ויצירת כל ניהולי להבטחת תפקודו האקולוגי והונפי.

המסדרון
הארצי בין חדרה
ומפגש הנחלים
חדרה ויובליו

יתירות
תיכוניים
תקופודים
איומיים
שוליים

מחוז
חיפה

מצפון
לחדרה

יתירות
תיכוניים
תקופודים
איומיים
שוליים

האזורים ביניהם השטח מחבר:

מסדרון צר וארוך זה מהווה את קישור הרוחב המשמעתי בציר מזרח-מערב, המחבר את צפון עמק חפר לחולות וחוף קיסריה, על בסיס נחל חדרה והפארק המטרופוליני חדרה (תמ"מ 6).

איומים תכוניים ותקופודים:

המסדרון תחום בין חדרה וככיש 65 הסואן, ומושפע מהפרעות האור והרעש של הכיביש והשפעות השוליים של העיר. הנחל סובל מחזיות רבות, צרות ברובן: כבישים עירוניים ובינעירוניים, מסילת החוף. מפעלי גראנות יושבים לגಡת הנחל, וסוללות בריכות הדגמים, דרכי שירות ועיבוד חקלאי גובלים בו. שטח רגישי זה מאויים ע"י תכניות תשתיות שככל אחת מהן מיימת לקטוע אותו בצורה ממשמעוותית: הכפלת מסילת החוף, המסילה המזרחית, שדרוג ומחלוף כבישים 4-2, ומסוף מטענים בחלקו הצפוני. השילוב בין כלל הפרעות בתא שטח קטן יחסית ורגיש עולול להיות מהותי עבור תפקוד המסדרון. בנוסף לכך, בחלקו המערבי מתוכנן אזור תעסוקה אשר יצמצם מאוד את שטח המסדרון.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

תכנון מעברים בעת שדרוג וביצוע התשתיות, שמיירה קפנית על הפארק המטרופוליני ומציאת حلופות למסוף המטענים מחוץ לשטחי המסדרון, שיקום הנחלים ובטיח הגידול הליחים וניהולם. הרחבת השמורה לשטשי ההצפה של בית זיטה וניהולה כבית גידול וכהרחבת המסדרון האקולוגי. צמצום פגיעה אזור התעסוקה המתוכנן בשטח המסדרון.

האזורים ביניהם השטח מחבר:

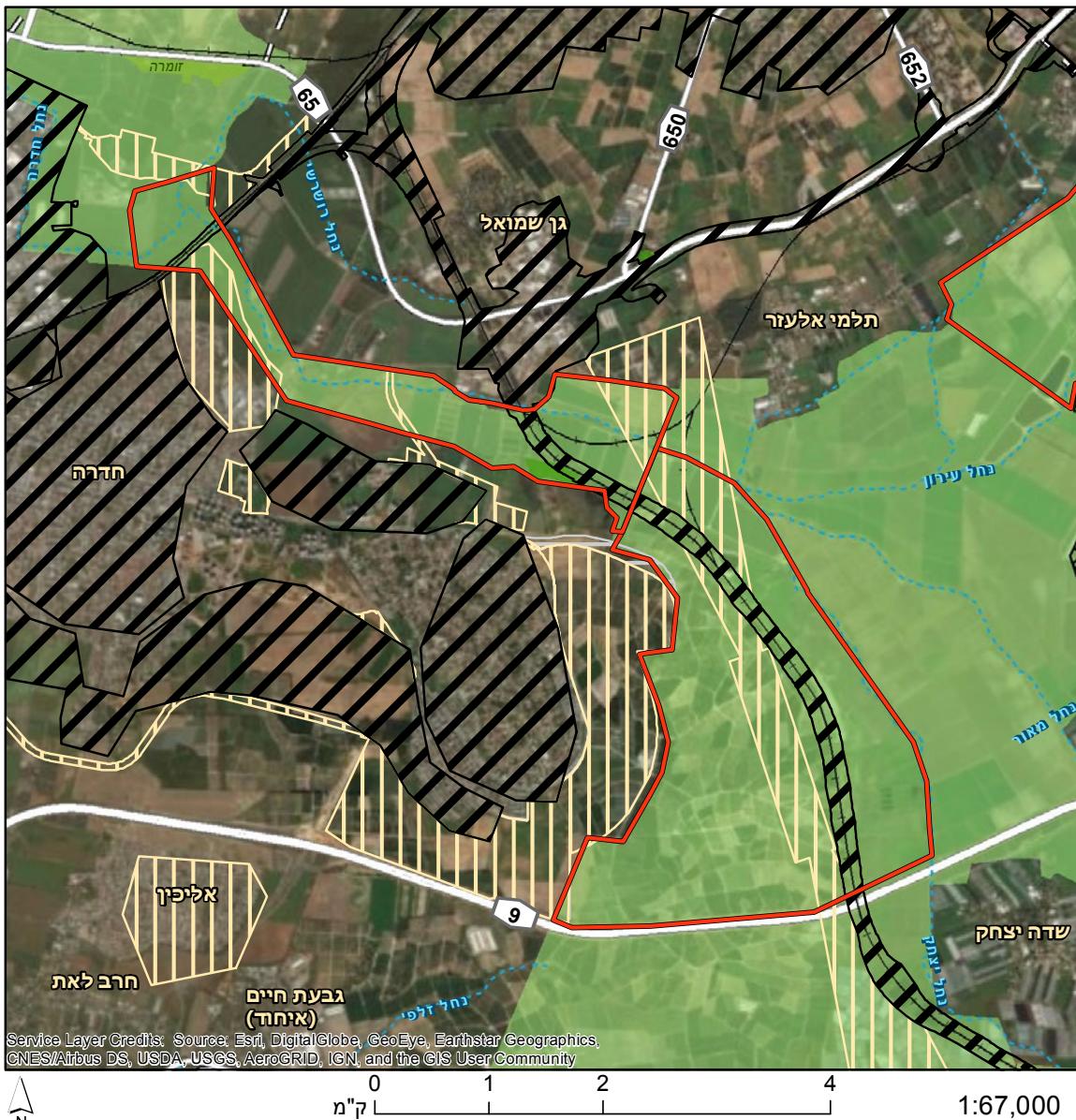
זהו חלק מהמסדרון הארצי בציר אורך צפון-דרום, המחבר את צפון עמק חפר למורדות השומרון, רמות מנשה וכן לחולות וחוף קיסריה. זהו הציר המקשר היחיד ממערב לחומת הפלדה, ואין לו תחליף.

איומים תכוניים ותקופודים:

המסילה המזרחית עתidea לקטוע את השטח, ובנוסף, הרחבת בית אליעזר למזרח (תוכנית ותמ"ל) ותוכנית להקמת שדה תעופה לבב השטח (מת"ל 74) על תשתיות החיבור אליו, יגרמו במצטבר לrogramנטציה של המסדרון ולהקרנת השפעות שלולים, שייפריעו בצורה ממשמעוותית על מעבר אורגניזמים בשטח זה.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

ביצוע סביבתי מוקף של מסילת הרכבת המזרחית, לרבות הקפדה על קשריות דרכה וצמצום השפעות השוליים, הסרת תוכניות פוגעניות (ובפרט שדה"ת בתת"ל 74) ומציאת حلופות להן וניהול השפעות השוליים, טיפוח מכלול הנוף בתמ"א 35 ויצירת כל ניהולי להבטחת תפקודו האקולוגי והונפי.

שמורת טבע מוכרזת	רצועת נחל
שמורת טבע מאושרת	כביש קיים
מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים	= דרך מאושרת
	- מסילת רכבת
	בסיס צבאי
	תכנית פיתוח מאושרת
	תכנית פיתוח בתכנון
	תכנית פיתוח אסטרטגית

המסדרון הארצי מערב לביסיס عين שמר

יתירות אינטנסיבי אינטנסיבי אינטנסיבי אינטנסיבי

האזורים ביןיהם השטח מחבר:
זהו חלק מהמסדרון הארצי בציר אורך צפון-דרום, המחבר את צפון עמק חפר למורדות השומרון, ורמת מנשה וכן לחולות וחוף קיסריה. זה הציר המקשר היחיד ממערב לחומת הפלדה ואין לו תחליף.

איומים תכנוניים ותקודים:

לשתח זה אין חלופה הקיימת והמסדרון המסומן במפת רט"ג בין מושב מאור וככיש 581 לבסיס עין שמר אינו מתפקד עבור יונקים ביןוניים גדולים בשל גידור מסיבי ובלתי עבריר של בסיס עין שמר ובעירוד חקלאי אינטנסיבי בתחום הגדר.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:
הגנה סטטוטורית קפדנית על המסדרון הנוגה.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

מסדרון רוחב המקשר שני צירים אורךיים משמעותיים של המסדרון הארצי.

איומים תכנוניים ותקודים:

שטח פתוח צר הנחצה ע"י ככיש 574, אשר עומד לעבור שדרוג לככיש מהיר דו-נתיבי שיגדל את הקיטוע.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

בעת שדרוג הכביש יש להקפיד על התקנת מעברי בעלי חיים.

בין שער מנשה לגבעת חביבה

יתירות אינטנסיבי אינטנסיבי אינטנסיבי אינטנסיבי

האזורים ביןיהם השטח מחבר:
מסדרון רוחב המקשר שני צירים אורךיים משמעותיים של המסדרון הארצי. מהווה את הקשר העיקרי בין מרחב גבעות עירון ובין בקעת נחל חדרה.

איומים תכנוניים ותקודים:

תכניות להרחבת חריש לדרום, ככיש איזורי חוצה נחל נרבתה והגבעות המזרחיות לו, בניהת בתים במישר עד לגדר הנחל ותוכנית ול"ל להרחבת מיסר לצפון, מאז בניהת חריש ריבוי הנגר במרחב גורם להצפות וגורה התערבותיות קשות בתחום הנחל.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

ביטול ומניעה של תוכניות פוגעניות, מציאת חלופות לחציה בתשתיות, שיקום מרחב הנחל וניהולו כ מערכת אקוולוגית, הקפהה על קישוריות בתשתיות אורך וצמצום השפעות שלווים.

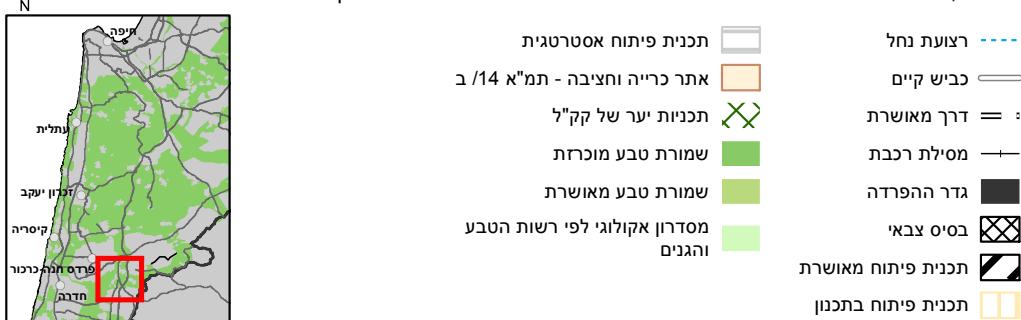
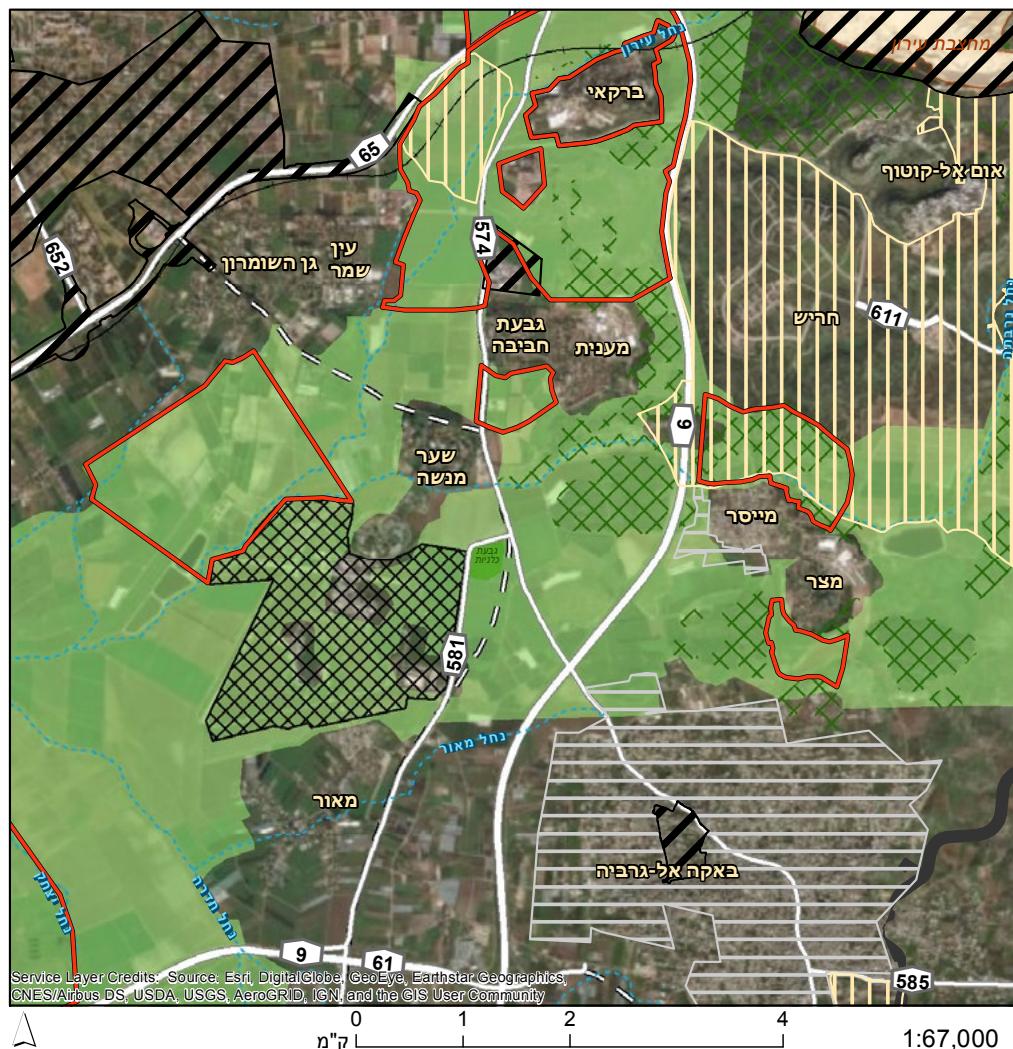
נחל נרבתה בין חריש למיסר

יתירות אינטנסיבי אינטנסיבי אינטנסיבי אינטנסיבי

בין מייסר לבאקה אל-עדביה

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
מהו חיבור נוסף בין מרחב גבעות עירון ובין בקעת נחל חדרה.
- איומים תכנוניים ותפקידים:**
בניגוד למסדרון נרבתה הצפוני לו, שטח זה אינו כולל קישוריות מובנית דרך כביש 6. התחרבות באקה אל-עדביה לכיוון מזרח ומייסר צפופה לצמצם מזדמן את צוואר הבקבוק שנשאשו.
- ה策 העות החקלה ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירה קפเดית על משאריו השטח הפתוח הנותר לרבות נוהלים. הקפדה על צמצום השפעות השוליות מתחומי הפיתוח. האיים על מסדרון זה מגדישים את החיוניות של שמידה ותפקיד מסדרון נרבתה.

יתירות
תכנוניים
תפקידים
shawfutim
shallowim
tikuniim
tikunim
takodim

המסדרון הארצי
מצפון לכיביש 65

יתירות איוםים שוליים תפקודים תכנוניים

האזורים ביניהם השטח מחבר:

השטח הוא חלק מן המסדרון האקולוגי הארצי בציר צפון דרום המחבר את איזורי הכרמל, רמת מנשה, גבעות אלונה ובין השטחים הפתוחים ביובלי נחל חרדה ועמקי השרון. בתחום המסדרון בית גידול איכומי של עין ארובה ושתה הצפה.

איומים תכנוניים ותפקידים:

שטח ארוך וצר התחום מדרום ע"י כביש 65 וע"י כביש 6 מזרחה, לרבות מחלף עירון על השפעות השוליות שהוא מייצר בתחום המסדרון נמצאים אנדרטות משמר הגבול, המוגדרת ומוארת בלילה, תחנת משנה של חברת חשמל, מאגר משמרות, מפעל שחם. השטח מרובה הפרעות מתחום כפר קרע מצד אחד, מדריכים ופעילות חקלאית מן הצד השני, לרבות גידור חקלאי ותשתיות. ריבויה הגדרות ברצועת המסדרון, מצמצם את רוחבו במספר נקודות מתחת ל-20 מטרים. בפרט, התפתחות כפר קרע למזרח והגידור סביב המטעים בין כפר קרע למחלף עירון למשה מרוקנים את המסדרון מצדיו המזרחי של כביש 6. השטח הנוטר ממערב לכביש 6 הוא צוואר בקובק ללא תחילה ממשי, ואף הוא נתון להפרעות מתוכננות נוספות: שדרוג כביש 65 ומחלף 65 עם כביש 444, תכנון וביצוע כביש 653 המחבר בין כביש 65 לבuktת הנדיב וחיבור מזרחה לכפר קרע, מסילת עירון מנשה.

ה策ות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הגנה סטטוטורית קפדנית על המסדרון הנוטר ומניעת פגעה תכנונית נוספת. בעת תכנון תשתיות – התחשבות מרבית בבתי הגידול בשטח ושמירה קפדנית של קשריות דרך התשתיות וצמצום השפעות השוליות מהן.

האזורים ביניהם השטח מחבר:

השטח הוא חלק מן המסדרון האקולוגי הארצי בציר צפון דרום המחבר את איזורי הכרמל, רמת מנשה, גבעות אלונה ובין השטחים הפתוחים ביובלי נחל חרדה ועמקי השרון – על בסיס קשריות לאורך נחל ארובה ונחל עירון.

איומים תכנוניים ותפקידים:

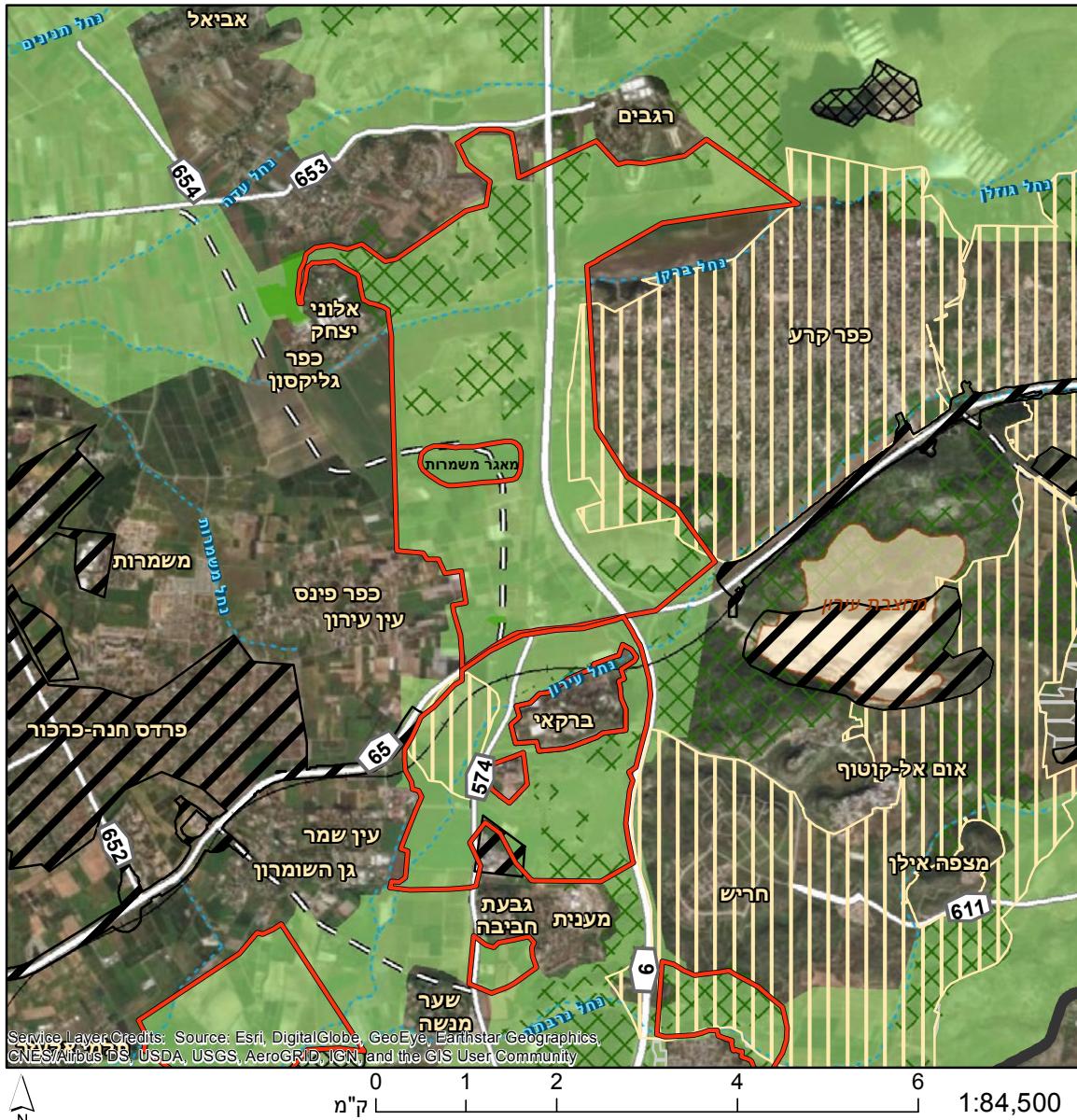
שטח ארוך וצר המהווה המשכו לדרום של המסדרון שתואר לעיל. השטח תחום מזרח ע"י כביש 574, קיבוץ ברקאי, בסיס צבאי ומפעל גלעם וגבעת חביבה, ותחום ממערב ע"י מבני המועצה האזורית קריית החינוך, קיבוץ עין שמר, מאגר מים ומבנים חקלאיים. כביש הגישה למועצה האזורית מנשה חזקה את השטח, ותחנת דלק בנוייה בגדרתו המזרחית של נחל עירון בצד דרכו לככיש. השטח. בשטח מבוצעות עבודות תשתיות רבות והוא משמש לעירום ועדפי עפר בתחום זה מתוכנן איזור תעשייה אשר הוראה הקרהינה לגביו הינה לשמר מסדרון צר וארוך ברוחב של עד 200 מטרים. כמו כן מחלף כבישים 65 ו-444 מתקדם לקראת ביצוע, ומוקדם תכנון למסדרון תשתיות חരיש הכלול את ייצור כביש 444 ומסילת עירון מנשה.

ה策ות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הגנה סטטוטורית קפדנית על המסדרון הנוטר ומניעת פגעה תכנונית נוספת. החלה"ט מתנגדת להקמת אזור התעשייה במקום זה ומצביעה על קיום חלופות מתאימות באזורי למטרה זו. את תשתיות האורך יש לתכנן בהקפדה מירבית על סטנדרט סבירתי לרבות שמירה ושיפור של הקשרויות הקיימת וצמצום השפעות השוליות. שיקום אקו-hidrologi לנחלים ארובה ועירון והבטחת ניהול ושמירתם כבתי גידול לחים.

המסדרון הארצי
מדרום לכיביש 65

יתירות איוםים שוליים תפקודים תכנוניים

תכנית פיתוח אסטרטגיית	---	ריצועת נחל
אזור כרייה וחציבה - תמ"א 14/ב	----	כביש קיים
תכניות יער של קק"ל	=	דרך מאושרת
שמורת טבע מוכחת	—	מסלול רכבת
מסדרון אקלולוגי לפי רשות הטבע והגנים		גדר ההפרדה
		בסיס צבאי
		תכנית פיתוח מאושרת
		תכנית פיתוח בתכנון

אום אל-פאחם - ערערה

יתירות תכנוניים תפוקודים אינומים שלויים השפעות

האזורים ביניהם השטח מחבר:

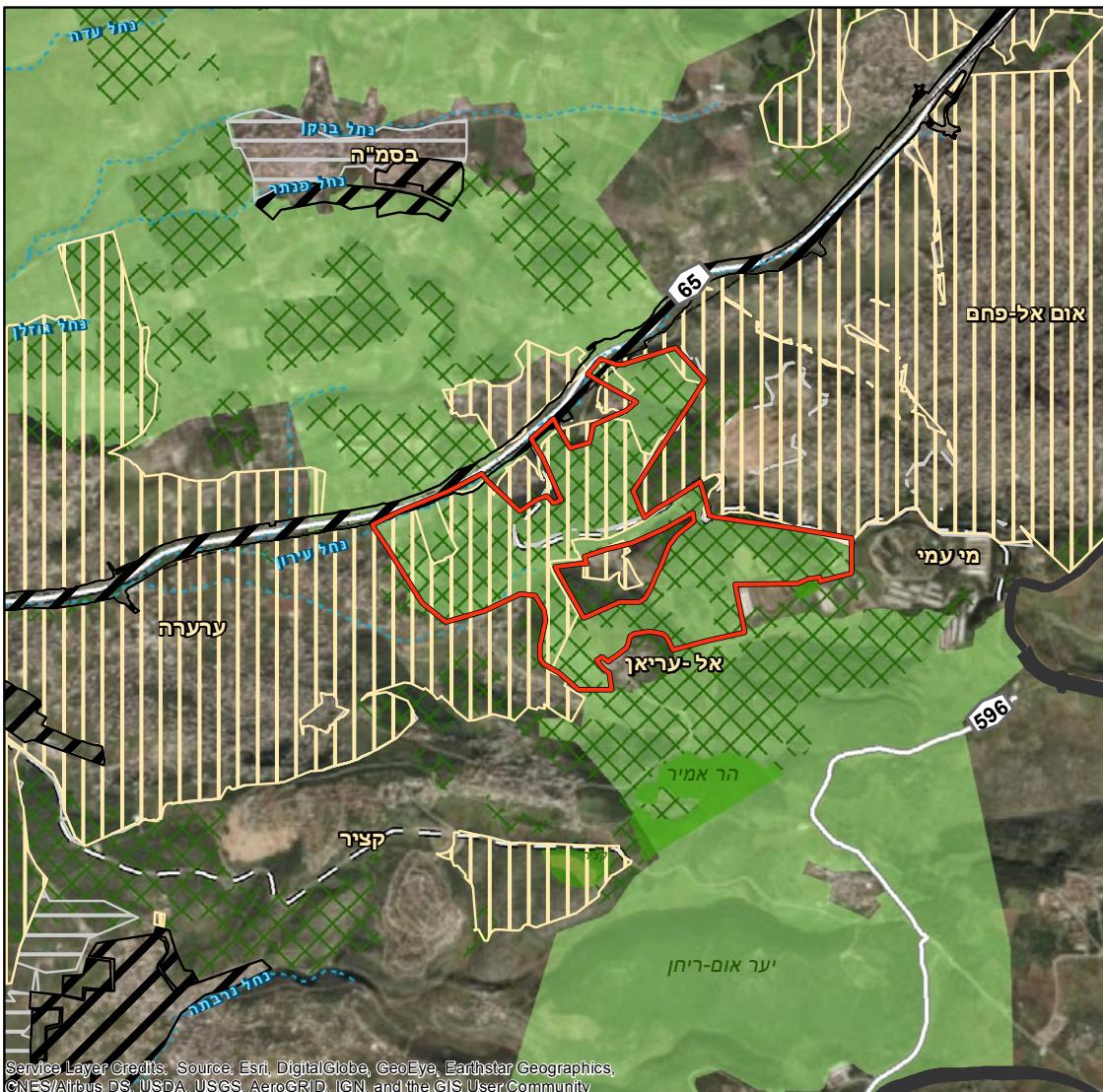
מסדרון אורך בציר צפון דרום, המחבר את צפון השומרון לרמת מנשה ומערבה בואכה מישור חוף השרון. בכיביש 65 מאושר מעבר בעלי חיים עילי להבטחת הקישוריות האקולוגית.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

תחום בין שכונות הקצה של ערערה במערב לאום אל-פאחם במצרים, דרוםית לכיביש 65, המתאפיין בריבוי בעלות קרקע פרטיות וביררות נטע אדם בקרקע מדינה. בלב השטח יש מובלעת של פיתוח – שכונות עין אל-مولקה של אום אל-פאחם. משכונה זו יש רצף של בינוי זוחל לכיוונים שונים, המנתק את השטחים הפתוחים משני עבריו נחל שירה, ומתעל את מעבר בעלי החיים לריצאות צרות שרוחבן עשרות מטרים בלבד. בשטחים הפתוחים שבין מועלקה וערערה יש מבני משק חקלאיים וגידור חלוקות חקלאיות המשלב קירות בטון. גידור חקלאי נוסף, כולל חציבות בהה, קיים במעלה ערוצי נחל שירה ואדי מועלקה, וכן סביב השטחים החקלאיים של מי-עמי. בדרום המסדרון נמצא הכפר אל-עריאן, אשר מחלק את השטח הפתוח לשתי צורות צרות. צואר בקבוק נוסף קיים בין שכונת אל-ביאר ובין גן האירופאים בפאתי ערערה, בצד מדרון לכיביש 65.

ה策ות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הקפדה תכנונית יתרה על גבולות הפיתוח והמרקם העירוני, בניית תוכנית אכיפה למניעת בניה בלתי חוקית בשטחים הפתוחים. שמירה סטטוטורית קפדנית, צמצום השפעות שלוילים וקיימת מנגנון ניהול.

1:67,000

0 1 2 4 ק"מ

תכניות יער של קק"ל	רצועת נחל
שמורות טבע מוכחת	כביש קיים
שמורות טבע מאושרת	דרך מאושרת
מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים	מסילת רכבת
	גדר ההפרדה
	תכנית פיתוח מאושרת
	תכנית פיתוח בתכנון
	תכנית פיתוח אסטרטגיית

מחוז מרכז

מפת מחוז מרכז

מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע
והגנים

גבול מחוז

גדר הפרדה קיימת

גדר הפרדה מתוכננת

כביש

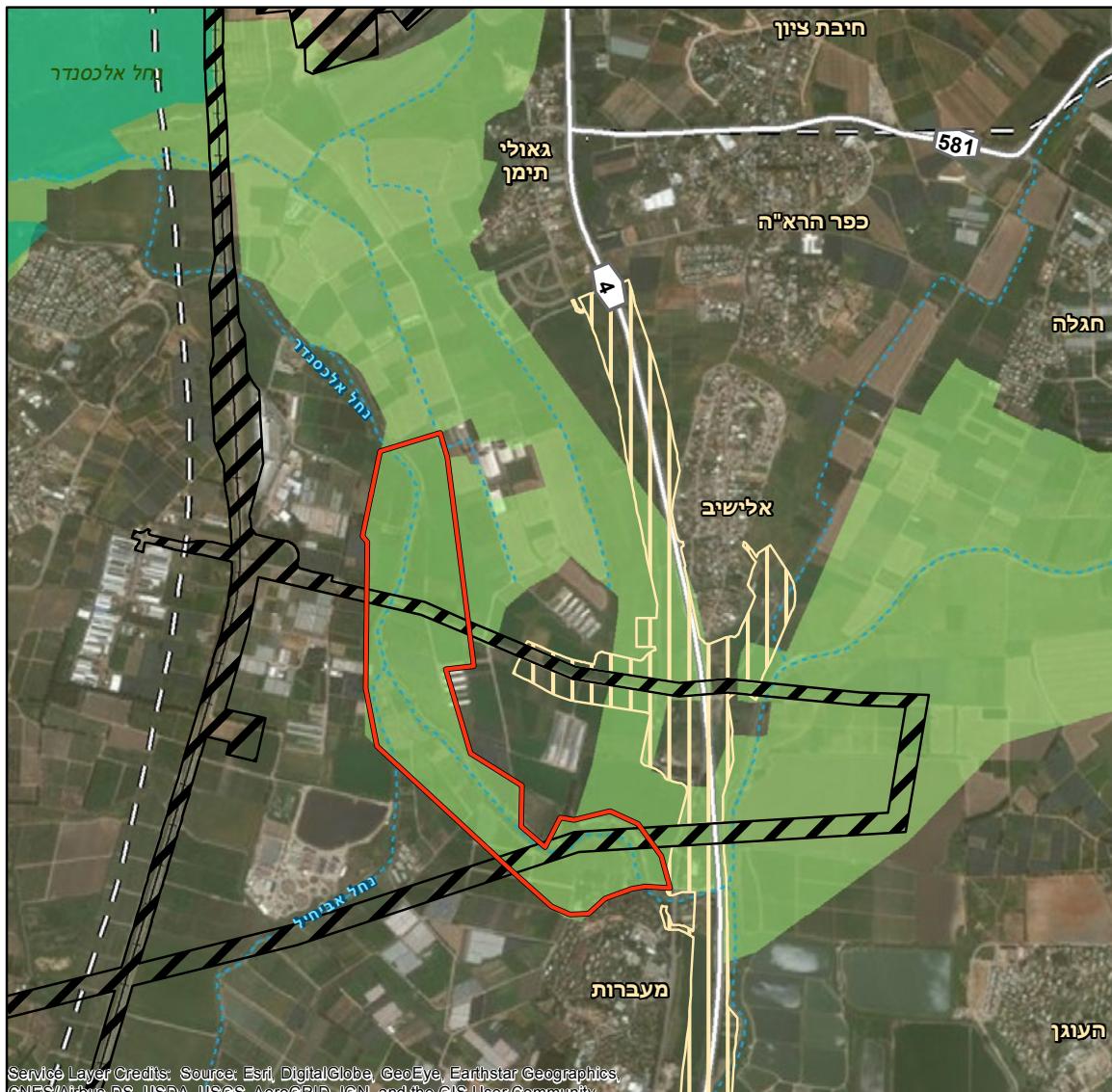
מסילת ברזל

קטע קרטוי לשימור במסדרון אקוולוגי

נחל אלכסנדר מערבה למבادرות

- **האזורים ביעיהם השטח מחבר:**
חיבור המסדרונות הפנימיים של מישור חוף השרון לחוף וצפונה לעמק חפר.
- **איומים תכנוניים ותפקידיים:**
המסדרון מסומן כרצועה צרה מסביב לנחל, העובר בתוך שטחים חקלאיים.
- **הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש להרחיב את רצועת המסדרון שמסביב לנחל ולצמצם את השפעות השוליות מהחקלאות.

יתירות איומים תפקידים שוליים השפעות

0 1 2 ק"מ

1:36,500

- רצועת נחל
- כביש קיים
- == דרך מאושרת
- + מסילת רכבת
- תכנית פיתוח מאושרתת
- תכנית פיתוח בתכנון
- גן לאומי מוכחה
- מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים

מערב לבת-חפר

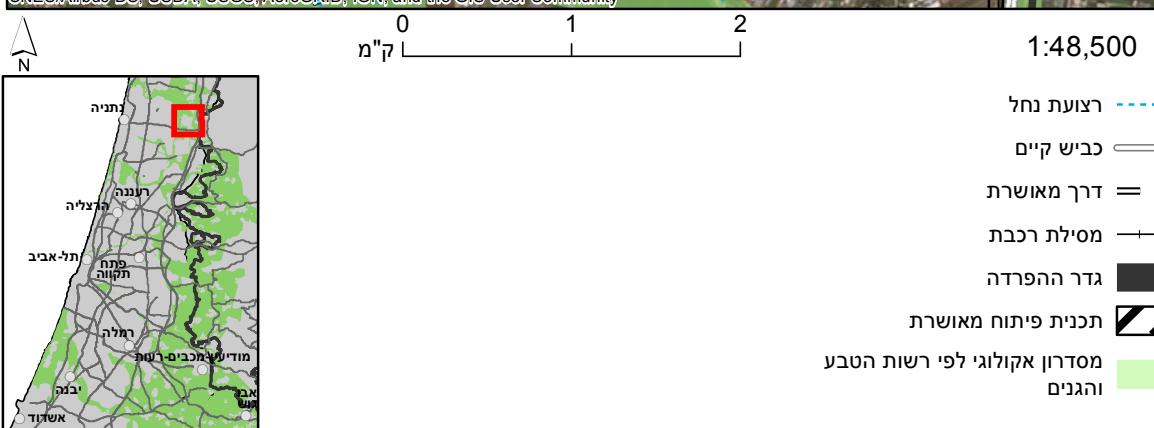
יתירות ■ תכנוניים ■ תפקודיים ■ אינטלקטואליים ■ השפעות ■ שולטים ■ אינטלקטואליים ■ תפקודיים ■ אינטלקטואליים ■ השפעות ■ שולטים ■ יתירות ■

- האזורים בינוים השטח מחבר:**
חיבור מסדרונות הרוחב של השרון, חיבור עם מישור חוף יהודה, מורדות השומרון ורמת מנשה.
- איומיים תכנוניים ותפקודיים:**
המסדרון בקטע זה הוא רצועה ברוחב נחצ'י ק"מ בצמוד לבביש 6, ובהשפעת האור והרעש ממנו.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירה על שטח המסדרון כשטח פתוח. צמצום ההפניות של לבביש 6.

בין בוגרתא לבארותאים

יתירות ■ תכנוניים ■ תפקודיים ■ אינטלקטואליים ■ השפעות ■ שולטים ■ אינטלקטואליים ■ תפקודיים ■ אינטלקטואליים ■ השפעות ■ שולטים ■ יתירות ■

- האזורים בינוים השטח מחבר:**
חיבור המסדרונות הפנימיים של מישור חוף השרון לחוף וצפונה לעמק חפר.
- איומיים תכנוניים ותפקודיים:**
המסדרון בקטע זה הוא רצועה ברוחב נחצ'י ק"מ העוברת בשטחים חקלאיים.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירה על שטח המסדרון כשטח פתוח וצמצום ההפניות השוליות מהחקלאות.

מחוז מרכז

מזרחה לשער אפריים

האזורים בינויהם השטח מחבר:

חיבור מסדרונות הרוחב של השרון, חיבור עם מישור חוף יהודה, מורדות השומרון ורמות מנשה.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

בקטע זה המסדרון מצטמצם לרצועה ברוחב של פחות ממאה מטר, הדוחקה בין כביש 6 ומעבר סחובות שער אפריים וחומת ההפרדה שבמהלך לו. חצית כביש 6 אפשרית מתחתי לגשר נחל תנאים, אך מחייבת מעבר ברצועה צרה ברוחב כמאה מטר לאורך נחצי ק"מ.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

NEYOR המעביר מתחתי לכביש 6. מצויים ככל האפשר של השפעות השוליות של הכביש ושל מעבר הסחרות.

האזורים בינויהם השטח מחבר:

חיבור מסדרונות הרוחב של השרון, חיבור עם מישור חוף יהודה, מורדות השומרון ורמות מנשה.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

המסדרון בקטע זה מסומן כרצועה צרה מאוד ברוחב כמאה מטר או פחות מזה העוברת בין שני היישובים, וסובלת מהפרעות השוליות שלהם. רצועה צרה זו היא אחת משתי רצועות של מסדרונות צרים ופגיעים המהווים את החיבוריות הארץ-ישראלית בצריך צפון-דרום במרחב זה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הגנה סטטוטורית על שטח המסדרון כשטח פתוח וניהולו תוך שימוש בפרעות השוליות מהיישובים.

בין שער אפריים לקלנסווה

האזורים בינויהם השטח מחבר:

חיבור מסדרונות הרוחב של השרון, חיבור עם מישור חוף יהודה, מורדות השומרון ורמות מנשה.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

המסדרון בקטע זה מסומן כרצועה ברוחב שלוש מאות מטרים בצד דרום לכבוד לכבוד 6 ובשתיים חלקאים. רצועה צרה זו היא אחת משושש רצועות של מסדרונות צרים המהווים את החיבוריות הארץ-ישראלית בצריך צפון-דרום במרחב זה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הגנה סטטוטורית על שטח המסדרון כשטח פתוח וניהולו תוך שימוש בפרעות השוליות מהיישובים.

בין טيبة לקלנסווה

האזורים בינויהם השטח מחבר:

חיבור מורדות מערב בנימין והדום שומרון צפונה ומערבה למישור החוף.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

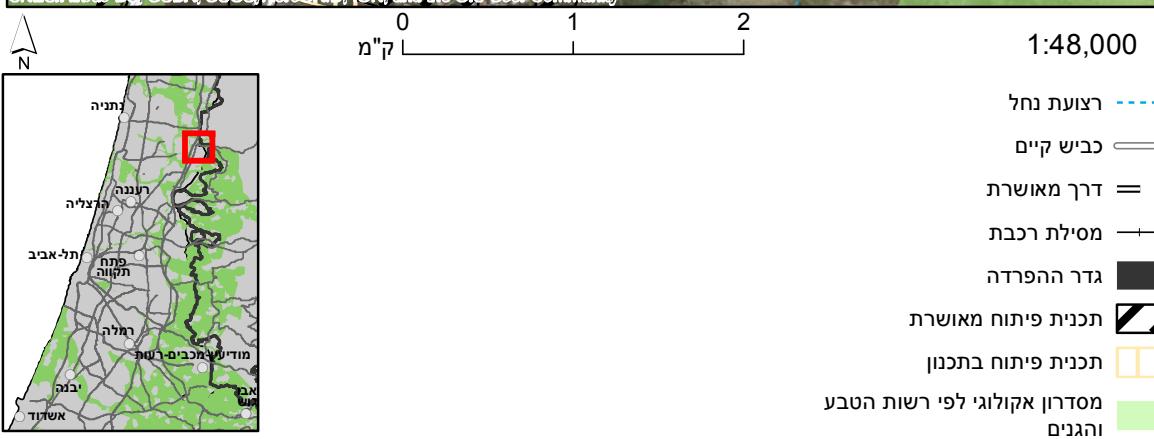
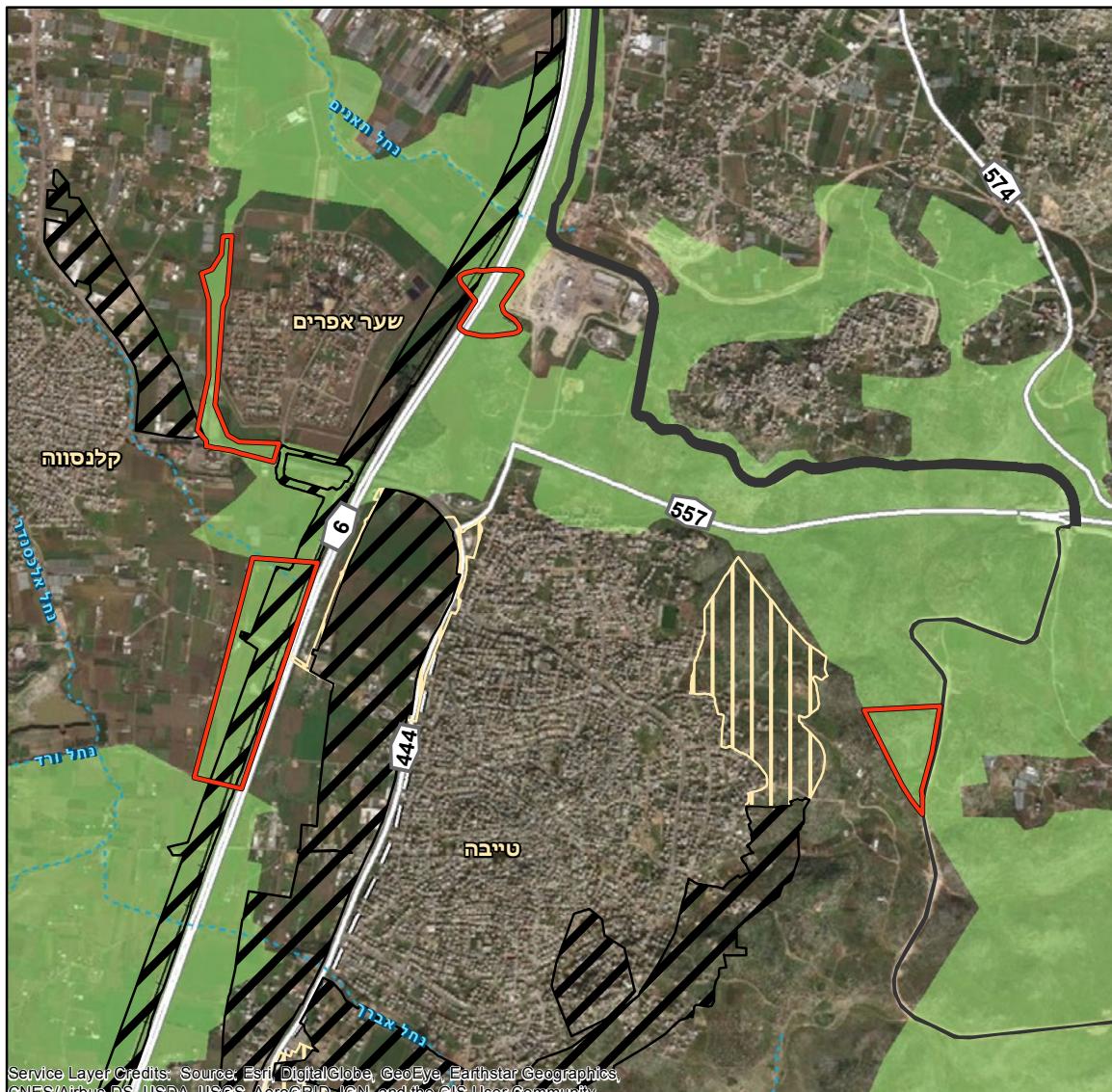
המסדרון מסומן ללא התחשבות בתוואי גדר ההפרדה ונقطع על ידה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

סימון המסדרון בין טيبة לגדת הפרדה.

מזרחה לטيبة

מחוז מרכז

מערבית לקלנסווה

יתירות אינטלקטואליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים
השכלה אינטלקטואליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים

- האזורים בינוים השטח מחבר:**
חיבור מסדרון נחל אלכסנדר למסדרונות הדרומיים.
- איומים תכנוניים ותפקידים:**
המסדרון בקטע זה מסומן כרצועה צרה מאוד העוברת בשטחים חקלאיים ומופרים. רצועה צרה זו היא אחת משתי רצועות של מסדרונות צרים ופוגעים המהווים את הקישוריות הארץ-ישראלית בצריך צפון-דרום למרחב זה.
- ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הגנה סטטוטורית על שטח המסדרון בשטח פתוח וניהולו תוך צמצום הפרעות השוליות מהיישובים.

בין פורה לعين שוד

יתירות אינטלקטואליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים
השכלה אינטלקטואליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים

- האזורים בינוים השטח מחבר:**
המסדרונות המזרחיים של מישור חוף השרון לכיוון מערב.
- איומים תכנוניים ותפקידים:**
המסדרון בקטע זה מסומן כרצועה צרה העוברת בשטחים חקלאיים ומופרים.
- ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הגנה סטטוטורית על שטח המסדרון בשטח פתוח וניהולו תוך צמצום הפרעות השוליות מהיישובים.

בין קדימה לצד-משה

יתירות אינטלקטואליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים
השכלה אינטלקטואליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים

- האזורים בינוים השטח מחבר:**
המשך המסדרונות המזרחיים של מישור חוף השרון לכיוון מערב.
- איומים תכנוניים ותפקידים:**
המסדרון באזורי זה כולל את יער קדימה, שמורת טבע אלוני קדימה, יער אילנות ושטחים חקלאיים בין צור משה וקדימה. בתוך מרחב זה מופיע בתמ"א 3, תכנית המתאר הארץ-ישראלית לדריכים, כביש 561 המזרחי, אשר מיועד לנתק את רצף המסדרון. החיבור להגנת הטבע פעלת רבות בשנים האחרונות לבטל את כביש 561 המזרחי, אך דבר זה טרם התறחש. בנוסף לכך, התרחבות קדימה לכיוון צפון תמצצם את רוחב רצועת המסדרון הצרה ותגדיל את השפעות השוליות של היישובים.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

יש לבטל את כביש 561 המזרחי שבין כביש 562 לכביש 4. יש להקפיד כי התרחבות קדימה, כפי שהיא מופיעה בתכנית המתאר הכלכלנית המופקדת של קדימה, לא תורח布 ברבות השנים עוד צפונה לתוך המסדרון והוא ישמר בשטח פתוח. יש לצמצם את השפעות השוליות של היישובים.

בין כפר הס לטירה

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור מסדרון הפלג צפונה.

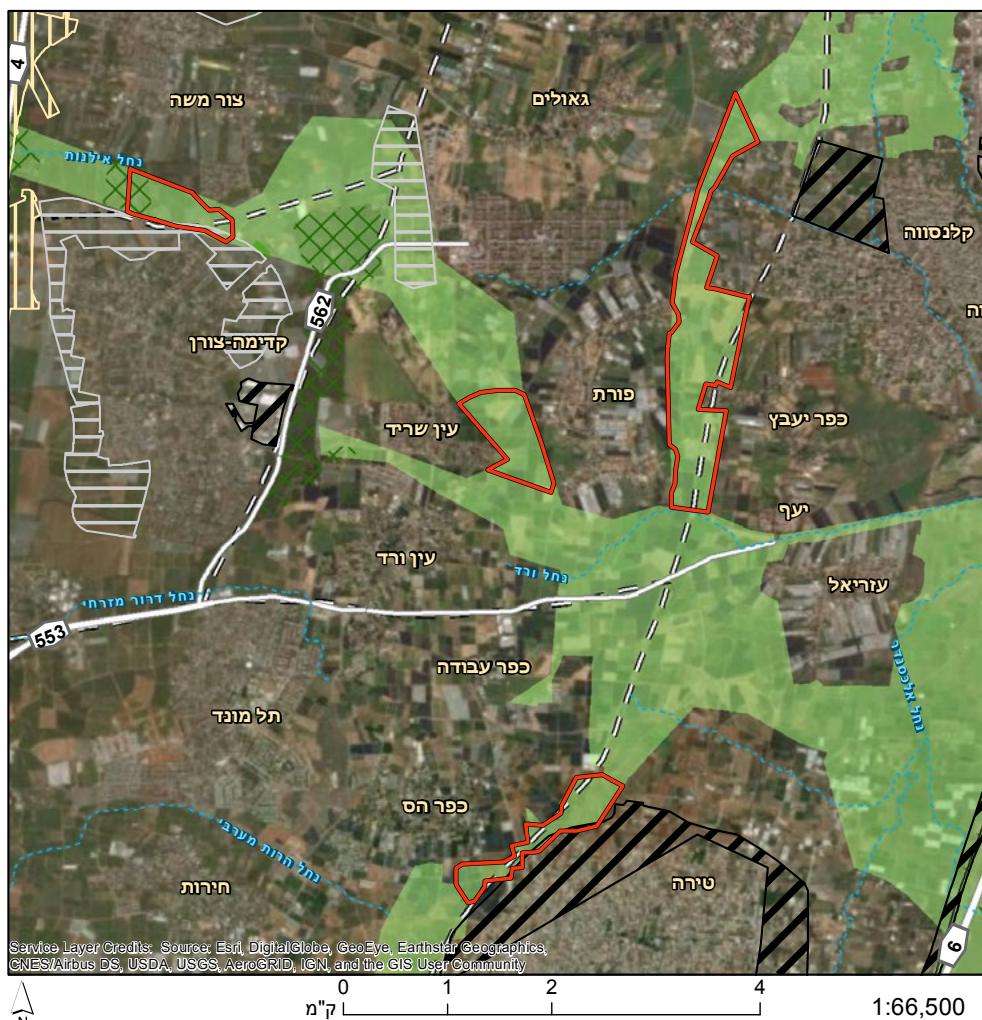
איומים תכנוניים ותפקודיים:

המסדרון בקטע זה מסומן כרצועה צרה מאוד העוברת בצמוד לטירה בשטחים חקלאיים ומופרים. רצועה צרה זו היא אחת משתי רצועות של מסדרונות צרים ופגועים המהווים את הקישוריות הארץ-ית בציר צפון-דרום במרחב זה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הגנה סטטוטורית על שטח המסדרון כשטח פתוח וניהולו תוך>Create> צמצום הפרעות השוללים מהיושבים.

השענות
שלולים
_fkodim
המקודם
המקודם
המקודם
המקודם

- **תכנית עיר של קק"ל**
- **שמורת טבע מוכחת**
- **מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים**
- **רצועת נחל**
- **כביש קיימ**
- **דרך מוצעת**
- **דרך מאושרת**
- +— **מסילת רכבת**
- **תכנית פיתוח מאושרת**
- **תכנית פיתוח בתכנון**
- **תכנית פיתוח אסטרטגיית**

מערב
לכוכב יאיר

יתירות איוםים הטעינה איוםים מתקודמים שלויים

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור מזרדות מערב בניימין והדום שומרון צפונה ומערבה למישור החוף.

איומים תכנוניים ותפקידיים:

החברה להגנת הטבע מתנגדת להרחבת כוכב יאיר – צור יגאל על שטחים ממערב לישוב אשר מיועדים לפיתוח בתמ"ה/3,21, מאחר והתרחבות זו מעורבת תקען באופן מוחלט את המסדרון בקטע זהה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

החברה להגנת הטבע מציעה פיתוח חלופי לשטח זה, בשטחים בצפון מערב כפר סבא, אזור עירוני אינטנסיבי שיש עדיפות לפיתוח ומתן הגנה סטטוטורית על שטח המסדרון בשטח פתוח וניהולו תוך>Create a new section header here based on the visual style of the other sections. It should be bold and aligned with the right margin.**בין כוכב יאיר
לגדת ה הפרדה**

יתירות איוםים הטעינה איוםים מתקודמים שלויים

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור מזרדות מערב בניימין והדום שומרון צפונה ומערבה למישור החוף.

איומים תכנוניים ותפקידיים:

המסדרון מסומן כרצועה צרה ממזרח לגדר ההפרדה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הרחבת רוחב המסדרון המשורטט ושמירתו כשטח פתוח.

נחל פולג

יתירות ■ תכנוניים ■ אינטלקטואליים ■ אינטואיטיביים ■

■ האזוריים בינהם השטח מחבר:

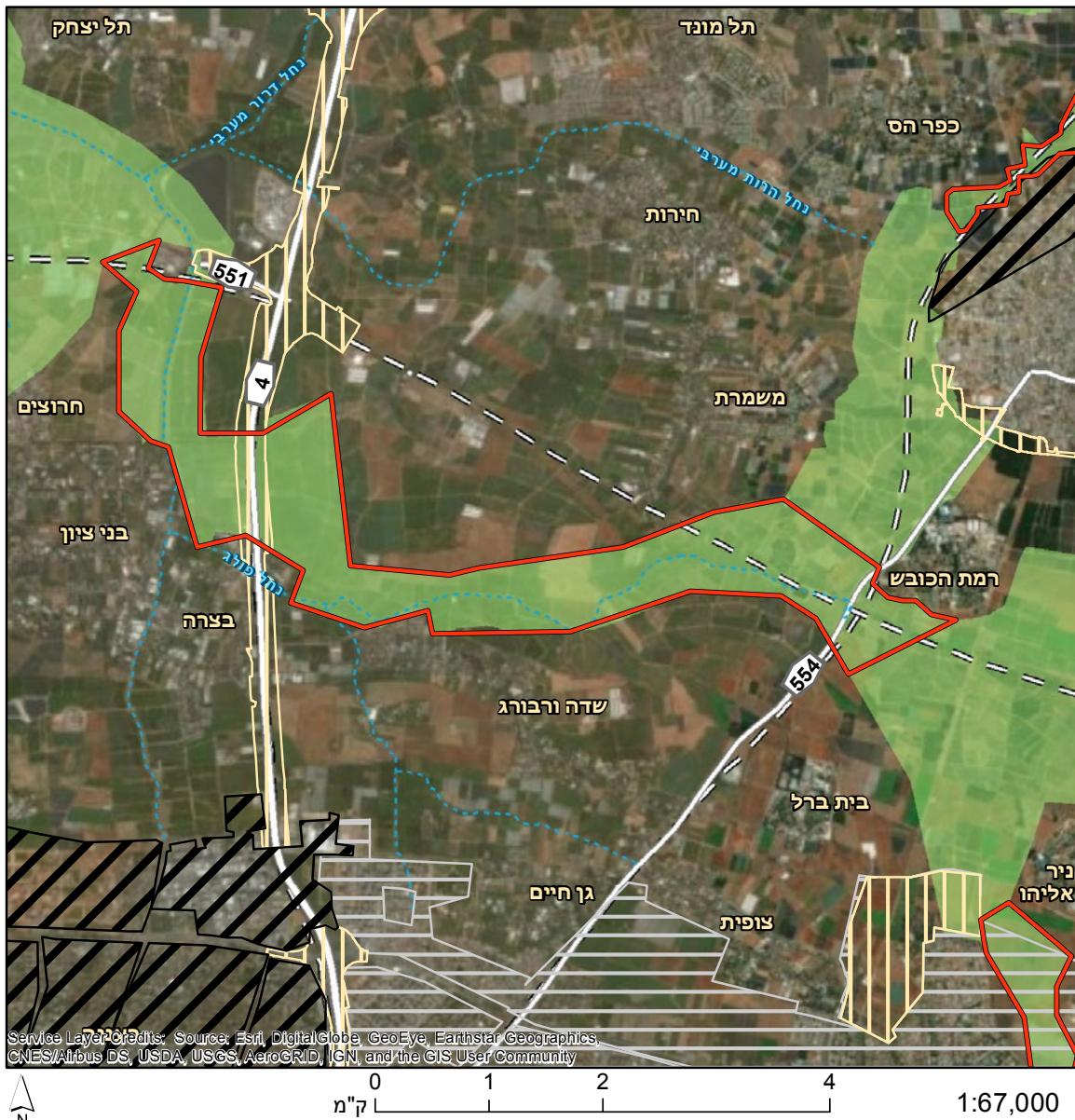
חיבור מזרדות מערב בנימין והדום שומрон צפונה ומערבה למשור החוף.

■ אינטלקטואליים ותפקודיים:

המסדרון מסומן כרצועה צרה מסביב לנחל, העובר בתוך שטחים חקלאיים. באזור זה מתוכנן כביש אזרחי 551 המזרחי אשר פוגע בתפקודו של המסדרון.

■ הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

יש להרחיב את רצועת המסדרון שמצדי הנחל ולצמצם את השפעות השוליות מהחקלאות. באשר לכביש 551 המזרחי, יש הבטיח מעברים אקולוגיים מתאימים בכביש ותכנון ראוי לצמצום זיהום האור מהכביש.

- ריצועת נחל -----
- כביש קיים —————
- := דרך מאושרת
- תכנית פיתוח מאושרת
- תכנית פיתוח בתכנון
- תכנית פיתוח אסטרטגי
- שמורת טבע מוכרזת
- מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים

ממערב לכפר-סבא

יתירות אומים תרבותיים אינטלקטואליים

■ האזוריים בינהם השטח מחבר:

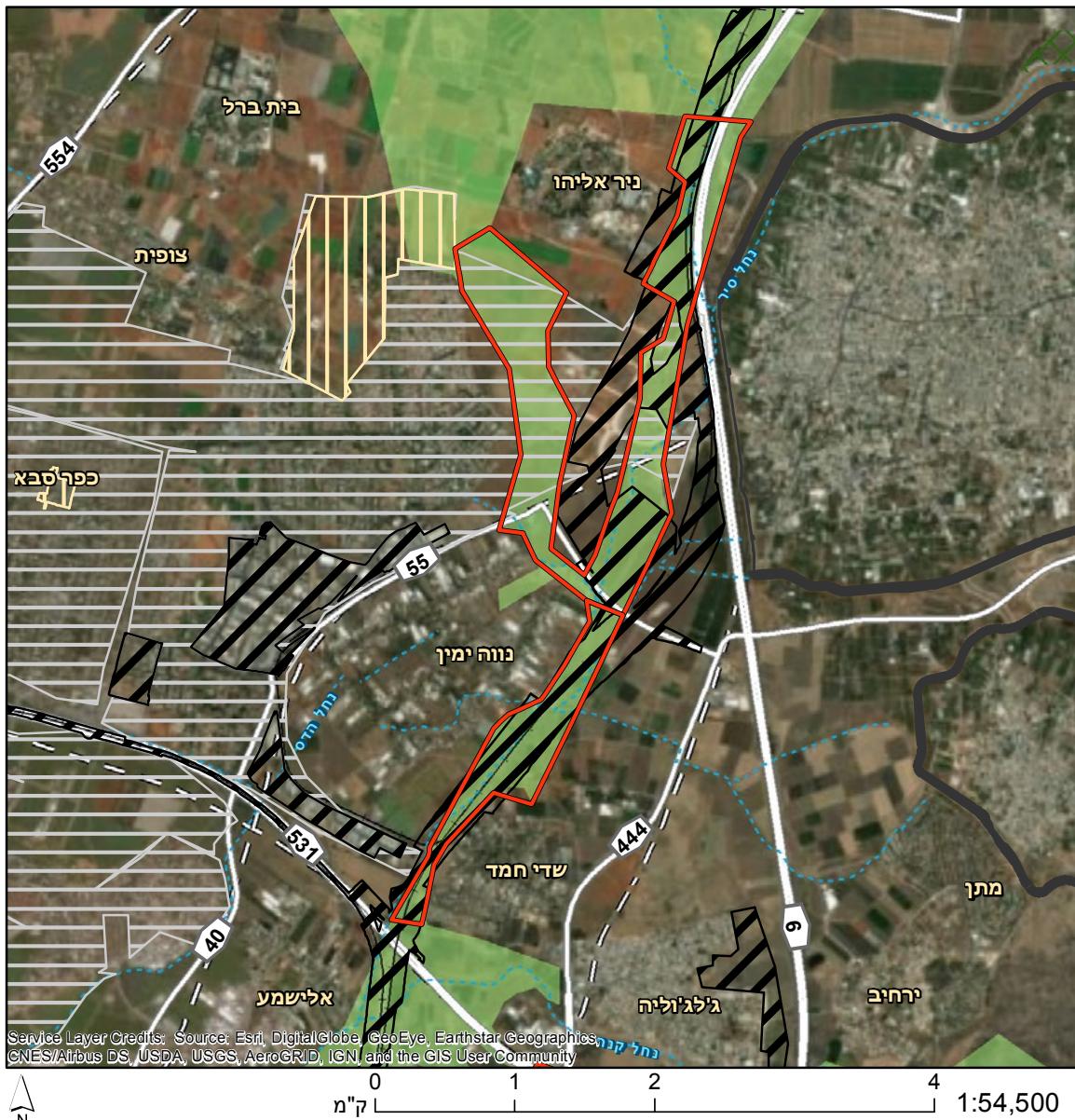
חיבור מסדרוניות הרוחב של השרון, חיבור עם מישור חוף יהודה, מורדות השומרון ורמת מנשה.

■ איזמים תכנוניים ותפקידים:

הקמת מתחם תעסוקה והתרחבות כפר-סבא מערבה מיימים על רוחבו ותפקידו של מסדרון זהה, שמהווה את הציר היחיד של הקישוריות הארץ-ישראלית צפון-דרום.

■ הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

חיפוש חלופה לצמצום אזור התעסוקה ונידוד חלק מזכויות הפיתוח למקום אחר ומוניעה של תוספת פיתוח למגוריים במזרחה העיר, המוצעת במסגרת תוכנית המתאר הכלולנית, כך שיישמר המסדרון האקוולוגי.

- ריצועת נחל** -----
- כביש קיימים** —————
- דרך מאושרת** : =
- מסילת רכבת** —+—
- גדר ההפרדה** █
- תכנית פיתוח מאושרת** □/■
- תכנית פיתוח בתכנון** □/□
- תכנית פיתוח אסטרטגיית** □/□
- תכניות יער של קק"ל** ✕
- מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים** █

כביש 531 בין ג'לגוליה לחגור

תירות השפעות אינטלקטואליים אינטלקטואליים תכנוניים תפקודיים

האזורים ביןיהם השטח לחבר:

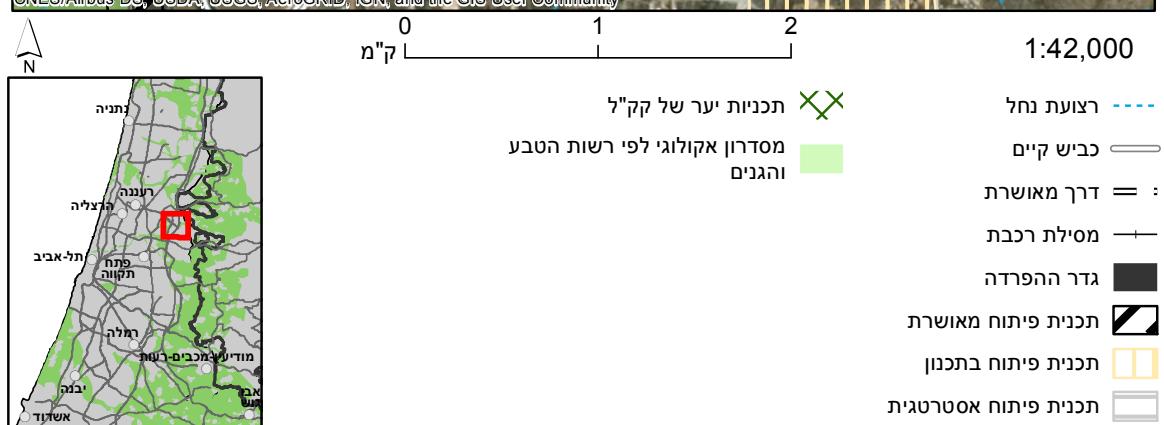
חיבור מורדות השומרון למסדרונות מישור חוף השרון.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

המסדרון מסומן כרצועה צרה צמודה לכביש 531 ועובר על מחלף ג'לגוליה כך שלמעשה לא מתפקיד באזורי זה. בחלק הסמוך לג'לגוליה השטח הבנוי נכנס לתוך רצועת המסדרון.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

השתתת המסדרון מהכביש והמחלף וסימוןתו בתוואי נחל קנה, תוך שיפור תפקודו בתחום היישוב והסדרת מעברי בעלי חיים מתחת לכביש 444, או לחילופין, השתתת המסדרון כך שייעבור דרומה מתחת לכביש 531, בין מזרחה לחגור לכביש 6 ומערבה מתחת לכביש 444.

**נחל קנה
בין כביש 402
לאלישמע**

יתירות ■ השפיעות ■ איום ■ תפוקודים ■ תכנוני ■ אומם ■ שולויים ■

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור מסדרונות הרוחב של השרון, חיבור עם מישור חוף יהודה, מורדות השומרון ורמות מנשה.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

המסדרון מסמן כרוצעה צרה מסביב לנחל קנה, הנחצה ע"י כביש 40 ומואים ע'ו התחרבות אזור התעסוקה הדרומי של הוד השרון.

הצעות החל"ט לשיפור מצב המסדרון:

הרחבת המסדרון דרומה, מניעת הקמת חלקו של אזור התעסוקה שמדרום לקניון הוד-השרון ולנחל קנה, מצפון לכביש 40 החדש ומזרחה לכביש 402.

- גָן לְאֻמִּי מְאוֹשֵׁר ----- רצועת נחל
- מִסְדָּרוֹן אַקוּלוֹגִי לְפִי רִשות הַטּוּב ----- כביש קיימ
- וְהַגְּנִים : דֶּרֶךְ מְאוֹשֵׁר
- מסילת רכבת
- תְּכִינִית פִּיתּוֹחַ מְאוֹשֵׁר ■ תְּכִינִית פִּיתּוֹחַ בְּתַכְנִין ■ תְּכִינִית פִּיתּוֹחַ אַסְט֍רוּגִי ■
- גָן לְאֻמִּי מִוכָּר ■

נחל שילה

יתירות תכנוניים אינטלקטואליים אינטלקטואליים תפקודים אינטלקטואליים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור הדום שומרון למשור חוף השרון.

איומיים תכנוניים ותפקודיים:

המסדרון מסומן כרצועה צרה מאוד סביב נחל שילה ובצמידות לסירקין, גבעת השלושה ואזור תעשייה סגולה. בחילוקו הצפוני מתוכנן מתחם דיר אשר יסגור את המסדרון.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הרחבת רצועת הנחל. מצבו הקשה של המסדרון זהה מגביר את הצורך לשמור על המסדרון החלופי של נחל הירקון.

בין עינת

לכביש 444 ולראש העין

יתירות תכנוניים אינטלקטואליים תפקודים אינטלקטואליים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור הדום שומרון למשור חוף השרון.

איומיים תכנוניים ותפקודיים:

רצועה ברוחב הכלואה בין עינת לראש העין וחסומה בכביש 6.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

צמצום השפעות השוליות של היישובים, הסדרת מעברי בעלי חיים מתחת לכביש 6.

בין עינת

לכביש 6

יתירות תכנוניים אינטלקטואליים תפקודים אינטלקטואליים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

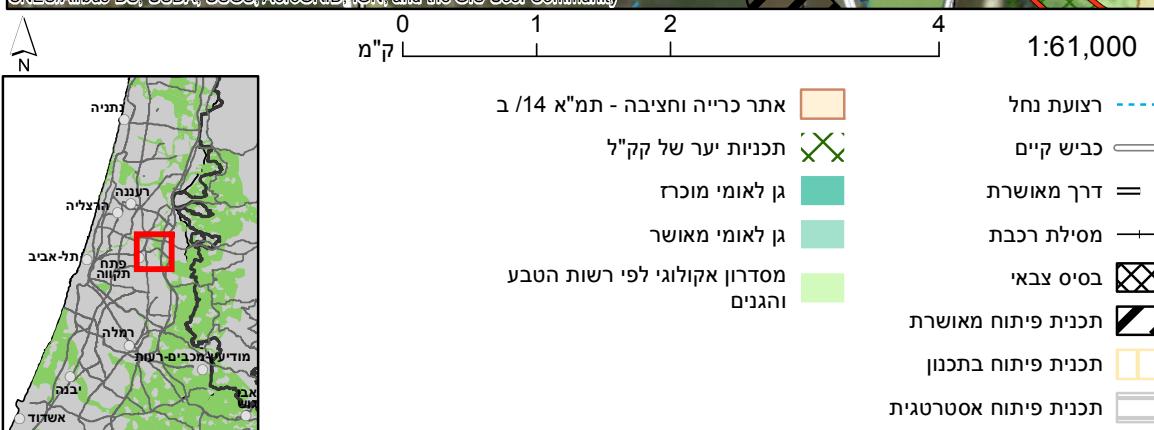
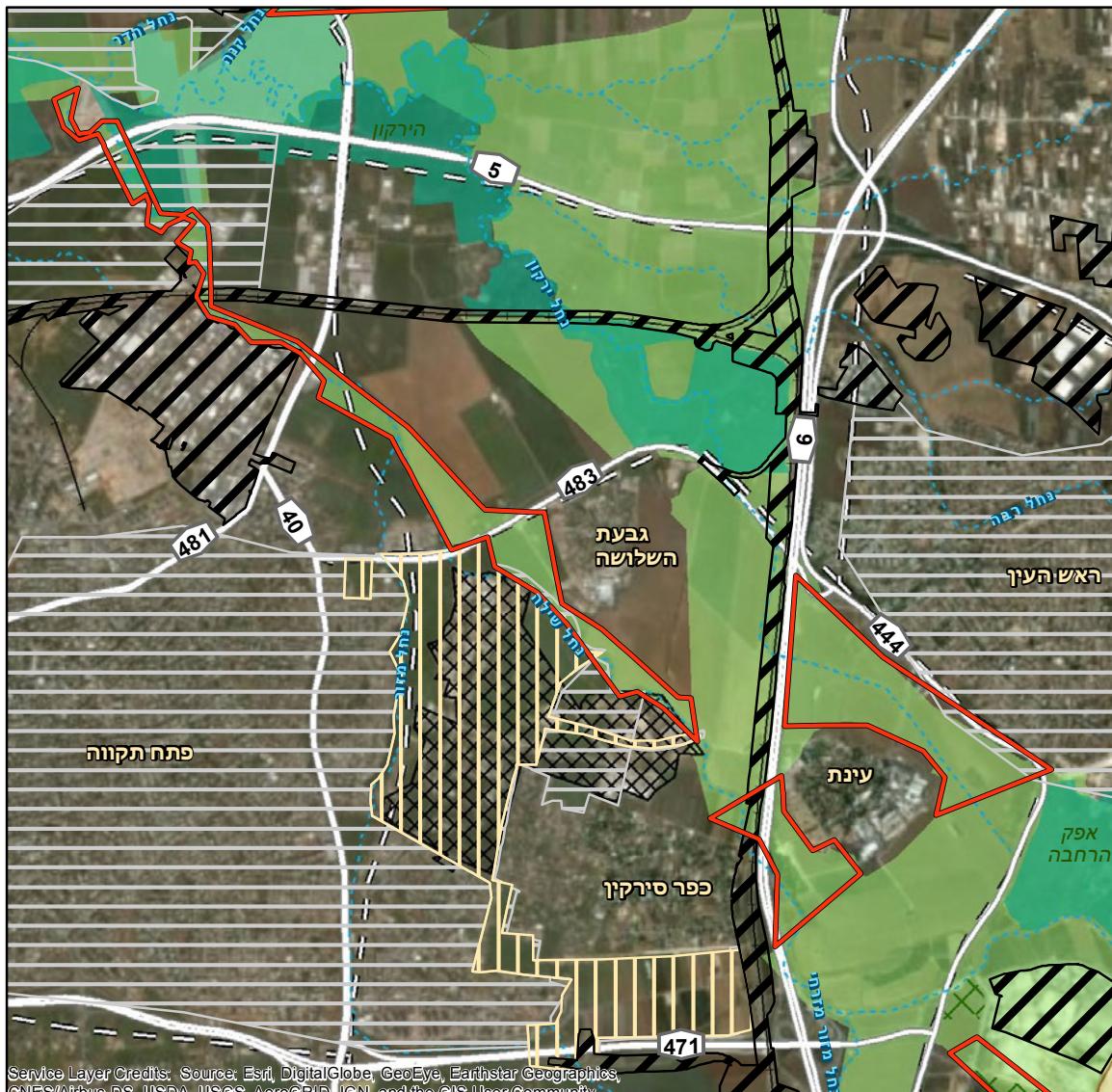
חיבור הדום שומרון למשור חוף השרון.

איומיים תכנוניים ותפקודיים:

רצועה ברוחב הכלואה בין עינת לכביש 6.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הסדרת מעברי בעלי חיים מתחת לכביש 6. הרחבת המסדרון ממערב לכביש 6 כך שייכלול את כל תוואי נחל שילה.

בין אלעד למחצבת נכשוניים

יתירות איוםים תכנוניים תפוקודים שלדים השפעות

האזורים בינויים השטח מחבר:

חיבור שפלת יהודה, מערב בנימין והשומרון ומשור חוף יהודה.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

תכנית תמ"ל 1081 להרחבת אלעד לכיוון צפון מזרח והמחצבה תצמצם את השטח הפתוח לרצואה כרעה ביתה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

צמצום שטח הרחבה המתוכנן בתמ"ל 1081 בצפון מזרח אלעד כך שייצמד לכיביש 4711 שועור בין צפון אלעד למחצבה. שייקום המחצבה תוך מיתון המזוקים ומתן אפשרות לתנועת בעלי חיים בתחום המחצבה המשומקמת.

בין אלעד לבסיס נכשוניים

יתירות איוםים תכנוניים תפוקודים שלדים השפעות

האזורים בינויים השטח מחבר:

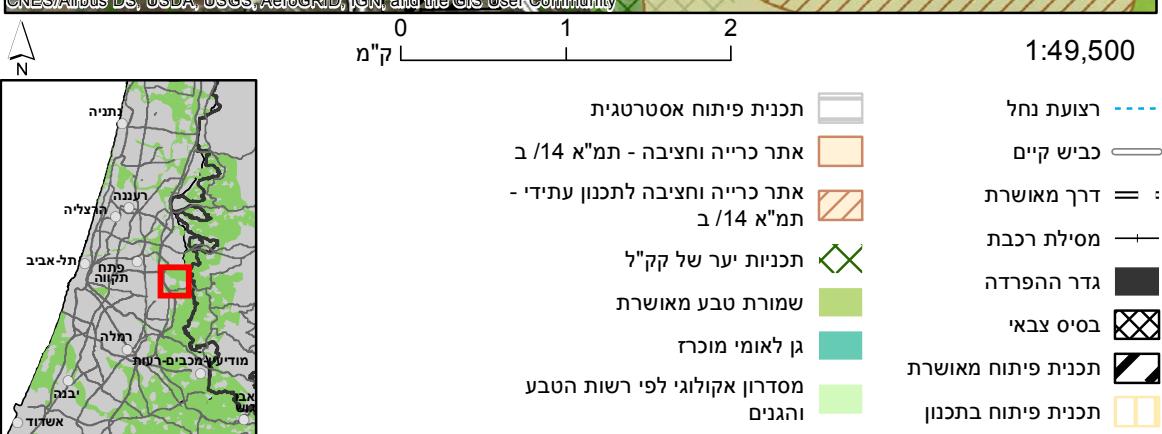
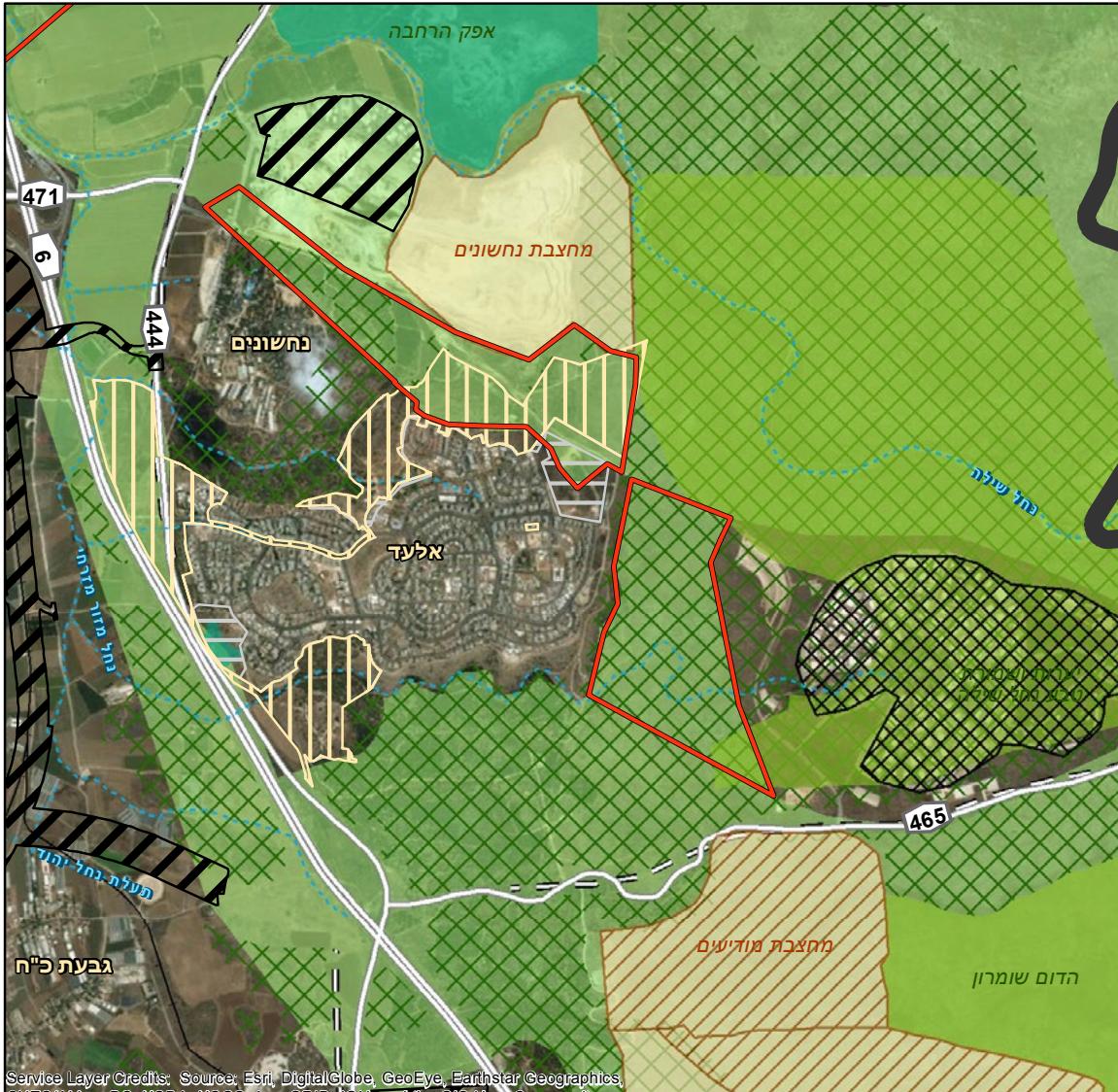
חיבור שפלת יהודה, מערב בנימין והשומרון ומשור חוף יהודה.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

כוונות חזירות ונשנות של הנגגת אלעד להרחבת העיר מזרחה אל שטח הבסיס, באופן שיסגור את המסדרון הארץ. יש להציג איום נוסף והוא רצוניותה של הנגגת אלעד להרחביב את העיר דרומה על יער קולה, מהלך שייגרום להתררכותו דרומה של צוואר הבקבוק הצר שבמזרחה העיר.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

התנגדות מוחלטת להרחבת אלעד מזרחה ודרומה. הגדלת כמות יחידות הדיור בחלקים שונים בתמ"ל 1081, על מנת להגביר את הניצול בקרקע בעיה, הסטת ההרחבה של אלעד מערבית לכיביש 444, ואפשרות צורך שטחים בדרום סירקין לעיר.

נחל איילון
בין בן שמן
ללווד

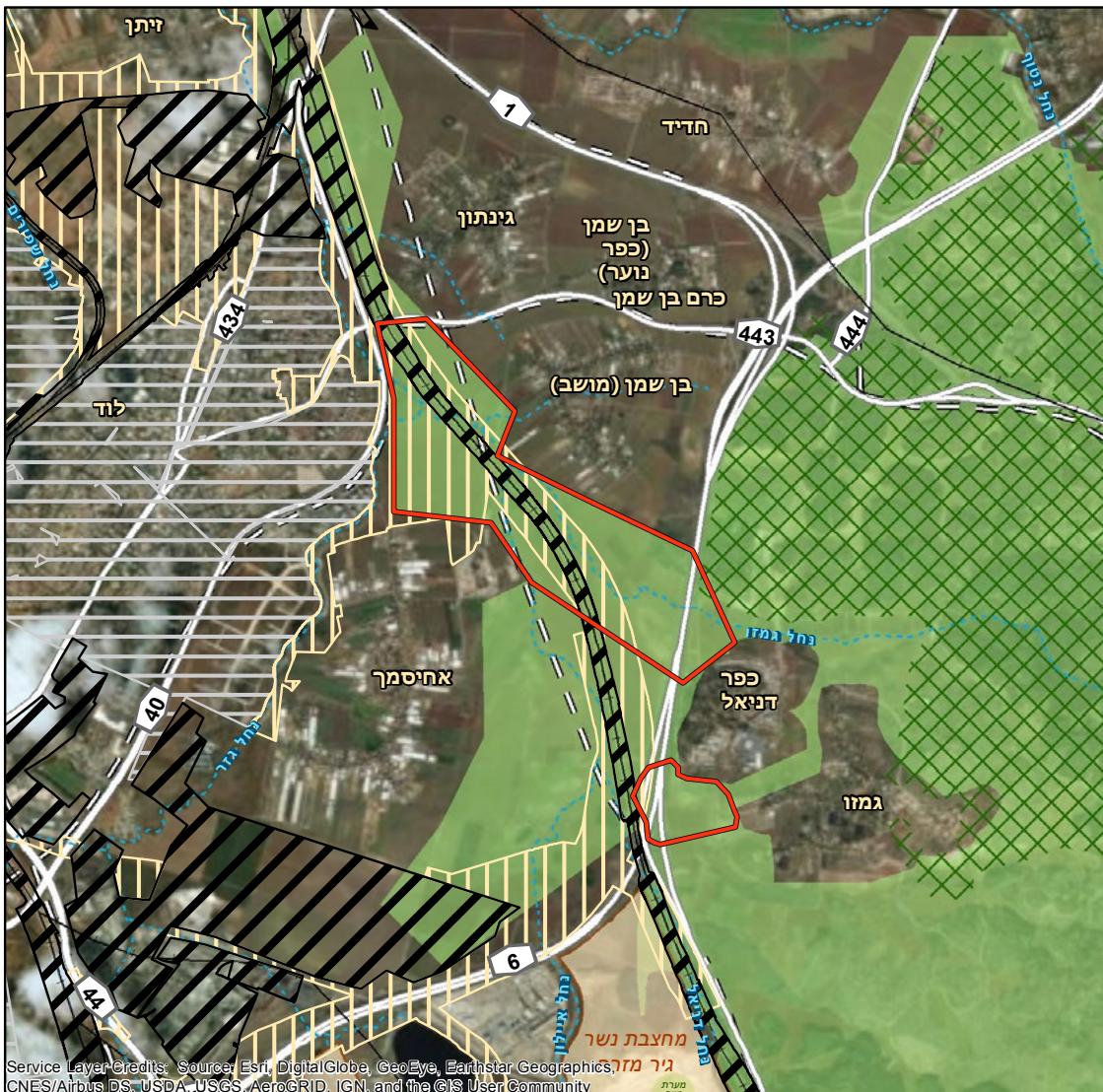
יתירות אינומים השפעות
תפקידים תפקודים תכנוניים שלויים

- **האזורים בינויים השטח מחבר:**
מסדרון רוחבי במישור חוף יהודה, חיבור לשפלת יהודה.
- **איומיים תכנוניים ותפקידים:**
המסדרון מסומן כרצועה לאורך נחל איילון ומסלול הרכבת. תכנית תמ"ל 1064 להרחבת לוד מזרחה תסגור את השטח שמערב למסילה.
- **הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
עצירת תמ"ל 1064 – החברה להגנת הטבע הגישה עתירה מינימלית נגד התכנית, שיקום וממשק הנחל וניהולו כבית גידול טבעי ופרק עירוני בצד. הגנה על רוחב רצועת הנחל וצמצום השפעות השוליות.

בין כפר דניאל
לכביש 1

יתירות אינומים השפעות
תפקידים תפקודים תכנוניים שלויים

- **האזורים בינויים השטח מחבר:**
חיבור דרום השפלה עם הרי יהודה והדום שומרון.
- **איומיים תכנוניים ותפקידים:**
המסדרון עובר על כבישים 1-6 ומסלול הרכבת.
- **הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הרחבת המסדרון כך שיכלול את תוואי הנחל ואת מעבר בעלי החיים מתחת לכביש 6.

	תכניות יער של קק"ל		רצועת נחל
	שמורת טבע מאושרת		כביש קיימ
	מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים		דרך מאושרת
	מסילת רכבת		תכנית פיתוח מאושרת
	תכנית פיתוח בתכנון		תכנית פיתוח אסטרטגי
	אתר כרייה וחציבה - תמ"א 14/ב		

נחל מודיעין ומזרח כפר רות

יתירות   איוםים   תכנוניים   איוםים   תפקודיים   השפעות

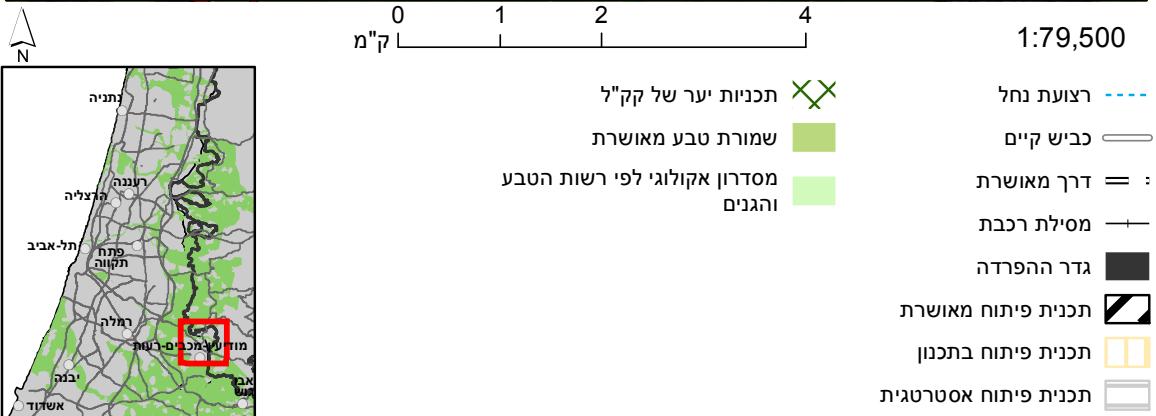
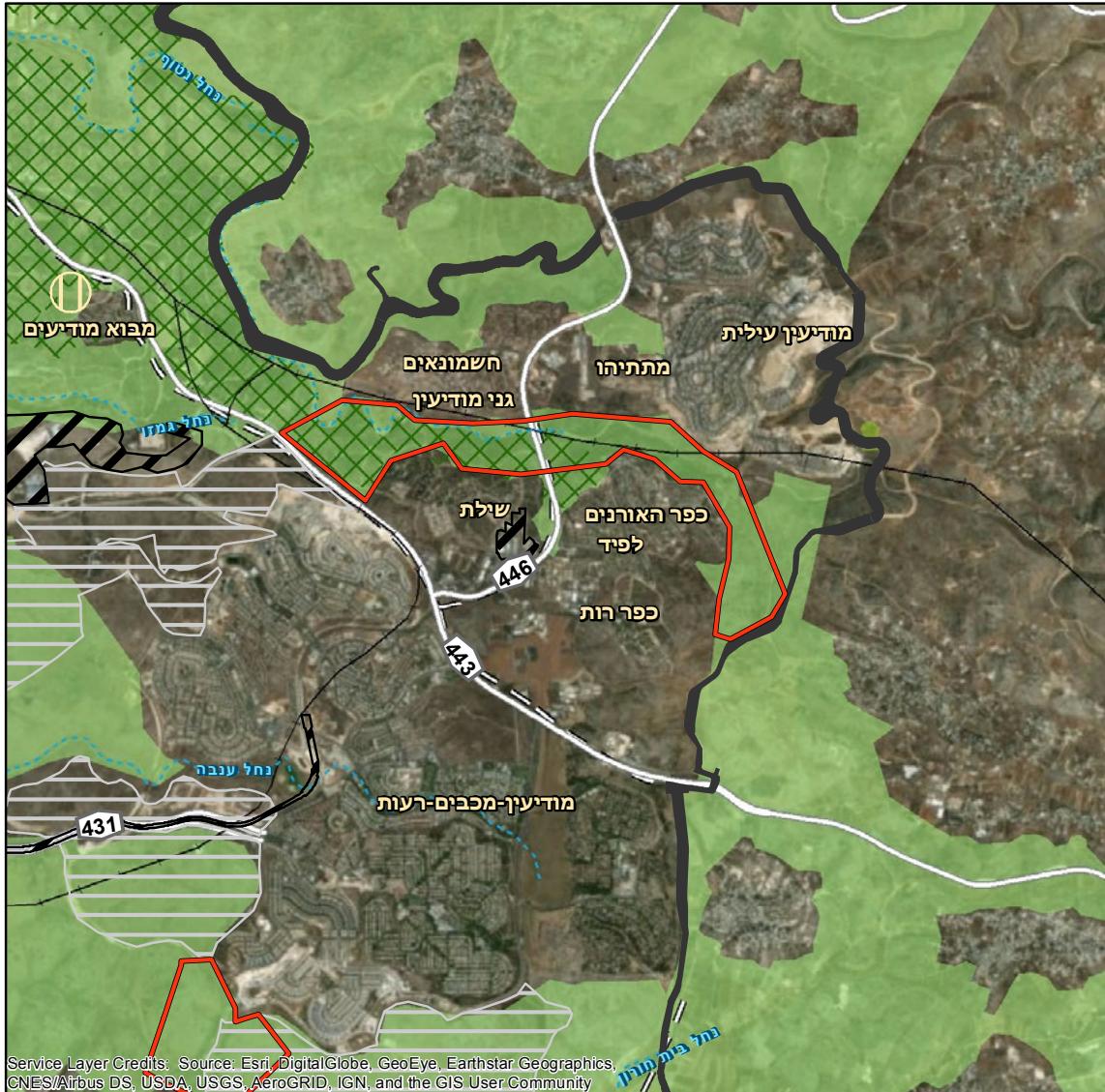
האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור אזור בית לキーיה עם שפלת יהודה וסביבות מודיעין עילית.
איומים תכנוניים ותפקודיים:

בין כפר רות לגדר ההפרדה. בתקופה זו מקודמתה תכנית לכיביש 4431 חדש המחבר בין מודיעין עילית לבין דרך מס' 443 תוך חיבור כפר אורנים וכפר במרחוב זה היה אוכלוסייה צבאית אשר מאימת ע"י חלק מחלופות הכביש כמו גם כל המערכת הטבעית המתפקדת באזורי זה.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הארכת המסדרון דרומה למרחב שבין מודיעין למכבים ליצור קישור דרומי למסדרון הארצי. מניעת בחירה של חלופה לכיביש 4431 שתביא לפגיעה במערכת האקולוגית במרחב.

מchod מרכז

בין מרכז עינב לכיביש 1

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות תפקודים אינטלקטואליות תכנוניים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור דרום השפלה עם הרי יהודה והדום שומרון.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

מדובר בצואර בקבוק צר בין אזור התעסוקה מרכז עינב לכיביש 1 אשר אמר לסת מענה למגון בעלי חיים, במקביל לצואר הבקבוק המזרחי יותר בין מרכז עינב למטר מודיעין. בחלקו המזרחי של צואר בקבוק זה נסלה באספלט באופן לא מתוכנן דרך מצרים, בין שעלבים למריכז עינב, עליה עוברים מאות כלי רכב ביום, דבר שפגע בתפקוד צואר הבקבוק של המסדרון האקולוגי.

ה策 העזה"ט לשיפור מצב המסדרון:

יש להבטיח כי לא תהיה הרחבה נוספת התעסוקה מרכז עינב, כדי לא להרע את מצב המסדרון. יש לפעול לצמצום של השפעות שלווים וזיהום או. וכן לקדם פתרון לכך שלא תקיים תנועת כלי רכב בדרך הבתומי מתוכננת משעלבים למריכז עינב.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור דרום השפלה עם הרי יהודה והדום שומרון.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

אזור קרייטי של המסדרון האקולוגי אשר כלוא בין הדופן המערבית של העיר ובין אזור התעסוקה מריכז עינב, ובין כביש 431 וכביש מס' 4 העירוני.

ה策 העזה"ט לשיפור מצב המסדרון:

בתואם לתכנית המתאר הכלולנית למודיעין, סומנו מספר מעברים אקולוגיים עיליים שאמורים לשפר את הריציפות. כמו כן יש להקפיד שלא להכניס למרחוב זה ייעודים שימושיים חדשים הפוגעים בתפקוד השטח כמסדרון אקולוגי. יש גם להקפיד כי בקווים המגע בין השכונות והפיתוח העירוני במערב העיר הפונה למסדרון האקולוגי, לא יהיה זיהום או גורמי הפרעה אחרים.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור דרום השפלה עם הרי יהודה והדום שומרון.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

קטע צר בו עבר נחל איילון, הדחוק בין כביש 1 למשמר איילון.

ה策 העזה"ט לשיפור מצב המסדרון:

שמירה על צואר הבקבוק בשטח פתוח וצמצום השפעות שלווים מכון משמר איילון ומהכיביש.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור דרום השפלה עם הרי יהודה והדום שומרון.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

אזור קרייטי לתפקוד המסדרון האקולוגי, אשר חלקו המזרחי של מועד לתכנון עתידי של מודיעין. בתכנית המתאר הכלולנית של מודיעין סומן באזור זה מעבר אקולוגי עליון מעל כביש מס' 2 העירוני המוביל לעמק איילון.

ה策 העזה"ט לשיפור מצב המסדרון:

קידום שינוי ויוזד מרחב זה לשטח פתוח בדרגת שימור גבוהה.

בין מרכז עינב למערב מודיעין

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות תפקודים אינטלקטואליות תכנוניים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור דרום השפלה עם הרי יהודה והדום שומרון.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

קטע צר בו עבר נחל איילון, הדחוק בין כביש 1 למשמר איילון.

ה策 העזה"ט לשיפור מצב המסדרון:

שמירה על צואר הבקבוק בשטח פתוח וצמצום השפעות שלווים מכון משמר איילון ומהכיביש.

בין נוף איילון למושב איילון

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות תפקודים אינטלקטואליות תכנוניים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור דרום השפלה עם הרי יהודה והדום שומרון.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

אזור קרייטי לתפקוד המסדרון האקולוגי, אשר חלקו המזרחי של מועד לתכנון עתידי של מודיעין. בתכנית המתאר הכלולנית של מודיעין סומן באזור זה מעבר אקולוגי עליון מעל כביש מס' 2 העירוני המוביל לעמק איילון.

ה策 העזה"ט לשיפור מצב המסדרון:

קידום שינוי ויוזד מרחב זה לשטח פתוח בדרגת שימור גבוהה.

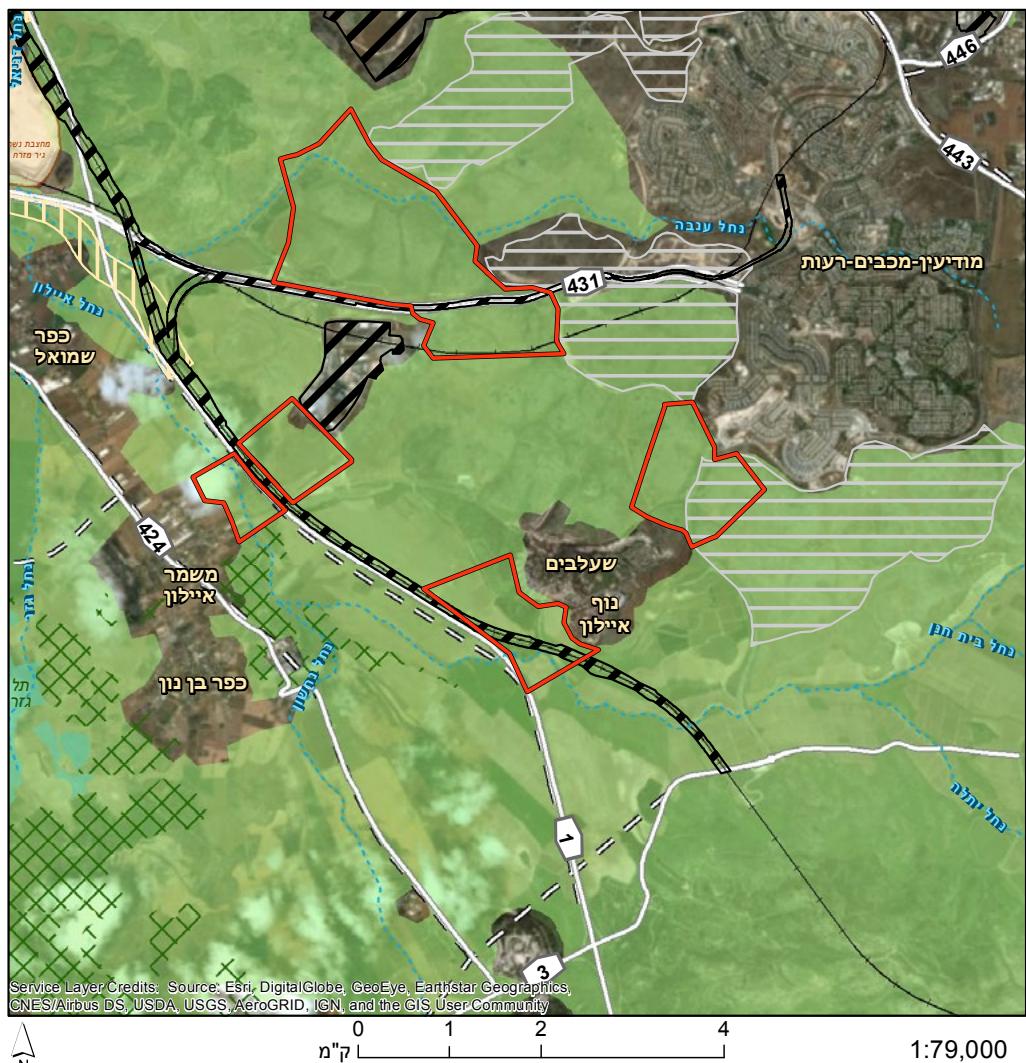
בין נוף איילון – אזור הגבעות הדדרומיות במודיעין

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות תפקודים אינטלקטואליות תכנוניים

בין שלבים לכיביש 1

- האזורים ביןיהם השטח מחברו:**
חיבור דרום השפלה עם הרי יהודה והדום שומרון.
- איומים תכנוניים ותפקידים:**
מרחב צר בין שעליים ונוף אילון לכיביש 1, בו עוברת גם הרכבת לירושלים.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
צמצום השפעות שוליות מכוון שעליים ונוף אילון.

יתירות השפלה
איומים תקופתיים
איומים תכנוניים
השפעות שוליות

- תכנית יער של קק"ל
- רצעת נחל
- כביש קיימ
- דרך מאושרת
- מסילת רכבת
- תכנית פיתוח מאושרת
- תכנית פיתוח בתכנון
- תכנית פיתוח אסטרטגי
- אטר כרייה וחציבה - תמ"א 14/ב
- מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים
- גן לאומי מאושר
- שמורות טבע מאושרת

בין פתיחה
ליצץ

יתירות אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור שפלת יהודה עם אזור רחובות.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
כביש 6 ומסלול הרכבת עוברם לאורך המסדרון ומפריעים לקישוריות בו.
- ה策略 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:**
הסדרת מעברי בעלי-חיים מתחת לבנייה ולמסילה ומים שלם. סימון מסדרון גם מצפון לבית עוזיאל וממערב לגזר כקישור נוספת.

בין פתיחה
לቤת עוזיאל

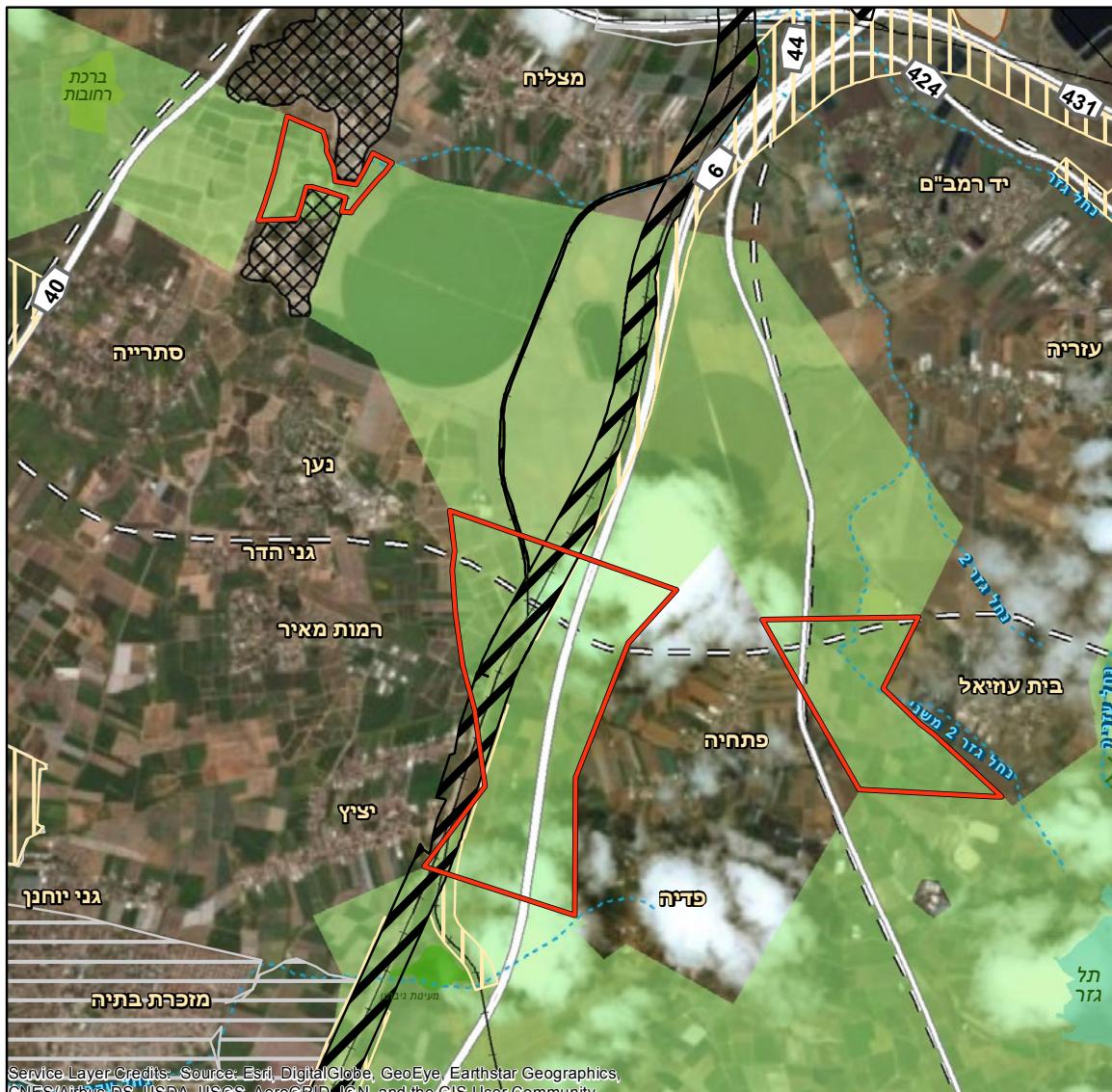
יתירות אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור שפלת יהודה עם אזור רחובות.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
כביש 44 עבר לאורך המסדרון ומפריע לקישוריות בו.
- ה策略 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:**
הסדרת מעברי בעלי-חיים מתחת לבנייה. סימון מסדרון גם מצפון לቤת עוזיאל וממערב לגזר, כקישור נוספת.

בין בסיסי
מצלייח

יתירות אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור שפלת יהודה עם אזור רחובות.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
מעבר של פחות ממאה מטר בין שני הבסיסים הצבאיים.
- ה策略 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:**
הסתת גדר הבסיס דרומה והרחבת המסדרון לשטח פתוח בתווך תחום הבסיס, וכן תוספת סימון של המסדרון גם בין הבסיס לסתירה ונען.

0 1 2 4 ק"מ
1:61,000

אטר כרייה וחציבה - תמ"א 14/ב ריצועת נחל ----- כביש קים ————— דרך מאושרת : מסילת רכבת —+— בסיס צבאי ✕ תכנית פיתוח מאושרת תכנית פיתוח בתכנון תכנית פיתוח אסטרטגית	שמורת טבע מוכרת שמורת טבע מאושרת גן לאומי מאושר מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים

בין יסודות לבסיס שורק

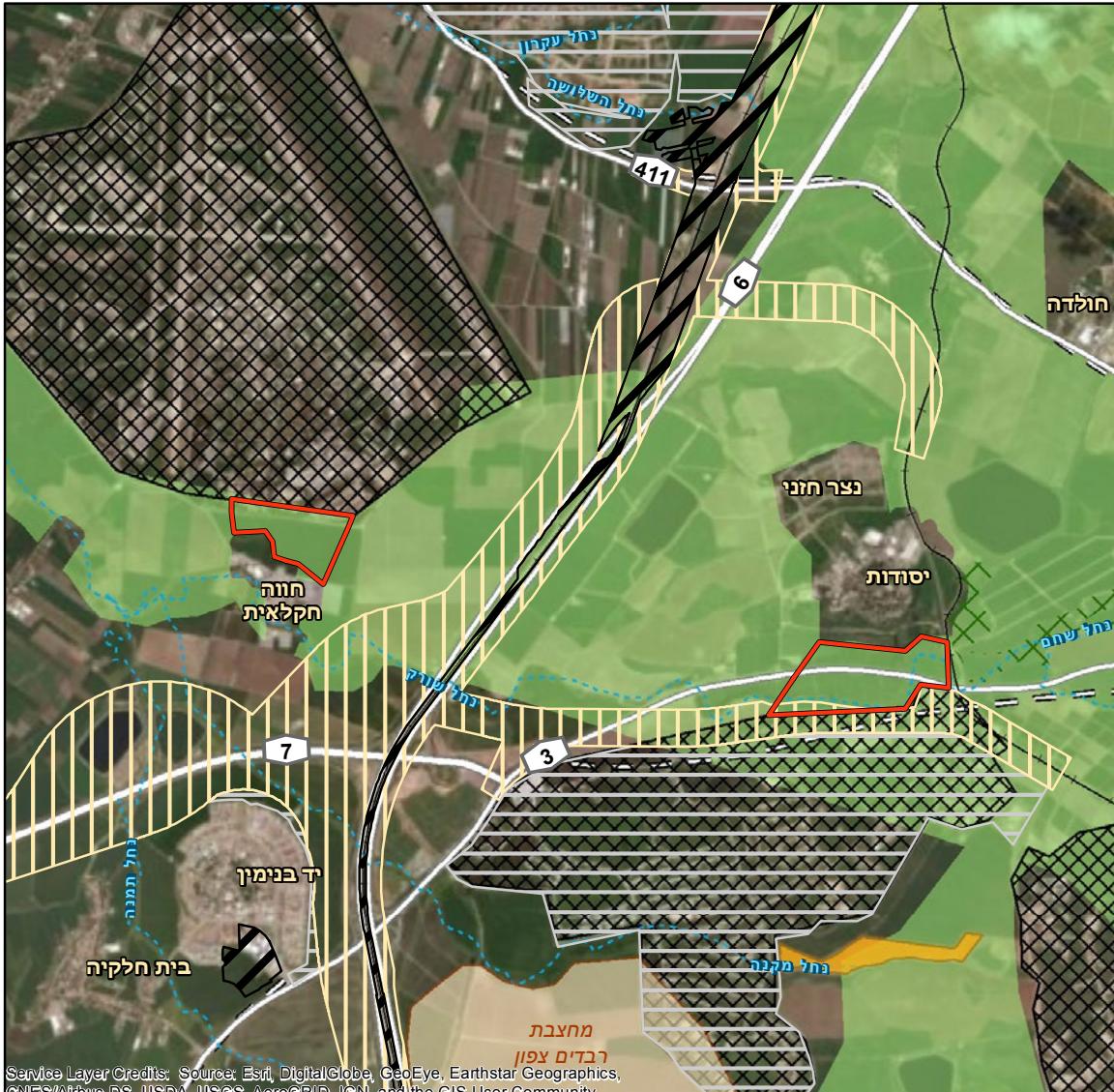
יתירות ■ תכנוניים ■ אינטלקטואליים ■ אינטלקטואליים ■ תפקודים ■ שולטים ■ השפעות ■

- **האזורים בינויהם השטח מחבר:**
חיבור דרום שלפת יהודה עם מישור החוף וההר.
- **איומים תכנוניים ותפקודיים:**
בין הבסיס לישוב יש רצואה ברוחב של כמה מאות מטרים, אשר כביש 3 חוצה אותה לאורכה. התכנית האסטרטגית לדיר מוסמנת בניה על שטח הבסיס, אשר גם כיוון מסומן על שטח המסדרון האקלולוגי.
- **ה策 העות החקלאי לSHIPOR מצב המסדרון:**
יש לשמור את שטח המסדרון פתוח ולהסדיר מעברי בעלי חיים מתחת לכביש.

בין החווה החקלאית לבסיס תל-נוף

יתירות ■ תכנוניים ■ אינטלקטואליים ■ תפקודים ■ שולטים ■ השפעות ■

- **האזורים בינויהם השטח מחבר:**
חיבור שלפת יהודה עם חולות החוף דרך מישור החוף.
- **איומים תכנוניים ותפקודיים:**
באזור זה המסדרון מצומצם לרצואה ברוחב כ-300 מטרים בין חוות החקלאית לבסיס.
- **ה策 העות החקלאי לSHIPOR מצב המסדרון:**
הרחבת סימון שטח המסדרון לכיוון דרום.

1:61,000

- ריצועת נחל -----
- סטוטורי ■■■■■
- כביש קיים —————
- אותר כרייה וחציבה - תמ"א 14/ב :
- תכניות יער של קק"ל ××
- מסילת רכבת ——
- בסיס צבאי ■■■■■
- תכנית פיתוח מאושרת ■■■■■
- תכנית פיתוח בתכנון ■■■■■
- תכנית פיתוח אסטרטגיית ■■■■■
- תכנית לאנרגיה סולארית בתהילן ■■■■■
- מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים ■■■■■

בין בניה לבית גמליאל

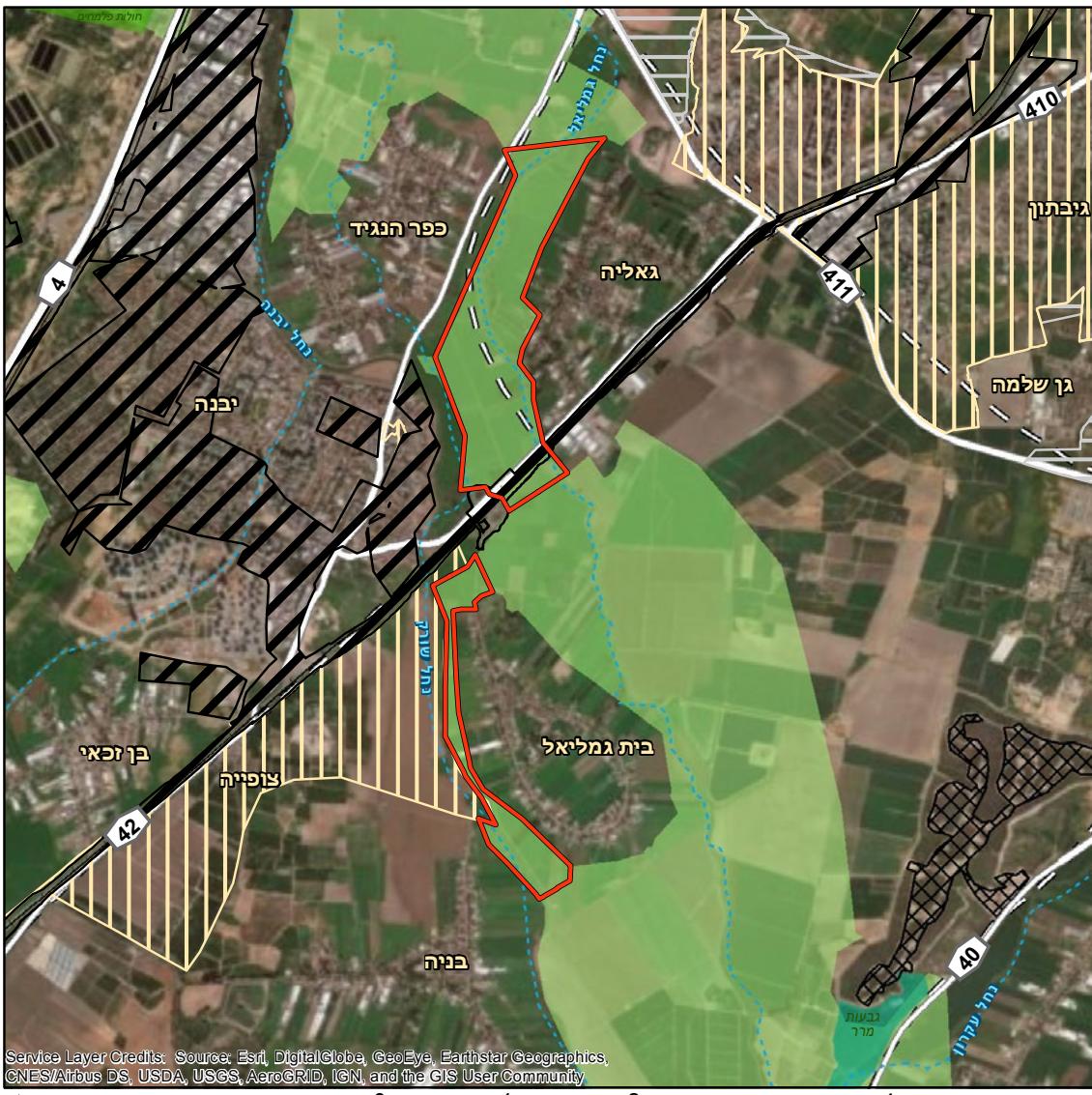
יתירות ■ השפעות ■ איוםים ■ שוליים ■ תקופתיים ■ אינומים ■ תכנוניים ■

- האזורים בינויהם השטח מחבר:**
חיבור שפלת יהודה עם חולות החוף דרך מישור החוף.
- איומים תכנוניים ותקופדיים:**
המסדרון משורט על בסיס נחל שורק כרצועה שרוחבה כמאה מטר, התרחבות יבנה מזרחית (תיכנית ותמ"ל) מייעדת השארת רצועה כשצ"פ.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הרחבת סימון המסדרון כך שיכלול את הנחל, הרחבת רצועת הנחל ושיחזור בית הגידול הטבעי, הגנה סטטוטורית וניהול הנחל ופשט ההצפה שלו.

בין גאליה לכפר הנגיד ויבנה

יתירות ■ השפעות ■ איוםים ■ שוליים ■ תקופתיים ■ אינומים ■ תכנוניים ■

- האזורים בינויהם השטח מחבר:**
חיבור שפלת יהודה עם חולות החוף דרך מישור החוף.
- איומים תכנוניים ותקופדיים:**
המסדרון משורט על בסיס נחל גמליאל כרצועה צרה המשופעת מהיישובים הסמוכים.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הבטחת רצועת נחל וממשק שלה להבטחת תפוקד מסדרון הנחל במרחב המישוב.

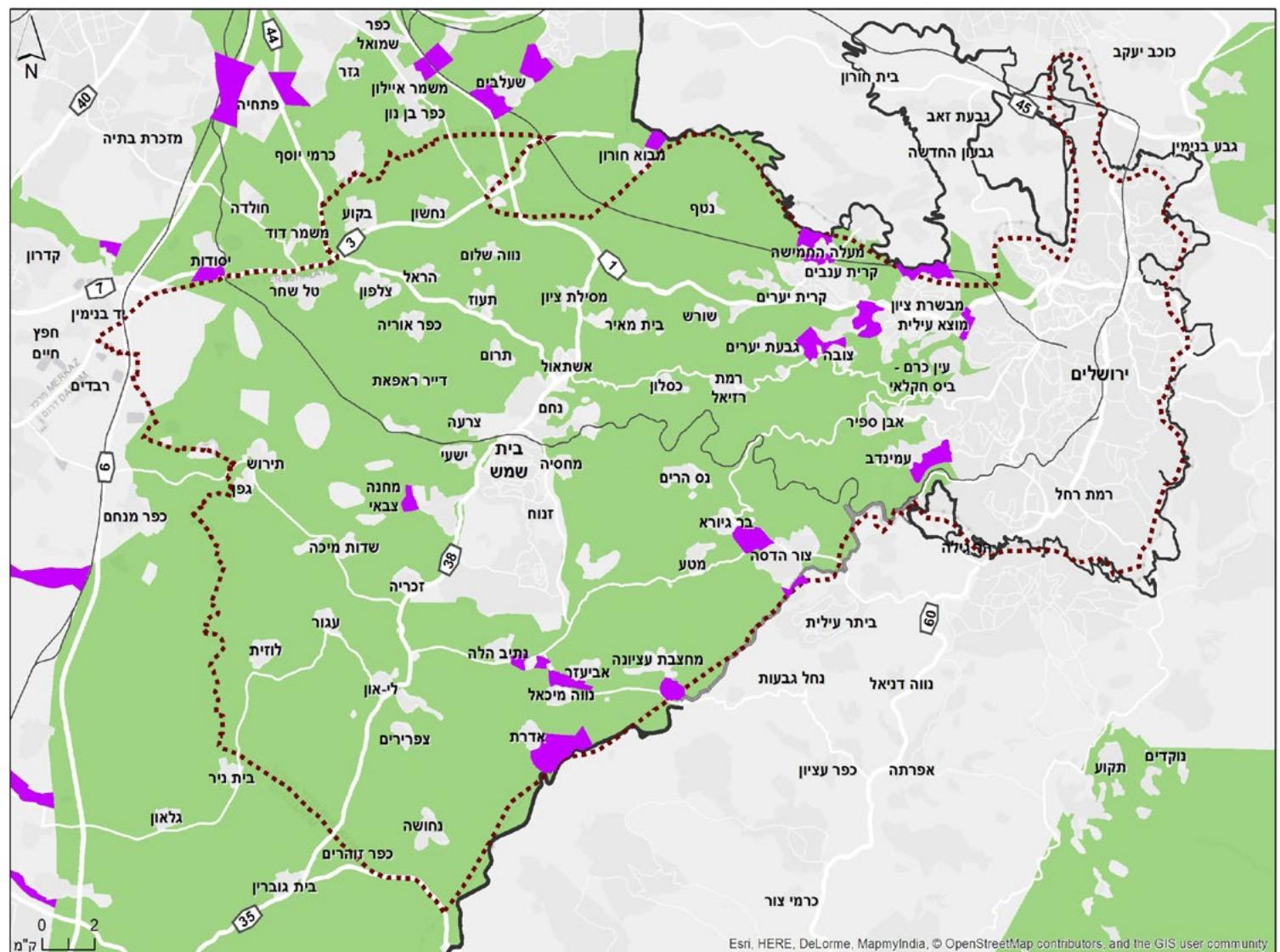
0 1 2 4 ק"מ 1:61,000

שמורת טבע מוכחת	■	רצעת נחל	-----
גן לאומי מוכרך	■	כביש קיימן	—
מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים	■	דרך מאושרת	—
		מסלול רכابت	—+
		בסיס צבאי	☒☒
		תכנית פיתוח מאושרת	☒
		תכנית פיתוח בתכנון	□□
		תכנית פיתוח אסטרטגית	□□

מחוז ירושלים

מפת מחוז ירושלים

מסדרון אקולוגי לפיזור השטח
והגנים

גבול מחוז
גדר הפרדה קיימת
גדר הפרדה מתוכננת

כביש
מסלול ברזל
קטע קריטי לשימור במסדרון אקולוגי

**בין מבוֹא חורון
לחומת ההפרדה**

יתירות ■ תכנוניים ■ איוםים ■ שוליים ■ תפקודים ■ השפעות ■

האזורים ביןיהם השטח לחבר:

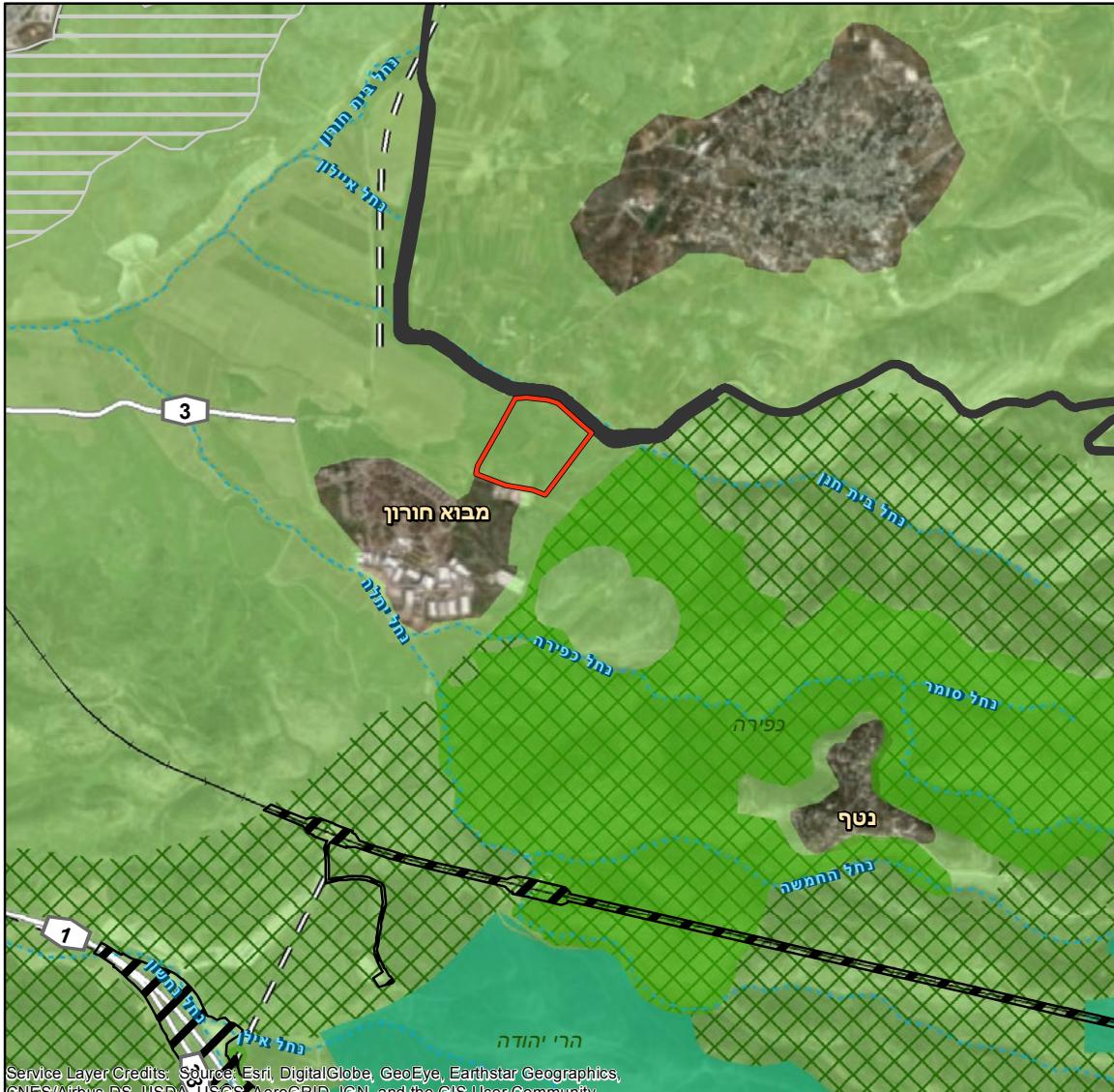
חלק מחיבור דרום השפלה עם הרי יהודה והדום השומרון.

איומיים תכנוניים ותפקודים:

רוחב המעבר בין היישוב לחומת ההפרדה הוא כחצי ק"מ בלבד.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הסרת גדרות ישנות, תכנון מפורט של שטחי המרעה ומכלאות הבקר במקום באופן שיאפשר מעבר לחיות בה, נקיטת אמצעים לשיפור מצב הסנטיציה במרחב ומצומצם נוכחות מינימום מתפרצים תנאים במרחב.

- ריצועת נחל -----
- כביש קיים —————
- := דרך מאושרת
- מסילת רכבת
- גדר ההפרדה ■■■■■
- תכנית פיתוח מאושרת □□□□
- תכנית פיתוח אסטרטגיית □□□□
- תכנית יער של קק"ל ✕✕
- שמורת טבע מוכחת ■■■■■
- גן לאומי מוכח ■■■■■
- מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים ■■■■■

בין
חומות ההפרדה
למעלה החמישה

יתירות השפעות
איומים שלויים
תפקידים תכונניים
איומים תכונניים

■ האזוריים ביניהם השטח מחבר:

חיבור אגן נחל יתלה וכפירה לכיוון פארק ירושלים (עמק הארץ), מצפה נפתחוomi ומי נפתחו) ולאגן נחל כיסלון, המתחבר לגוש שגורות מערב הרי יהודה (שמורת השורק, המסרק ועוד).

■ איומים תכונניים ותפקידים:

מעבר זה, יחד עם המעבר בין מעלה החמישה לאבו-גוש, הם היחידים שנותרו מזמן לכיביש 1. רוחב המעבר בין מעלה החמישה לחומת ההפרדה הוא כמאתיים מטרים.

■ הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

סילוק מטרדי שאריות גידור ופסולת, ניטור מתמשך, מניעת שיטות כלביים.

בין
מעלה החמישה
לאבו-גוש

יתירות השפעות
איומים שלויים
תפקידים תכונניים
איומים תכונניים

■ האזוריים ביניהם השטח מחבר:

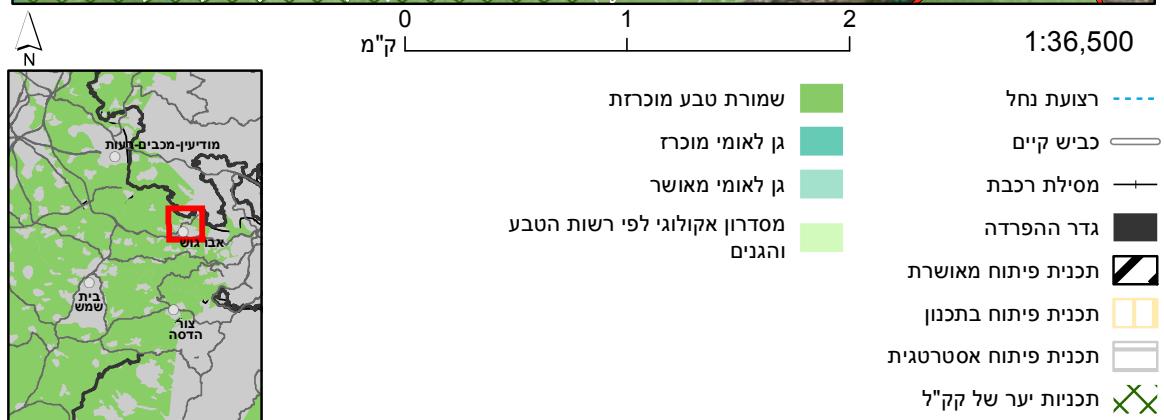
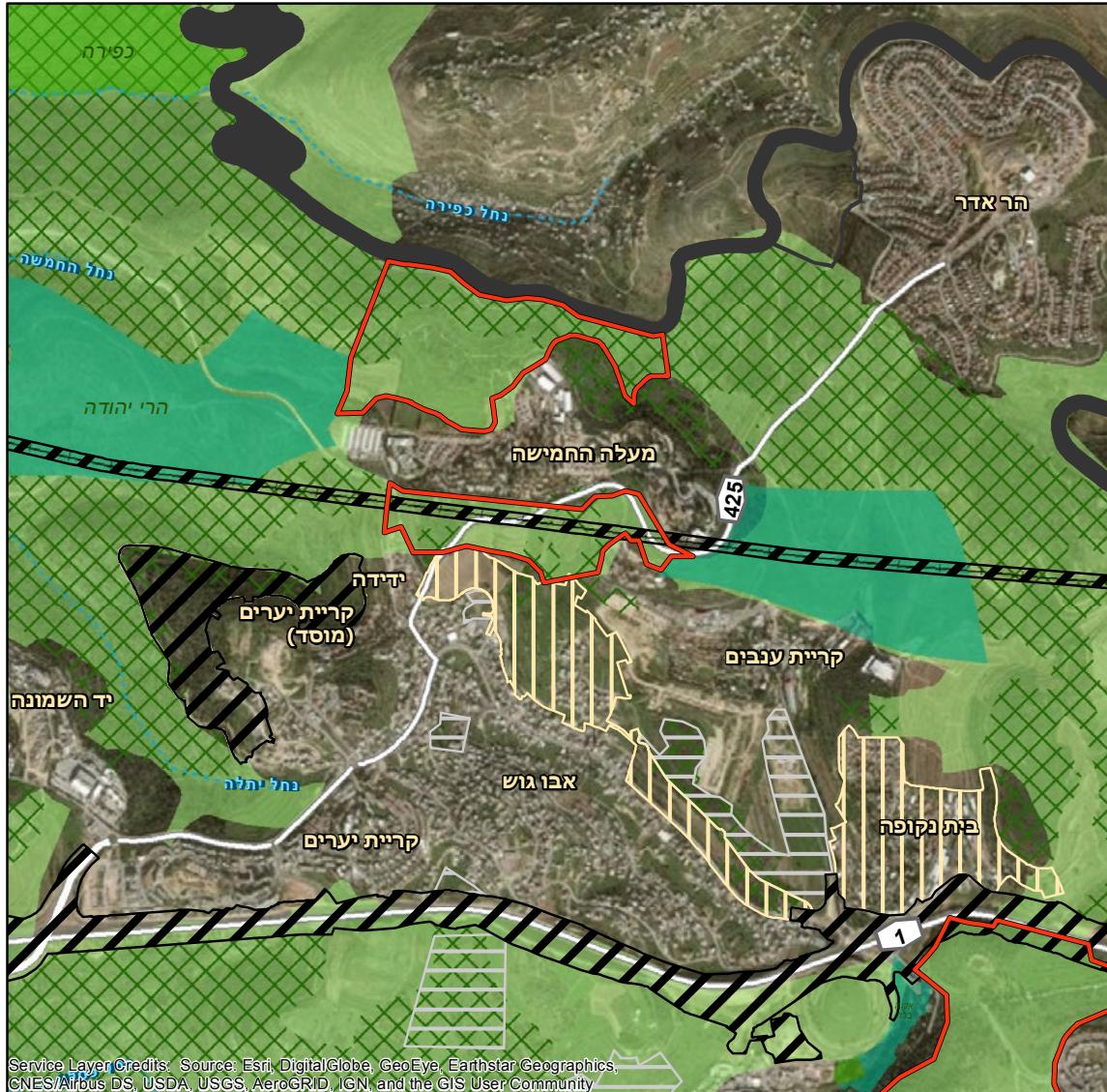
חיבור אגן נחל יתלה וכפירה לכיוון פארק ירושלים (עמק הארץ), מצפה נפתחוomi ומי נפתחו) ולאגן נחל כיסלון, המתחבר לגוש שגורות מערב הרי יהודה (שמורת השורק, המסרק ועוד).

■ איומים תכונניים ותפקידים:

מעבר זה, יחד עם המעבר בין מעלה החמישה לחומת ההפרדה, הם היחידים שנותרו מזמן לכיביש 1. רוחב המעבר בין מעלה החמישה לאבו-גוש - כ-300 מטרים.

■ הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

סילוק מטרדי שאריות גידור ופסולת, ניטור מתמשך, מניעת שיטות כלביים.

מחוז ירושלים

בין מעוז ציון לعين נקובא

יתירות איוםים תפקודים תכנוניים שלדים

האזורים בינויים השטח מחבר:

חיבור אגן נחל יתלה וכפירה עם אגן נחל כיסלון עם נחל לוז ופארק ירושלים (עמך הארץ), מצפה נפתחו וכי נפתחו).

איומים תכנוניים ותפקידים:

הבעיה העיקרית היא כביש מס' 1, שיש בו מעברים אקולוגיים חלקיים בלבד, בעיקרם מים, אשר מתאים לבuali חיים קטנים בלבד ולאאפשרים תנועת בעלי חיים גדולים. כבישים צבאיים, צבאיים וכדומה. בנוסף הוא יוצר הפרעה קבועה של רعش ואו. כבישים נוספים במרקם, בעלי תנועה פוחמת מזו של כביש מס' 1, אך עדין, משמעותית, אלו הכבישים מעוז ציון לצובה (3965), כביש הגישה להר אדר (425), וכבישים נוספים. ברוב הכבישים האלה מתאפשרת תנועת בעלי חיים קטנים דרך מעברי מים. הפרעה משמעותית נוספת, בעיקר לבuali חיים גדולים, היא הגידור מסביב לשטחי כרמים ומטעים.

הרחבת עין נקובא מזרחית – בהתאם לתוכנית מתאר חדש שהוכנה מצמצמת מאד את המעבר הקיים בחלוקת שמדרום לכביש 1 למטרים בודדים בלבד. כביש מתוכנן (שבמחלוקת) ביוזמת המועצה המקומית מברשת ציון, מחליף עין חמד לכינסה המערבית (מכיכר סטף) למברשת, סמוך לפתח מחצצת הקסטל – יסיג את תוכנית עין נקובא מערבה ויחסום ככל את המעבר בחלוקת שבין עין נקובא לשכונה "א" מבשתה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

- הוספת מעבר אקולוגי בכביש 1- כיום יש בכביש זה מעבר יחיד וקטן.
- הסרת הגידור הנרחב, בעיקר סביב כרמים.
- הוספת מעבר אקולוגי בכינסה הגישה להר אדר לחיבור טוב של השטח עם שמורת כפירה.
- תמרוץ, ניסוי מערכת התראאה לבuali חיים, מאטית תנועה בכינסה הגישה להר אדר.
- הבטחת המעבר ברוחב מספק בין גבול מברשת לגובל עין נקובא וביטול תוכנית.
- הכביש מעין חמד.
- הרחבת סימון המסדרון למרחב מרבי.

האזורים בינויים השטח מחבר:

חיבור ביחידת הנוף של נחל כיסלון תחתון.

איומים תכנוניים ותפקידים:

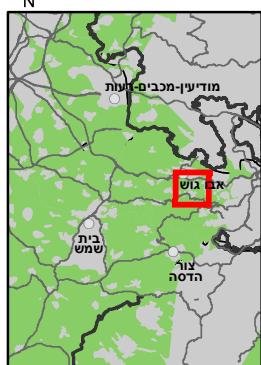
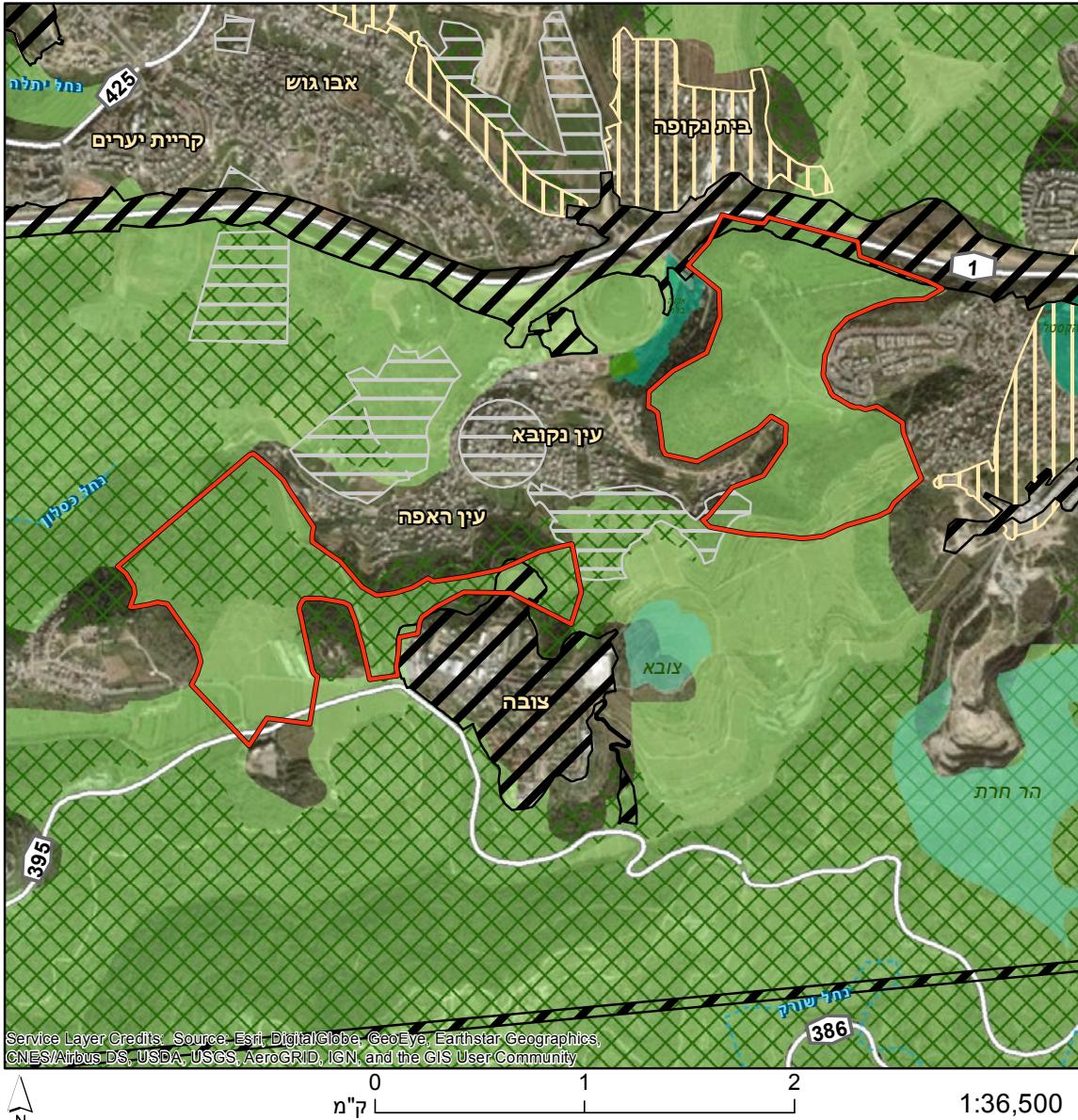
המעבר בין עין רפואי לצובה כמאתיים מטרים. בין גבעת יערם לצובה ועין רפואי כשני ק"מ.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הרחבת סימון המסדרון צפונה ודרומה. הסרת הגידור המפריע למעבר בעלי חיים גדולים.

יתירות איוםים תפקודים תכנוניים שלדים

בין עין רפואי לצובה ובין גבעת עירם לצובה ועין רפואי

- רצעת נחל
- כביש קיים
- =** דרך מאושרת
- תכנית פיתוח מאושרת
- תכנית פיתוח בתכנון
- ▨ תכנית פיתוח אסטרטגי
- ✗ תכניות יער של קק"ל
- שמורות טבע מוכרת

בין מברשת ציון לחומת ההפרדה

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור אגן נחל ותלה וכפירה לנחל לו זול ולכיוון פארק ירושלים (עמק הארץ, מצפה נפתח ומינפתח).

איומיים תכנוניים ותפקידים:

נותר מעבר צר שרוחבו כמאתיים מטרים בלבד (ובמקום הצר ביותר – "וואר בקבוק" של ממש- כ- 70 מטר בלבד) בין העיר לחומת ההפרדה. זהו מעבר עיקרי לצבאים לכיוון מזרח. מעבר זה אינו מסומן בשכבות המסדרונות של רט"ג.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

סימון המסדרון והגנה סטטוטורית שלו. ניהול הכלול: הסרת שרויות גידוד, סילוק פסולת בניין, מניעת כניסה כלבים למרחוב, מצ祖ם תאורה סביב בית הכנסת ומאגר המים. ניטור מתמשך של תפקידיות המעבר.

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור מעלה נחל שורק, עמק הארץ וסביבות בית זית להרי יהודה.

איומיים תכנוניים ותפקידים:

השטח הפתוח הצר מאד שבין מוצא לוצאה עילית נקטע ע"י כביש מס' 1. המעבר התתחי שמתהנת לביש אינו אפשר בשלב זה מעבר של צבאים בשל העבודות במצאו והחפירות הארכיאולוגיות.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

תכנון מפורט לשימור הקישוריות לאחר סיום העבודות הנוכחיות.

צורן בקבוק מוצא

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות

נחל רפאים ורכס לבן

יתירות תכנוניים טפקודיים איוםים שלדים השפעות

■ האזוריים ביניהם השטח מחבר:

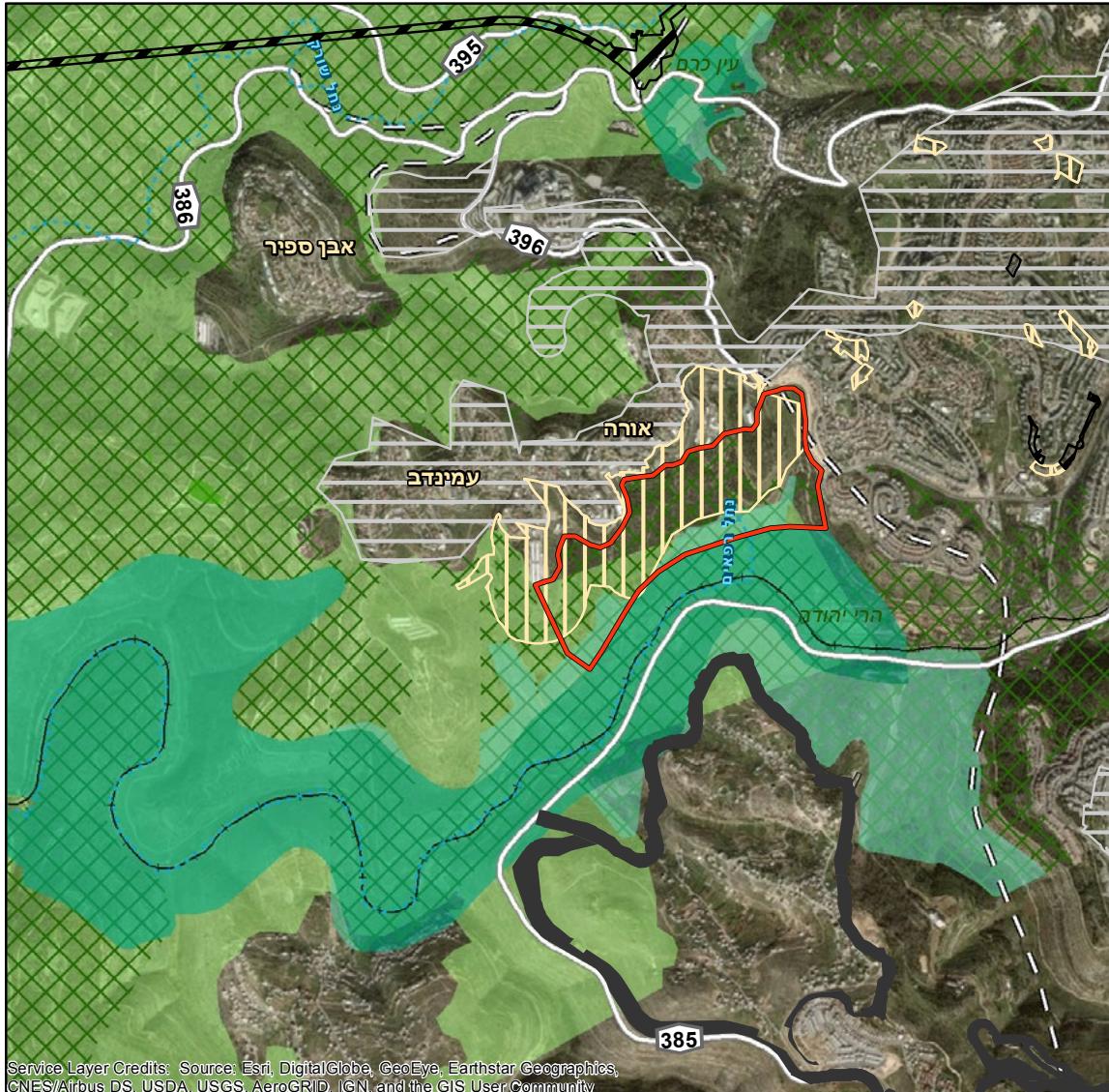
מסדרון נחל רפואי מחבר בין נחל גילה ונחל כוס – שני אתרי בטע עירוניים גדולים ואיכותיים בהם חיים עדין צבאים, בין המרחב הפתוח של עמק נחל רפואי, הגן הלאומי נחל רפואי ושמורת שורק בהמשך מערבה.

■ איזומים תכנוניים וטפקודיים:

תכנית "רכס לבן" להקמת שכונות מגוריים חדשה בהיקף של אלף יחידות דיור, מלונות, שטחים ציבוריים, תעסוקה ומסחר וחניון "חנה וסע" יחד עם השלמת גדר ההפרדה ליד הכבישים וולג'ה ובתייר ובנית כביש 39 באזורה, תפרק את המעבר הקיים ותבטל את הקשר בין אתרי הטבע העירוני למרחב הפתוח שמערבה.

■ הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

למנוע את בניית השכונה ברכס לבן, כמו כן יש לבנות מעבר תת קרקעי רחב בין נחל גילה לנחל רפואי, להסיר את הגידור בעין חניה, ולמנוע זיהום או ריבוי במתחומים ובאזורים קולטיים הקיימים.

0 1 2 ק"מ 1:50,500

תכניות יער של קק"ל		ריצעת נחל	
שמורת טבע מוכחת		כביש קיים	
גן לאומי מוכחה		= דריך מאושרתה	
גן לאומי מאושר		מסלול רכבת	
מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים		גדר ההפרדה	
		תכנית פיתוח מאושרתה	
		תכנית פיתוח בתכנון	
		תכנית פיתוח אסטרטגי	

בין צור הדסה לבר-גיאורא

יתירות השפעות
איומיים שולטים
איומיים תפוקודים
תכניםים שולטים
תכניםים תפוקודים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חלק מהמסדרון המחבר בין הר חברון לצפון הרי יהודה ולשפלת יהודה.
איומיים תכנוניים ותפקודיים:

התנועה בשטח זה מדרום לצפון מחייבת חציית שני כבישים ראשיים לפחות (375, 386, 386) ובעתיד גם כביש שלישי, כביש 39. כביש 375 חצוב בהר, והמצוק הצפוני שלו גבוה ובלתי עביר לצבאים. בנוסף, גידור כרמים במקביל לכביש 375 כמעט לכל אורך השטח שבין מטבח הדסה חוסם את המעבר כמעט לחלווטין. מצפון לכביש 386 יש תחנת שירותי כבאות וחניון קק"ל יומ/לילה ומחרנות תנומות נוער, היוצרים פרעות אור ורעש גם בשעות הלילה. תכנית המתאר מיעדת התרכבות של צור הדסה לכיוון המסדרון.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הסרת גדרות שאין בהן עוד צורך, שבירת מיצוק הכביש מצפון על ידי הגדלת זווית השיפוע מ-900 מעלות ל-120-1500. בניית מעברי צינור מתחת לכביש.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חלק מהמסדרון המחבר בין הר חברון לצפון הרי יהודה ולשפלת יהודה. נתיב זה מאפשר תנועה צפונה לשטחי הבטה והעיר נטע-אדם הדليل המהוות סביבת מחיה עדיפה על צבאים. תנועה בנתייב זה מאפשרת מעבר כביש יחיד בלבד (375), ומהמשך תנועה למרחב נחל רפאים לכיוון ירושלים מתקופרת לאחציה של כבישים נוספים, או מעבר צפונה דרך מעבר אקוולוגיים קיימים ופעיל בגשר רפואי/שורק.

איומיים תכנוניים ותפקודיים:

זהו מעבר צר שרוחבו עשרה מטרים בלבד. בחלק הרחוב יותר של השטח, בין החומה למבוא בית"ג, יש מחסום וגידור הסמוך אליו, המציגים את רוחבו של המעבר בפועל. המשך פיתוח מזרחית של צור הדסה, השלמת מכשול ההפרדה והפיתוח הנלווה יחסמו מעבר זה כליל. חסימה זו תגביל בצורה קשה את הקישוריות בין שמורת הסנסן לבין המסדרון החשוב והמושמעות של רפואי/שורק, שכן התנועה ממערב לצור הדסה מחייבת חציית שני כבישים ראשיים לפחות ולא אחד (375, 386, 386) ובעתיד גם כביש שלישי, הלא הוא כביש 39.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

- יש לשמור את שידי המעבר הצר ולמנוע פיתוח ברצואה המקבילה לכביש 375 מזרחה ליישוב.

- יש להבטיח שתהליכי הבניה והפיתוח למגורים ולתשתיות הנלוות יתחשבו בסביבה: יש להורות בתכניות המפורטות על שימוש בתאורה המצוירת זיהום או, גידור סביבה היישוב, ותהליכי טיפול בפסולת שימנו זליגת מזון למרחב הפתוח ולהיות בית מלות אדם.

- יש ליצור מעברים אקוולוגיים לבני חיות בכביש 375, ממזර לחישוב וממערב לו (בין מטבח לצור הדסה), כביש 386 באזורי תחנת מכבי האש ובכביש 3866 באזורי נס הרים. בניית מעברים אלה, תחתיים /או עיליים, חייבות להיעשות חלק בלתי נפרד מפיתוח תשתיות התחבורה בארץ.

- הסרת גדרות לא נחוצות, תמרור כביש מתאים, ביטול נקודת החניון הצמודה לצומת הכניסה לפארק בגין והעתקתה למקום פחות מפיער.

בין צור הדסה לחומת ההפרדה ליד פוקין

יתירות השפעות
איומיים שולטים
איומיים תפוקודים
תכניםים שולטים
תכניםים תפוקודים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

שם מוגדר כבונד של צור הדסה, השלמת מכשול ההפרדה והפיתוח הנלווה יחסמו מעבר זה כליל. חסימה זו תגביל בצורה קשה את הקישוריות בין שמורת הסנסן לבין המסדרון החשוב והמושמעות של רפואי/שורק, שכן התנועה ממערב לצור הדסה מחייבת חציית שני כבישים ראשיים לפחות ולא אחד (375,

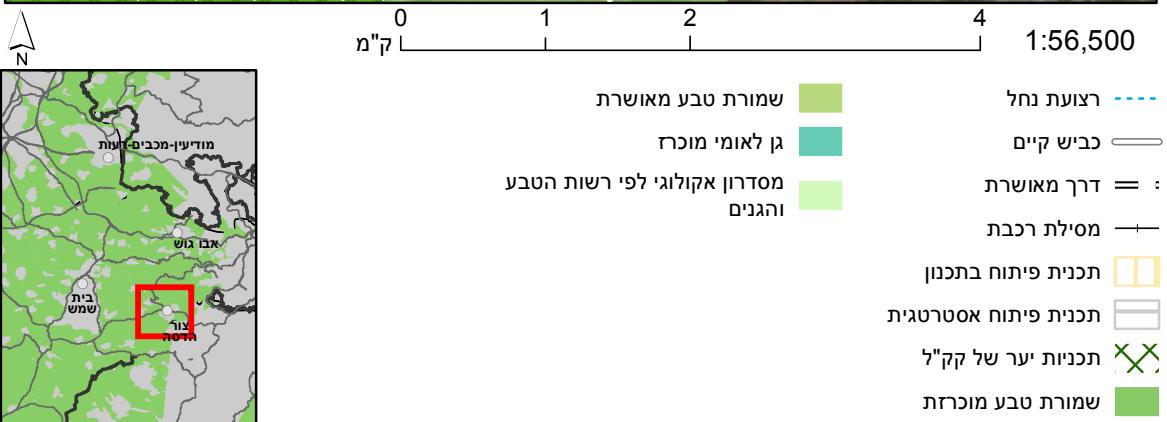
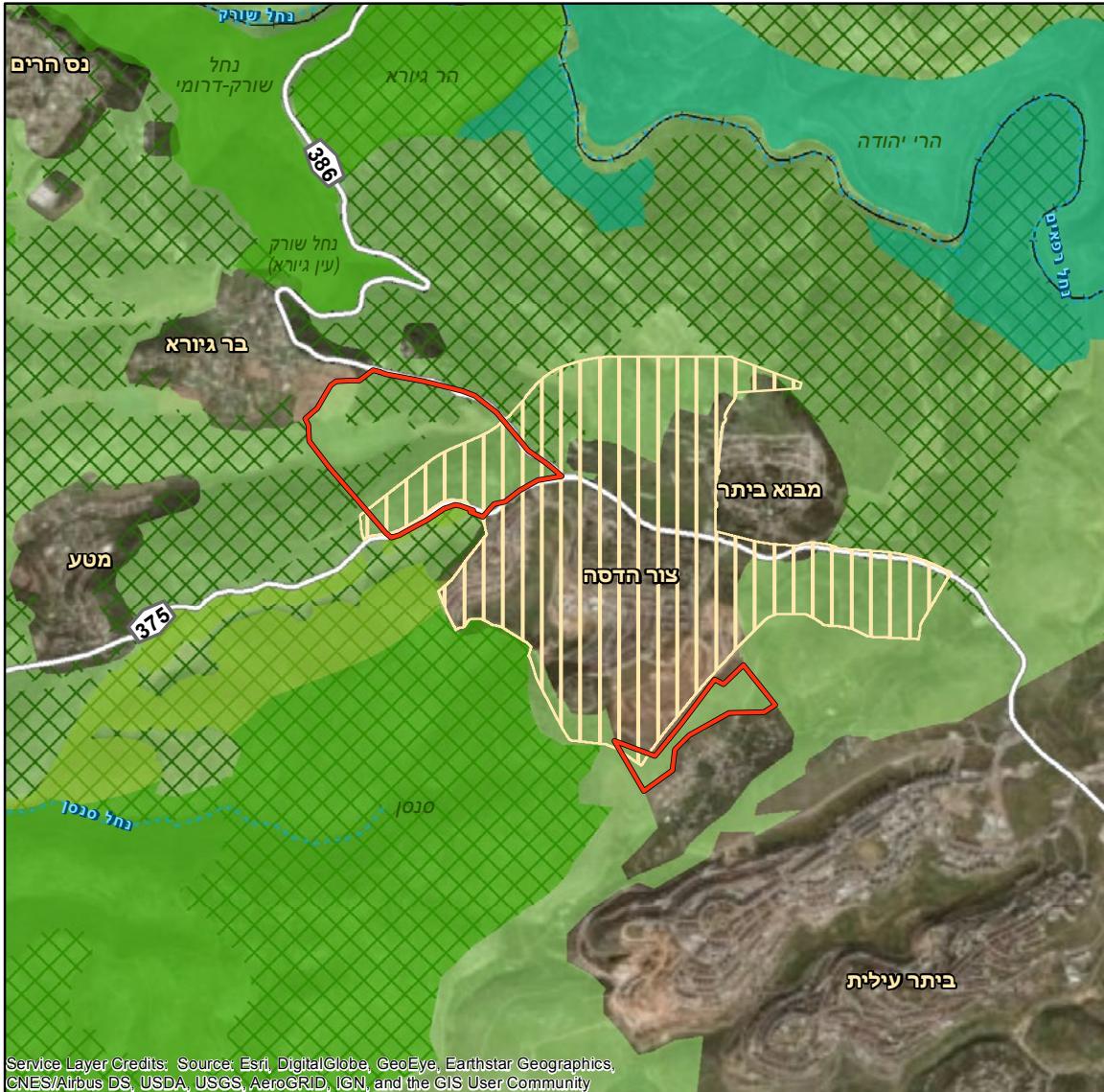
ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

- יש לשמור את שידי המעבר הצר ולמנוע פיתוח ברצואה המקבילה לכביש 375 מזרחה ליישוב.

- יש להבטיח שתהליכי הבניה והפיתוח למגורים ולתשתיות הנלוות יתחשבו בסביבה: יש להורות בתכניות המפורטות על שימוש בתאורה המצוירת זיהום או, גידור סביבה היישוב, ותהליכי טיפול בפסולת שימנו זליגת מזון למרחב הפתוח ולהיות בית מלות אדם.

- יש ליצור מעברים אקוולוגיים לבני חיות בכביש 375, ממזרא לחישוב וממערב לו (בין מטבח לצור הדסה), כביש 386 באזורי תחנת מכבי האש ובכביש 3866 באזורי נס הרים. בניית מעברים אלה, תחתיים /או עיליים, חייבות להיעשות חלק בלתי נפרד מפיתוח תשתיות התחבורה בארץ.

- הסרת גדרות לא נחוצות, תמרור כביש מתאים, ביטול נקודת החניון הצמודה לצומת הכניסה לפארק בגין והעתקתה למקום פחות מפיער.

מחוז ירושלים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור שפלת יהודה והרי יהודה.

איומיים תכנוניים ותפקידיים:

כרגע ישנו מעבר ברוחב של כ-600 מ'. יש לשמר שהרחבה המחברת לא תפגע בו.

ה策略 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

לא אפשר גידור בשטח זה, טיפול בכלבים משוטטים, ניטור מתמשך.

בין חומת ההפרדה

למחצבת עצמונה

יתירות איום שלום תפקידים תכנוניים איום שלום תפקידים תכנוניים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור שפלת יהודה והרי יהודה.

איומיים תכנוניים ותפקידיים:

הישוב גבעת עדן שיוקם בשטח זה יפריע למעבר המוצמצם ממילא בין נווה מיכאל לחומת ההפרדה, ויקטע אותו לשני חלקים שאורכם לא יעלה על חצי ק"מ. בנוסף לכך המרחב שבין כביש 367 לחומת ההפרדה, עד כשלושה ק"מ מזרחה מגבעות עולם יגדר בגדירות בקיה, כך שתנועת בעלי חיים בו תוגבל.

ה策略 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

מניעת גידור פוגעני למרחב. תכנון עתידי של תשתיות מחייב בניית מעברים עיליים וחתומים, כולל הבטחת מפתחים רחבים מכסימליים מתחת לביצוע הגישה לגבאות עדן.

בין אדרת

לחומת ההפרדה

יתירות איום שלום תפקידים תכנוניים איום שלום תפקידים תכנוניים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור שפלת יהודה והרי יהודה.

איומיים תכנוניים ותפקידיים:

כביש 375 ותחנת המסר שמדרום לו וכן כביש 367 מצמצמים את המרחב הפנוי למעבר שרוכבו כק"מ בין תחנת המסר לאבעזר. בעtid יוקם במקום מחלף במקומם שני צמתים (עצמונה וצומת כביש 3855 הסמוכים זה לזה) לחיבור כביש 39 עם כביש 367 לגוש עצמון וככיביש 3855.

ה策略 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

מאטן תנוצה ותירור מתראים בכביש 375 בעת הזאת. תכנון והקמה של מעברים תחתים ועיליים כחלק מתכנית כביש 39 בקטעה זו ומחלף עצמונה בעtid.

בין נתיב הל"ה

לאבעזר

ונווה מיכאל

יתירות אום שלום תפקידים תכנוניים אום שלום תפקידים תכנוניים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור שפלת יהודה והרי יהודה.

איומיים תכנוניים ותפקידיים:

כביש חדש (כביש 5 בתכנית רמת בית שמש) היוצא מבית שמש דרומה ומתחרב עם כביש 375 (ובעתיד יתרחbir במחלף לככיביש 39) יפריע למעבר הקיים ביום באזורה זה.

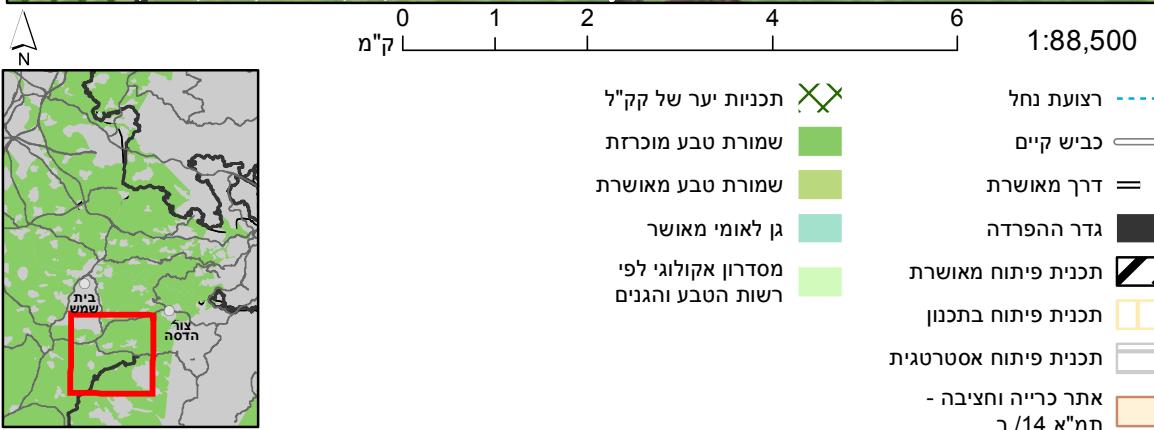
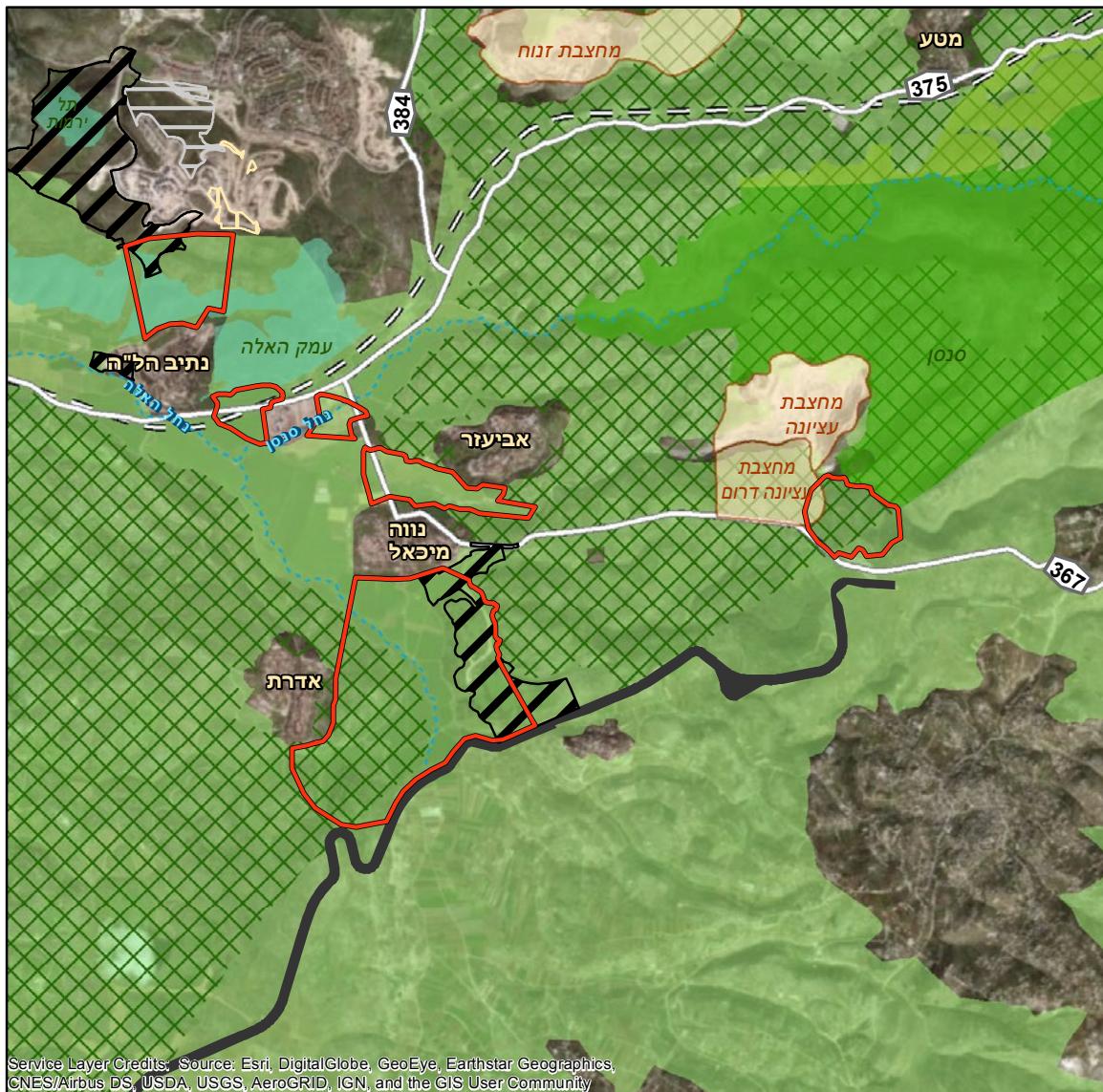
ה策略 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

הקמת מעברים עיליים וחתומים בככיביש 39 מזרחה לצומת האלה (בעtid מחלף 38/39) לבין מחלפון כביש 5 עם כביש 39.

בין בית שמש

לנתיב הל"ה

יתירות אום שלום תפקידים תכנוניים אום שלום תפקידים תכנוניים

בין המכללה
הלאומית
לשוטרים במערב
אזור תעשייה
בית שימוש
לגדת הבסיס
הצבא

■ האזוריים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור דרום שפלת יהודה עם מישור החוף וההר. זהו החיבור היחיד מדרום לצפון שנוצר במסדרון גבעות שפלת יהודה בין נחל לכיש לעמק צרעה.

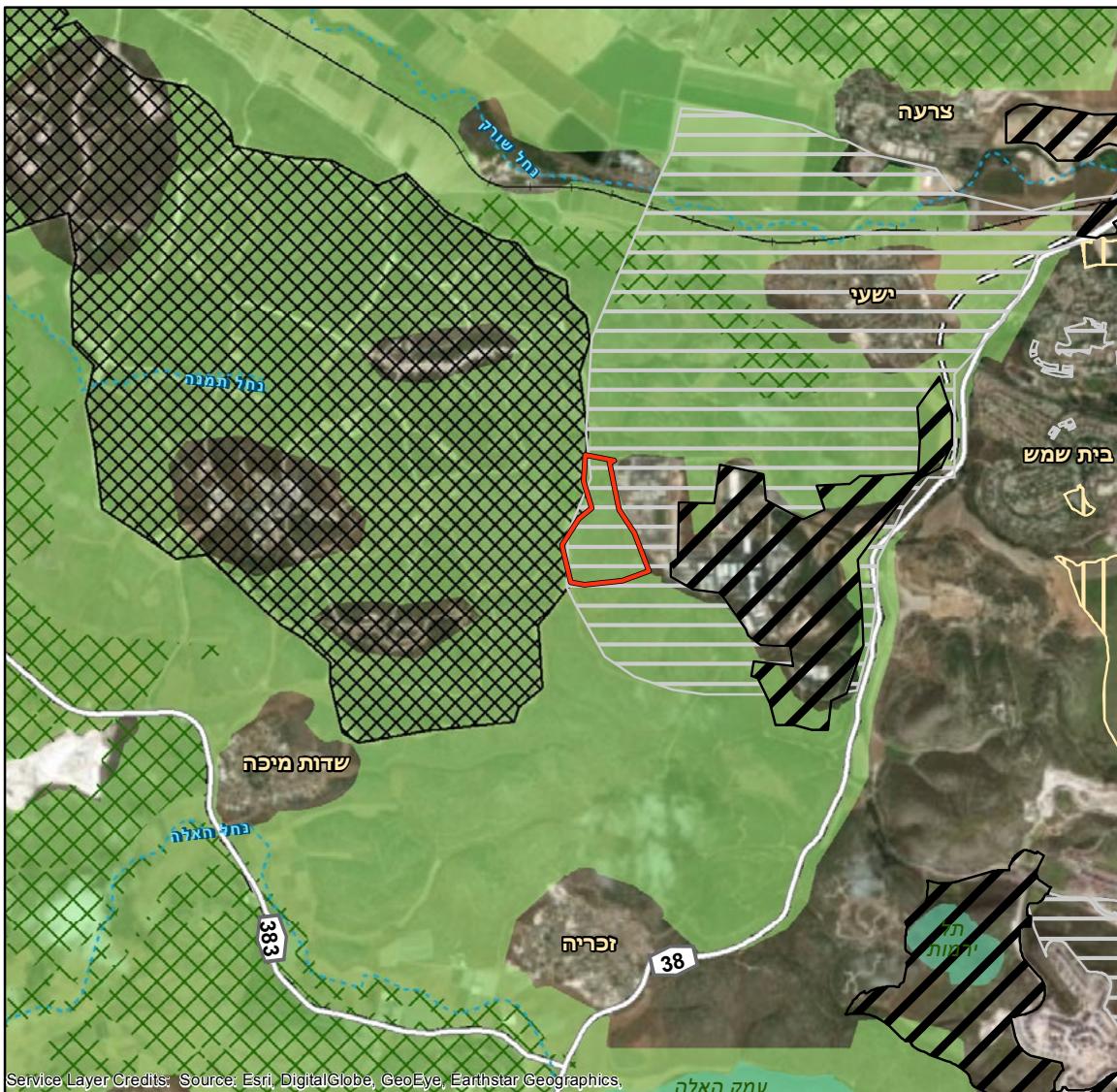
■ איזומים תכנוניים ותפקידים:

המעבר בין אזור התעשייה לביסיס הוא כמאתיים מטרים בלבד ומעבר זה הוא המאפשר את קיומם המסדרון בצריך צפון-דרום ששורטט בתמ"א 35/1 על שטח הבסיס. זהו השטח הפתוח היחיד למרחב שרוחבו כ-14 ק"מ בין כביש 38 לכביש 3. תאוורה חזקה הן מאזור התעסוקה והן מגדר הבסיס מצמצמות עוד יותר את הסיכוןים למעבר בעלי חיים בשטח.

■ הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

מצומצם אזור התעסוקה, הסרת שאריות גידור, סילוק פסולת בניין, מניעת כניסה כלבים למרחב, מניעת זיהום אויר למרחב צוואר הבקבוק. ניטור מתמשך.

יתירות איזומים איזומים תכנוניים תפקידים תפקידים שוליים השפעות

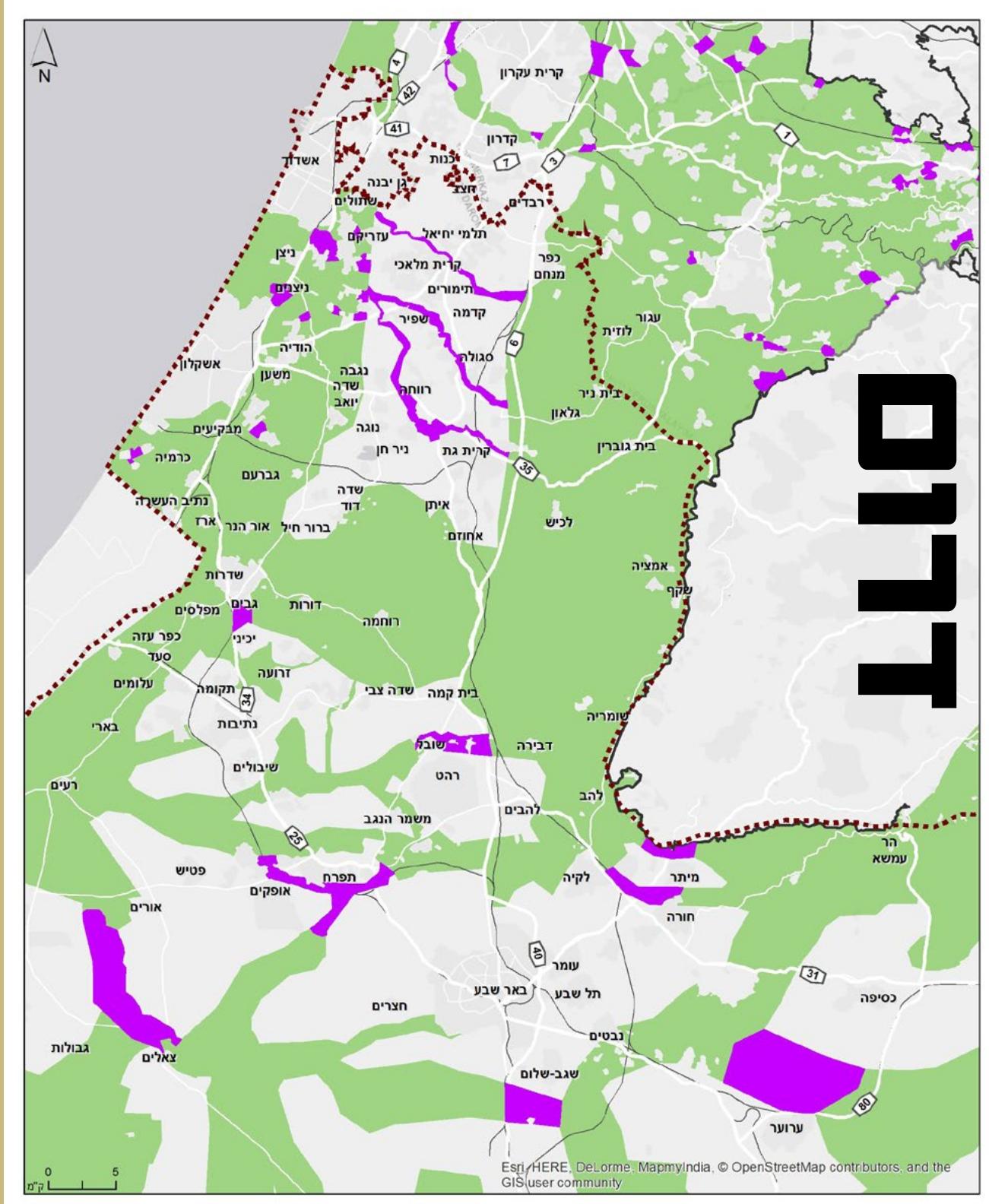
1:66,500

0 1 2 4 ק"מ

- תוכניות עיר של קק"ל
- גן לאומי מאושר
- מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים
- רצועת נחל
- כביש קיים
- דרך מאושרת
- מסילת רכבת
- בסיס צבאי
- תוכנית פיתוח מאושרת
- תוכנית פיתוח בתכנון
- תוכנית פיתוח אסטרטגית

**מחוז
דרומ**

תורת התחדשות

מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים	גבול מחוז	כביש
	גדר הפרדה קיימת	מסילת ברזל
	גדר הפרדה מתוכננת	קטע קרייטי לשימור במסדרון אקולוגי

נחל האלה מערב לככיביש 6

יתירות אינומים תפוקדים שוליים אינומים השפעות

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור שפלת יהודה למערב מישור החוף.

איומים תכנוניים ותפקידים:

מסדרון צר לאורך הנחל בצד מערב לקרית מלאכי ולשטחים חקלאיים ונתון להשפעות השוליות שלהם. הנחל עובר בתוך תחומי בסיס חצ'ור המגוזר, ובחלק זה אינו חופף לתוואי המסדרון. התכנית האסטרטגית לדירור מסמנת שטח איתור להרחבת תיירותם לכיוון צפון-מערבマイית להגעה עד רצועת הנחל ולהשאير מהמסדרון רצועה צרה ברוחב כמאה מ'. תכנית להקמת מתבן פוטומולטאי בין מושב אורות למושב עזריקם תשאיר כמאה מ' בין גדר הבסיס למתקן.

ה策劃 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

מניעת תכניות פיתוח בין קריית מלאכי למושב אורות בציר המסדרון האקולוגי, מניעת הקמת מתבן פוטומולטאי בין מושב אורות למושב עזריקם.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור שפלת יהודה למערב מישור החוף.

איומים תכנוניים ותפקידים:

מסדרון צר לאורך הנחל, חלקים ממנו צמודים למושבים ולשטחים חקלאיים ומושפעים מהפעולות בהם. תכנית להקמת פארק תעסוקה בחלקו המערבי של צואר הבקבוק.

ה策劃 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

שמירת מרחב הנחל לאורכו. הגנה סטטוטורית והבטחת שיקום וניהול אקו-הידרולוגי, במסגרת תוכנית אגנית לאגן נחל לככיש. הבטחת רצועת נחל וממשק שלא להבטחת תפוקוד מסדרון הנחל.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור שפלת יהודה למערב מישור החוף.

איומים תכנוניים ותפקידים:

מסדרון צר לאורך הנחל בצד מערב לקרית גת, למושבים ולשטחים חקלאיים, ונתון להשפעות השוליות שלהם. תוכניות בניה להרחבת מושב שדה משה, קריית גת ("כרמי גת מזרח") ומרכז שפירא מיימות לקטוע את המסדרון.

ה策劃 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

מצומצם תוכניות הבניה כך שלא יחדרו לתוך המסדרון. הקמת פארק אקסטנסיבי בשטח המסדרון שעובר בתוך "כרמי גת", שימשomer על התפקוד האקולוגי של המסדרון.

נחל גוברים מערב לככיביש 6

יתירות אינומים תפוקדים שוליים אינומים השפעות

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

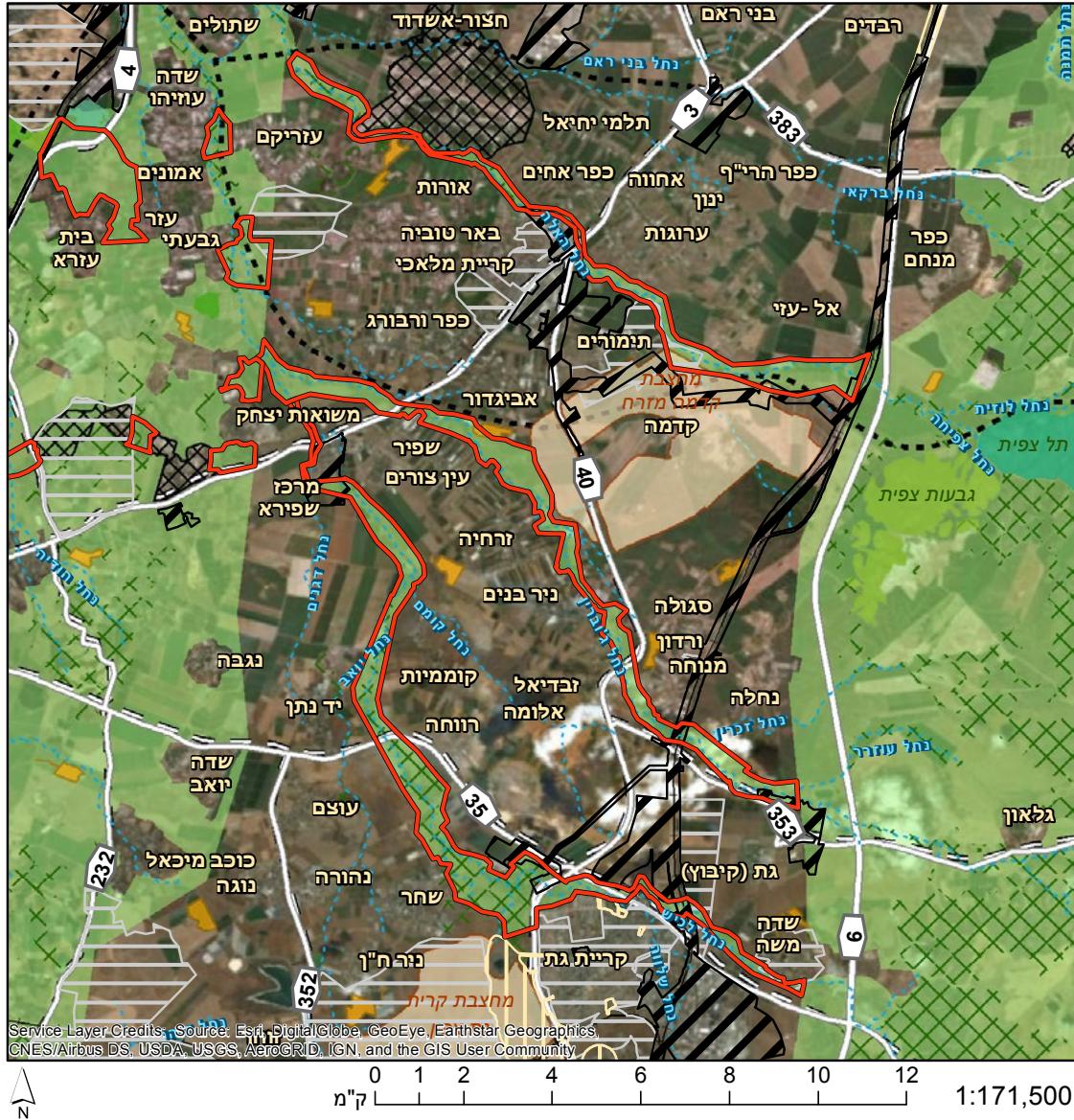
חיבור שפלת יהודה למערב מישור החוף.

איומים תכנוניים ותפקידים:

מסדרון צר לאורך הנחל בצד מערב לקרית גת, למושבים ולשטחים חקלאיים, ונתון להשפעות השוליות שלהם. תוכניות בניה להרחבת מושב שדה משה, קריית גת ("כרמי גת מזרח") ומרכז שפירא מיימות לקטוע את המסדרון.

ה策劃 החקלאי לשיפור מצב המסדרון:

מצומצם תוכניות הבניה כך שלא יחדרו לתוך המסדרון. הקמת פארק אקסטנסיבי בשטח המסדרון שעובר בתוך "כרמי גת", שימשומר על התפקוד האקולוגי של המסדרון.

ן לאומי מאושר מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים	תכנית פיתוח אסטרטגי תכנית לאנרגיה סולארית בתיליך סטוטוטורי	רכעת נחל כבישים דרך מוצעת
ן לאומי מוכרז	אתר כרייה וחציבה - תמי'א 14/ב	דרך מאושרת מסלול רכבות בסיס צבאי
תכנית יער של קק"ל שמורות טבע מוכרת שמורות טבע מאושרת	תכנית פיתוח בתכנון	תכנית פיתוח מואושרת

מחוז דרומ

בין עזריקם לשדה עוזיהו

יתירות ■ השפעות ■ אינומים ■ תפקודים ■ אינומים ■ שולטים ■

- **האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבוריות מיישור חוף פשוט.
- **איומים תכנוניים ותפקודיים:**
מעבר של כ-350 מ' בין שני המושבים, עבר בשטחים חקלאיים ומושפע מהשפעות השולטים שלהם.
- **ה策ות הchallenge'ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש להשאיר את שטח המסדרון פתוח ולצמצם הפרעות שולטים מהשטחים החקלאיים והיישובים הסמוכים.

- **האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
קייםות של מיישור חוף פשוט.
- **איומים תכנוניים ותפקודיים:**
מסדרון צר כבר ביום, שטח ראוי לתוכנית בניה שתכרכס אותו מזרחו.
- **ה策ות הchallenge'ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש להשאיר את שטח המסדרון פתוח ולהפנות את הבניה לשטח שבין כפר ורבות גלבוע טובייה.

יתירות ■ השפעות ■ אינומים ■ תפקודים ■ אינומים ■ שולטים ■

בין בית עזרא لامונים והמוסבים הצמודים אליו

יתירות ■ השפעות ■ אינומים ■ תפקודים ■ אינומים ■ שולטים ■

- **האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור מיישור חוף פשוט לחולות ניצנים.
- **איומים תכנוניים ותפקודיים:**
המסדרון עובר בין בית עזרא לגוש המושבים גבעתי, עזר, אמוניים ושדה עוזיהו ומושפע מכלבים משוטטים, תנווה ערבה של רכבי שטח ופעילות חקלאית. כביש 4 ומסלול הרכבת יוצרים מחסום בלתי עביר לצבאים, ויוצרים נתק בין האוכלוסיות.
- **ה策ות הchallenge'ט לשיפור מצב המסדרון:**
צמצום השפעות השולטים של המושבים ושל החקלאות. בניית מעבר עלי בעת שדרוג כביש 4.

- **האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור מיישר חוף פשוט לחולות ניצנים.
- **איומים תכנוניים ותפקודיים:**
כביש 4 ומסלול הרכבת יוצרים מחסום בלתי עביר לצבאים, ויוצרים נתק בין האוכלוסיות. מעבר תחתיי אפשרי דרך נחל אבטח, אך המאגרים הגודלים (אחד בהקמה) והגדרות שבסביבם מקשים על תנועת בעלי חיים למרחב.
- **ה策ות הchallenge'ט לשיפור מצב המסדרון:**
שדרוג כביש 4 נדרש להיות מלאה בהקמת מעבר עלי, באזורי זה או צפונית אליו, באזורי ניצן (צואור הבקבוק באזורי בית עזרא).

יתירות ■ השפעות ■ אינומים ■ תפקודים ■ אינומים ■ שולטים ■

כביש 4 בין ניצנים לבר גנים

בין משואות יצחק לניר ישראלי

יתירות אינטנסיבית
תיכוניות תפוקודים
שולטים

האזורים ביניהם השטח מוחבר:

צואר בקבוק של מערב מישור חוף פלשת בין החלקים שמצפון ומדרום לכביש 3.

איומיים תכונניים ותפקודיים:

מחנות חסה חסום את רוב המסדרון האקולוגי, תוך השארת מעבר של כ-300 מ' ביןיהם. המעבר העיקרי שנשאר הוא ברוחב כ-600 מטרים בין ניר ישראל לכביש 232. התכנית האסטרטגית לדיוור מציעה הקמת מתחם דירור בין כביש 3 והבסיס הקיים.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

אין להקים יישוב על הבסיסים הנטושים, אלא לשמור על השטח הפתוח ולשקם את תפוקוד המסדרון.

0 1 2 3 4 5 6 1 ק"מ 1:82,000

- תוכנית פיתוח אסטרטגי רצועת נחל
- כביש קיימן כביש קיימן
- דרך מוצעת דרך מאושרת
- : דרכי מסחרת מסילת רכבת
- מסילת צבאי מסילת צבאי
- ☒ תוכנית פיתוח מאושרת תוכנית פיתוח בתכנון
- ☒ מדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים תוכנית פיתוח בתכנון
- ☒ אין לאומי מאושר
- ☒ שמורת טבע מוכרת
- ☒ שמורת טבע מאושרת
- ☒ תכנית יישר של קק"ל
- ☒ תכנית לאנרגיה סולארית בתהילר סטטוטורי
- ☒ רצועת נחל

בין גיאיה
لتלמידי יפה

יתירות תכנוניים אינטלקטואליים שלום אינטלקטואליים אינטלקטואליים

■ האזוריים ביןיהם השטח מחבר:

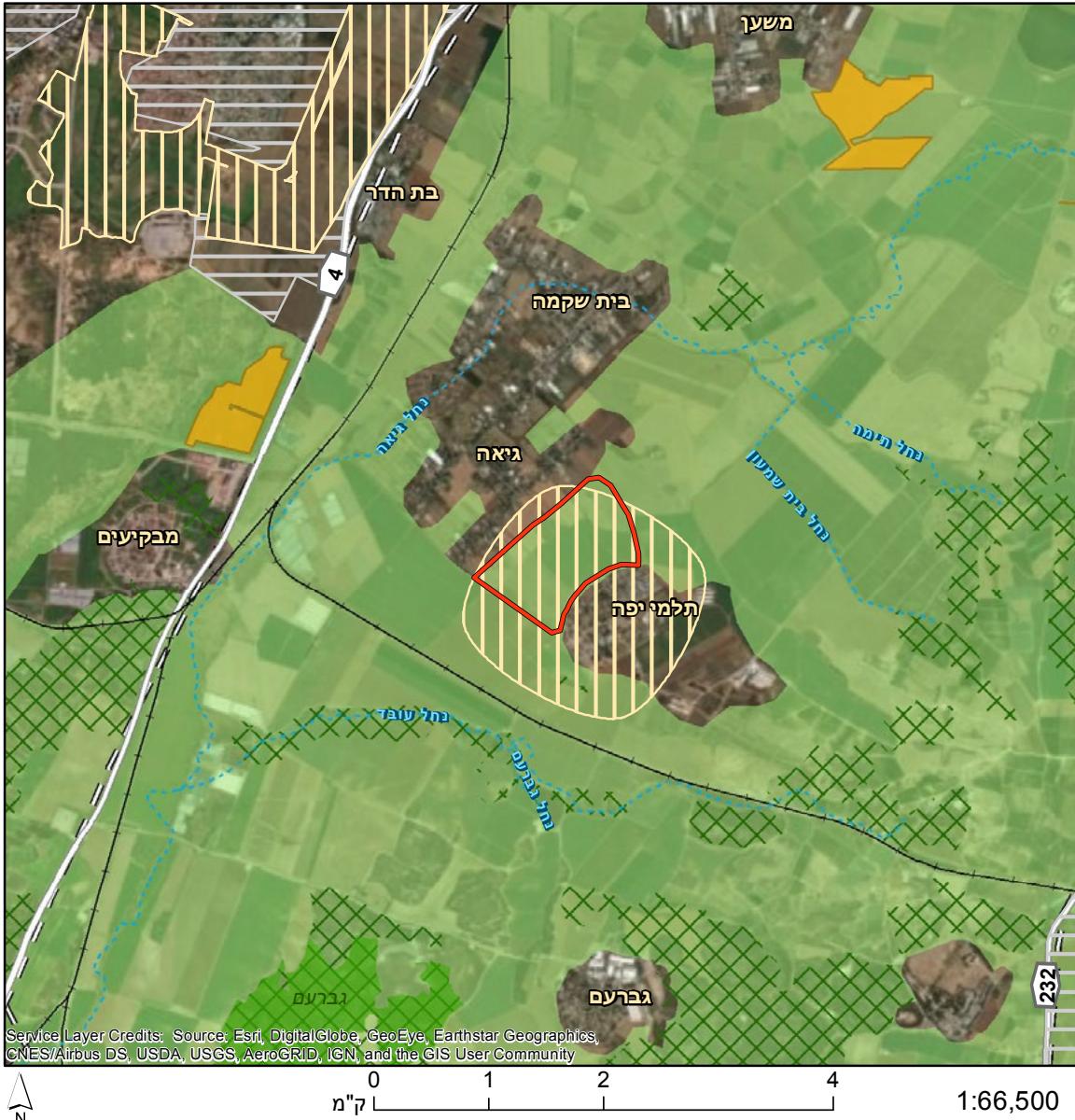
חיבוריות צפון-דרום במישור חוף פלשת.

■ אינטלקטואליים תכנוניים ותפקודיים:

הקמת כאלף יחידות דירות בשטח.

■ הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

בנייה בצואර הבקבוק תסגור את הציר המרכזי של המסדרון ותותיר את הציר המזרחי- ציר העיקרי. במקרה של בנייה להבטיח את המשך קיומו ותפקודו של הציר המזרחי.

- שמורת טבע מוכחת
- מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים
- רצועת נחל
- כביש קיים
- : = דרך מאושרת
- מסילת רכבת
- תכנית פיתוח בתכנון
- תכנית פיתוח אסטרטגי
- תכנית לאנרגיה סולארית
- בתהליכי סטטוטורי
- ❖ תכניות יער של קק"ל

בין זיקים לבסיס זיקים

יתירות אינטלקטואליות
תיכוניות אינטלקטואליות
תיכוניות תפקודיות
אינטלקטואליות שליליות

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבוריות חולות זיקים.

איומים תכונניים ותפקודיים:

אין תכניות פיתוח בשטח.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

כל בינוי חדש בבסיסים הצבאים צריך להישאר בתחום השטח הבניי הנוכחי וכל
תוספת בינוי בשטח הבסיס תיעשה בליווי אקובולי.

בין בסיס זיקים לבסיס זיקים 2

יתירות אינטלקטואליות
תיכוניות אינטלקטואליות
תיכוניות תפקודיות
אינטלקטואליות שליליות

האזורים ביניהם השטח מחבר:

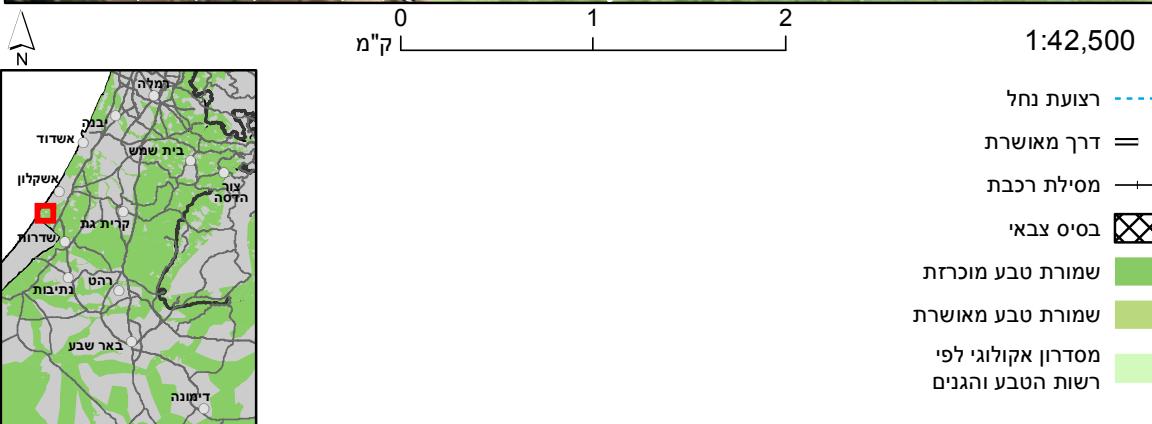
חיבוריות חולות זיקים לחולות מדרום לנחל שקמה.

איומים תכונניים ותפקודיים:

מעבר צר בין הבסיסים, בו עבר כביש מקשה על תפקודיות השטח.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

כל בינוי חדש בבסיסים הצבאים צריך להישאר בתחום השטח הבניי הנוכחי וכל
תוספת בינוי בשטח הבסיס תיעשה בליווי אקובולי.

**בין יכינוי
לגבים**

יתירות ■ השפעות ■ איום ■ מתקדיים ■ איום ■ תכונניים ■ יתירות ■

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

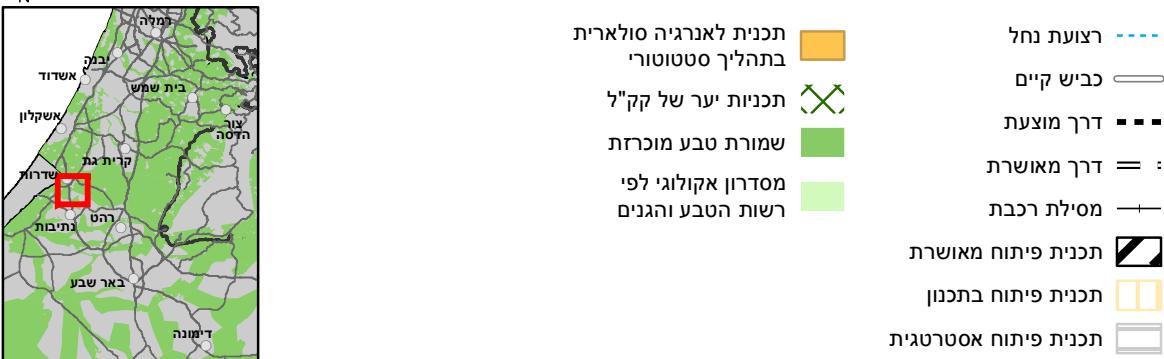
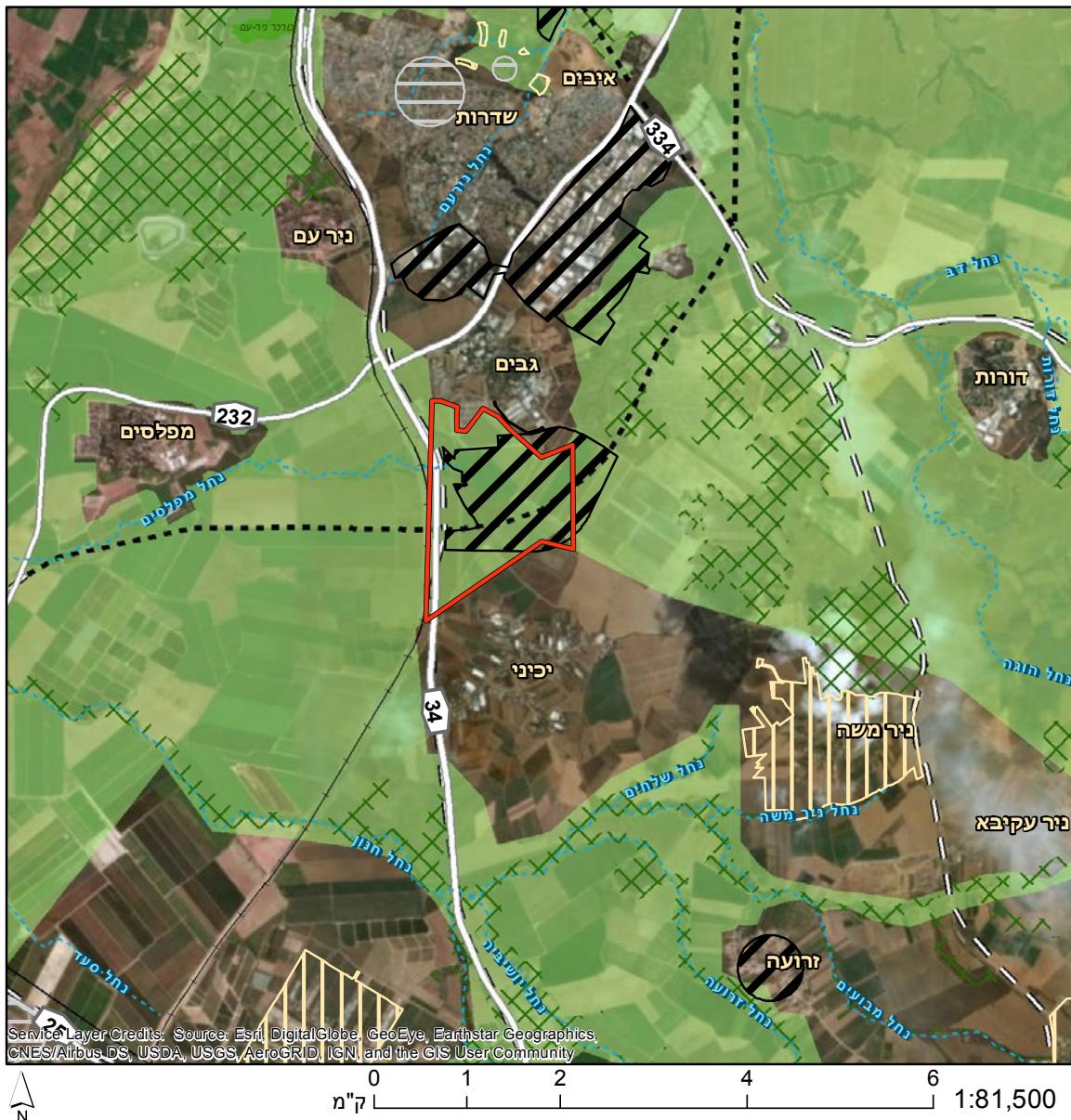
חיבוריות צפון-דרום במישור חוף פלשת.

איומים תכונניים ותפקידיים:

תכנית להקמת כוח פוטו-וולטאית באזורי זה תסגור את המסדרון.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

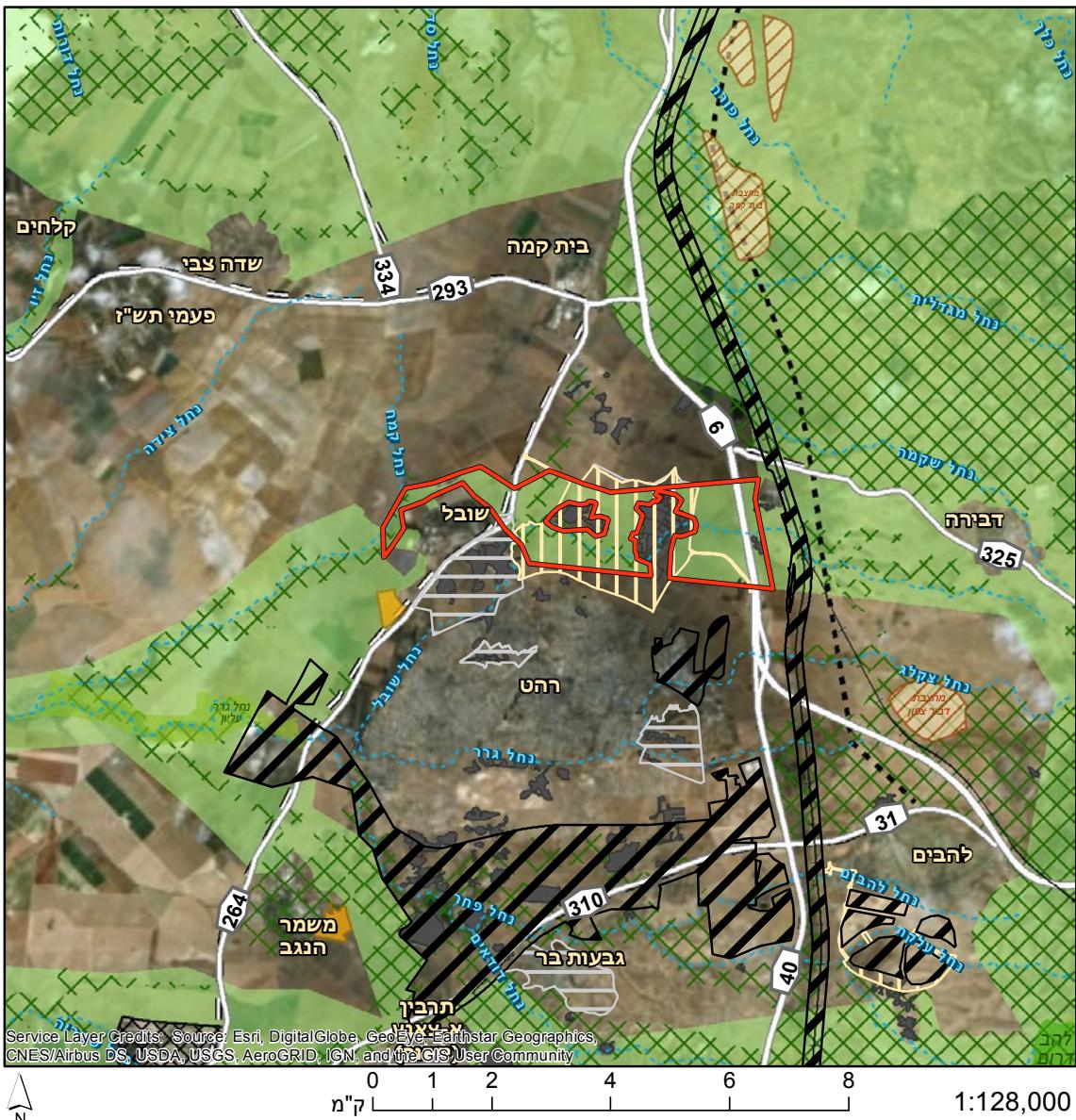
יש להשאיר שטח זה פתוח.

נחל שובל

יתירות תכנוניים מתקודמים אינטלקטואליים

- **האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור מיישור פשוט ופשוט יהודה לאזור הבשור.
- **אינטלקטואליים ותפקידיים:**
התירושות הפזורה הבודאית לא מאפשרת תפקוד בפועל של המסדרון המסומן.
- **הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
סימון מחדש של המסדרון האקולוגי מצפון-מערב למסדרון הנוכחי, על נחלים צידה וקמה.

שמורת טבע מאושרת	תכנית פיתוח אסטרטגיית
מסדרון אקוורי לפי'	תכנית לאנרגיה סולארית
רשות הטבע והגנים	בתהילר סטוטורי
	אתרים קריה וחיבנה
	ל��נן עתידי - תמ"א
	ב/14
	צבירים של פזורה
	בחאיית
	תכניות יער של קק"ל
	שמורות טבע מוכחת
	תכנית פיתוח בתכנן

נחל פטיש

השפיעות
שוליים איוםים תפקודים תכנוניים יתרות

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור מיישור פשוט ופשטן יהודה לאזור הבושא.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

תכנית מאושרת להתרחבות אופקיים מצמצת את ציר המסדרון. בנוסף, התכנית האסטרטגית מייעדת התרחבות של העיר ושל יישובי המועצה באופן שיחסום את המסדרון.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

שמירת מרחב הנחל לאורכו. הגנה סטטוטורית והבטחת שיקום וניהול אקוואידרולוגי, במסגרת תכנית אגנית לאגן נחל הבושא. הבטחת רצועת נחל וממשק שלא להבטחת תפוקד מסדרון הנחל למרחב העירוני.

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור מיישור פשוט לאזור הבושא. החיבור על ציר צפון-דרום המשמעתי למרחב בן 45 הק"מ שבין הבושא למולדה.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

הרחבת יישובים המועצה אל שטח המסדרון תביא לסגירתו. בנוסף, הוא עתיד להויבר ע"י כביש המחבר את אופקים לכביש 25.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הגנה סטטוטורית קפדינית על המסדרון הנותר ומינית פגעה תכנונית נוספת. בעת תכנון תשתיות – התחשבות מרבית בבטיחות הגידול בשטח ושמירה קפדינית של קשריות דרך התשתיות וצמצום השפעות השוליות מהן.

מסדרון משטחי הלס מערבית לחצרים

השפיעות
שוליים איוםים תפקודים תכנוניים יתרות

האזורים ביניהם השטח מחבר:

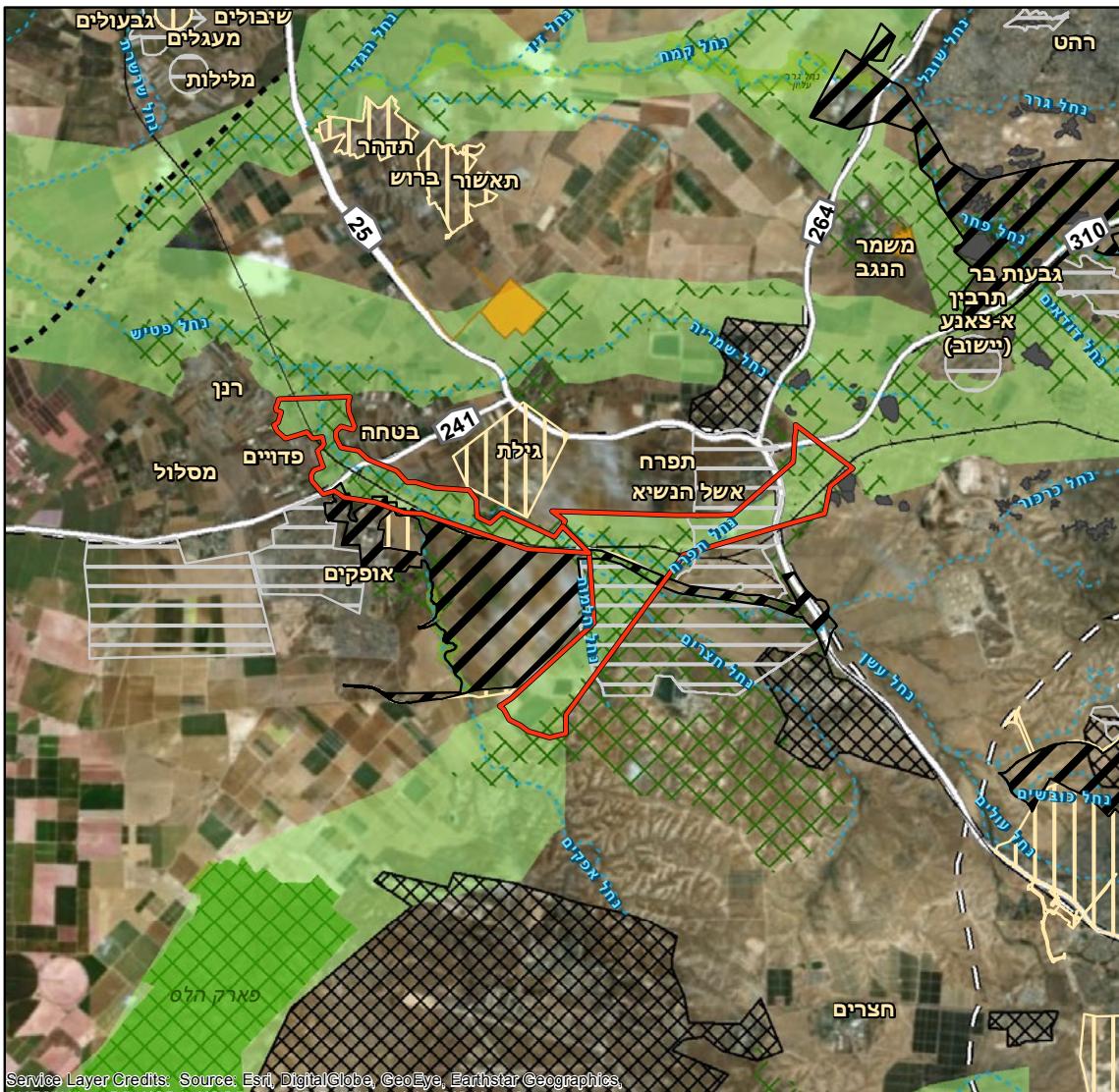
חיבור מיישר פשוט לאזור הבושא. החיבור על ציר צפון-דרום המשמעתי למרחב בן 45 הק"מ שבין הבושא למולדה.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

הרחבת יישובים המועצה אל שטח המסדרון תביא לסגירתו. בנוסף, הוא עתיד להויבר ע"י כביש המחבר את אופקים לכביש 25.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הגנה סטטוטורית קפדינית על המסדרון הנותר ומינית פגעה תכנונית נוספת. בעת תכנון תשתיות – התחשבות מרבית בבטיחות הגידול בשטח ושמירה קפדינית של קשריות דרך התשתיות וצמצום השפעות השוליות מהן.

0 1 2 4 6 8 10 12 ק"מ 1:161,500

תכנית פיתוח אסטרטגיית		רצעת נחל	
תכניות לאנרגיה סולארית		כביש קיימ	
בתהילר סטוטורי		דרך מוצעת	
צבירים של פזורה		דרך מאושרת	
בზהיא		מסלול רכابت	
תכניות עיר של קק"ל		בסיס צבאי	
שמורת טבע מוכחת		תכנית פיתוח מאושרת	
שמורת טבע מאושרת		תכנית פיתוח בתכנן	
מסדרון אקוולוגי לפ			
רשתות הטבע והגנים			

נחל הבשור בין צאלים לאורים

יתירות ■ השפעות ■ איום ■ שוללים ■ תפקודים ■ תכנוניים ■

האזורים ביניהם השטח מחבר:

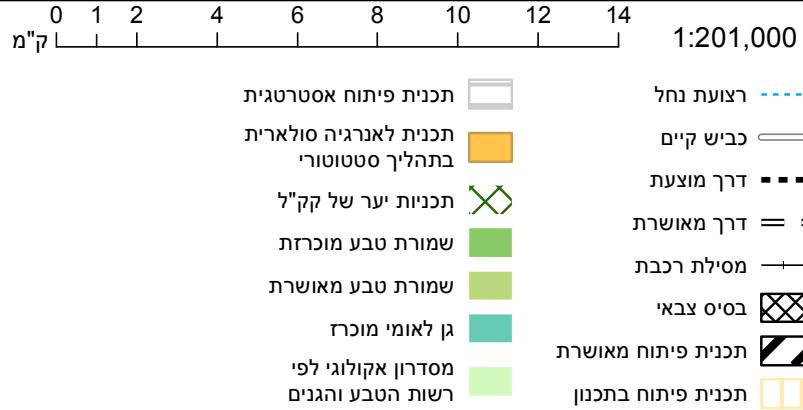
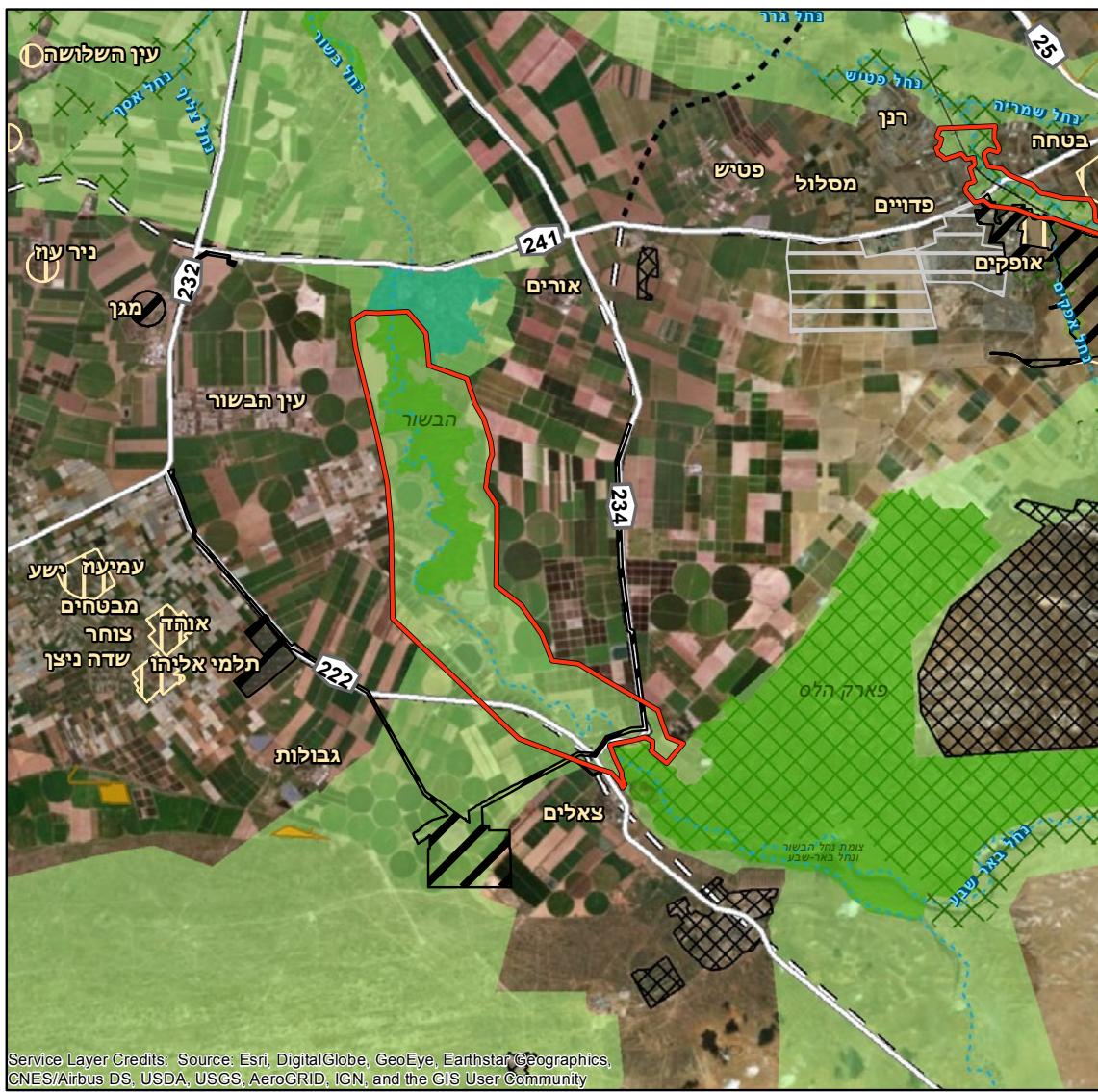
חיבור חולות הנגב המערבי למשור החוף.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

חלק מסדרון זה מוגן כשמורת טבע וכגן לאומי הבשור. עם זאת, רובו לא מוגן כשמורה. גם השמורה המוצעת תנע רק על רוחב של כ-200 מטר מהמסדרון.

ה策ועות החליה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הרחבת שטח שמורה הבשור המוצעת.

בין מיתר וכרכמים לחומת ההפרדה

יתירות אינטלקטואלית
אינטלקטואליות אינטלקטואליות
תפקידים אינטלקטואליות אינטלקטואליות
שלוליים אינטלקטואליות אינטלקטואליות

האזורים ביניהם השטח מחבר:

חיבור בקעת באר שבע עם מרכז הר חברון ומדבר יהודה.

איומים תכנוניים ותפקידיים:

רוחב המסדרון בקטע זה הוא נחצ'י ק'מ. הוא נקבע ע"י כביש מס' 60. תוכנית המתאר הכוולנית של מיתר מאימת לצמצם את המסדרון הקיים.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

שמירה על השטח הפתוח המצוומצם שנשאר.

בין חורה ולקיה למיתר וכרכמת

יתירות אינטלקטואלית
אינטלקטואליות אינטלקטואליות
תפקידים אינטלקטואליות אינטלקטואליות
שלוליים אינטלקטואליות אינטלקטואליות

האזורים ביניהם השטח מחבר:

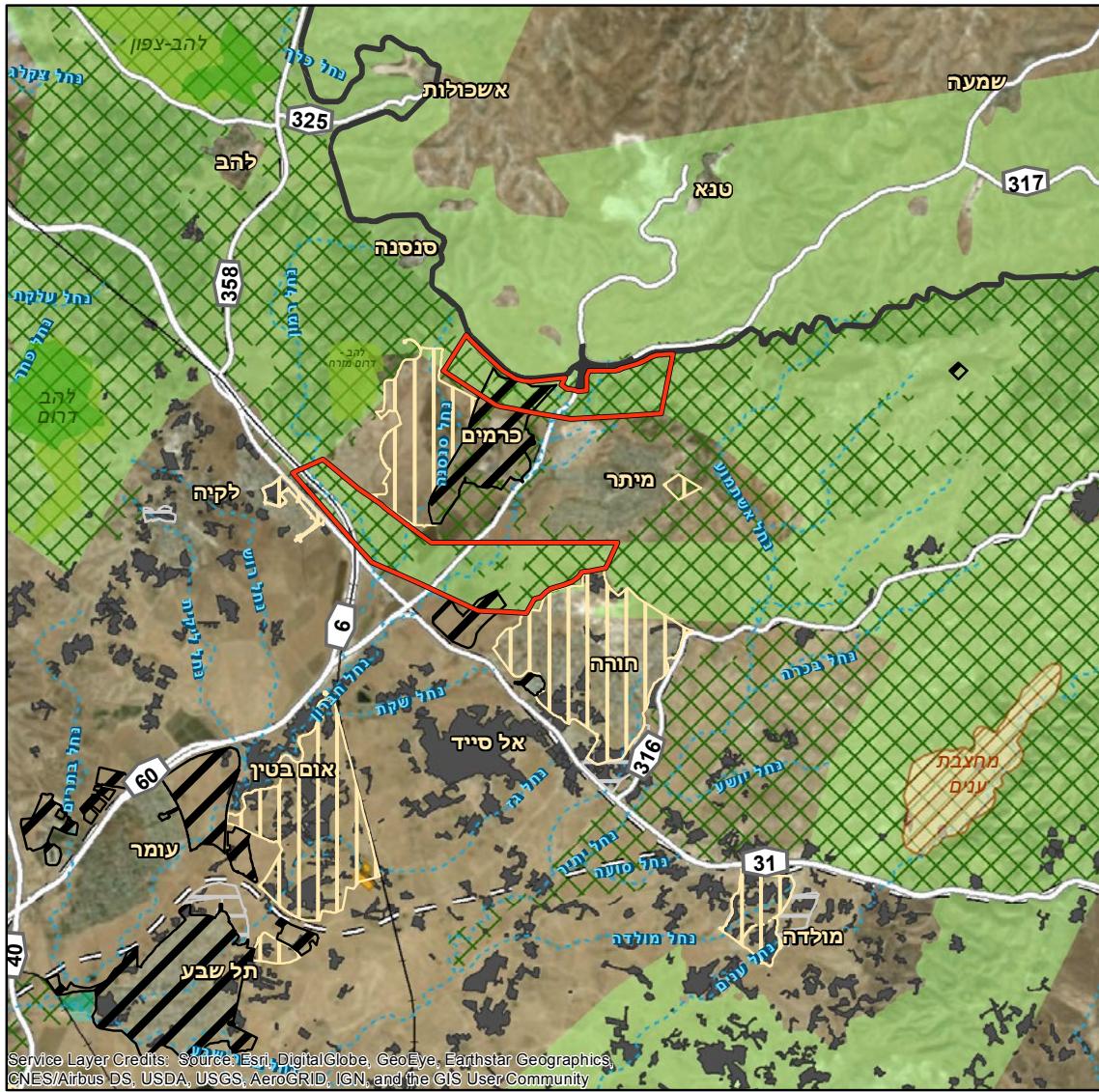
חיבור מקומי עם דרום שפלת יהודה ודרום הר חברון.

איומים תכנוניים ותפקידיים:

רוחב המסדרון בקטע זה הוא כ-600 מ', בהמשך הוא נקבע ע"י כביש מס' 60 ועובר ב策מידות לבביש מס' 6. הרחבת כרמית דרומה והרחבת מיתר דרומה. כביש חדש שי לחבר בין חירן ומיתר, אזור תעשייה של מיתר והרחבת חורה מערבה.

ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

סימון המסדרון בתוכנית הכוולנית של מיתר.

גַּן לְאוֹמִי מָכוֹרִית	תְּכִינִית לְאֶנְרגֵּי סֻולָּאֲרִית	- - - רְצִיעָת נַחַל
גַּן לְאוֹמִי מְאוֹשֶׁר	בִּתְהָלֵךְ סְטָטוּסָוִי	— כְּבִישׁ קַיִם
מִסְדָּרוֹן אֲקוֹלוֹגִי לְפִי רִשּׁוֹת הַטָּבָע וְהַגְּנִים	אַתָּר כְּרִיה וְחַזְיבָה לְתְכִינָה עֲתִידִי - תְּמָ"א ב' / 14	= דָּרָר מְאוֹשֶׁר
	צְבִירִים שֶׁל פְּזֹורָה בְּדוּאיָת	— מַסְיָלָת רַכְבָּת
	תְּכִינִית יְעָרָה שֶׁל קְקַ"ל	— גָּדָר הַהְפִּרְדָּה
	שְׁמָרוֹת طָبָע מְכוֹרָתָה	— תְּכִינִית פִּיתּוֹחַ מְאוֹשֶׁר
	שְׁמָרוֹת طָבָע מְאוֹשֶׁר	— תְּכִינִית פִּיתּוֹחַ בְּתְכִינָה
		— תְּכִינִית פִּיתּוֹחַ אַסְטְּרָטִיגִית

בסיס נבטים

יתירות תכנוניים אינטלקטואליים

האזורים ביניהם השטח מחבר:

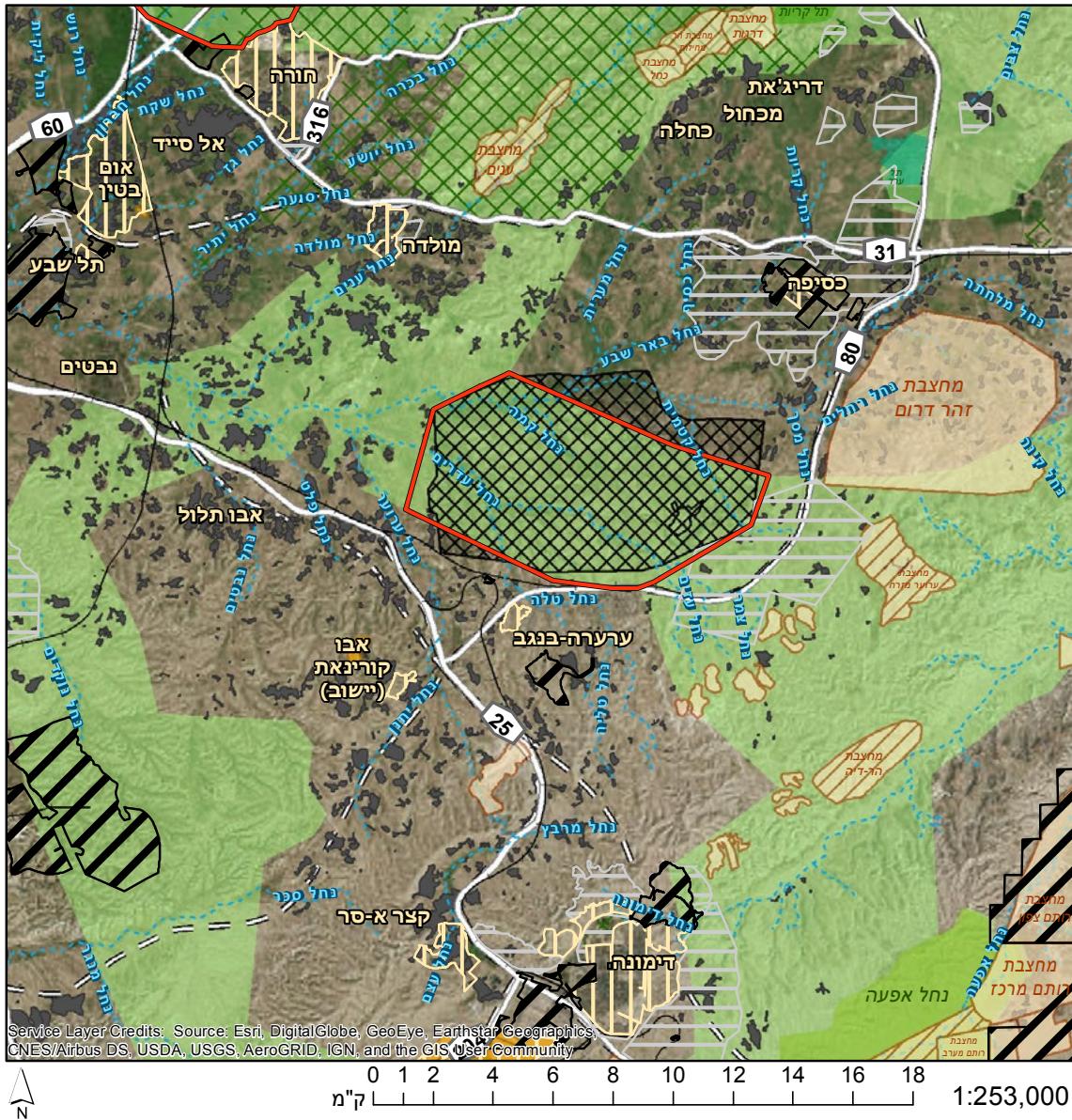
חיבור הרי דימונה עם מסדרונות בקעת באר שבע.

אינטלקטואליים ותפקודיים:

גדר הבסיס והבינוי בתוכו יוצרים מחסום למסדרון. הקמת שדה תעופה בינלאומי שני תרחיב את ההפניות למסדרון.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

תכנון מעברים אקולוגיים בתוך שטח הבסיס. תכנון גדרות שיאפשרו מעבר מרבי לבני חיים. כל תוספת לבנייה בשטח הבסיס תישנה בlien אקולוגי.

שמורת טבע מוגדרת	תכנית לאנרגיה סולארית	רצעת נחל
גן לאומי מוגדר	בתיליר סטטוטורי	כביש קיים
מדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים	אתר כרייה וחציבה - תמ"א/ב	= דרך מאושרת
	אתר כרייה וחציבה لتכנון עתידי - תמ"א/ ב	- מסילת רכבת
	צבירים של פזורה	בסי צבאי
	בודאות	תכנית פיתוח מאושרת
	תכניות יער של קק"ל	תכנית פיתוח בתכנון
שמורת טבע מוגדרת	שמורת טבע מוגדרת	תכנית פיתוח אסטרטגית

ואדי אל-نعم
(בין רמת חובב
לבאר שבע)

יתירות איזומים תפקודיים תכנוניים שלויים

■ האזוריים ביןיהם השטח מחבר:

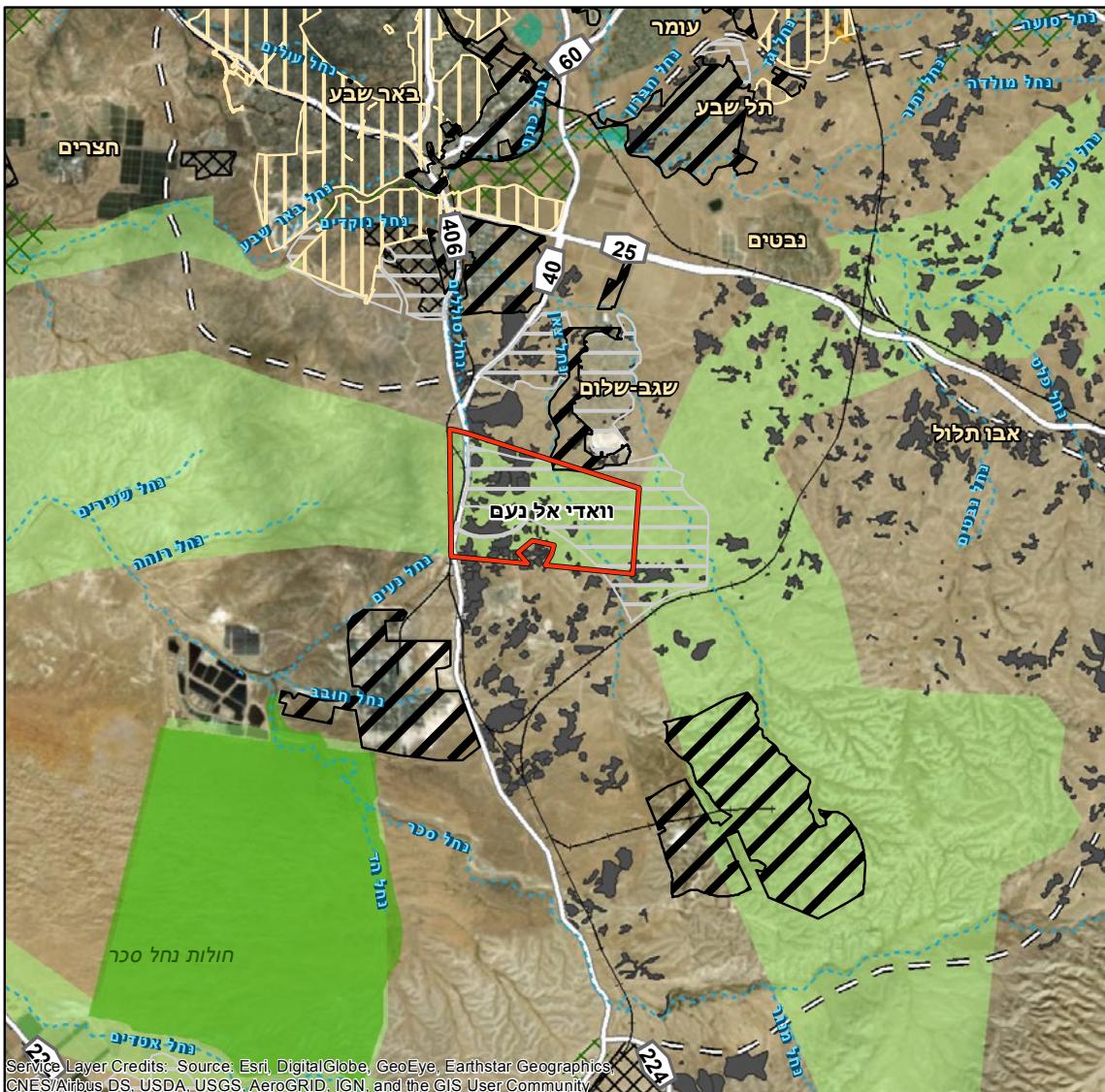
חיבור בקעת באר שבע לאזור הבשורה.

■ איזומים תכנוניים ותפקודיים:

הרחבת היישוב שגב שלום והקמת היישוב ואדי אל-نعم יביאו לסגירת המסדרון.

■ הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

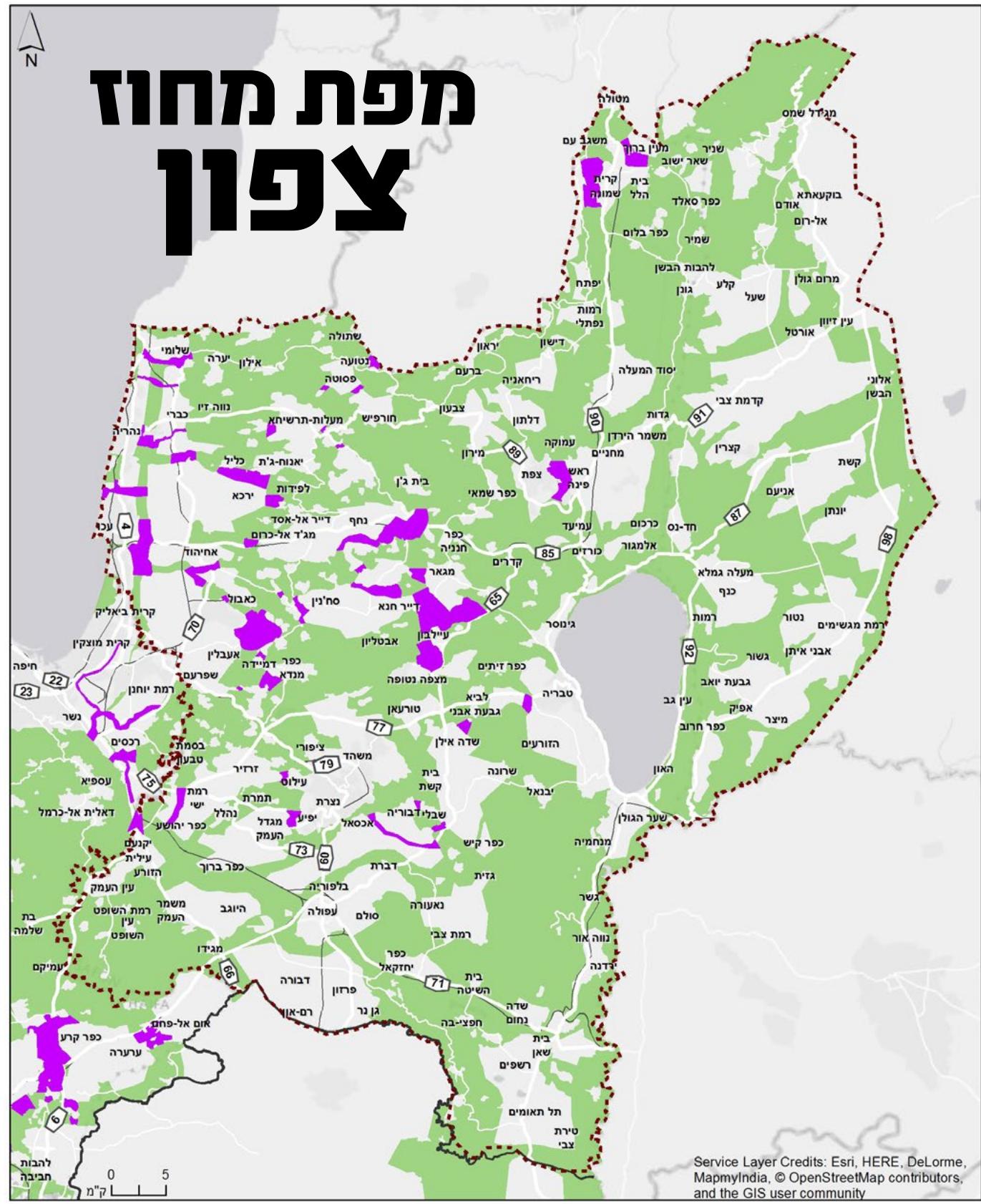
יש להתחשב במסדרון האקוולוגי בעת התכנון המפורט של שני היישובים.

- תכנית לאנרגיה סולארית - בתרילר סטוטורי - צבירים של פזורה - בודאיות - תכניות עיר של קק"ל - שמורת טבע מוכרחת - אן לאומי מוכחה - אן לאומי מאושר - מסדרון אקוולוגי וגנים - רשות הטבע והגנים	- רכעת נחל - כביש קיים - דרך מאושרת - מסלול רכבת - בסיס צבאי - תכנית פיתוח מאושרת - תכנית פיתוח בתכנון - תכנית פיתוח אסטרטגית

**מחוז
צפון**

מפת מחוז צפון

מסדרון אקולוגיי לפי רשות הטבע
והגנים

גבול מחוז

גדר הפרדה קיימת

גדר הפרדה מתוכננת

כביש

מסלול ברזל

קטע קריטי לשימור במסדרון אקולוגיי

מחוז צפון

בין קריית שמונה למעיין ברוך וכפר יובל

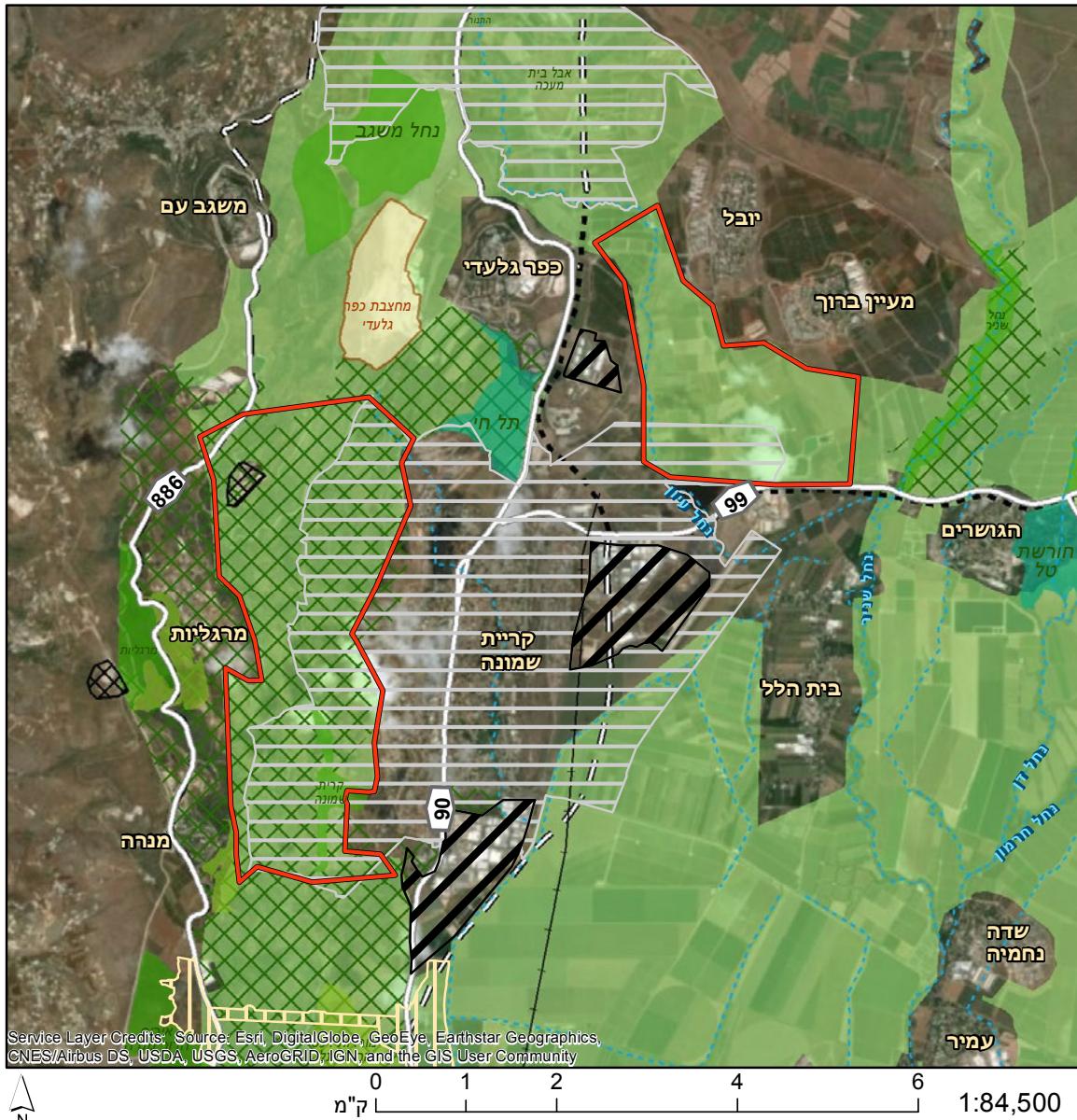
יתירות איוםים תכונניים תפוקודים שלדים

- האזורים בינויים השטח מחבר:**
חיבור הגליל המזרחי עם הגולן והחרמון.
- איומים תכונניים ותפקודיים:**
התרכבות קריית שמונה צפונה תפגע בצוואר הבקבוק.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לצמצם את השפעות השוליות של העיר בעת ההתרחבות.

מערבית לקריית שמונה

יתירות איוםים תכונניים תפוקודים שלדים

- האזורים בינויים השטח מחבר:**
חיבור עמק החולה לגילן העליון.
- איומים תכונניים ותפקודיים:**
התרכבות קריית שמונה מערבה תסגור את המסדרון.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לצמצם את הפיתוח של העיר לכיוון מערב ולשמור על שטח המסדרון.

תכנית פיתוח אסטרטגיית נחל	-----	ריצועת נחל
אתר כרייה וחציבה - תמא 14/ ב	----	כביש קיים
תכניות עיר של קק"ל	---	דרך מוצעת
שמורת טבע מוכחת	=	דרך מאושרת
שמורת טבע מאושרת	—	מסלול רכابت
גן לאומי מוכר	■	בסיס צבאי
גן לאומי מאושר	■	תכנית פיתוח מאושרת
מדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים	□	תכנית פיתוח בתכנון

בין ראש פינה לצפת

יתירות השפעות אינטלקטואליים אינטלקטואליים טכנולוגיים טכנולוגיים שוליים

האזורים ביניהם השטח מחבר:

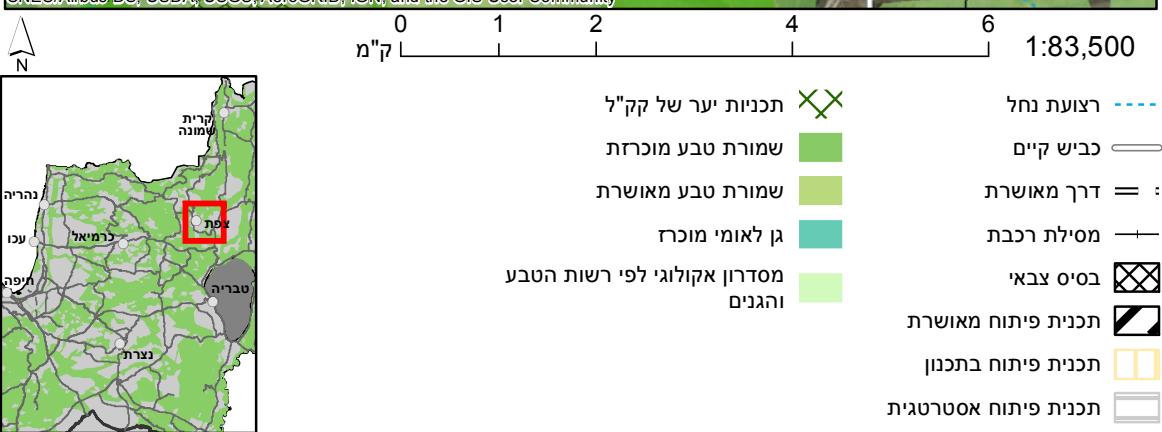
חיבור הגליל התיכון עם מזרח הגליל העליון ומרדות כורזים.

איומים תכנוניים ותפקידיים:

התרכבות רأس פינה מערבה תצר את צוואר הבקע בחלקו הצפוני, מצפון לשומרת טרשי צפת, והקמת מע"ר רמת רזים צפת לכיוון נוף כנרת תסגור את צוואר הבקע מדרום לشمורה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

השארת שטח המסדרון פתוח בעת התרכבות היישוב.

בין נתועה לגבול

יתירות אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור גוש המירון, מזרח הגליל העליון והגליל המערבי.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
שטח ברוחב של כ-300 מטר.
- ה策 העות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הכרזת השטח כשמורת טבע.

בין אבירים לפסוטה

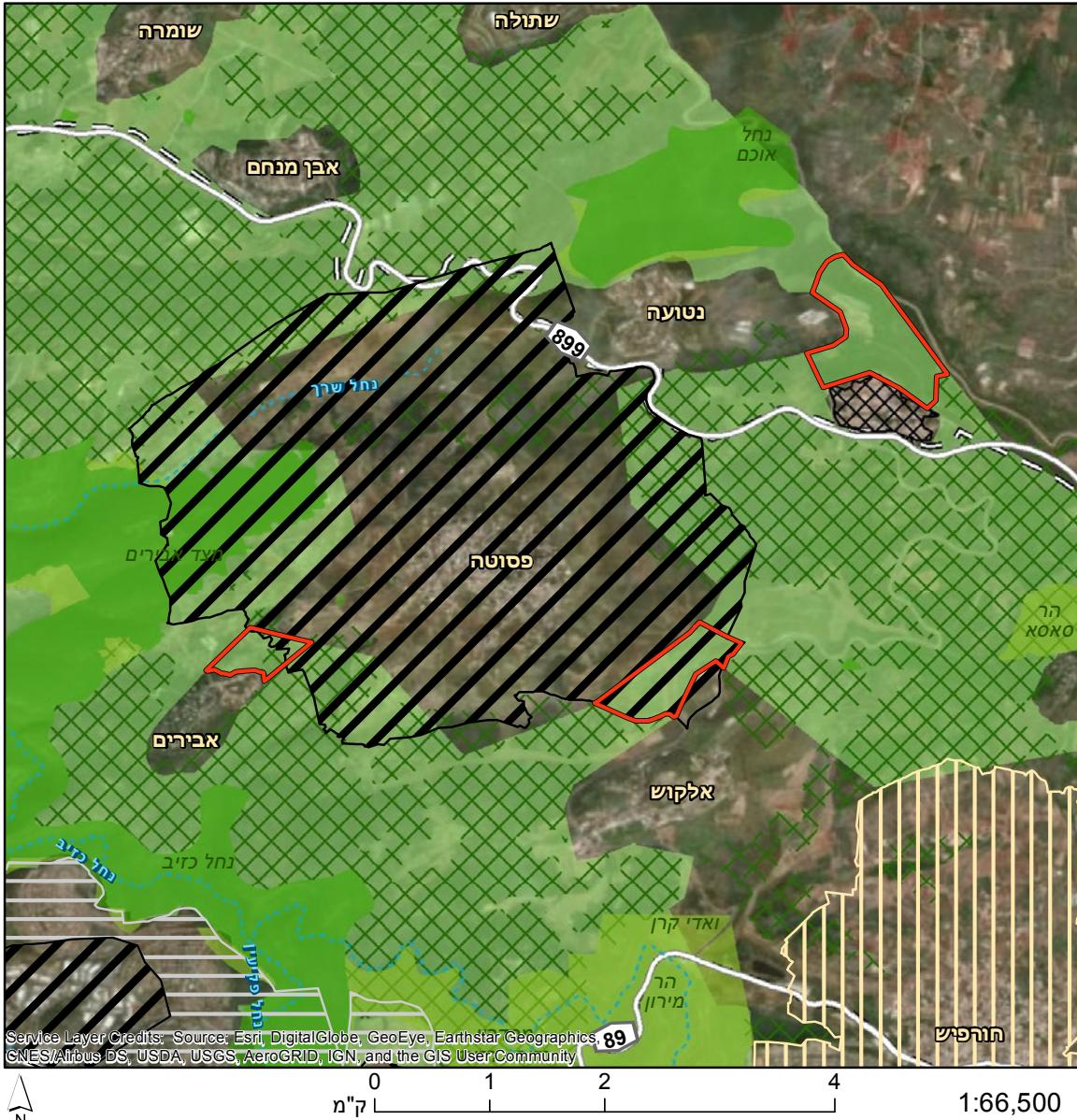
יתירות אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חלק מחיבור גוש המירון עם מערב הגליל העליון בוואה מישור החוף הצפוני.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
התרכבות פסוטה דרומה אל תל חום המסדרון, וצמצומו לכ-200 מ' בלבד.
- ה策 העות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
מניעת התרכבות היישוב ושמירה על השטח פתוח.

בין פסוטה אלקלוש

יתירות אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית אינטלקטואלית

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור גוש המירון עם מזרח הגליל העליון והגליל המערבי.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
התרכבות פסוטה מזרחה מאימת לסגור את המסדרון.
- ה策 העות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
מניעת התרכבות היישוב מזרחה. במידה ומסדרון זה נסגר יש להבטיח את קיומו של מסדרון חילופי, בין אלקלוש לחורפייש.

- שמורת טבע מוכרת
- שמורת טבע מאושרת
- מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים
- רצעת נחל
- כביש קים
- =** דרך מאושרת
- ☒** בסיס צבאי
- ▨** תכנית פיתוח מאושרת
- תכנית פיתוח בתכנון
- ▨** תכנית פיתוח אסטרטגית
- ☒** תוכניות יער של קק"ל

בין
מעלות-תרשיחא
לפארק מונפורט

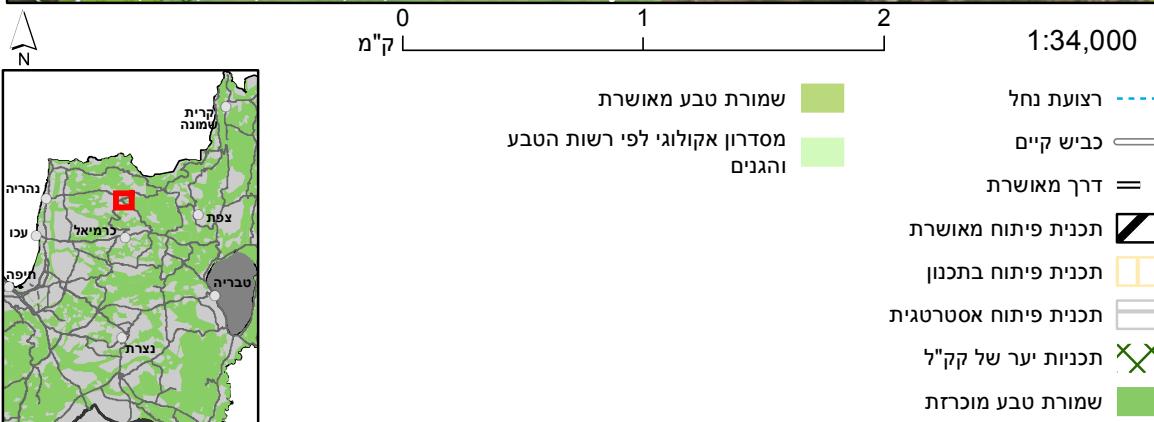
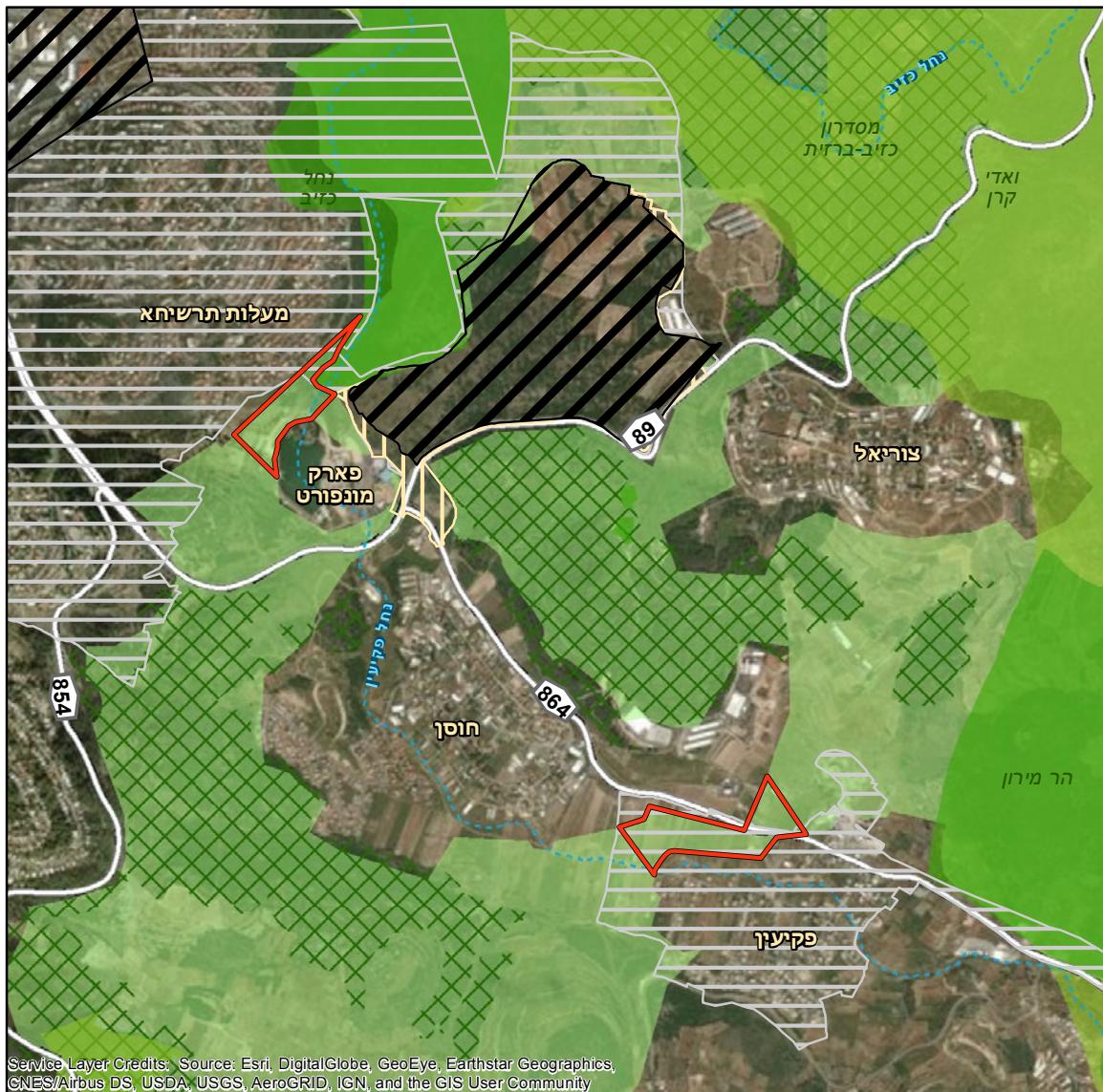
יתירות אינומים תכנוניים תפוקודים שלולים

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
חיבור גוש המירון עם מערב הגליל העליון.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
כבר כיום זהו צוואר בקבוק צר ביותר הסובל מהשפעות השוליות של העיר פארק המונפורט. התרחבות מעלות-תרשיחא מערבה ותכנית מעלות צוריאל יחשלו אותו כליל.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לצמצם את הפיתוח משטח המסדרון ולשמור על השטח פתוחה.

בין חוסן
למערב פקיעין

יתירות אינומים תכנוניים תפוקודים שלולים

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
חיבור הגליל המערבי עם גוש המירון.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
התרחבות היישוב מאימת לסגור כליל את צוואר הבקבוק.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לצמצם את הפיתוח משטח המסדרון ולשמור על השטח פתוחה.

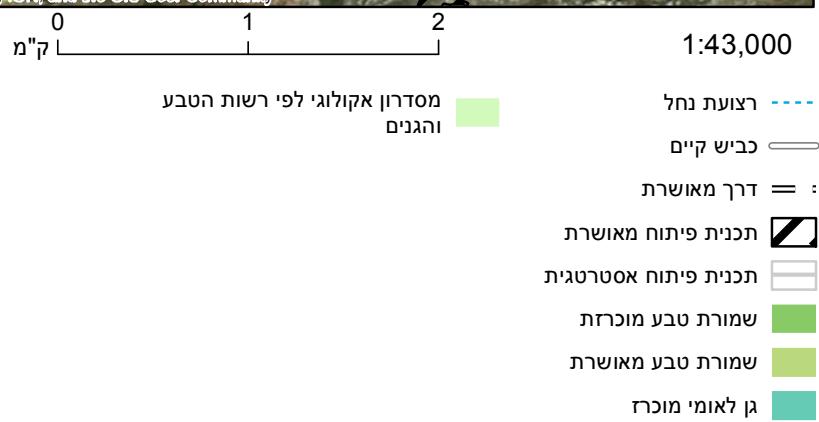
מזרחהית
לעין יעקב

יתירות   תכנוניים   אינטלקטואליים   אינטואיטיביים   השפעות

- האזוריים ביניהם השטח מחבר:
חיבוריות לאורך הגליל העליון.
- אינטלקטואליים ותפקודיים:

התרחבות מעלות-תרשicha מערבה תסגור את צוואר הבקבוק הזה.

- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:
יש לצמצם את הפיתוח משטח המסדרון ולשמור על השטח פתוח.

מורך

נחל בצת

השפעות
שוליים
איומיים
תפקידיים
תיכוניים
תירועים

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
חיבור גוש המירון עם מערב הגליל העליון ומישור חוף הגליל.
- איומים תכוניים ותפקידיים:**
התרכבות שלומי דרומה תותר מהמסדרון כ-300 מטרים למערב בעלי חיים.
השפעות שלולים משטחים קלאיים וגידור חקלאי המגביל תנועת בעלי חיים.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הרחבת סימון המסדרון והגנה על רצועת נחל רחבה, צמצום השפעות שלולים מהחקלאות והתקנת הגידור כך שיאפשר מעבר של בעלי חיים.

נחל צייב

השפעות
שוליים
איומיים
תפקידיים
תיכוניים
תירועים

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
חיבור גוש המירון עם מערב הגליל העליון ומישור חוף הגליל.
- איומים תכוניים ותפקידיים:**
השפעות שלולים משטחים קלאיים וגידור חקלאי המגביל תנועת בעלי חיים.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הרחבת סימון המסדרון והגנה על רצועת נחל רחבה, צמצום השפעות שלולים מהחקלאות והתקנת הגידור כך שיאפשר מעבר של בעלי חיים.

תכנית פיתוח אסטרטגיית		ריצועת נחל	
תכניות יישר של קק"ל		כביש קיים	
שמורות טבע מוכחת		דרך מוצעת	
שמורות טבע מאושרת		דרך מאושרת	
גן לאומי מוכחה		מסלול רכבת	
גן לאומי מאושר		בסיס צבאי	
מדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים		תכנית פיתוח מאושרת	
		תכנית פיתוח בתכנון	

מחוז צפון

נחל געתון

השפעות
שוליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים תכנוניים תכנוניים יתירות

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
חיבור הגליל העליון עם מישור חוף הגליל.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
רצועה צרה בתוך שטח החקלאי מגודר בחלקו, הפרעות שלויות מהשטחים החקלאיים ומכשולים של גידוד.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
רחבת שטח המסדרון סביבה הנחל, מצום השפעות שלויות, גידור המתחשב בבעלי חיים.

השפעות
שוליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים תכנוניים תכנוניים יתירות

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
חבריות לאורך מישור חוף הגליל. חיבור קרייטי על הציר המזרחי צפון-דרום.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
התקנית האסטרטגית לדיר מיעדת התרחבות נהריה מזרחה בצורה שתקטע לחולותין את המסדרון.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירת שטח המסדרון במהלך תוכניות פיתוח עתידות.

השפעות
שוליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים תכנוניים תכנוניים יתירות

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
חיבור הגליל העליון עם מישור החוף הצפוני.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
המסדרון משורטט על ציר הנחל ומופרע ע"ז גידור שטחים החקלאיים.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
רחבת שטח המסדרון סביבה הנחל, וניהלו תוך מצום השפעות החקלאות וגידור המתחשב בעלי חיים.

השפעות
שוליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים תכנוניים תכנוניים יתירות

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
חיבור הגליל המערבי עם מישור חוף הגליל.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
מעבר צר של כ-150 מטר בין הבסיס למסילה, שעתיד להיסגר עם הקמת מתקן התפללה.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
התקנות מעברים לבע"ח מתחת למסילה על מנת לאפשר מעבר אל מערב למסילה. סימון המסדרון גם ממערב למסילה, כולל על שטח חצרות יסף.

השפעות
שוליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים תכנוניים תכנוניים יתירות

נחל בית העמק בין עמקה לשיחך דנון

השפעות
שוליים אינטלקטואליים אינטלקטואליים תכנוניים תכנוניים יתירות

בין בסיס שרגא למסילת הרכבת

נחל יסף בין לוחמי הגטאות לשمرת

האזורים ביניהם השטח מחבר:

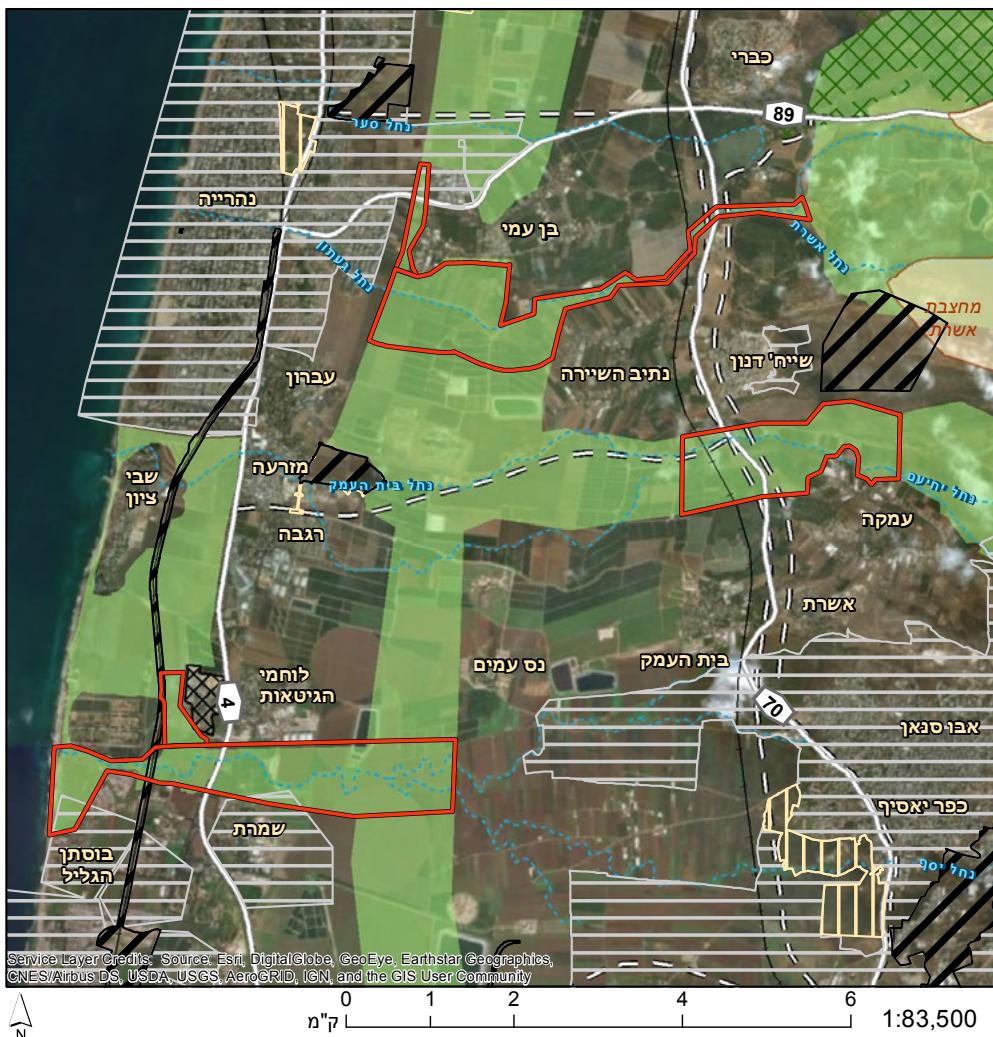
חיבור הגליל המערבי עם מישור חוף הגליל.

איומים תכנוניים ותפקידים:

קיים מעבר צר בין הוללים של לוחמי הגטאות לשמרת. התכנית האסטרטגית לדיר מיעדת הרחבות של שמרת, אשר תצר שטח המסדרון לכ- 130 מטר בלבד.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

שמירת רציפות הנחל פתוחה, התקנת גידור המאפשר מעבר לבני חיים. מצויים השפעות שליליות של השטחים החקלאיים.

- רצעת נחל
- כביש קים
- - - דרך מוצעת
- : דרך מאושרת
- מסילת רכבת
- ☒ בסיס צבאי
- תכנית פיתוח מאושרת
- תכנית פיתוח בתכנון
- תכנית פיתוח אסטרטגי
- אתר כרייה וחציבה - תמא 14/ ב
- תכניות עיר של קק"ל
- מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים

נחל בית העמק בין ג'ת לירכא

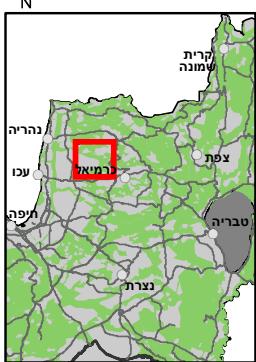
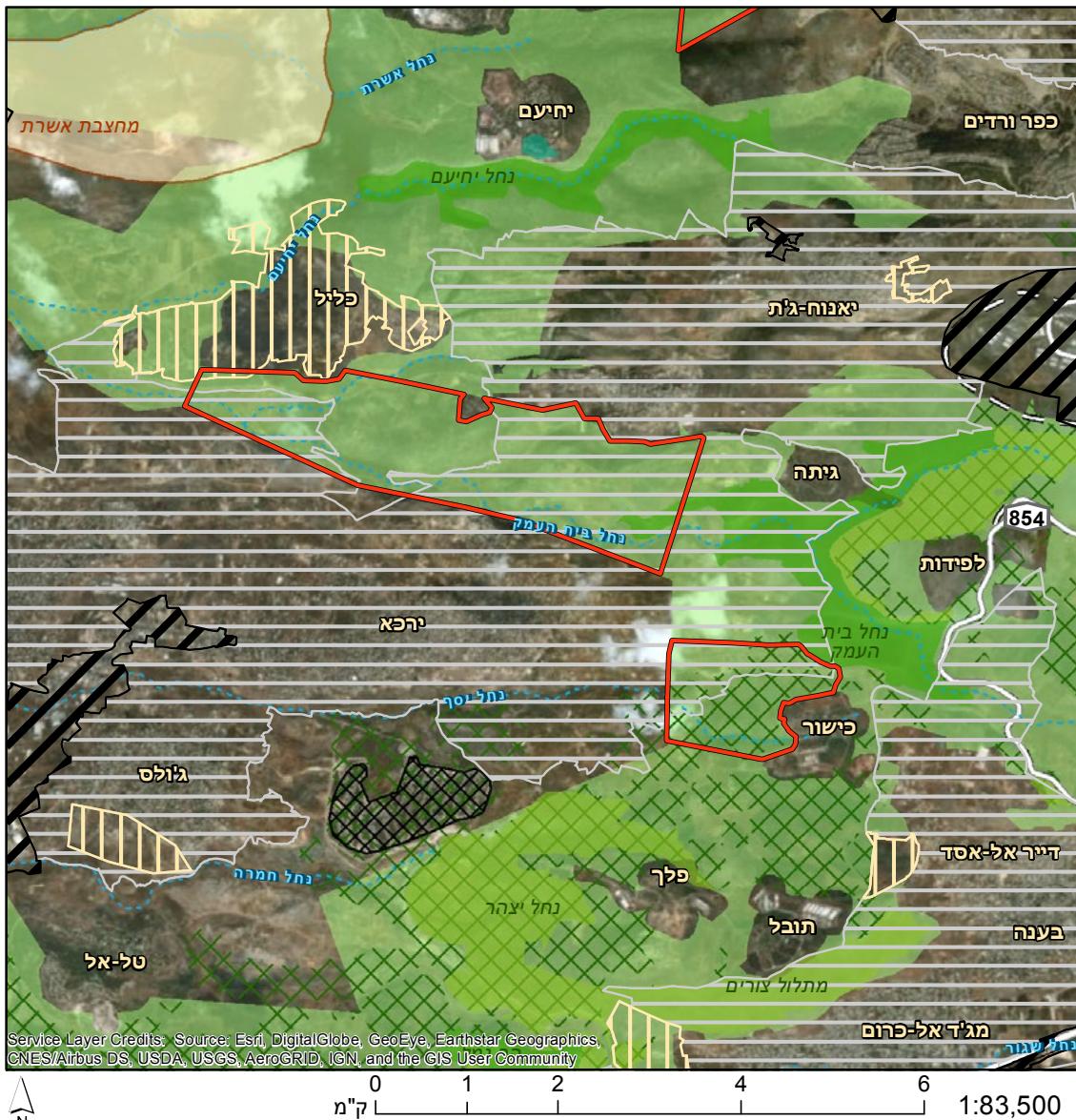
השפעות
שוליים
איומיים
תפקידיים
תיכוניים
איומיים
תפקידיים
שוליים
השפעות

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור הגליל המערבי עם גוש המירון.
- איומים תכוניים ותפקידיים:**
התרכבות היישובים ירכא, ינוח-ג'ת ואבו-סנאן תסגור כליל את צוואר הבקבוק.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לצמצם את הפיתוח משטח המסדרון ולשמור על השטח פתוח.

בין כישור לירכא

השפעות
שוליים
איומיים
תפקידיים
תיכוניים
איומיים
תפקידיים
שוליים
השפעות

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור הגליל התיכון המערבי עם מערב הגליל העליון וגוש מירון.
- איומים תכוניים ותפקידיים:**
התרכבות ירכא מערבה תסגור את צוואר הבקבוק.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לצמצם את הפיתוח משטח המסדרון ולשמור על השטח פתוח.

ריצעת נחל כביש קיימן תכנית יער של קק"ל דרך מאושרת מסלול רכבת בסיס צבאי תכנית פיתוח מאושרת תכנית פיתוח בתכנון תכנית פיתוח אסטרטגי	■ אתר כרייה וחציבה - תמ"א 14/ב ■ שמורת טבע מוכחת ■ שמורת טבע מאושרת ■ גן לאומי מוכרך ■ מדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים

מחוז צפון

בין ג'ידידה-מכר לעכו

יתירות תכנוניים איוםים שוליים תפקודים איוםים שוליים

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבורו לארך מישור חוף הגליל.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

המסדרון באזורי זה מופרע ע"י שילוב של כביש 85- כביש ארצי מהיר דו-נתיבי, מסילת הרכבת עכו-כרמיאל, כביש 6, תחנת דלק ומבני נוספים הבנויים בסמוך לככיביש. התרחבות עכו מערבה ובבישי רוחב בין שתי הערים מהווים איום על המשך תפקוד המסדרון.

ה策ות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

יש לתכנן את התשתיות תוך הקפדה מירבית על סטנדרט סביבתי, לרבות שמירה ושיפור של הקישוריות הקיימת וצמצום השפעות השוליות.

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור הגליל התיכון עם מישור חוף הגליל.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

המסדרון מבוסס על ציר הנחל ועובד בשטחים קקלאים תוך שהוא מושפע מהשפעות השוליות של החקלאות. מערב לככיבש 70 מתוכנן אתר לחציבה חרסית, שיפגע ברכזות הנחל של נחלים כבול וחילזון ויחסום את המסדרון של נחל חילזון.

ה策ות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הרחקת הכריה מרצועות הנחלים ושמירה על תוואי המסדרון.

יתירות תכנוניים איוםים שוליים תפקודים איוםים שוליים

מפגש נחל חילזון ונחל כבול

האזורים ביןיהם השטח מחבר:

חיבור הגליל התיכון עם מישור חוף הגליל.

איומים תכנוניים ותפקודיים:

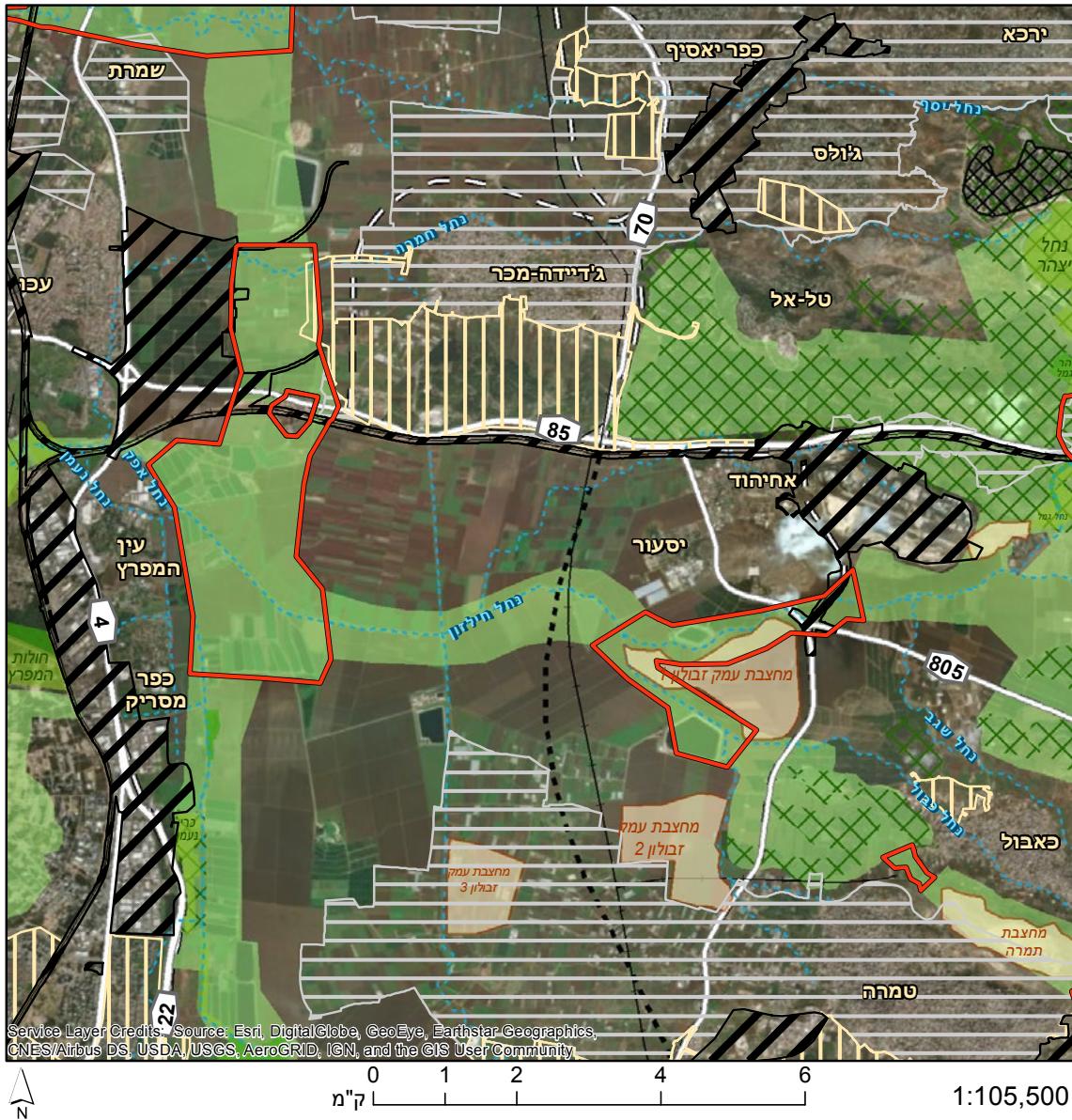
רצועה צרה מאוד בין כבול לטمرة ולמחצבה, הסובלת מהשפעות השוליות שלהם. התכנית האסטרטגית לדיוור עתידה להתפשט אל שטח המסדרון.

ה策ות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

מניעת בניה בשטח המסדרון. שיקום המחצבה לשם שיפור תפקודיות המסדרון.

יתירות תכנוניים איוםים שוליים תפקודים איוםים שוליים

בין כבול לטمرة

- תכנית פיתוח אסטרטגיית רצעת נחל
- אטר כרייה וחיציבה - תמ"א 14/ב כביש קים
- תכניות עיר של קק"ל דרך מוצעת
- שמורות טבע מוכחת דרכי מאושرات
- שמורות טבע מאושרת מסילת רכבת
- מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע בסיס צבאי
- והגנים תכנית פיתוח מאושרת
- תכנית פיתוח בתכנן

בין
شمורות הר גמל
הר גמל

יתירות איוםים תכונניים תפוקודים שלולים

האזורים בינוים השטח מחבר:

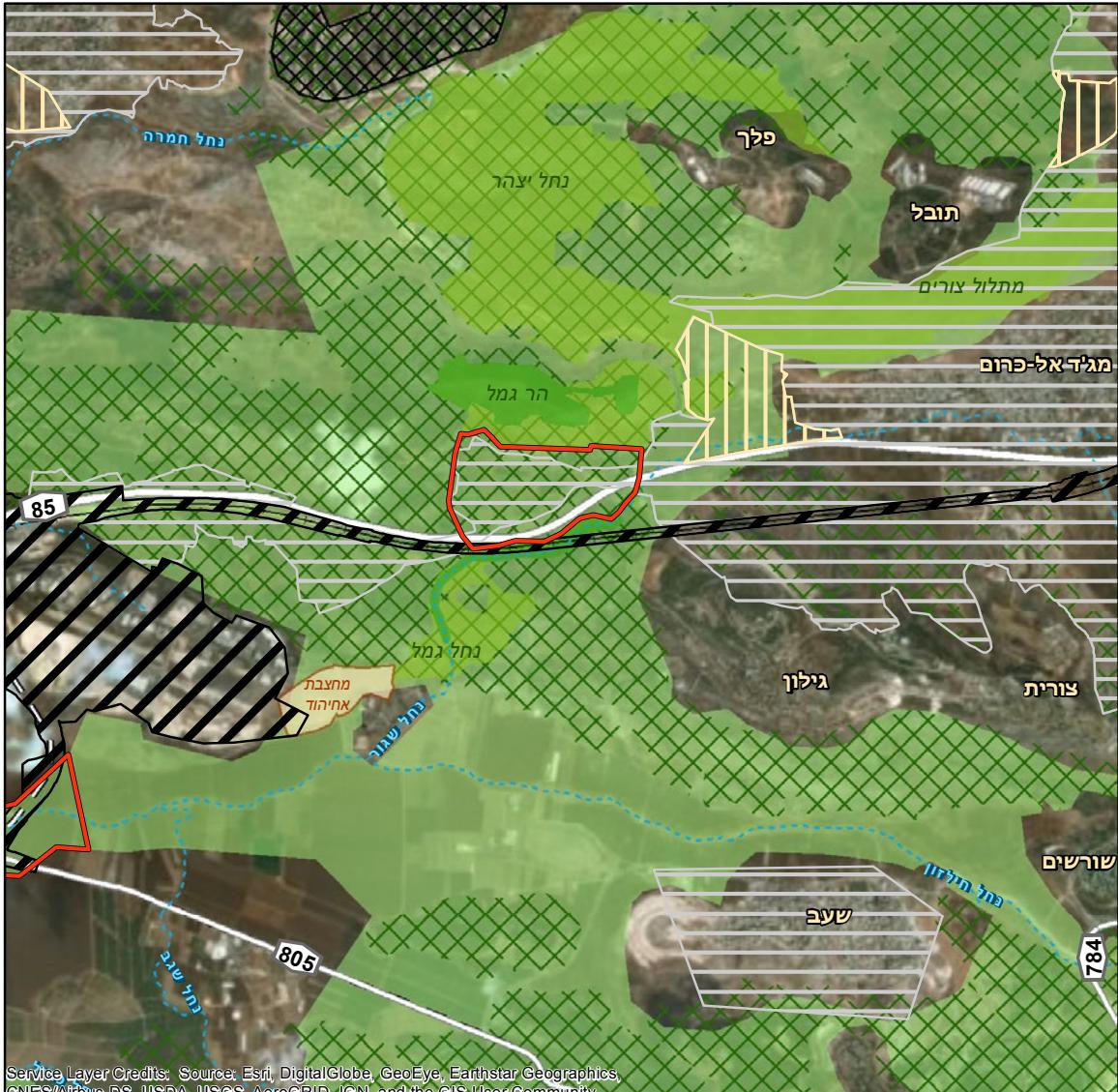
חיבור מערבי בין הגליל העליון לתחתון ולמיישור חוף הגליל.

איומים תכונניים ותפוקודים:

הרחבת מג'ד אל-כרום מערבה תגרום לנתק בין שני צדי כביש 85. תכניות לסלילת כביש בין פלאן לכביש 85 תיזור קויטוע בחלק שמצפון לכביש 85.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

לא לאפשר סלילת כביש במרחב זה. התקנת מעברי בעלי חיים מתחת לכביש 85. צמצום התרחבות מג'ד אל-כרום מערבה.

אתר כרייה וחציבה - תמ"א 14/ב תכניות יער של קק"ל שמורות טבע מוכחת שמורות טבע מאושרת מסילת רכבת מסילת צבאי תכנית פיתוח מאושרת תכנית פיתוח בתכנון תכנית פיתוח אסטרטגיית	רצעת נחל כביש קיים = דריך מאושרת — מסילת רכבת ■ בסיס צבאי ■ תכנית פיתוח מאושרת

מחוז צפון

בין יעד לעצמון

יתירות ■ איזומים ■ תפקודים ■ תכנוניים ■ שלולים ■ השפעות ■

- האזורים בינויים השטח מחבר:**
חיבור של הר חzion עם מערב הגליל התיכון.
- איזומים תכנוניים ותפקודים:**
צואר הבקוק הצר נחצה ע"י כביש מהיר- כביש 805.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הסדרת מעברים מתחת לכביש 805.

בין רקפת לאזור תעסוקה משגב

יתירות ■ איזומים ■ תפקודים ■ תכנוניים ■ שלולים ■ השפעות ■

- האזורים בינויים השטח מחבר:**
חיבור של הר חzion עם מערב הגליל התיכון.
- איזומים תכנוניים ותפקודים:**
רצועה ברוחב כחצי ק' המכלואה בין היישוב לאזור התעסוקה וסובלת מהשפעות השוליות.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
הרחבת סימון המסדרון מזרחה, מניעת פיתוח נוסף וצמצום השפעות השוליות.

אזור הר כבול

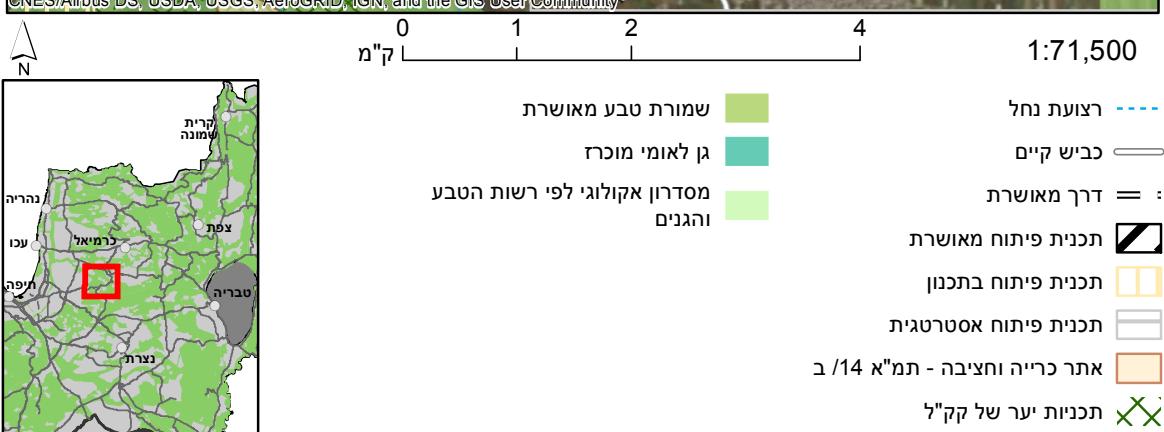
יתירות ■ איזומים ■ תפקודים ■ תכנוניים ■ שלולים ■ השפעות ■

- האזורים בינויים השטח מחבר:**
מרחב זה לחבר את מרכז הגליל התיכון ומערבו, ומהווה חיבור של הגליל התיכון למפרץ עכו ומשור החוף הגליל.
- איזומים תכנוניים ותפקודים:**
חצית השטח דרומה מעבר לכביש 781 מוגבלת ע"י מצוק במצרים, ואילו החלק המערבי, הבלתי מצוקן, סגור כמעט לגמרי למעבר בגל מערך של גדרות מסווגים שונים. בשטח יש ריבוי של בתים מגוריים בודדים, מבנים חקלאיים, מבנים לגידול חיות משק, וכן טראסות חקלאיות, בעיקר כרמי זיתים, וגדרות, אשר מוצמצמים את מרחב השטח הפתוח למעבר בעלי חיים. התכנית האסטרטגית לדיר מיעדת את הרחבת טקרה מערבה, בצורה אשר תוצר מאוד את המסדרון ובכךו הדורמי תיצור קישוט מוחלט.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
מניעת התרחבות טקרה לתוך המסדרון. הסדרת מעברי בעלי חיים של כביש 781.

בין דמיהה لمורשת

יתירות ■ איזומים ■ תפקודים ■ תכנוניים ■ שלולים ■ השפעות ■

- האזורים בינויים השטח מחבר:**
חיבור מרכזי של מסדרונות הגליל התיכון.
- איזומים תכנוניים ותפקודים:**
רצועה צרה הלכודה בין שני ישובים ונקטעת ע"י כביש 784. חלקה מוגן כייר בתמ"א 22 אך התכנית האסטרטגית לדיר של טקרה מיועדת לחסום אותה.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירה על שטח המסדרון כשטח פתוח וצמצום התרחבות טקרה לכיוון זה.

מחוז צפון

בין דאמנה לעינאל-asad

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור מרכז הגליל התחתון למזרחה הגליל העליון ולגליל המערבי.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
התרכבות רامة מזרחית תומת מעבר של כ-150 מ' בין היישובים.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לשמור על השטח הפתוח תוך צמצום השפעות השוליות מתחומי הפיתוח.

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חלק מחיבור הר חזון עם מערב הגליל התחתון.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
התרכבות כרמיאל דרומה והתרחבות רامة מדרום לככיש 85 تسגור את צוואר הבקען.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש להרחיב את סימון המסדרון תוך צמצום השפעות השוליות מתחומי הפיתוח והתקנת מעברים מתחת לככיש 85.

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות

בין מעלה צביה לחוסניה

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות

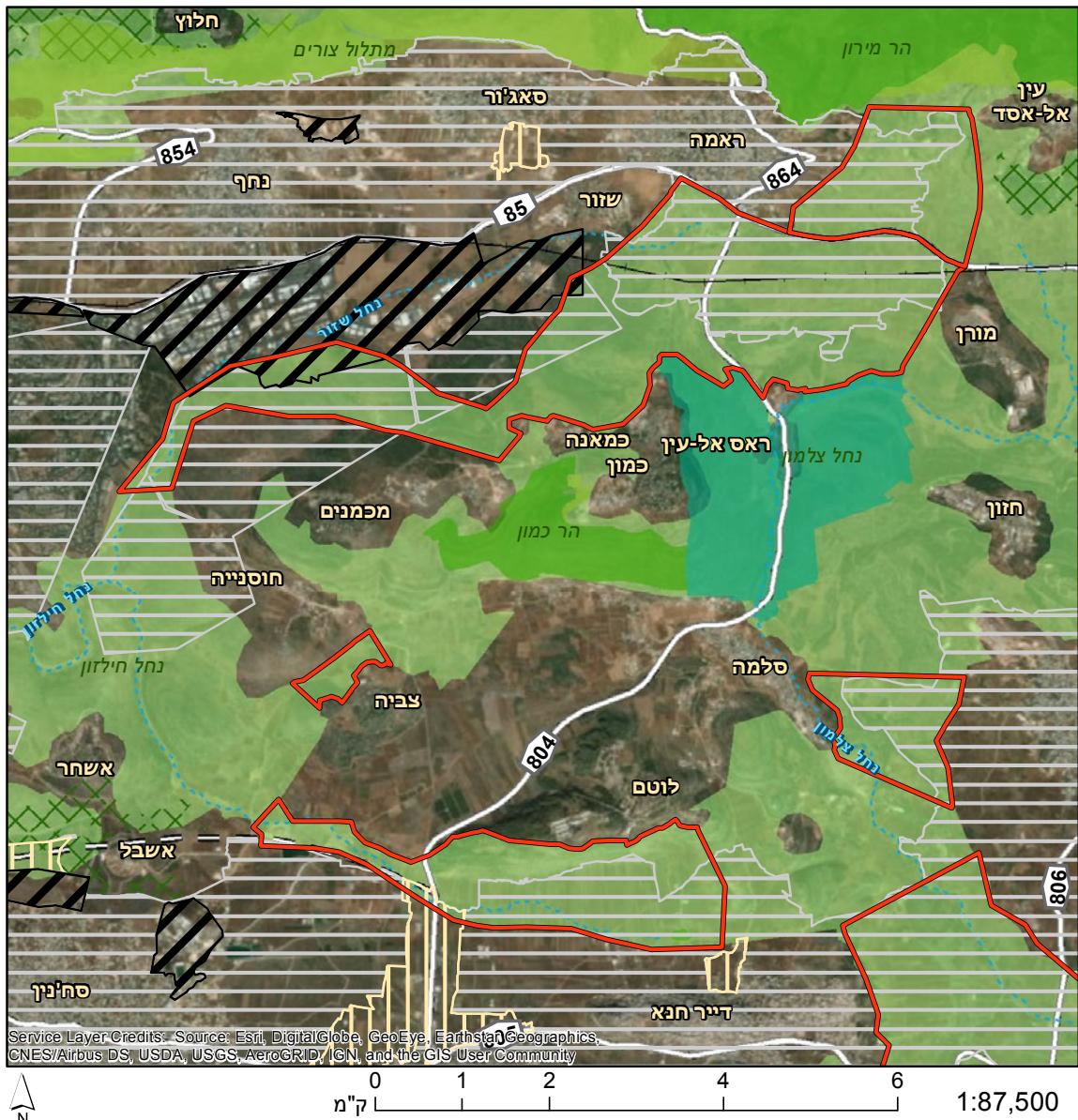
- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חלק מחיבור הר חזון עם מערב הגליל התחתון.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
התרכבות כרמיאל דרומה تسגור את צוואר הבקען.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לשמור על השטח פתוח ולהרחיב את סימון המסדרון.

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור איזור נחל צלמון עם רכס כמן.
- איומים תכנוניים ותפקידיים:**
התרכבות דיר חנא צפונה تسגור את צוואר הבקען.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לשמור על שטח המסדרון בעת פיתוח העיר.

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות

נחל חילזון דרומית ללוטם

יתירות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות אינטלקטואליות

שמורת טבע מוכחת	ריצעת נחל
שמורת טבע מאושרת	כביש קיימן
גן לאומי מוכחה	דרך מאושרת
מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים	מסלול רכבת
	תכנית פיתוח מאושרת
	תכנית פיתוח בתכנון
	תכנית פיתוח אסטרטגית
	תכניות עיר של קק"ל

מחוז צפון

בין סלאמה למע'ר

יתירות   איזומים   תכנוניים   תפקודיים   השפעות

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור מרכזי לגיליל התחתון וחיבור לגיליל העליון.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
התרכבות מע'אר מערבה תצמצם את צוואר הבקבוק לכ-200 מטר.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
יש לשמור על שטח המסדרון בעת הרחבת היישוב.

בין דיר חנא לנחל צלמון

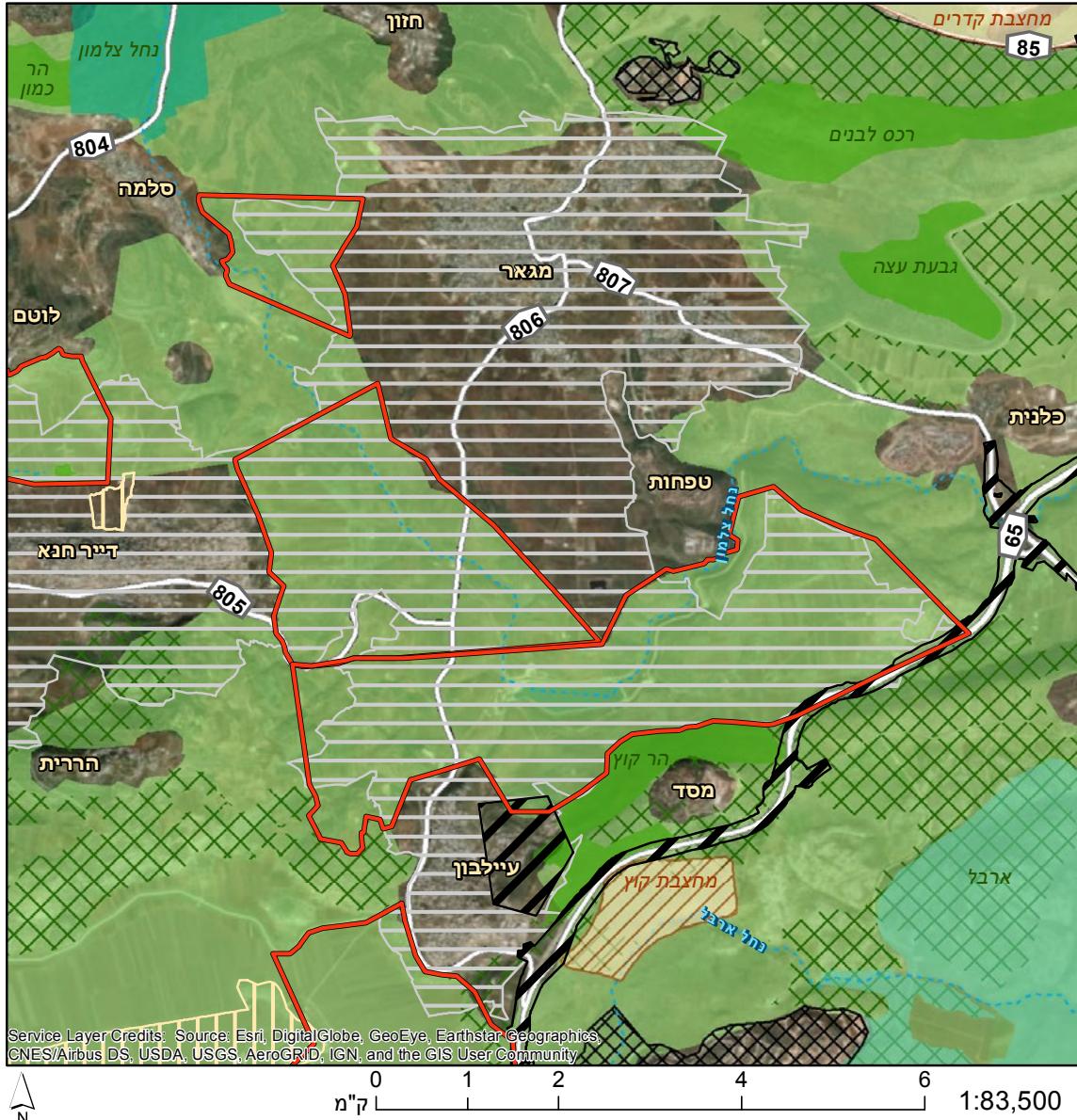
יתירות   איזומים   תכנוניים   תפקודיים   השפעות

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור מרכזי של מסדרונות הגיליל התחתון וחיבור לגיליל העליון.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
התרכבות מע'אר מערבה והתרחבות דיר חנא מזרחה יסגרו את המסדרון.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירת המסדרון בעת התרחבות היישובים

בין מע'אר לעילבון

יתירות   איזומים   תכנוניים   תפקודיים   השפעות

- האזורים ביןיהם השטח מחבר:**
חיבור הגיליל התחתון עם הגיליל העליון ובקעtnן כנרות.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
התרכבות מע'אר וUILBON אל שטח המסדרון.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירה על שטח המסדרון פתוחה.

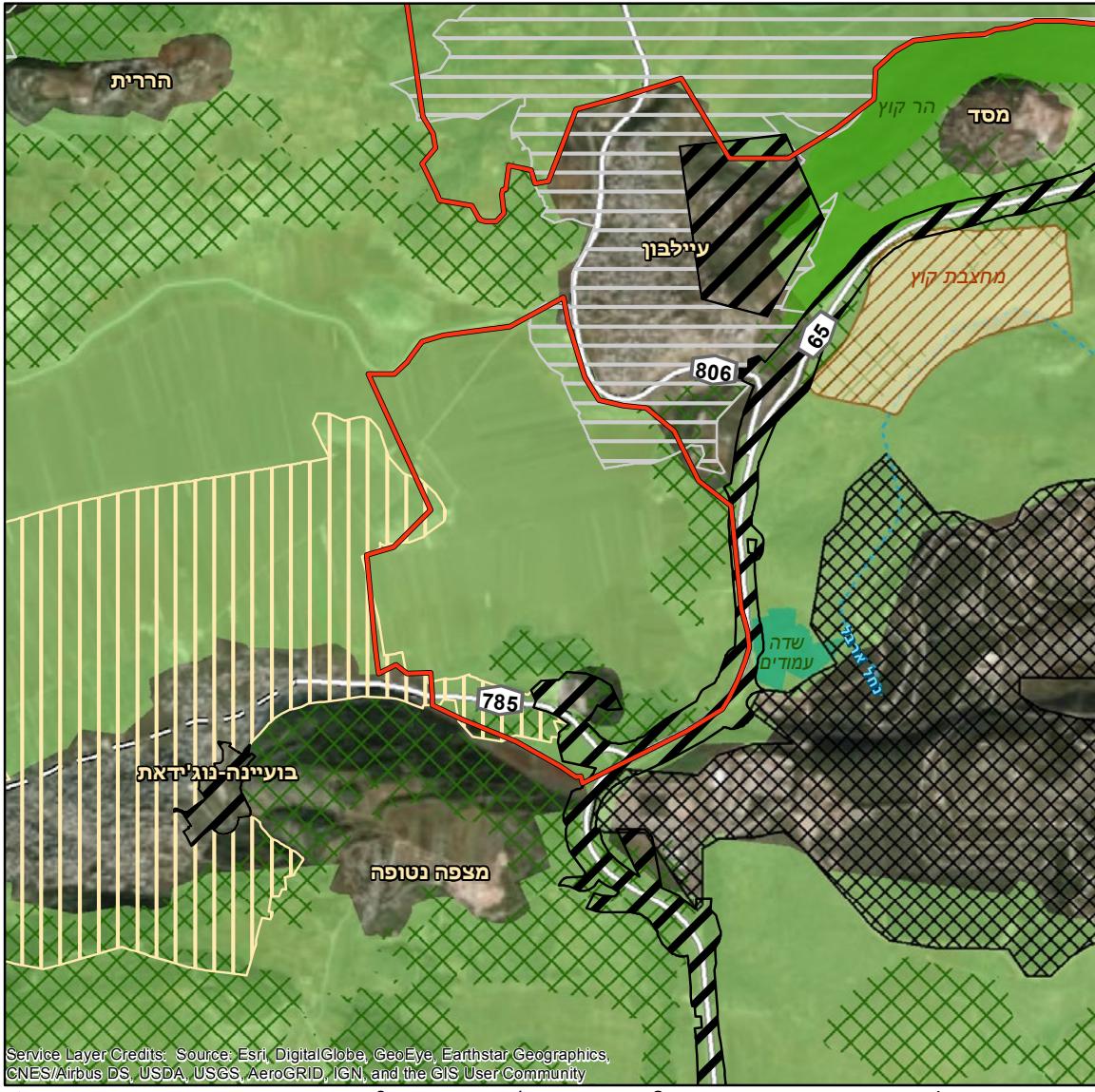

- רוצעת נחל -----
- כביש קיימם —————
- דרך מאושרת : =
- מסלול רכבת —————
- בסיס צבאי ☑
- תכנית פיתוח מאושרת □
- תכנית פיתוח בתכנון □
- תכנית פיתוח אסטרטגית □
- שמורת טבע מוכחת ■
- גן לאומי מוכחת ■
- גן לאומי מאושר ■
- מסדרון אקולוגי לפי רשות הטבע והגנים ■
- אזור קריה וחציבה - תמן א' 14/ב ■
- אזור קריה וחציבה לתכנון עתידי - תמן א' 14/ב ■
- תכניות יער של קק"ל ✕

בין עילבון
לבועינה-נוג'ידאת

יתירות איוםים תכנוניים תפוקודים שולטים

- **האזורים בינויהם השטח מחבר:**
חיבור מרכזי של מסדרונות הגליל התיכון, חיבור למערב הגליל התיכון.
- **איומים תכנוניים ותפקודיים:**
התרחבות עילבון ובועינה-נוג'ידאת צפונה תסגור את שטח המסדרון.
- **הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירת השטח כפתוח והסתת הפיתוח לאזורים אחרים.

תכניות עיר של קק"ל	-----	רצועת נחל
שמורת טבע מוכחת	=====	כביש קיימ
גן לאומי מוכח	=	דרך מאושרת
מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע		בסיס צבאי
והגנים		תכנית פיתוח מאושרת
		תכנית פיתוח בתכנון
		תכנית פיתוח אסטרטגי
		אתר כרייה וחציבה לתכנון עתידי -
		תמ"א ב / 14

בין בסיס אילניה לכפר נهر הירדן

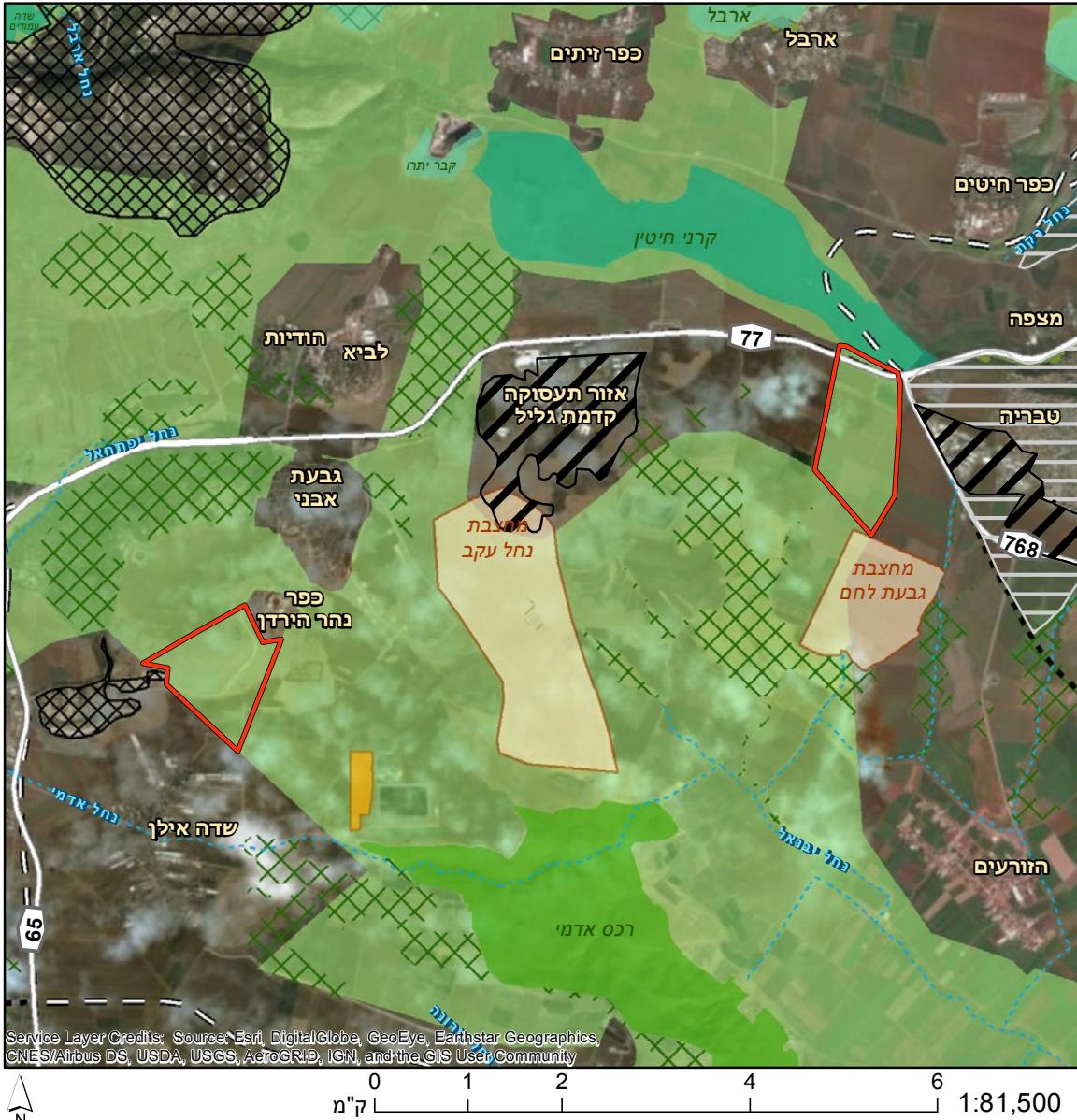
יתירות ■ איזומים ■ תפקודים ■ שלולים ■ תכנוניים ■ השפיעות ■ ימיים ■

- האזוריים ביניהם השטח מחבר:
חיבוריות שטחי הגליל התחתון.
- איזומים תכנוניים ותפקודיים:
אין איום על מסדרון זה, אך מכיוון שהחלופות לחיבור זה מאוימות ע"י אתרי כריה וציבאה, יש חשיבות להגן עליו.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:
שמירה על שטח המסדרון פתוחה.

- האזוריים ביניהם השטח מחבר:
חיבוריות שטחי הגליל התחתון.
- איזומים תכנוניים ותפקודיים:
אין איום על מסדרון זה, אך מכיוון שהחלופות לחיבור זה מאוימות ע"י אתרי כריה וציבאה, יש חשיבות להגן עליו.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:
שמירה על שטח המסדרון פתוחה.

בין טבריה לאזור תעסוקה קדמת גליל

יתירות ■ איזומים ■ תפקודים ■ שלולים ■ תכנוניים ■ השפיעות ■ ימיים ■

הזעקה נחל	-----
כביש קיימן	---
דרך מוצעת	---
דרך מאושרת	=====
בסיס צבאי	☒☒☒
תכנית פיתוח מאושרת	☒☒☒
תכנית פיתוח אסטרטגי	----
תכנית לאנרגיה סולארית בתהילין	----
שטוטורי	■■■
אזור כרייה וחציבה - תמ"א 14/ב	■■■
תכניות יער של קק"ל	☒☒☒
שמורת טבע מוכחת	■■■
שמורת טבע מאושרת	■■■
גן לאומי מוכרך	■■■
גן לאומי מאושר	■■■
מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים	■■■

נחל תבור בין אכסל לעין-דוד

יתירות השפועות איוםים תפוקודים תכנוניים שלולים

- האזוריים ביניהם השטח מחבר:
חיבור מזרח הגליל התיכון להרי נצרת.
- איזומים תכנוניים ותפקודיים:
רצועה צרה העוברת בשטחים קלאים ומושפעת מהפעולות בהם.
- ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:
הרחבת רצועת הנחל וסימון המסדרון.

בין שיבלי לאום אל-ג'NUM

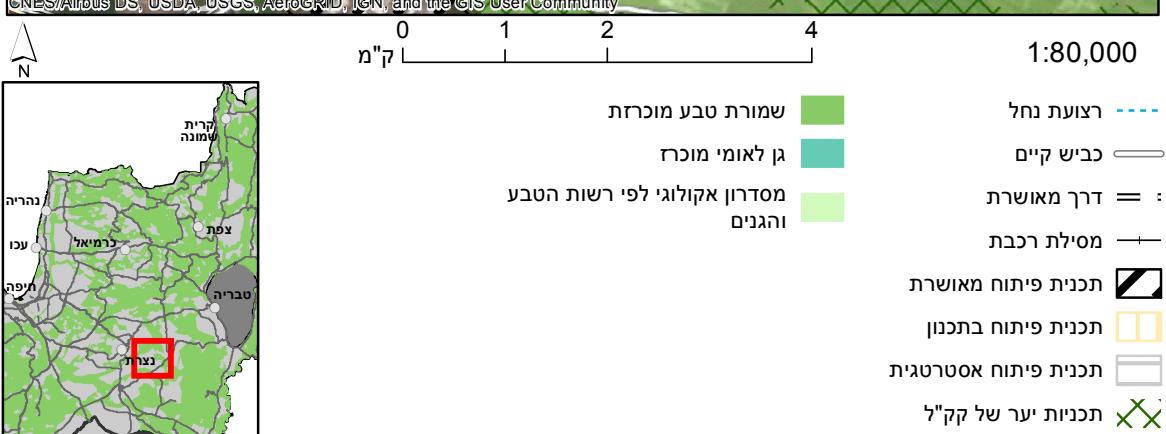
יתירות השפועות איוםים תפוקודים תכנוניים שלולים

- האזוריים ביניהם השטח מחבר:
חיבור מערב עמוק חירוד ובקעת כסלות עם מזרח ומרכז הגליל התיכון.
- איזומים תכנוניים ותפקודיים:
תכנית הדיר האסטרטגיית מיעדת חיבור בין שני היישובים שיקטע את המסדרון.
- ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:
שמירת השטח פתוחה ושמירת החיבור לגן לאומי הר תבור.

בין שיבלי לדבורה

יתירות השפועות איוםים תפוקודים תכנוניים שלולים

- האזוריים ביניהם השטח מחבר:
חיבור מערב עמוק חירוד ובקעת כסלות עם מזרח ומרכז הגליל התיכון.
- איזומים תכנוניים ותפקודיים:
התכנית האסטרטגיית לדיר מיעדת התרחבות של שיבלי מערבה בצורה שתקטע לחלוtin את המסדרון.
- ה策ועות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:
הרחבת המסדרון מערבה לכיוון דבורה ושמירת החיבור לגן לאומי הר תבור.

בין עילוֹת לגבועת האלה

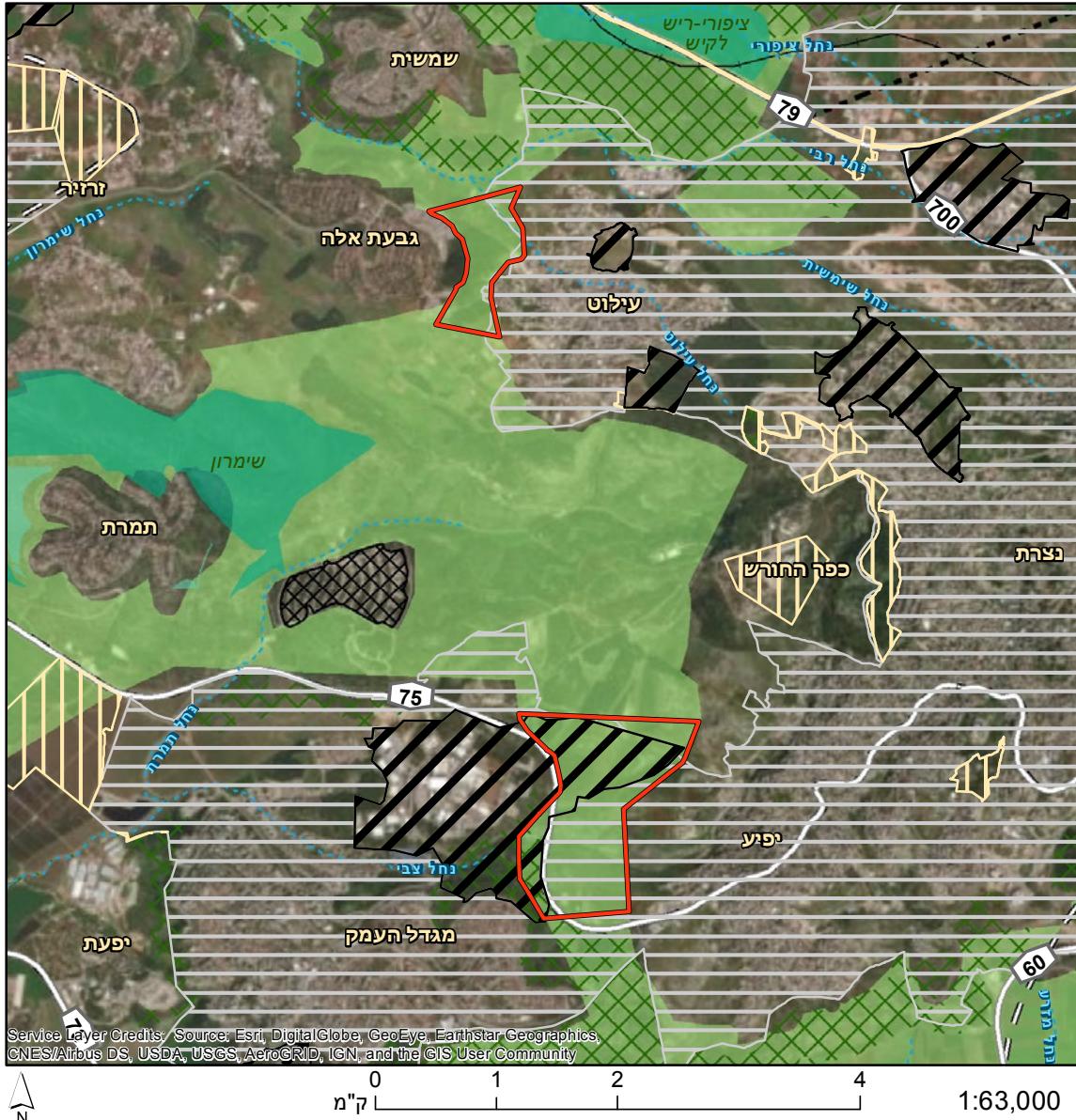
ישירות
תיכוניות
תפקידים
אינטלקטואליים
שוליים

- האזורים בינויים השטח מחבר:
  - חיבור העמקים עם מרכז הגליל התחתון
  - איומים תכונניים ותפקידיים:
- הטכנית האסטרטגית לדירור מייעדת את הרחבת עילוֹת מערבה בצורה שצמצצתם את צוואר הבקבוק הצר שבין עילוֹת לגבועת האלה לכ-200 מ' בלבד
- ה策略性的措施 להרחבת עילוֹת ממערבו:
  - ה策略性的措施 להרחבת עילוֹת ממערבו
  - שמירה על שטח המסדרון נפתחה

בין יפיע למגדל העמק

ישירות
תיכוניות
תפקידים
אינטלקטואליים
שוליים

- האזורים בינויים השטח מחבר:
  - חיבור העמקים עם מרכז הגליל התחתון .
  - איומים תכונניים ותפקידיים:
- הקמת אזור תעסוקה של מגדל העמק והרחבת יפיע יסגרו את המסדרון.
- ה策略性的措施 להרחבת עילוֹת ממערבו:
  - ה策略性的措施 להרחבת עילוֹת ממערבו
  - מניעת התרחבות מגדל העמק מזרחה לככיביש 75.

	ריצעת נחל
	כביש קיימן
	דרך מוצעת
	דרך מאושרת
	מסלול רכבת
	בסיס צבאי
	תכנית פיתוח מאושרת
	תכנית פיתוח בתכנון

**נהל בית לחם
בין מסילת הרכבת
לכביש 75**

יתירות   איזומים   תפקודים   איזומים שוליים

האזורים ביניהם השטח מחבר:

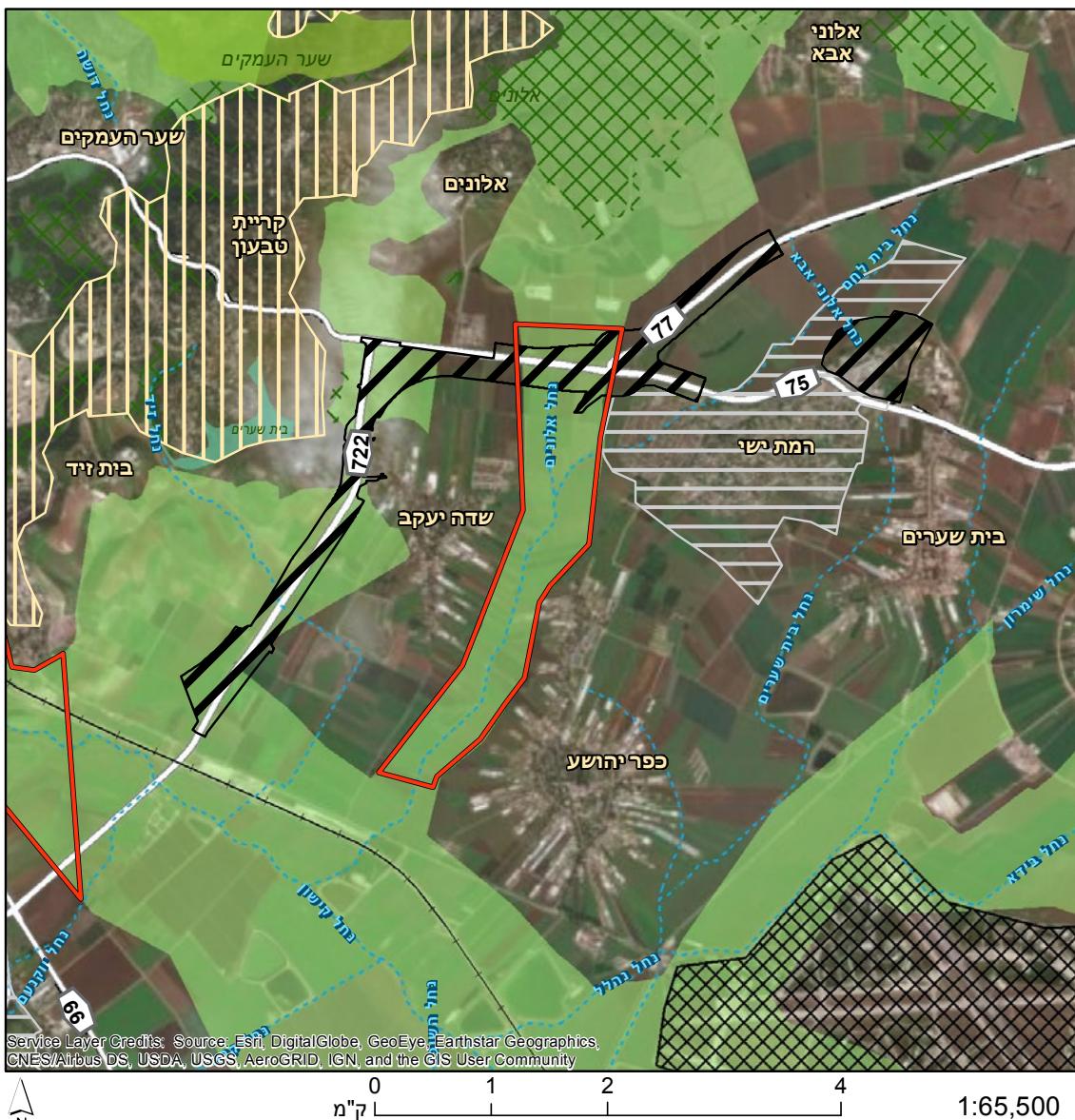
חיבור רמות מנשה והכרמל עם הגליל התיכון.

איזומים תכנוניים ותפקודיים:

המסדרון מסומן כרצועה צרה בשטחים חקלאיים ויש בתוכו בניית חקלאות, נקטע ע"ע כביש 75 ובקצתו הדרומי הפרעה משמעותית של תחנת רכבת, מסילה וגידור נלווה.

הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:

הסדרת מעברי בעלי חיים מתחת לתשתיות.

- ריצוף נחל -----
- כביש קיים —————
- := דרך מאושרת
- מסילת רכבת
- ⊗ בסיס צבאי
- ✗ תכנית יער של קק"ל
- שמורת טבע מאושרת
- גן לאומי מאושר
- מסדרון אקוולוגי לפי רשות הטבע והגנים
- תכנית פיתוח בתכנון
- תכנית פיתוח אסטרטגית

בין שפרעם לביר אל-מכסור

יתירות השפעות איוםים תפקודים תכנוניים שלוילים

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
מרחב זה מחבר את מרכז הגליל התיכון ומערבו, ומהווה חיבור של הגליל התיכון למפרץ עכו ומיישור החוף הגליל.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
כיום יש מעבר ברוחב כ-150 בין מחצית חנתון לkaza ביר אל-מכסור. התרחבות שפרעם בתכנין ותמל"ל עתידה לסגור את המעבר הצר הזה.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירה על המסדרון בשטח פתוח. צמצום השפעות השוליות מתחומי הפיתוח.

בין ביר אל-מכסור לכפר מנדא

יתירות השפעות איוםים תפקודים תכנוניים שלוילים

- האזורים ביניהם השטח מחבר:**
מרחב זה מחבר את מרכז הגליל התיכון ומערבו, ומהווה חיבור של הגליל התיכון למפרץ עכו ומיישור החוף הגליל.
- איומים תכנוניים ותפקודיים:**
התכנית האסטרטגית לדיר מיעדת הרחבה של כפר מנדא לכיוון דרום וחיבורה לביר אל-מכסור, באופן שענייד לסגור את צוואר הבקבוק.
- הצעות החלה"ט לשיפור מצב המסדרון:**
שמירה על שטח המסדרון בשטח פתוח וצמצום השפעות השוליות מתחומי הפיתוח.

חלק ב'

ההיבט המ膳קי

מה מצבם בפועל של מסדרונות המוגנים סטטוטורית

---

05   04   03   02   01

המסדרון
הארצית בין
חדרה לאומן
אל-פאחים

המסדרון
הארצית
مزוחית
לשולם

נגב
השפעות
הפזרה
הבודאות

גליל
הפרות בנייה
ומתקנים
חקלאיים

הר
ירושלים
השפעות
חקלאות

חלק ב' היבט הממשק

מה מצבם בפועל של מסדרונות המוגנים סטטוטורית

רקע

אחד הביעות המשמעותיות בתכנון מסדרון אקולוגיים קשורה לעובדה כי השפעות הפיתוח אינן מסתירות בגבולותיו, אלא ישנן "השפעות שוליות". השפעות החורגות משטח יישוב, אזור תעסוקה ומסחר, תעשייה או תשתית, וחודרות לעומק השטח הפתוח ומשנות את אופיו הטבעי. תאורה בשעות החשכה, פסולת, מינים פולשים ומתרחצים, חיות בית משוטטות ורעש הן כמה דוגמאות להשפעות כאלה (הרחבה במסגרת עמ' 180-181).

השפעות שוליות, גודל השטח הפתוח הזמין לבני חיים, עשויו לתקדד כמסדרון, הינו בפועל מצומצם לעומת גודלו המסומן במפה. ניתן לעתים לצמצם במידה מסוימת את הפרעות השוליות בדרכים שונות, כגון: תאורה מתאימה, תקנות למניעת רעש, פחים חסיני נבירה, הסברה בנושא התנהגות עם חיות בית וכו', אולם בדרך כלל לא נעשים מאמצים כאלה, ובכל מקרה לא ניתן לבטל כמעט השפעות של יישוב על שטחים טבעיים או טבעיים-למחצה הסמכים אליו. הפרעות השוליות הין בעיתיות במיוחד כאשר גודל השטח הפתוח המיועד להיות מסדרון הוא כה צר עד שאין בו אף חלק אשר השפעות השוליות לא מגיעות אליו. במצב בו כל המסדרון סובל מהשפעות השוליות של היישוב, יוכלתו לתקדד נפגעת, לעיתים אנושות.

בנוסף להפרעות השוליות ישנן הפרעות בתחום שטחי המסדרונות, כגון תאורה סביב מבני תשתית, בניית בלתי מוסדרת, מאגרים, גידור ומכשולים שונים. האפקט המצתבר של כל אלה משפיע בצורה משמעותית על יכולתו של שטח לתקדד כמסדרון. למכתשים אלה אין בדרך כלל התייחסות תכנונית והם אינם מסומנים במפות התכנון. עם זאת, יש להם השפעה אקולוגית ניכרת:

גידור

גידור משפייע באופן ישיר על יכולת התנועה של יונקים גדולים ובינוניים ובאופן עקיף על שרידותם של מינים קטנים יותר כמו עופות, זוחלים ומכרסמים הנחשים לטריפה עקב תנועת הטורפים לאורך קו הגידור (רותם 2018). קיימים סוגים שונים של גדרות והשפעת הגידור תלולה במידה רבה בסוג הגדר.

מבנים חקלאיים

עלולים להיות מקור מזון ומקור לפסולת חקלאית שמסכנת בעלי חיים ויכולת לעודד מינים פולשים ומתריצים. במבנים חקלאיים המשמשים לגידול חיות משק יש סכנה להעברת מחלות אל חיות הבר. פעמים רבות מבנים חקלאיים מלאוים בכלבים שמייה, המהווים סכנה לחיות הבר.

חניוני יום ולילה

עלולים להיות מקור לפסולת המושכת בעלי חיים מתריצים, וכן מוקד פעילות המלווה באור ורעש, המרתיעים בעלי חיים חמניים, בעיקר בשעות הלילה.

תקני תשתיות

פעמים רבות מלאוים בתאורה בלבד שטחים פתוחים. זהום אור גורם לשינויים פיזיולוגיים ואו התנרגותיים אצל בעלי חיים רחוב של בעלי חיים, ביניהם עופות, דו-חיים, מכרסמים, עטלפים.

קווי מתח

מסכנים עופות, עלולים להתנגש בהם או להתחشم. ניטור שנערך בעמק יזרעאל העיריך כי בממוצע חמילם 200 מקרים של התנגשויות מוות של עופות בשנה לכל ק"מ קו מתח עליון (יושע 2018).

חציבות

מצוקים תלויים מקשימים על מעבר בעלי חיים. מחציבות פעילותן מקור לרעש, אבק ותנועת כלים כבדים המרתיעים בעלי חיים.

על הסקר

סקר זה בא לבחון את נושא הפרעות בשטחי מסדרונות אקולוגיים. הסקר מתמקד במספר קטיעי מסדרונות בחלקים שונים של הארץ ומיפה את הבעיות הקיימות בהן מטען מטרה להבין כמה הבעיות קיימות ומהן הבעיות העיקריות. הסקר התייחס גם לשטחי תמ"א 22 ולשמורה מאושתת, על מנת לבחון את תפקיד המסדרונות בשטחים הנחשיים כ"עוגן" סטטוטורי.

במה שנסקרו יובאו המלצות כיצד ניתן לצמצם הבעיות אלה ויוצע מודל לניהול השטחים بصورة שתשמור את התפקיד שלהם.

השטחים שננסקו מהווים צוואר בקבוק - אזור בו המסדרון האקולוגי מצומצם לכדי מעבר צר וחסית לרוחבו, ומקף פיתוח או שטחים פתוחים לא עביירים מצדדיו. השטחים מייצגים אזורים שונים בארץ וכן בעלי חשיבות לקיישוריות האקולוגית הארץ-ית או האזורית. כל אחד מצוואר הבקבוק שננסקו מייצג סוגיה מרכזית בתפקיד המסדרונות בארץ:

בכל שטח שננסקו מופיע הגבולות התוחמים אותו, המכשולים הקיימים בתוכו ש막שים על תפקידו התקין וצוארי הבקבוק (מעברים צרים) שיש בו.

- הר ירושלים, מערבית למברשת ציון**
השפעות חקלאות
- גליל, בין טمرة לנאוכב אל-היילא והיישובים ששביבו**
הפרות בניה ומתקנים חקלאיים
- נגב, מזרחית למולדה בין נביש 31 להר עירא**
השפעות הפזורה הבדואית
- המסדרון הארץ-ימי לשוותם, בין המחצבה לגדר ההפרדה**
השפעות שטח אש ופעילות פנאי (רכבי שטח ומסיבות)
- המסדרון הארץ-ימי לאות אל-פאחם**
תפקיד המסדרון האקולוגי הארץ-ימי מחוץ למרכז הארץ

01

02

03

04

05

הפרעות שליליים ולמה המסדרון האפקטיבי קטן ממה שהמפה מראה

השפעות הפיתוח אינן מסתיימות בגבולותיו, אלא חודרות לעומק השטח הפתוח ומשנות את אופיו הטבעי. השפעות שליליים אלה גורמות לכך שגודל השטח הפתוח הזמין לבני חיים הינו למעשה מצומצם לעומת גודלו המופיע במפה. הפרעות שליליים הן למשל:

תאורה:

תאורת יישוב או מתקן תשתיות מארה גם על השטח הפתוח ומשפיעה על חיות הבר. זההום אוור משפייע על תהליכיים רבים שהאור משמש בהם משאב (כגון גידילת צמחים), מהווע סמן (כגון חלוקת זמני פעילות, תיקון והבראה של תפקודים פיזיולוגיים, מדידת זמן באמצעות השעון הצירוקדי, מחזוריים חדשניים ועונתיים) או מסיעו לאייתו משאים ואוביים טבעיים, ניוטן והתמצאות במרחב. זיהום אוור גורם לשינויים פיזיולוגיים ו/או התנהגותיים אצל מגוון רחב של בעלי חיים, ביניהם עופות, דו-חיים, מכרסמים, עטלפים. שינויים אלה עשויים לגרום נזק ממשי למערכת האקולוגית, לאחר שפעולות רבות הרבה של בעלי חיים מתרחשת דזוקא בשעות הלילה. תאורה מלאכותית בלילה היא גורם המרתיע ומפריע לחיות הבר, ובכך ממצמת את השטח העומד לרשותם בפועל (לבון וחוב' 2017).

כבישים:

יונקים קטנים נמנעים מלהזות שטחים פתוחים בקרבת כבישים, ומינים רבים של יונקים גדולים נמנעים משהות בשטחים הסמוכים לכבישים, בעיקר בכבישים עם تنوعה ערבה של כל רכב ועם פיתוח לצד הכביש. מקרים מצואו כי בסביבת הכביש חיים פחות פרטיטים של בעלי חיים, כאשר ההפחטה במספר הפרטיטים ניכרת אצל יונקים גדולים כבר במרחק כמה מאות מטרים מהכביש, ואצל יונקים קטנים רק מטריטים ספורים ממנו. במסמך שהוציאה החברה הלאומית לדרכים מצוין שיוניקים גדולים נמנעים מלהתקרב למרחק של עד כ-200 מ' מכבישים וציפורים החיות בשטח פתוח מופרעות מרעה של כביש מהיר עד מרחק של כקילומטר ממנו (אחיםון-פרומקין 2012).

רעש:

חיות הבר אינן מוגבלות לרעש הקשור בפעולות האדם והוא גורם למתח אשר עלול להזיק לבריאותן, גידילתן וכושר הרבייה שלהן. הרעש והויברציות הנגרמים על ידי הרכב יכולם להתפשט למרחק מאות מטרים ולהשפיע במיוחד על בעלי חיים המקיים תקשורת קולית. יש מינים של בעלי חיים שנמנעים מאזורים שיש בהם הפרעות רעש. כך למשל תועדה ירידה בצפיפות ציפורים באזוריים שבהם הרעש מהתנוועה עליה על 50 דציביל, ונמצאו מינים של ציפורים שהו רגילים אף לרמות רעש של 40 דציביל. רעש עשוי להשפיע גם על המצב הפיזיולוגי של עופות, הצלחת הרבייה שלהם, ותוחלת החיים. (Reijnen et al. 1996; Ware et al. 2015; Kight, Saha, Swaddle. 2012)

פסולת:

שפם המזון הזמין בשוכנות מושך את חיות הבר לחפש מזון בקרבת האדם במקום להשיגו בטבע ובכך משבש את ההתנהגות הטבעית של בעלי החיים ופגע באינסטינקטים שלהם. בנוסף, אריזות מזון מושכות בעלי חיים, ועלולות

לగרים לחנק, פציעות והרעלות ואף מוות. פסולת חקלאית כגון אריזות, ציופים, צינורות השקיה ומוצרים אחרים שמקורם בחקלאות ונותרים בשטחים הפתוחים מהווים מפגע נופי ואסתטי ומפגע לבני חיים. מיכלים של חומרי ריסוס ודשן המתמלאים מים עלולים להיות מקור למי שתיה המכילים רעלנים, וכן להוות מלכודות לחרקים שונים המחפשים לחות או מקומות להטלה (רותם 2011).

חוות בית משוטטות:

חוותים המשוטטים בשטחים טבעיים צדים זהולים, ציפורים, יונקים קטנים ודוחים. גורם זה זזה כאחת הסכנות הגדולות למגנון בעלי החיים (Loss et al. 2013). כלבים המשוחרים מהרצואה בזמן הטויל מהווים איום על כל חייו הבר כאשר הם רודפים אחריהן, מוחדים, מתישים ואף הרגים. בעיה חמורה במיוחד מהווים כלבים הננטשים בשטחים הפתוחים. כלבים אלה צדים בלהקות ומסכנים את כלל חייו הבר ובכללן צבאים, מין בסכנת הכחדה. (Manor and Saltz 2004; Morin et al. 2018 2003).

מינים מתרוצצים:

אליה מיין חי וצומח מקומיים שאוכלוסיותיהם גדולות בזכות יכולתם לנצל היבש שינויים בשטחים המופרים על ידי אדם. עודפי המזון הזמינים מבאים להגדלת הנוכחות של מינים אלה והשפעתם ניכרת על שטחים גדולים ביחס למצב האוכלוסיותם הטבעי. חלק ממינים אלה יכול להוות מפגע ולדכא מינים אחרים, למשל, ערובים אפורים באזרע באר שבע הפוגעים בעופות מדבריים, או תנינם בירושלים הפוגעים בצבאים (האן ובלבן 2010).

מינים פולשים:

צמחיים המשמשים לגינון מוצאים דרכם פגמים רבים אל בתיהם גידול טבעיים, בהם הם מתרבים ומתרפשים תוך דחיקת המינים המקומיים. הפרעות כגון דרכים וקווי תשתיות מהוות הזדמנות לכינוס מינים פולשים לשטח חדש, ומשם הם מתרפשים אל השטחים הטבעיים.

הגברת פעילות האדם בשטח:

(מטיליים, תנועת אופניים, הבurtת מדורות) – מرتיעה את בעלי החיים, דוחקת אותם ומצמצמת את טווח המחייה שלהם.

שינוי פני הקרקע ותפקידו הטבעי:

שינויי התשתיות גורם פעמים רבות לשינוי משטר הנגר והניקוז של השטח הטבעי, להזפת או להתיישבותה כמצאה מהסתנה הרירמה. דרדירות אבני ועפר משלוי היישוב הגולשות אל השטח הפתוח מהוות מפגע נופי ובתייחודי המתקיימים בהם. הטעיים שבשוליו היישוב. דרדירות הנחלים פוגעת בתפקודם ובחיי והצומח הייחודי המתקיימים בהם. ניתן לצמצם במידה מסוימת את הפרעות השוליים בדרכים שונות, כגון: תאוור מתאימה, תקנות למניעת רעש, פחי זבל קבוריים, הסברה בנושא התנהגות עם חייו בית וכו', אולם בדרך כלל לא נשים מאמצים כאלה, ובכל מקרה לא ניתן לבטל כמעט את השפעות היישוב. הפרעות השוליים הינם בעיות מיוחדות במיוחד גודל השטח הפתוח המוצע להיות מסדרון מצומצם במידה נזו שכל שטחו מופרע מהשפעות השוליים. במקרים כאלה יכולתו של המסדרון לתפקד נפגעת, לעיתים אנושות.

הרי ירושלים השפעת חקלאות

01

השפעת חקלאות

במרחב זה נסקרו צוואר הבקבוק התיכון מצפון בגדה הדרומית והר אדר, מזרחית למבשרת ציון ומעוז ציון, וממערב בקריות ענבים, בית נקופה, עין נקובא וצובה. את השטח חוצה בערך במרכזו כביש רומי-רומי מס' 1 (מערב-מזרח).

צוואר בקבוק זה מהווה את הקישור הצפוני של פארק ירושלים (עמך הארזים, מצפה נפתוח) עם אגן נחל יתלה וכפירה ועם אגן נחל כיסלון, המתחבר לגוש שמורות מערב הרי יהודה (שם מורת השורק, המסרק ועוד), המשתרעים על פני כמה אלף דונם ומהווים בית למגוון אורגניזמים, בין היתר לאוכלוסיות היחמורות היחידה במרכז הארץ (שהושבה לטבע אזור זה).

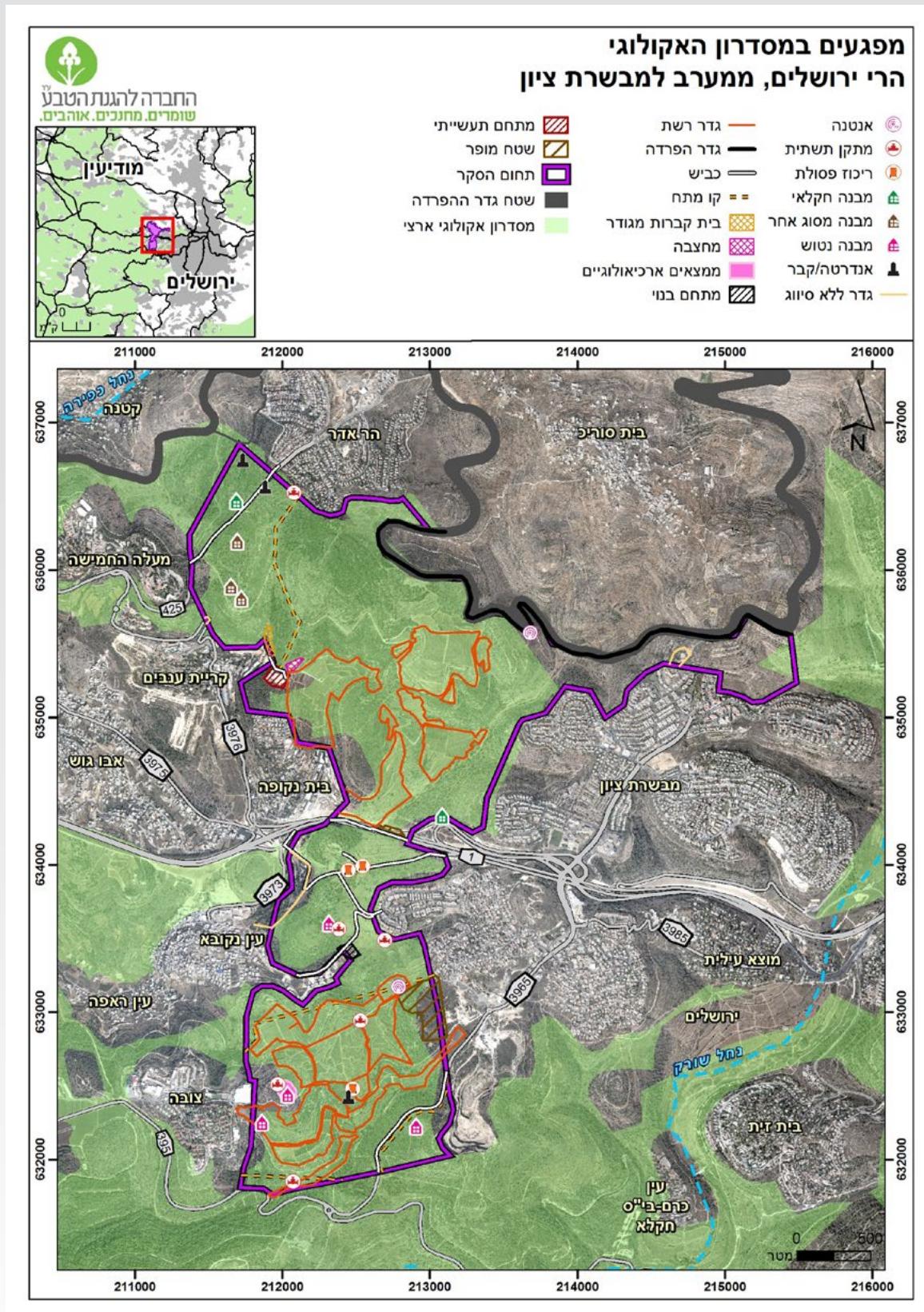
מרבית המרחב הוא פסיפס של שטחי חקלאות מעובדים, בעיקר כרמי גפנים ליין, המשולבים בשטחים טבעיים של חורש ים, תיכוני, בתות ויערות נטוועים של מchtenנים. בשטח הנסקרו יש שטחים מגנינים סטטוטורית-גנלאומי הרי יהודה, ושטחי יערות(TM) 22.

שטח זה נסקרו בגלל שהוא מייצג את המצב בהרי ירושלים בהם השפעות חקלאות ובעיקר גידור שטחים חקלאיים משפיעים בצורה משמעותית על תפוקוד המסדרונות (מפה 1).

מראה אופייני של המרחב צפיפות מטל צובה. צילום: עמית מנדלסון

כרמי בית נקופה. תצפית מעיר המורדים. צילום: אבנר ריננות

מפה 1: מגעים במסדרון האקולוגי בהרי ירושלים, ממערב למברשת צין

אורך של המסדרון מצפון לדרום כ- 4 ק"מ ורוחבו ממזרח למערב נע בין 300 מטר ועד כ- 1.5 ק"מ. השטח מוקף במחסומים מרוב עבריין, עם מעברים צרים למדי נמפורט להלן:

מחסומים

מצפון:

גדר ההפרדה וכביש הביטחון, הר אדר והכיביש המוביל אליו. גדר ההפרדה מסייבית במיויחד ומוגבהה ויש בה מעברים מעטים, המאפשרים מעבר של בעלי חיים קטנים בלבד.

ממזרח:

רצף מיושב של מבשת ציון ומעוז ציון עם קירות גבוהים מבטון ואבן, גדרות וכדומה. מעברים צרים לשטחים פתוחים קיימים בצפון-מזרח (חיבור לנחל לו ופארק ירושלים), במעבר צר של כמה עשרות מטרים בין מבשתה לגדר ההפרדה ובדרום-מזרח לנחל שורק, עם קיטוע של כביש.

מדרום:

בערך בכיביש 395 צוואר הבקבוק נפתח ומאפשר מעבר למרחבים פתוחים מדרום, ממזרח ומערב, (הר חרת, גן לאומי הסטף, נחל כסלו ושמורת השורק) עם קיטועים של כבישים 3965 ו-395.

מערבה:

רצף יישובים (كريית ענבים, בית נקופה, עין נקובא וצובה), שביניהם מחברים מספר כבישים. גם במרחב זה מרבית השטח המבנה גובל בחוממות בטון אבן וגידור. בדרום זו מעברים רבים יותר לשטחים פתוחים ממערב, עם קיטוע של כבישים. בדרום הצפון-מערבית יש מעבר צר בין מעלה החמישה לגדר ההפרדה שמאפשר קישור לרצף השטחים הפתוחים של מערב הרי יהודה – שמורות נחל כפירה ויתלה. מסדרון צר זה נקטע ע"י הכיביש להר אדר, אשר חסרים בו מעברים אקלוגיים לבעלי חיים גדולים לצבאים המתקיים במרחב.

בדרום-מערב ישנו מעבר צר לרצף השטחים הפתוחים סביב ערוץ נחל כסלו, ובמהשך חיבור לשמרות השורק.

שטח פתוח במערב תחום הסקר – גובל בשכונה בנוייה של מבשת ציון. צילום: עמית מנדרסון

גדר ההפרדה מול בית سورיק. צילום: אבנור רינוט

השפעות חקלאות ברציפות המסדרון

גידור חקלאי:

שטחי כרמים ומטעים ברכוזת המסדרון מוקפים בגדרות שלרוב אין מהוות הפרעה ממשמעותית לבuali חיים קטנים ובינויים, אך עלולות להוות מכשול לבuali חיים גדולים ולגרום לפציעתם. מבירור עם תושבי האזור עולה כי ישן מעט גדרות חמורות נזומות סבב כרמים צעירים, אך אלו לא נמצא במהלך הסקה. במספר מצומצם של חלקות ישנו גידור אינטנסיבי יותר – גדרות רשת אלכסונית/זקופות וגדרות תיל. רצף שטחי הכרמים המגדודים למרחב יוצר קיטוע מהותי בבתי-הגידול הטבעיים.

גדר גבוהה מסביב לביון נקופה.

גדר צפופה מסביב לכרם. צילום: אבנר רינוט

מבנים חקלאיים:

במרחב יש מבנים חקלאיים שונים, הכוללים בתי רשת, בתים משאבות ומכל דשן מגודרים, מאגרי מים מבוטנים, מט"ש מגדר ותשתיות נוספות הקשורות בחקלאות.

ריכוזי פסולת:

במקומות שונים למרחב ישנים ריכוזי פסולת, בעיקר חקלאית בשולי שטחי הכרמים ובתוכם. ריכוזים אלו כוללים שיורי צינורות השקיה, שיורי כלិ פלסטיק שונים, מתקות ועוד. בנוסף, ישנים מספר מוקדים של מצבורי אשפה ופסולת בניין, בייחוד בשולי השטחים המבונים ולצד דרכים עזובות. ריכוז אשפה גדול במיוחד נמצא לדוגמה בכיסה לכפר הנופש הנטוש "נחלת יצחק"/פינת חמד.

ריכוז פסולת ליד קריית ענבים. צילום: אבנר רינוט

השפעות נוספות ברציפות המסדרון

כבישים:

במרחבי המדובר ישנו מספר כבישים, עם פעילות תחבורהית משתנה, כאשר כביש אחד – כביש מס' 1, מהווע ערוק תנואה ראשי במרחב ויש לו השפעה רבה על הסובב, הן מבחינת משךם ממשמעותי לתנועת בעלי חיים (ביחוד יונקים וזוחלים) והן מבחינת השפעות זיהום רעש ואו. כבישים נוספים במרחב, בעלי תנואה פחותה מזו של כביש מס' 1, אך עדין משמעותית, אלו הכבישים ממעוז ציון לצובה (3965), כביש הגישה להר אדר (425), וכבישים קטנים נוספים. בכביש מס' 1 בתחום המדובר ישנו מעברים אקולוגיים חלקיים בלבד, ביחוד בעבורי מים אשר מתאימים לבעלי חיים קטנים בלבד. בכבישים הקטניים יותר קיימים מעברים דומים, שכאמור לא אפשררים תנועת בעלי חיים גדולים כצבאים, צבאים וכדומה.

כביש מס' 1, ניתן לחזיה ע"י בעלי חיים קטנים בלבד, באמצעות מעברי מים. צילום: אבנר רינז

עבודות עפר נרחבות:

בחלקו הדרום-מזרחי של המרחב ישנן עבודות פיתוח נרחבות, חלק מהרחבה של ממעוז ציון (על גבול מחצצת אבן סיד הנטושה). ככל הנראה ניתן לגרוע את השטח המדובר מתוך המסדרון האקולוגי.

חפירים, חציבות ושפוכות עפר:

באטריים שונים במרחב ישנן שפוכות של עודפי עפר, ביחוד סביב שטחים מבוניים, שלו כבישים (כביש מס' 1 לדוגמא) וכדומה. בנוסף, ישנו מספר חפירים ומחצבות במרחב, לרוב בשולטים של שטחים מבוניים.

מבנים שונים, מפעלים ומבנים נטושים:

בתוך המסדרון יש מבנים שונים, ביחוד מבנים נטושים (למשל שכונת נחלת יצחק שננטשה), ממצאים ארכיאולוגיים שונים ומפעל תעשייה גדול (מפעל ענבייד).

מפעל נטוש ולידו חפיר. צילום: אבנר רינז

קווי מתח ואנטנות:

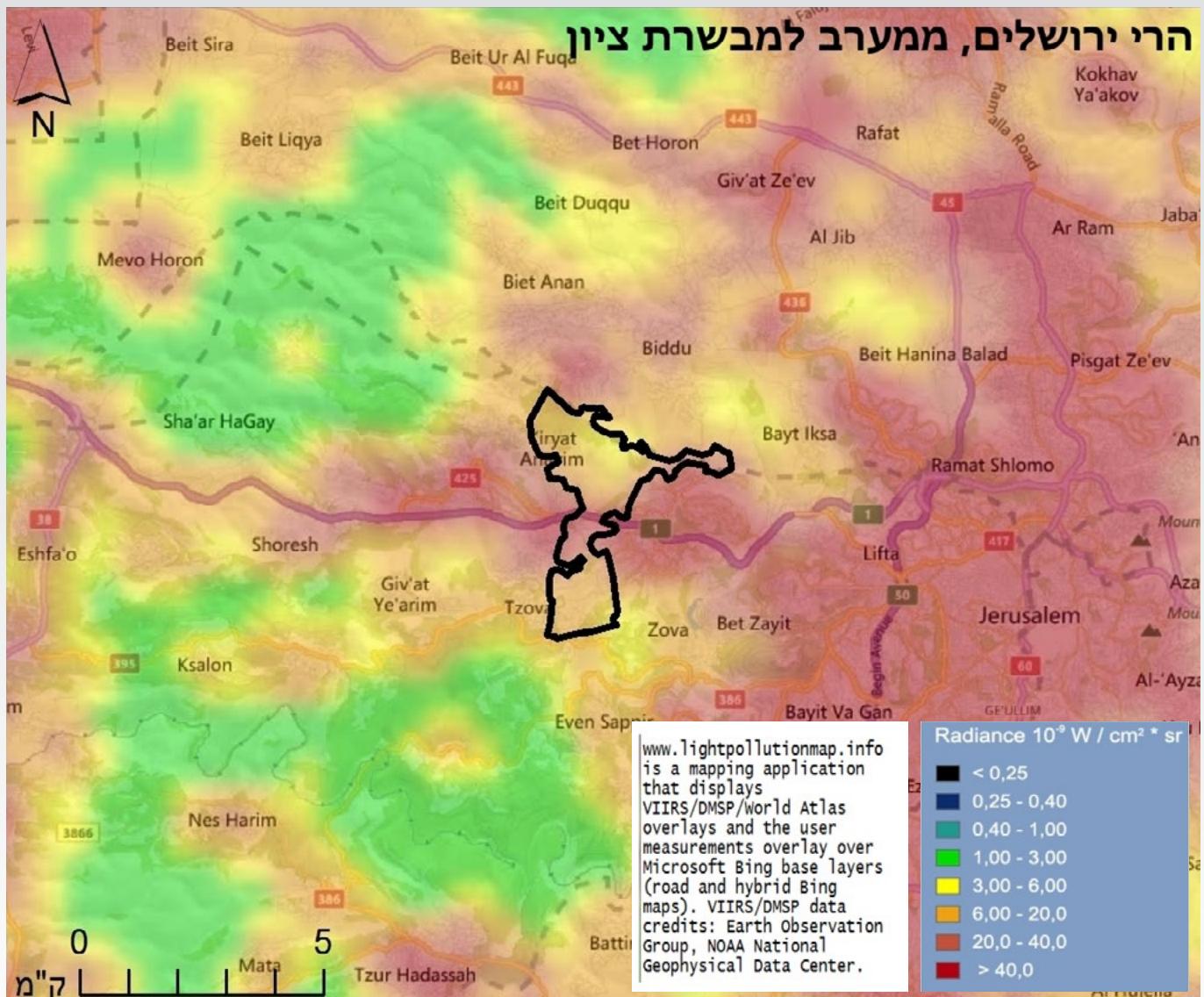
מספר קווי מתח חוצים את השטח ומהווים פגעה למרחב, במיוחד עבור עופות הולכים להתחشم או להתגונש. הקוים אינם מוגנים למניעת התחרמלות עופות. בנוסף יש למרחב שתי אנטנות סלולריות.

מתקני תשתיות שונים למטיילים:

חניונים, מתקני פיקניק, מצפורים ומתקנים נוספים למטיילים. מרבית המתקנים קטנים למדי, אך עלולים להיות מקור לפסולת, רעש, ופעילות בשעות החשכה.

זיהום אור:

השטח מושפע מזיהום אור בעוצמה גבוהה (מפה 2).

זיהום אור בשטח שנ██ק ע"פ נתוני נאומ"א, אפריל 2018 ( ). יוק=חxon, אדום=זיהום אור גבוה

פעילות מוטורית:

תנוועה אינטנסיבית של רכבי שטח שמוגירה(Cl)ות רבות למרחב הטבעי והחקלאי.

 בתחום הסקר חמישה קטיעים צרים במיוחד בקבוק:

**צוארי
בקבוק
מהותיים
במרחב**

---

01 מצפון למבשתת ציון (יד אסא ומגר המים). חיבור לנחל לו זול לכיוון פארק ירושלים (עמק הארץים, מצפה נפתח ומיל נפתח) בשטח זה נמצא עקבות גלליים רבים של צבאים. באזורי ישנו צוואר של 100 מטר בלבד לתנועת בעלי חיים.

02 בין מעלה החמישה לגדר הפרדה. חיבור קטוע לשמרות כפירה (כביש העליה להר אדר – מס' 425).

03 בין עין ראה לצובה. חיבור רציף לנחל כסילון ושמורת נחל שורק.

04 מדרום למעוז ציון ומחצבת הר חרת. חיבור קטוע למרחב הר חרת (כביש 3965).

05 בחלקו המרכזי של השטח הנסקר בין עין נקובא למבשתת ציון (שכונה י"א)- מעבר צר של כ-200 מטר בלבד.

**נקודה
מרכזית**

השטח שנסקר מהו צוואר בקבוק צר במערכת השטחים הפתוחים של הרי ירושלים. ריבוי הגדרות בו (מפה 1) סגור את המרחב הפתוח ומקשה על המעבר, בעיקר עבור חיות גדולות ובינוניות. בשטח זה עדין חיים עדורים של צבאים- מין הנמצא בסכנת הכחדה. הצבאים הם המין הבולט המאוים מריבוי הגדרות בשטח, בעיקר לנוכח כלבים טורפים באזורה.

ג'ליל הפרות בניה וمتקנים חקלאיים

02

השטח שנסקר מצוי במורדות המערביים של הרי גוש שבג, תחום ממערב>b>בישובים טמרה, מצפה אב"ב ואיעבלון, מצפון>b>בישובים מנוף ושכניה, ממערב>b>בישובים קורנית וכואוכב אבו אל-היג'א, ומדרום>b>בישוב מורשת.

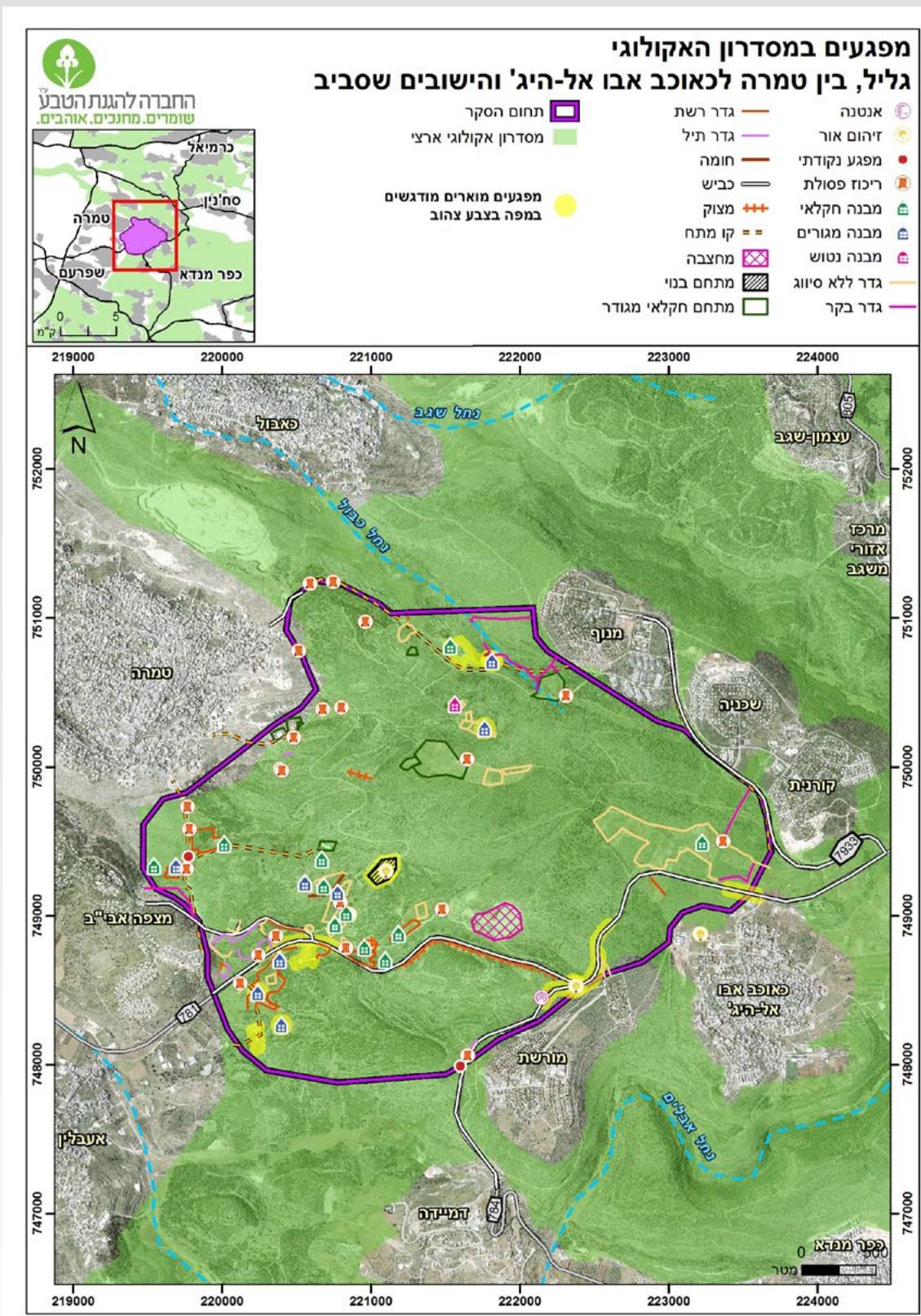
מרחב זה מחבר את מרכז הגליל התיכון ומערבו, ומהווה חיבור של הגליל התיכון למפרץ עכו ומישור החוף הגליל. זהו הציר העיקרי בכיוון צפון-דרום במערב הגליל, מלבד המסדרון沿海 הגליל, אשר עבר בתוך קריית אתא ותפקודו מוגבל ביותר.

רובו של השטח מכוסה בצמחייה טבעית בתצורות של חורש, שיחייה ובתה. השטחים הנרחבים דרוםית>b>לישובים מנוף ושכניה ומצרחת לטמרה מאופיינים בחורשות אורנים נטוועות. קיימים בשטח מספר מצוקים טבעיים, בדרום הר כבול ובצפון הר כיפה. בתוך המסדרון קיימת פזרה בדו-אייה הממוקמת בשלוחה הצפונית של הר כבול. פאות הערים טמרה ואיעבלון נפרסים לתוך המסדרון בצורת חווות חקלאיות. חוות אלה כוללות כרמי זיתים רבים, בקר וצאן, המגדירים עפ"י רוב. כרמי זיתים נוספים נמצאים בשלוחה מדרום למצפה אב"ב ומצפון לכואוכב אבו אל-היג'א.

השטח נסקר כי מהו דוגמה לשטח הנראה במפה כמרחב פתוח, וחלקו אף מוגן סטטוטוריית בתמ"א 22 כשתich יעה, אך יש בו מפגעים רבים אשר פוגעים בתפקודו כמסדרון אקולוגי (מפה 3).

מראה כללי צילום: לביא קורן

מפה 3: ממצאים במסדרון הארכיאולוגי בין טמרה לאוכוב אל-היג' והיישובים הסמוכים

השטח תחום במכשולים במספר כיוונים:

מכשולים

מצפון:

הישוב מנוף, כביש 7399 - כביש דו מסלולי סואן ללא תאורת כביש, וכן כרמי זיתים על טראסות מוקפים בגדר על בסיס נחל כבול. היישובים מנוף, שכניה וקורנית מוקפים גדר היקפית הכוללת תאורה המופנית למסדרון.

מדרום:

השטח אינו תחום, יש שטח פתוח ברוחב כ-2 ק"מ בין מצפה אביב למורשת.

ממערב:

בדופן זה מצויים היישובים כאוכב אבו אל-הייג'א ומורשת. מורשת מוקפת גדר הכוללת תאורה היקפית.

ממזרח:

בדופן השטח מצויים היישובים טמרה ומצפה אב"ב ומחבה צפונית לטמרה. היישוב מצפה אב"ב מוקף בתאורה היקפית ובטמרה קיימת תאורה ברוחבות הצמודים לשטח הפתוח.

הפרעות ברצועת המסדרון

התיישבות לא מוסדרת וחקלאות נלוית:

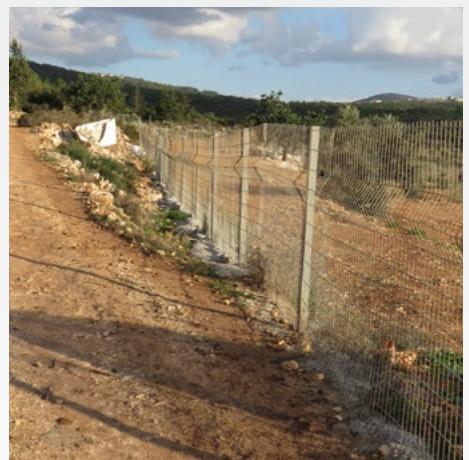
ונוכחות אדם מוגברת בשטח הנובעת ממתחמי מגוריים של פזורה בדואית בשלהוה צפונית להר כיפה. מתחמי מגוריים נוספים, הכוללים כרמי זיתים ועדרי צאן ובקר, מזרום להר כיפה ובפאתי היישובים איעבלין וטמרה.

גדרות:

השטח הנAKER רצוף בגדרות סביר ובתוך השטחים החקלאיים והפיזורות. אופי הגדרות משתנה מאוד ממוקם למקום, מגדר בקר נמוכה לגדר רשות מלכנית גובהה וצפויה. במקרים רבים גדרות נוספות נספנות מחלקות את המתחמי לחולות משנה.

מתחם חקלאי מגודר. צילום: לביא קורן

גדר גובה וצפויה מסביב לנוף
זיתים. צילום: לביא קורן

מרעה של צאן ובקר:

נצפו סביב הפזרה הבדואית וסמוך למחצבה. אזור רعيית הבקר מגודרים.

פסולות:

פסולת רבה, בעיקר לאורך הדריכים אל היישוב טמרה, כולל אשפה, פסולת בניין, ערימות אסBEST ומספר מתחמי פסולת, האחד עבר שריפה לאחרונה. בשריפה זו נשרפו גם מספר אורנים.

מצבורי פסולת. צילום: לביא קורן

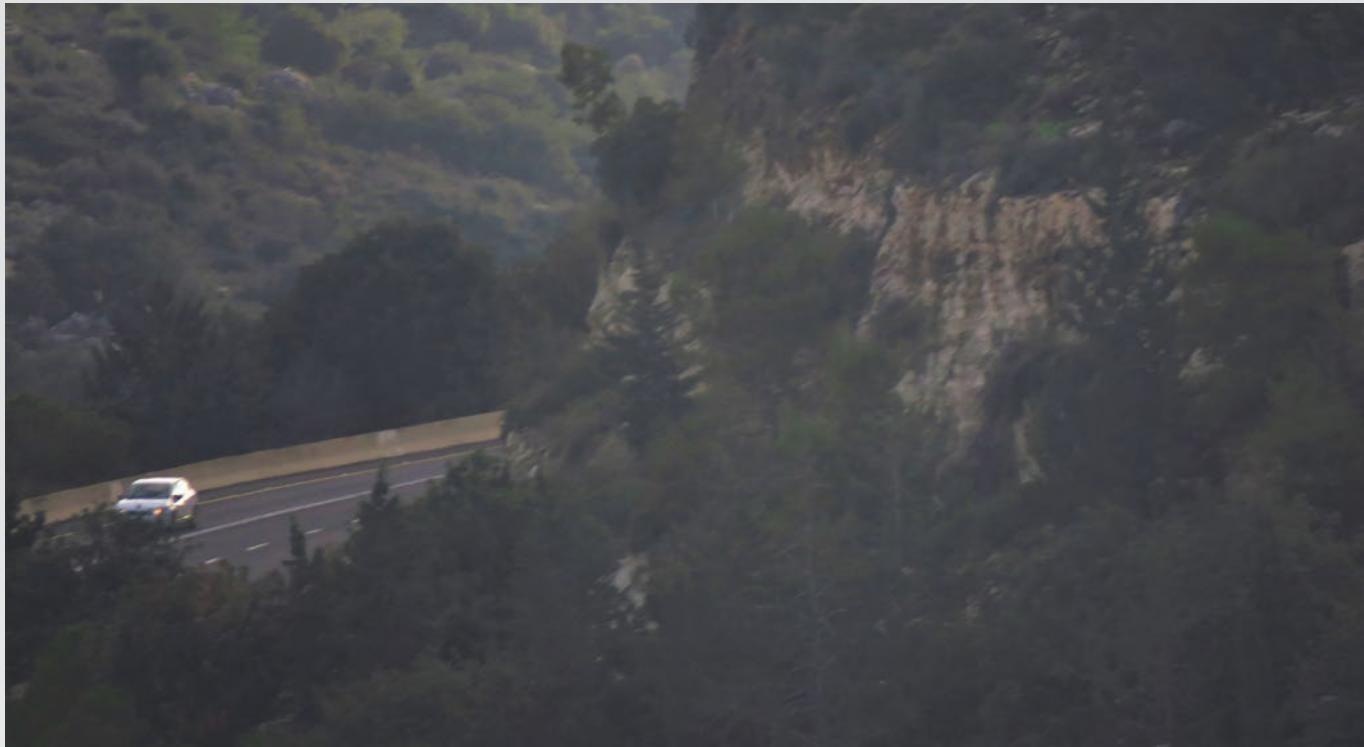
כלבים משוטטים:

נצפו מספר מצומצם של כלבים בקרבת הפזרה הבדואית וסמוך ליישוב מורשת.

כבישים:

כביש 781 בכוון מזרח-מערב מחלק את המסדרון לשניים. לאורך רוב צידו הדרומי של הכביש יש מצוקי בגבהים של 2-6 מ' המונע תנועת בע"ח. ברוב חלקי המערבי של הכביש, בחלק שלא קיים המזוקן, מצויים גדרות משני צידי הכביש. הכביש ברובו חשוך אך קיימת תאורת כביש בצומת הכניסה למצפה אב"ב ובצומת עם כביש 784. לא נצפו מעברים תת קרקעיים.

כביש נוסף במרקם הסקירה הינו כביש 784, ذو מסלולי סואן. לא נצפו בו מעברים לבע"ח.

מבט על אורך כביש 781. צילום: לביא קורן

מחצבה:

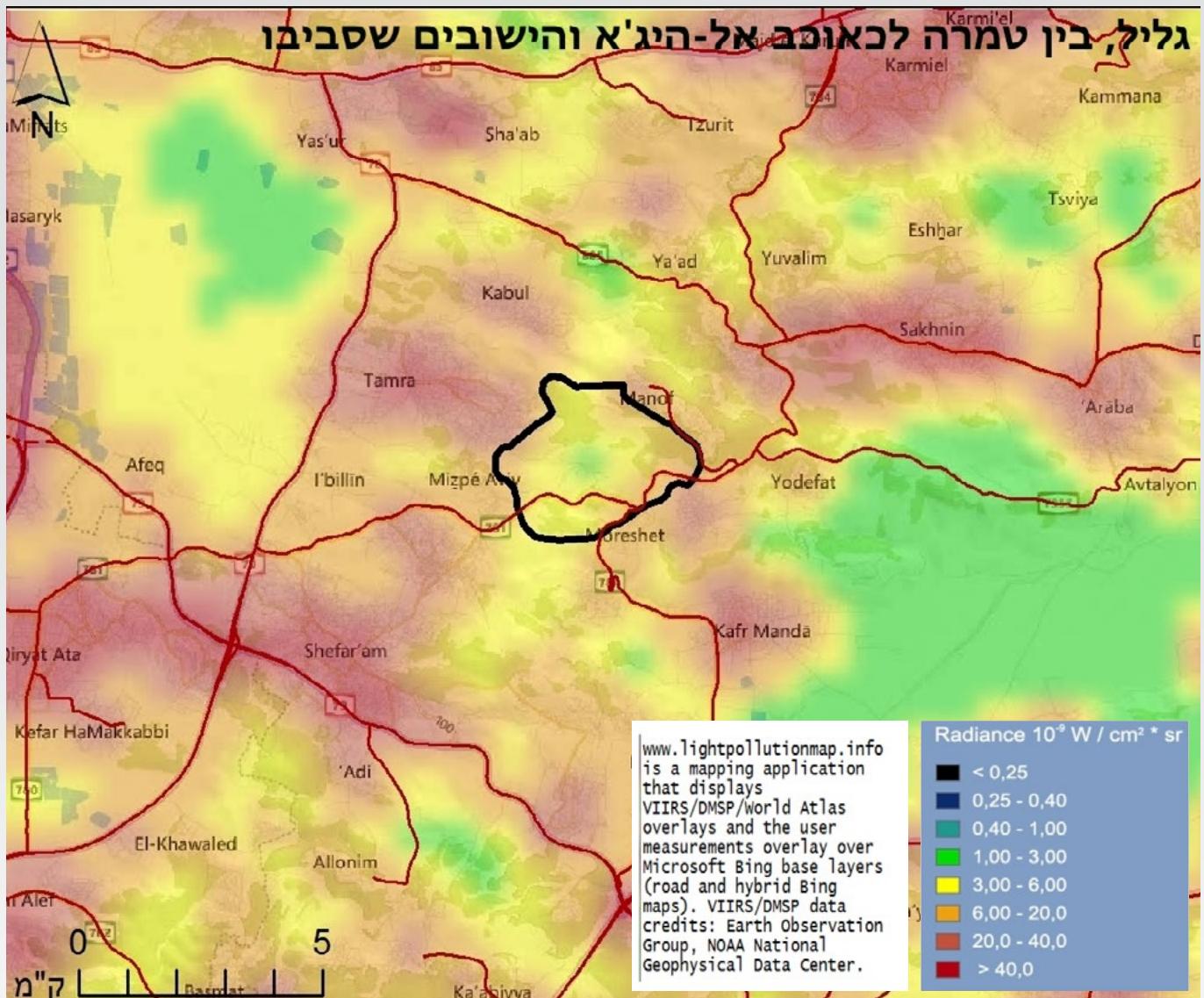
מחצבה גדולה מצפון לכביש 781 בחלקו המזרחי של השטח הנסקרו.

מחצבה. צילום: לביא קורן

זיהום אור:

השטח מושפע מזיהום אור בעוצמה בינונית (מפה 4).

זיהום אור בשטח שנAKER ע"פ נתוני נאס"א, אפריל 2018 ( ). ירוק=חשותן, אדום=זיהום אוור גובה

**צוואר
בקבוק
מהותיים
במרחבי**

---

01 צוואר הבקבוק המרכזי הינו כביש 781 אשר חלקו המזרחי חסום לתנועה ע"ז מצוק מצדדיו הדרומי וחלקו במערבי חסום בחלקים גדולים ע"ז גדרות משני עבריו הכביש. לאור זאת, נשארו רק כ-160 מטר של מעבר בכביש ללא מחסומים נוספים.

02 בין קורנית לכואוכב אבו אל-אייג'א קיים מעבר צר של כ-200 מטר בלבד המקוטע ע"ז כביש 784. מעבר זה לחבר את רכס הרי יוטבת והר נתופה עם השטח הנוסף.

**נקודה
מרכזית**

לכארה זהו מסדרון רחב למדוי, שאיננו נראה כצואר בקבוק. עם זאת, יש בשטח ריבוי של בתים מגוריםבודדים, מבנים קלאליים, מבנים לגידול חיות משק, וכן טראסות קלאליות, בעיקר כרמי זיתים, וגדרות (מפה 3). כל אלה מצמצמים את מרחב השטח הפתוח למעבר בעלי חיים. הדבר בא לידי ביטוי בצורה הביעית ביותר בדרום השטח, במפגש עם כביש 781. כביש זה מוגבל ע"ז מצוק בחלקו המזרחי, ואילו החלק המערבי, הבלתי מצוקי, סגור כמעט כולו למעבר בגלן מעך של גדרות מסווגים שונים.

שטח זה מוגן סטטוטורית בתמ"א 22. ריבוי המפגעים בו מדגיש את הצורך בהגנה על שטחי המסדרונות לא רק מבחינה סטטוטורית, אלא גם מבחינת ניהול השטח.

נגב השפעות הפזרה הבודואית

03

השטח

במרחב זה נסקרו שטח בגבול צפון-מזרחה בקעת באר שבע, בין כביש 31 בצפון להר עירא בדרום, במצרים נחל מרעית ובמערב היישוב מולדה.

מרחב זה מקשר בין דרום הר חברון לאזורי שבטים של צפון מערב הנגב. זהו הקישור היחיד על ציר צפון-דרום לאורך מרחב של מעלה מ-50 ק"מ בין דרום מדבר יהודה ומשטחי הלב שמזרחתית לצאלים, ע"פ שכבת המסדרונות של רט"ג.

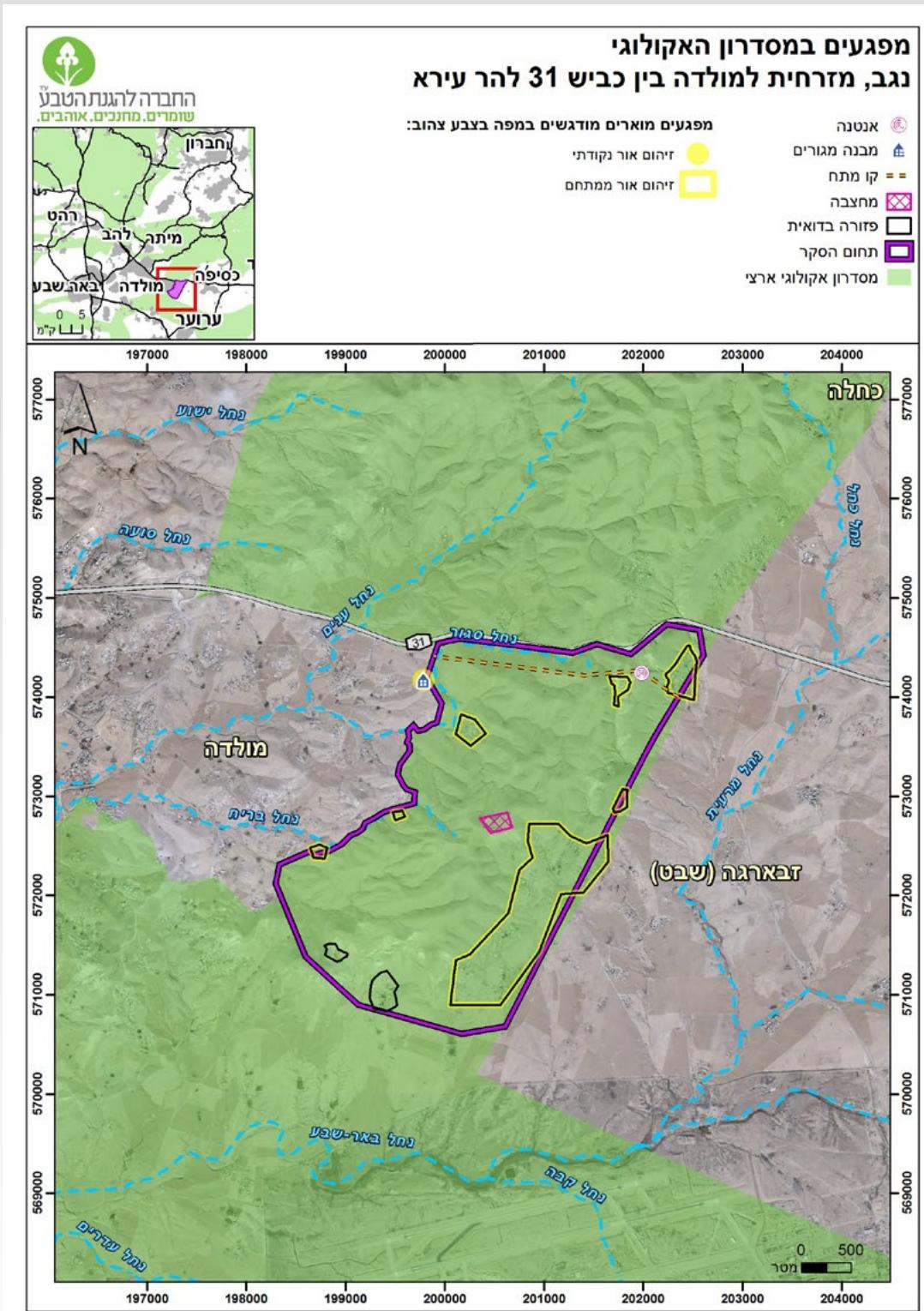
השטח נמצא מצפון-מזרחה לבקעת באר שבע, רובו המוחלט מצוי בהרי יהודה הדרומיים, המורכבים בחלקו מסלעי גיר וחולקם מסלעי קוירטון. תצורת הצומח באזורי היא בתה ספר מדברית ובוואדיות והעמיקים מתאפיינת חקלאות מסורתית של זריעת חיטה ודגנים למרעה. בשוליו הדרומיים של השטח הנסקה, מתחילה בקעת באר שבע ובמה השטח חקלאי אינטנסיבי. ברוחבי המסדרון נמצאות פזרות בדואיות.

שטח זה נסקרו נמקה לדוגמה של שטחים הנראים במפה כמרחב פתוח, אך יש בהם אלמנטים רבים אשר פוגעים בתפקודם כמסדרון אקוולוגי (מפה 5).

שטח זה נסקרו בגל שהוא מייצג את המצב בהרי ירושלים בהם השפעות חקלאות ובעיקר גידור שטחים חקלאיים משפיעים בצורה משמעותית על תפקוד המסדרונות (מפה 1).

הר עירא. צילום: יצחק כהן

מסדרון זה אינו מוגבל על ידי יישובים או כבישים וממשיך לתפקיד גם מחוץ לגבולותיו המוגדרים.
כלומר, תנועת בע"ח מתאפשרת גם בשטחים הסמוכים למסדרון.

השטח

תחום מצפון וממערב:

מצפון:

כביש 31 תוחם את המסדרון לכל אורכו. זהו כביש דו-מסלולי עם גדר הפרדה בין המסלולים וגדר רשת התוחמת את רצועת הכביש. קטע זה של הכביש אינו מואר בלילה.

מערב:

בישוב הבדואי מולדה.

דרום ומערב:

יש התושבות לא רצויות של הפזרה הבדואית.

התושבות לא מוסדרת:

ההפרעה המרכזית הינה התושבות לא מוסדרת של הפזרה הבדואית, בעיקר בשולי המסדרון בחלקי המזרחיים והדרומיים. בשטחים אלה ישנה הפרעה של רבעה של רבים בני אדם: רכבים, רעש, זיהום או רוח ומבנים.

הפרעות ברצועת המסדרון

פזרה בדואית במרכז המסדרון. צילום: יצחק כהן

כלבים משוטטים:

בשטח הפזורה כלבים משוחזרים רבים. אלו כלבים גדולים וחזקים המסתובבים בהקות ועלולים לפגוע בבעלי חיים המסתובבים בשטח.

כלבים בשטחי הפזורה. צילום: יצחק כהן

קו מתח:

בקביל לככיש 31 ומדרום לו עובר קו מתח גובה. קווי מתח עלולים לגרום להתחשמלות עופות גדולים כגון: דורסים, חסידות ועוד.

קו מתח גובה. צילום: יצחק כהן

מתקני תשתיות:

בצפון מזרח השטח מצוי מתקן תשתיות עם אנטנה.

זיהום אור:

השטחמושפע מזיהום אור בעוצמה נמוכה (מפה 6). ניתן לראותות שאין תאורה בכביש 31 בקטע של המסדרון.

מפה מס' 6. זיהום אור בשטח שנסקרו "פ נטוני נאס"א, אפריל 2018. ירוק=חושן, אדום=זיהום אור גבוה

גידור סביב מתקן תשתיות. צילום: יצחק כהן

צווארי בקבוק מהותיים במרחבי

01 צוואר הבקבוק המרכזי הינו מרוחך בדרום המסדרון, בו יש ציפויות יחסית של מבנים ארעיים, כאשר אחד מריכוזי המבנים מצוב עמוק בשולי הר עירא וחוסם את המעבר לב"ח. המעבר מתאפשר בשלושה מקטעים: שני מקטעים ברוחב כ-250 מטר ומקטע נוסף של כ-450 מטר.

02 צוואר בקבוק נוסף מצוי במרכז השטח, כאשר מצביה ישנה מחלוקת את שטח המעבר במסדרון לכ-600 מטר מצדיה המערבי וכ-130 מטר מצדיה המזרחי עד לפזרה בדואית.

נקודה מרכזית

שטח זה מסומן בשכבת המסדרונות של רט"ג כחלק ממסדרון אקלוגי המקשר בין דרום הר חברון לאזור שבב שלום לכיוון שטхи הלס של צפון מערב הנגב. ריבוי המבנים הארעיים מצמצם את השטח הפתוח, כפי שנראה לעיל (מפה 5). הקבוצות של הכלבים המשוטטים מהוות أيام על בעלי חיים רבים ולמקרה מונעות את תפקודו התקין של המסדרון.

פזרה בשולי הר עירא. צילום: יצחק כהן

המסדרון הארץ מזרחתית לשוהם שטח אש ופעילות פנאי

04

השטח

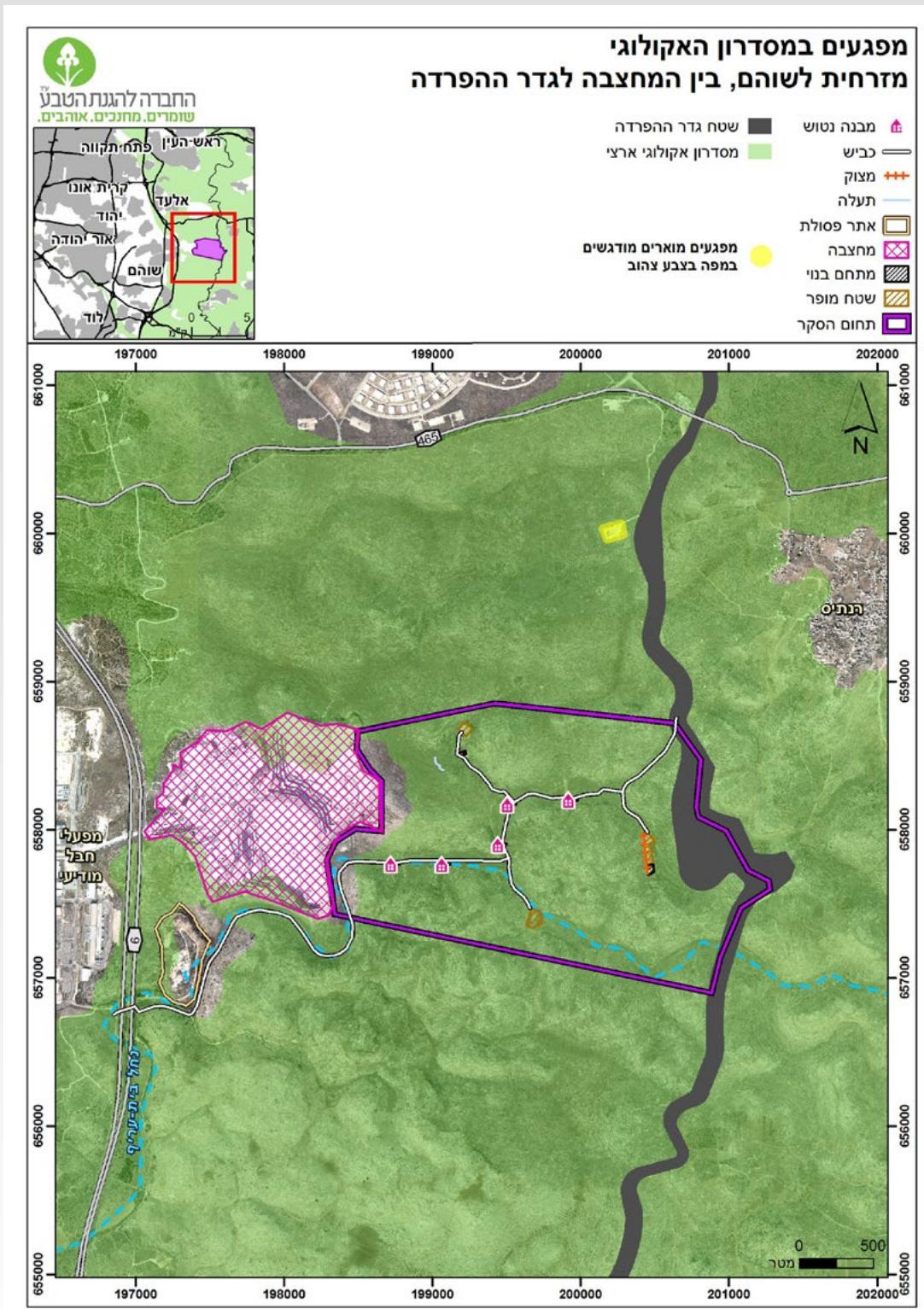
נסקר השטח שבין מחצית מודיעים במערב לגדר ההפרדה במצרים. מרחב זה מקשר בין אזור הדום השומרון אל גבעות שפלת יהודה. זהו שטח טבעי פתוח המשמש כשטח אש של צה"ל, מצד היותו חלק משמורה טבע מאושרת הדום השומרון. הטופוגרפיה היא גבעות מתוננות, ובמרכז השטח עובר ערוץ נחל בית עירף. המרחב מקיים אוכלוסייה צבאית.

בתוך השטח פזורים מספר מתקנים צבאיים, רובם לא פעילים כיום (מטוחחים נטושים, סככות אסbestos ומתקני לחימה בשטח בניוי), וכביש סלול היוצא משוהם מזרחית עד גדר ההפרדה (מפה 7).

שטח זה נסקר בגלל שהוא מייצג את המצב בשטח נרחב יחסית במסדרון הארץ במרכז הארץ.

מראה כללי. צילום: עמית מנדרסון

מפה 7: מגעים במדרון האקולוגי מזרחית לשוהם, בין המחצבה לגדר ההפרדה

רוחבו של המסדרון מזרחה למערב כ-2.5 ק"מ.

**השטח
תחום
מערבה
ומזרחה:**

מערבה:

מחצבת מודיעים- מחצבה נדולה מאוד, בשטח של מאות דונמים ובעומק עשרות מטרים, נמצאת צמוד לדופן המערבית. פעילה גם בשבותות.

מזרחה:

גדר ההפרדה – כביש פטROLים וגדר המהווים מכשול, כמעט בלתי עביר, לבני חיים גדולים. בצדון הגדר ומעט צפונית יותר מהשטח הנשקה, נמצא קידוח "מגד 5" אשר מבניו בולטים בנוף.

מחצבת מודיעים. צילום: עמית מנדلسון

גדר ההפרדה ומבני קידוח מגד 5 ברקע. צילום: עמית מנדلسון

הפרעות ברצועת המסדרון

פעילות מוטוריות:

זהותה פעילות מוטורית ענפה בפרט של אופנוני שטח, המשתוללים בגבעות ללא שבילים (רכיבת "אנדרו"). הפרעה זו בולטת בעיקר במדרון תלולים שאיןם רחוקים מכביש נחל בית עריף, אבל קיימת גם בעומק השטח.

הפעילות המוטורית האזרחית מתבצעת ככל הנראה רק בסופי שבוע, כאשר שטח האש אינו פעיל, אבל השפעותיה הנזיפות והסבתיות איןן פרופורציונליות להיקף השימוש האזרחי בשטח. פעילות זו כרוכה במטרדי רעש, זיהום אוויר ורס מואץ של תשתיות הקרקע הטבעית.

פעילות מוטורית רכיבת "אנדרו" (שאיינה בשבילים). צילום: עמית מנדלסון

מסיבות טבעי:

מסיבות טבעי מתרחשות בסופי שבוע וכוללות מזיקה רועשת במיזח, אשר גורמת להפרעה רבה לבעלי חיים בסביבה. פסולת ממשיבה כזו נמצאה באחד המתחמים הצבאים הנטושים.

פעילות מוטורית רכיבת "אנדרו" (שאיינה בשבילים). צילום: עמית מנדלסון

כבישים:

ההפרעה המרכזית הינה כביש סלול לאורך נחל בית עריף ולאורכו מספר מתקנים צבאיים. כביש זה מאפשר כניסה אזרחית לתחומי שטח האימונים, לעיתים תוך השارة פסולת.

פעילות צבאית:

בשטח בני תשתיות שונים של צה"ל כגון: לש"ב בית מטווחים וסוכנות אימונים, ברובם נטושים או לא פעילים כלל. נראה שכיוון הפעילות הצבאית באזור מצומצמת והשפעתה על השטח מועטה לעומת הפעילות האזרחית.

מבתרים:

באחד מהאתרים הצבאיים מצוי מבתר חצוב לאורק כ- 200 מטרים. לא נראה מבתרים נוספים בשטח.

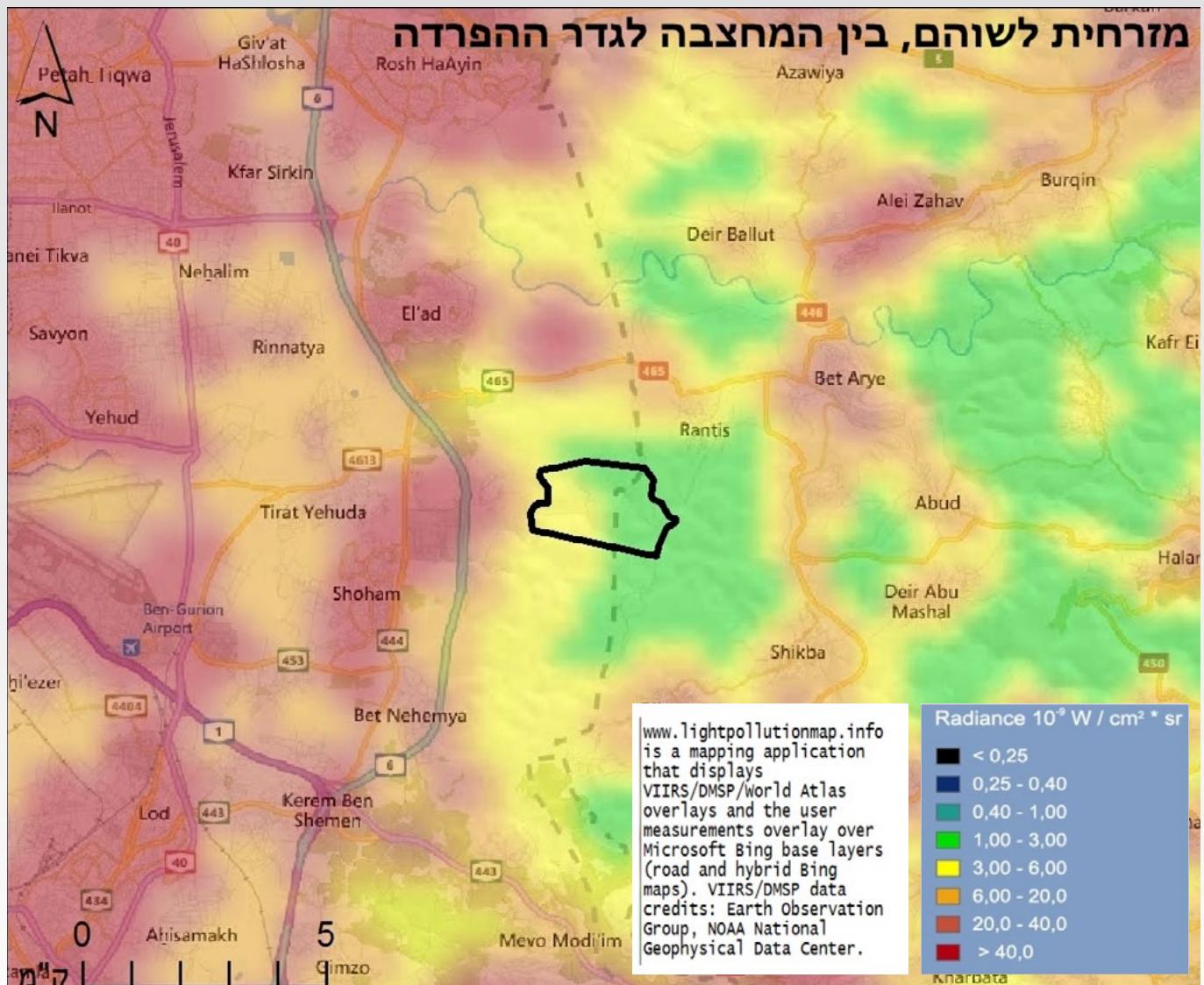

מתקן אימונים צה"ל. צילום: עמית מנדרסון

זיהום אור:

השטח מושפע מזיהום אור בעוצמה נמוכה (מפה 8).

שטח זה מסומן בשכבות המסדרונות של רט"ג כחלק מסדרון אקולוגי המקשר בין דרום הר חברון לאזור שבב שמיון לטויון שטחי הילס של צפון מערב הנגב. ריבוי המבנים הארכיים מצמצם את השטח הפתוח, כפי שנראה לעיל (מפה 5). הקבוצות של הכלבים המשוטטים מהוות איום על בעלי חיים רבים ולמעשה מנעוות את תפקודו התקין של המסדרון.

**נקודה
מרכזית**

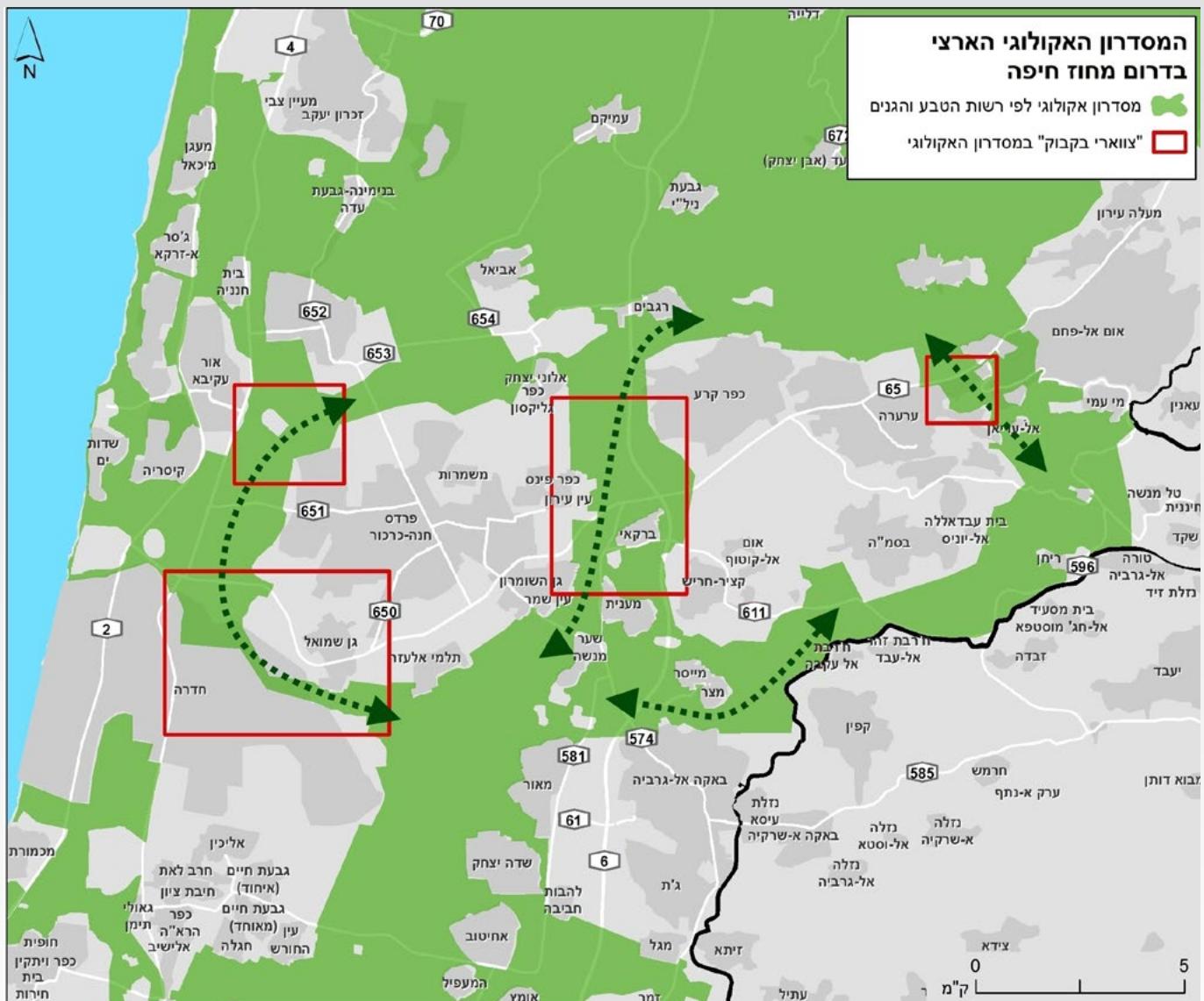
מפה 8: זיהום אור בשטח שנ██ר ע"פ נתוני נאס"א, אפריל 2018. יוקק=חשותן, אדום=זיהום אור גבוה.

המסדרון הארצי בין חדרה לאום אל-פחים

05

במרחב זה נסקרו צווארី בקבוק בשלושה מסדרונות המהווים את הקישוריות הארץית באזורי זה (מפה 9).

השטח

מפה 9: ציריו המסדרוניים שנבחנו

שלושת המסדרונות מסווגים הן בתמ"א 35 והן בשכבות המסדרונות שהוכנה ע"י רט"ג. לעומת מוחוז המרכז, שם ברור זה מכבר מצבו הקשה של המסדרון, באזורי זה רק מתחילה לחחל ההבנה בדבר השביריות של המסדרונות לנוכח ריבוי האיים. המסדרונות שנבחנו הם:

- 1. המסדרון המחבר את צפון עמק חפר לחולות קיסריה,** העובר בין חדרה לכביש 65 ובמהלך בין פרדס-חנה לאור-עקביא. להלן: הציג המערבי. נסקרו שני צווארי בקבוק: מצפון לחדרה, ובין אור-עקביא לאזור התעשייה של קיסריה.
- 2. המסדרון לאורך נחל עירון.** להלן: הציג המרכזי. נסקר השטח שבין רגבים בצפון לגבעת חביבה בדורם.
- 3. הציג המזרחי המחבר את צפון עמק חפר לשומרון ולמרות מנשה** דרך נחל נרבטה, ומשם בין גדר הפרדזה לקציר וברטעה, וצפונה, בין אום אל-פחים לערערה. להלן: הציג המזרחי. נסקר צוואר הבקבוק שבחילקו הצפוני, בין אום אל-פחים לערערה.

דרומ הציג המערבי - צוואר בקבוק צפון חדרה

צוואר בקבוק צר ואורך זה מהווה את קישור הרוחב המשמעותי בציג מזרח-מערב, המחבר את צפון עמק חפר לחולות וחוף קיסריה.

כמעט כל המרחב הינו שטחים חקלאיים מעובדים, בעיקר גידולי שדה וכן שטחים מצומצמים של מטעים ובריכות דגים. לאורך ערוצי הנחלים יש פסים צרים של צמחייה טבעית, וכן מספר חורשות אקליפטוסים ביצתיות בקרבת כביש 65.

אורכו של המסדרון מצפון-מערב לדרום-מזרח 3.5 ק"מ ורוחבו מצפון-מזרח לדרום-מערב כ-80 מ'. בחלק המזרחי של המסדרון, עבר הנחל במרכזה המסדרון כך שהרוחב מצפון לנחל הוא כ-460 מ' ומדרום לנחל כ-450 מ' (מפה 10).

השטח תחום במספר כיוונים

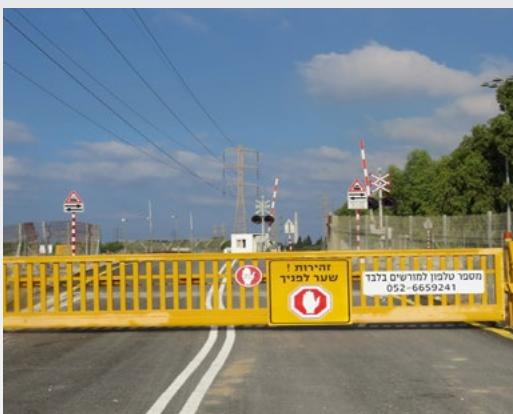
מצפון-מזרח:
כביש 65 (עוקף חדרה). זה כביש דו-מסלולי ומואר, עם קיר הפרדזה בין הנטייבים. בחלקים מההרחב, עבר הכביש בסוללה המוגבהה מעל פני השטח. רוחב רצועת הכביש כ-35 מ'.

ממערב:
מתוך מפעלי גרכנות, מפעלים חקלאיים המשתרעים בין נחל חדרה לכביש 65, לאורך 675 מ'. בין המפעלים לערוץ הנחל נותר רוחש של כ-65 מ' בלבד.

מדרום-מערב:
ערוץ נחל חדרה תוחם את המסדרון לאורך כ-1650 מ'. הערוץ עמוק ומוסוף במים כל ימות השנה. ערוץ הנחל נמשך מזרחה בתחום המסדרון עוד כ-1730 מ', בהם לא מתאפשר מעבר בעלי חיים קטנים בין גדות הנחל.

תשתיות ברצועת המסדרון

- הפרעה המרכזית הינה כביש 61, המקשר את חדרה עם צומת חדרה מזרח. מדובר בכביש חד-מסלולי סואן, שרוחבו 12 מ' ואורכו במקטע זה 950 מ'. לאורכו יש משוכות צמחייה צפופה המגבילות את אפשרות חציית הכביש. לצד הכביש קיימים מתחם גן אירופיים ומתחמים נוספים ממערב לו. כביש צדדי מסתעף מזרחה, למתחם קלאי גדור הסמוך למפעלי גראנות, בגדה הצפונית של נחל חדרה.
- ערוץ נחל חדרה זהו נתיב החציה היחיד של כביש זה עברו בעלי חיים.
- הפרעה חשובה נוספת הינה מסילת הרכבת תל אביב – בניימה. זו היא מסילת ברזל כפולה על סוללת חצץ, שאורכה בתחום רצועת המסדרון 1175 מ' ורוחבה 13 מ'. המסילה מגודרת, יש 3 נקודות מוסדרות המאפשרות את מעבר המסילה:
  - בצפון – תעלת רושרשי (200 מ' מכביש 65).
  - במרכז – דרך קלאית המכובשת 61 למרחבת תל זומרה (600 מ' מכביש 65). בדרך זו קיים שער אלקטרוני המונע אפקטיבית חציית בעלי חיים.
  - בדרום – ערוץ נחל חדרה בקצה הדרומי של המסדרון.
- לאורך גדר הרכבת קיימות פרצחות בזווית המאפשרות תנועה לא מוסדרת של בעלי חיים מצד לצד.

מחסום הרכבת בתחום המסדרון
צילום: עמית מנדרסון

קווי מתח גבוה בשטח המסדרון
צילום: עמית מנדרסון

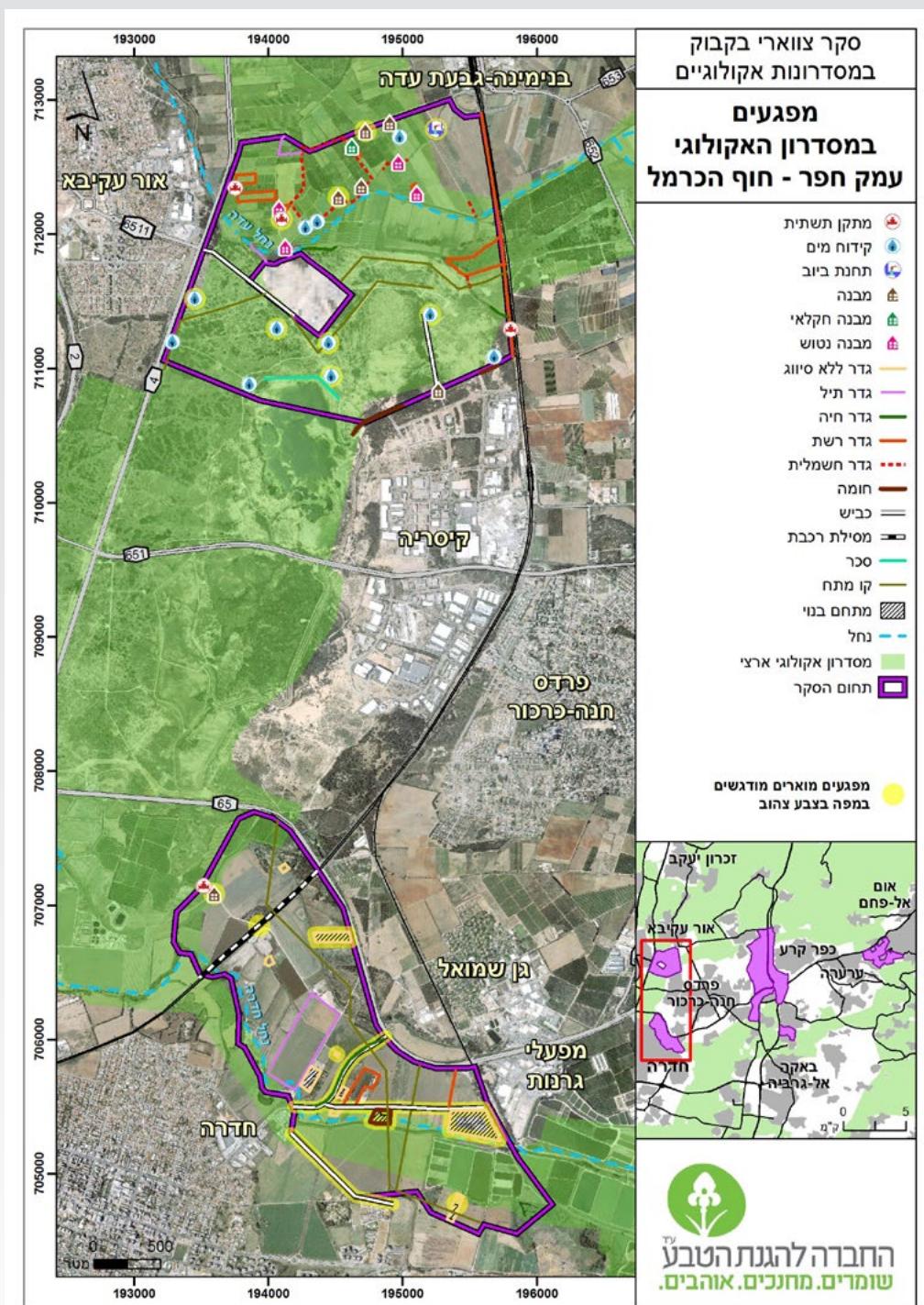
- תחנת דלק וחווה לולים בסמוך לכביש 65 ומספר מתחמי ערים עפר באזורי המערבי של המסדרון.
- מספר קווי מתח החוצים את רצועת המסדרון.

הפרעות נוספות ברצועת המסדרון

צוארי בקבוק מהותיים

צואר הבקבוק המרכזי הינו מפגש נחל חדרה ובביש לאחד המגבליות הנbowות מעצם רוחב המעבר (25 מ', מכשולים נספים מגבילים תנועת בע"ח – חניון אוטובוסים בצד ימין ומדרום לנחל במפגש הכביש ומספר מתחמים קלאליים בגדה הצפונית כמעט עד לעירוז הנחל עצמו.

צואור בקבוק נוסף קיימ
בתפר בין מפעלי גרכנות
לערוץ הנחל (65 מ') וכן
באזרע בריכות הדגמים ממערב
למפעלי גרכנות (רחוב של
90 מ' בין המתחם החקלאי
המזרחי ובין בריכות הדגים -
הכול בתוכו את ערוץ נחל
חרדה). חלק מהבריכות
ニיצבות לערוץ הנחל
ומחריפות בכך את קשיי
המנועה בגירה

מפה 10: מפגעים במסדרון האקולוגי בין חדרה לאור עקיבא

צפון הציר המערבי - צוואר בקבוק או עקייבא

מרחב זה מארווה את המוצא הצפוני לגוש חולות קיסריה, ובכך מקשר את צפון חוף השרון עם רמות מנשה, רכס הכרמל ומשור חוף הכרמל. חלקו הצפוני של המרחב (בעיקר מנהל עדה וצפונה) הוא אזור חקלאי מעובד, הכלל בעיקר קרקעות סחף וקצת קרקעות חמרה. בתפר שבין גבול החולות, ערוץ נחל עדה וכביש הרכבת, נמצא הקצה המערבי של שמורותacho בנימינה המוצעת – בית גידול ביצתי הנtanן לרעייה אינטנסיבית. חלקו הדרומי של המרחב הינו אזור חולות מיוצבים. במערב החולות יש שטחים ניכרים ששמרו על אופיים הטבעי, ואילו מזרח החולות הינו מרחב מופר למדוי. כולל פליישה נרחבת של שיטה כחללה.

אורכו של המסדרון מזרחה למערב 2.3 ק"מ ורוחבו מצפון לדרום 2 ק"מ.

נחל עדה עובר בחלקו הצפוני של המסדרון, למרחק 400-700 מ' מגבולו הצפוני של המסדרון. בנחל קיימת זרימת מים קבועה, המהווה מכשול טבעי לחים יבשתיים בציר צפון-דרום. על הנחל קיימים מספר מעברים חקלאיים המאפשרים תנועה גם כאשר הנחל מוצף.

במזרחה של המסדרון, אורכו של השטח היבש מצפון לדרום הוא 670 מ' (370 מ' שטח חמרה מעובד ו- 300 מ' שטח חולות מופרים). לא קיימים חולות מזרחה למסילת הרכבת (מפה 10).

מצפון:

כביש עוקף בנימינה. זה כביש חד-מסלולי, עם מעקה בטיחות לא רציף ולאורכו תאורת לילה. רוחב רצועת הכביש כ- 20 מ'. קיים גידור לא רציף בגבול חולות חקלאיות. מהתרומות קצרה, התנועה בכביש סואנת.

השטח מוקף במחסומים מרוב עבריין

מזרחה:

מסילת ברזל כפולת בקו ת"א – בנימינה – חיפה. המסילה בנזיה על סוללת חצץ, בחלקה מוגבהה מעל פני השטח ובחלקה הדרומי נמוכה במקצת מפני השטח. רוחב סוללת המסילה כ- 15 מ' ומשני עבריה יש גדר רשות צפופה המונעת מעבר בני אדם ובעלי חיים. רוחב החללים בגדר הרשות לפחות נמדד, אך מוערך שהוא קטן מ- 5 ס"מ ואינו מאפשר מעבר בעלי חיים מעבר לגודל מכرسم/לטאה.

המעבר היחיד ברצועת המסדרון המאפשר את חציית המסילה, הינו גשר הרכבת על אפיק נחל

גשר הרכבת על נחל עדה. צילום: עמית מנדרסון כביש עוקף דרומי בנימינה. צילום: עמית מנדרסון

עדה. הגשר לכארהה אפשר תנועה לכל סוג בעלי החיים, אולם הנחל מוצף ולא קיימים דרגשים המאפשרים תנועת בעלי חיים מצד לצד (באמצע ספטמבר 2018, עומק המים למרגלות המעבר הגיע עד 1 מ').

מדרום:

בחלקו המזרחי של דרום המסדרון, נמצא אקוודוקט בניו המהווה חלק מתעלת נחל מנשה. אורכו של האקוודוקט כ- 1230 מ'. בקצה המזרחי, קיים רוחב של 135 מ', בחורש צפוף של שיטה כחולה. האקוודוקט בניו כתעלת בטון, במקומות מסוימים התעלה יוצרת חומה מעל פנים השטח ובאחרים התעלה נישאת על עמודים ומאפשרת מעבר רגלי דרומה. מקצה האקוודוקט, משתרע מאגר נחל מנשה הייש בקיז. כאשר המאגר מוצף, רוחבו (מזרח-מערב) כ- 720 מ'.

מערב:

כביש 4. הכביש בקטע זה הינו כביש דו-מסלולי וሞア. רוחב רצועת הכביש כ- 30 מ'. התנועה בכביש סואנט. המעבר היחיד המאפשר את חציית הכביש הינו הגשר על נחל עדה. במועד הביקור בספטמבר 2018, התאפשר מעבר רגלי יבש מצד לצד. במעבר לא קיימים דרגשים המאפשרים תנועת בעלי חיים כאשר הנחל מוצף.

רוחב השטח המאפשר בפועל תנועת בעלי חיים לעבר שמורת שקע פלי"ם הינו כ-830 מ'.

מעבר נחל עדה בכביש 4. צילום: עמית מנדרסון
צילום: עמית מנדרסון

כבישים:

בתא השטח המذكور קיימים שני כבישים. האחד, מצומת אוור עקיבא לתחנת המיתוג והשני מס' 500 התעשייה קיסריה למתקן ביוב (כביש החסום לתנועת מטילים). אויר הכביש לתחנת המיתוג כ-430 מ' מהווכם 430 מ' החוצים את מרחב החולות והשאר צמודי דופן לתחנה.

תשתיות ברצועת המסדרון

תעלת נחלי מנשה:

לצד אקוודוקט הבני, התחום את המרחב מדרום, קיימת תעלת נוספת נססת המשמשת כנראא כתעלת עודפים המוליכה אל נחל עדה. תעלת זו הינה תעלת בטון חפורה בעומק מטרים אחדים, ובאזור כ- 1100 מ' חלקלם צמודי דופן לתחנת המיתוג – להלן). בסוף הקיז עדיין נמצאים מים רדודים בחלקים מהתעלה. מוערך כי התעלה מהוועה מכשול ממשוני לבעלי חיים קטנים, אך אינה מונעת מעבר של יונקים גדולים. התעלה אינה מגודרת.

קידוח מים מגודר. צילום: עמית מנדרסון
תעלת עופרים – מפעל נחלי מנשה. בצד שמאל
חומה סביב תחנת המיתוג. צילום: עמית מנדרסון

תחנת המיתוג:

תחנת המיתוג מהוות מובלעת בתחום רצועת המסדרון. המתקן מוקף חומת בטון גבוהה, בסיסיה שולבו פה ושם גדרים צרים עם רשת צפופהビו, שאינה מאפשרת מעבר בעלי חיים שרוחבם מעלה 2 ס"מ.

המתקן משלב תאורות לילה וממנו יוצאת שורה צפופה של קווי מתח גבוה לכיוון מזרחה – רצועת תשתיות שאורכה כ-1,400 מ' עד למסילה ורוחבה כ-120 מ'. קווי המתח אינם מטילים מגבלות מעבר קרקי, אך ככל הנראה קיים מפגע רעש ממשמעות.

הפרעות נוספות ברצועות המסדרון

גידור חקלאי:

שטחי כרמים ומטעים ברצועת המסדרון מוקפים בגדרות שלרוב אין מהוות הפרעה משמעותית לבני חיים. נמצאו גדרות חשמליות נמוכות (לא זהה אף גדר חשמלית מתפקדת) ובמספר מצומצם של חלקות גידור אינטנסיבי יותר – גדרות רשת אלכסונית/זקופות וגדרות תיל.

הגידור החקלאי האינטנסיבי ביותר זהה מרעה הבקר במערבacho בנימינה. גידור זה, יחד עם שייחיות פטל סבוכה, הופך את הגישה לשמורהacho בנימינה כמעט בלתי אפשרית לבני אדם, ומקשה גם על מעבר בעלי חיים כגון חזיריו בה.

השטח המוגדר במערבacho בנימינה משתרע על פני כ-60 דונם, סביבם כ-1280 מ' גדר בקר צפופה.

מבנים חקלאיים:

בשטח הנבדק קיימים מעט מבנים חקלאיים, בעיקר בארות וקידוחים מים. הבארות נמצאות רובן ככולן מצפון לנחל עדה, שטחן החקלאי מצומצם. בחלק מהמקומות זהה תאורה, אך מוערך שההשפעת מבנים אלו על בעלי החיים מזערית. קידוחי המים נמצאים בחולות, וקשריהם ככל הנראה למפעל נחלי מנשה. מדובר במתחמים מגודרים

באינטנסיביות, שטחן נע בין 300-600 מ"ר, כולל תאורת לילה וזיהום רעש. דרכי כורכר מובילות לקידוחים.

במרחב קיימים שני איזומים בולטים נוספים, התפשטות שיטה כחללה בעיקר בזירה החולות, ותנועת רכבי שטח בכל תחום החולות. התפשטות השיטה הכחלה פוגעת באיכות בית הגידול וסביר כי מונעת קיום של בעלי חיים חובבי חולות, יחד עם עידוד כניסה של מינים כולניים. רכבי השטח פוגעים בחיה ובצומח ומגבילים את אפשרות המחייה וה坦ועה בשטח.

איזומים נוספים

צוארי בקבוק מהותיים

01 בין תחנת המיתוג לנחל עדה: המרחק מפינת תחנת המיתוג לערוֹץ הנחל הינו כ- 80 מ', החצויים ע"י תעלת העוזדים של מפעל נחלי מנשה. מערב לתעלת העוזדים יש מטע מגודה.

02 בין תחנת המיתוג למ Lager נחלי מנשה: רוחב 290 מ'. שני קווי מתח חזקים את תא השטח המדובר.

הציר המרכזי - צוואר הבקבוק לאורך כביש 6, מצפון ומדרום למחלף עירון

מרחב זה מקשר בין אזור גבעות אלונה ורמת מנשה ובין השטחים הפתוחים ביובלי נחל חדרה.

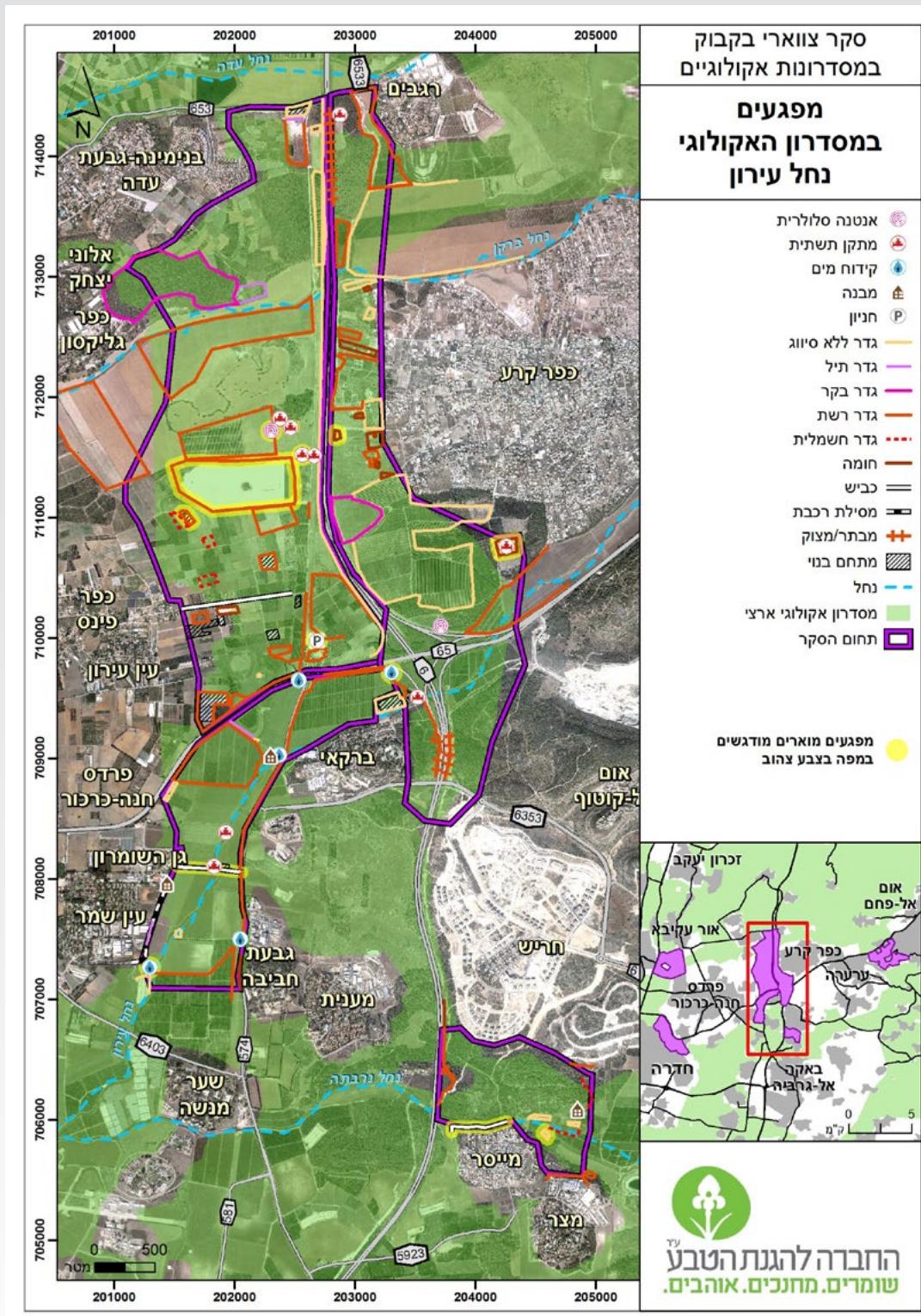
צפונית לנחל ברקן, השטח נחלק בין שטחי יער טבעי ובין אזורי מטעים בחלוקת חקלאיות קטנות ורבות. בין נחל ברקן למ Lager משמרות, עיקר השטח כולל אזורי כרמים וגידולי שדה ואילו מדרום למ Lager משמרות, מדובר בפסיפס נרחב של חלוקות חקלאיות קטנות (בפרט מטעים) ומשאר טבע מעטים.

כביש שש חוצה את נחל ברקן בגשר גובה, כך שערוֹץ הנחל מהווה מעבר אקולוגי.

מזרחה לכביש שש, באזורי אדמות כפר קרע, יש בעיקר חלוקות חקלאיות פרטיות (לרוב מטעי זיתים), לעיתים קרובות מגדורות. ד

רומית לאדמות כפר קרע, גוש גדול של מטעים מגודרים ויערKK"ל. מדרום לכביש 65 (כביש ואדי ערה) המרחב כלו הינו שטחים חקלאיים מעובדים. כמעט אפיקו הנחלים חדרה ועירון, כל תחום המסדרון הוא שטח יובשתי. בסמוך למחלף עירון מתקיים עבודות תשתיית נרחבות לקרהת הקמת מחלף.

רוחב המסדרון משתנה. יש בו חלקים אשר אינם מוגבלים ע"י פיתוח, וכן חלקים צרים בהם רוחבו הוא כמו פחות ממאותים מטרים (מפה 11).

השטח תחום במכשולים במספר כיוונים

מצפון:

כביש רגבים (כביש 653) תוחם את גבולו הצפוני של המסדרון. זהו כביש חד-מסלולי שהתנוועה בז'

דיליה

מצרחה:

מצפון לכביש 65 (כביש ואדי ערה) - היישוב כפר קרע. בשל דפוסי הפטוחות ביישוב זה, קו המגע בין האзор הבנוי לשטחים הפתוחים, אינו חד וברור, ויש פעילות אדם קבועה בשטחים המהווים חלק מתחום המסדרון.

מדרום לכביש 65 כביש שש מהווה את הגבול המזרחי של המסדרון. זהו כביש דו-מסלולי עם גדר הפרדה בין המסלולים וגדיר רשות התוחמת את רצעתה הכביש. קטע זה של הכביש אינו מואר בלבד (למעט אזור מחלף עירון).

מערב:

מצפון לכביש 65, רוב השטח שמערבה לכביש שש אינו מוגבל ע"י פיתוח, למעט צוואר בקבוק צר בין גבעת עדה לכביש שש, שם רוחב המסדרון הוא כ- 600 מ'. במרחבי שבין עין-עירון וכפר גליקסון. מדרום לכביש 65, השטח תחום מערב במצוואה אזורית מנשה ובקיבוץ עין-שמר.

כבישים:

המרחב נחצה לאורכו ולרוחבו ע"י שני כבישים ארציים מהירים:

- כביש 6 חוצה את המסדרון לכל אורכו. זהו כביש דו-מסלולי עם גדר הפרדה בין המסלולים וגדיר רשות התוחמת את רצעתה הכביש. קטע זה של הכביש אינו מואר בלבד (למעט אזור מחלף עירון).
- כביש 65 חוצה את המסדרון לרוחבו. זהו כביש דו-מסלולי עם גדר הפרדה בין המסלולים. רוחב רצעתה הכביש כ-30 מ'. חלקו של הכביש המת לחבר למחלף עירון, תחום בגדר רשות. قيمة תאורתليلה באזורי מחלף עירון וצומת משמר הגבול.

בין שני כבישים אלה קיים מחלף עירון, שמהווה קומפלקס סבוך של כבישים, גדרות ותאורות לילה, שטחו כ- 400 דונם. לאורק המחלף קיימת גדר רשות התוחמת את מרחב כביש 6.

תשתיות ברצעת המסדרון

בנוספ' לשני עורקי התחבורה הארץים, המרחב מכיל כבישים נוספים:

- כביש אורך מדרום לכביש שש- כביש 574, כביש חד-מסלולי סואן, הנמצא בימים אלו בתחום הרחבה. רוחב רצעתה הכביש כ-30 מ'.
- כביש הגישה לחריש, הנמצא בתחום הרחבה לכביש דו-מסלולי סואן. עבודות פיתוח בחריש מייצרות מטודי רוש ואבק נוספים.
- כביש הגישה למועצה האזורית מנשה ותחנת דלק הבנויה בגדתו המזרחית של נחל עירון בצד דרכיביש זה. הכביש מואר בלבד, אם כי התאורה נמוכה יחסית ומופנית לעבר הכביש עצמו. לאורק כביש הגישה קיימת שדרת עצים בלב שטח גידולי שדה, המהווה נקודת צפיפות טובה לעופות דורסים על המתרחש בשטח ועל כן מהוות איום לפועלות זוחלים באזורי, שאופיו הטבעי אינו מיוער.
- דרך עפר לאורק נחל עירון, מתחנת הדלק שבתחום המסדרון לכיוון עין שמר, בה מתנהלת תנועה ערה למדוי.
- דרך המוביל מצפון לכביש 65, במקביל לכביש 6 וממערב לו. מדובר ברצעת תשתיות לאורק מוביל המים הארץ ובה דרך כורכר עבירה לכל רכב הנמצא בשימוש חקלאי תמיד.

תשתיות נוספות

- מאגר משמרות – זו הפעעה המרכזית מצפון לכביש 65. מאגר זה הינו מאגר ענק בשטח 335 דונם, באורך 950 מ' וברוחב 370 מ', הניצב לציר המסדרון. רוחב השטח הנותר בין המאגר ובין כביש 6 הינו 195 מ' בלבד.

- תחנת משנה של חברת החשמל – התחנה ביער בין כפר קרע למחלף עירון מוקפת בתאורה אינטנסיבית.

- אנדרטת משמר הגבול – אתר הנצחה חיל, מגודר ומואר בלילה. באתר מתקיים אירועים מדי פעם.

- ריבוי גדרות סביב חלקיות פרטיות באדמות כפר קרע, וכן מצפון לנחל ברקן. גידור אגרסיבי נראה סביב מטעי קיבוץ ברקאי שבין נחל עירון לכביש 65, המשולב בתעלת ניקוז מובנת בדופן המזרחית של כביש 574.

- מוקדי פיתוח מדרום לכביש 65: קיבוץ ברקאי, בסיס צבאי, מפעל גלעם, תחנת דלק, קיבוץ מענית ומרכז הסמינרים גבעת חביבה.

גידור ותאורה סביב אנדרטת משמר הגבול.
צילום: עמית מנדרסון

מפעל שמן לשעבר – מהוות מעין "פְּקָק" במסדרון. צילום: עמית מנדרסון

גידור חקלאי בדרום רצעת המסדרון. צילום: עמית מנדרסון

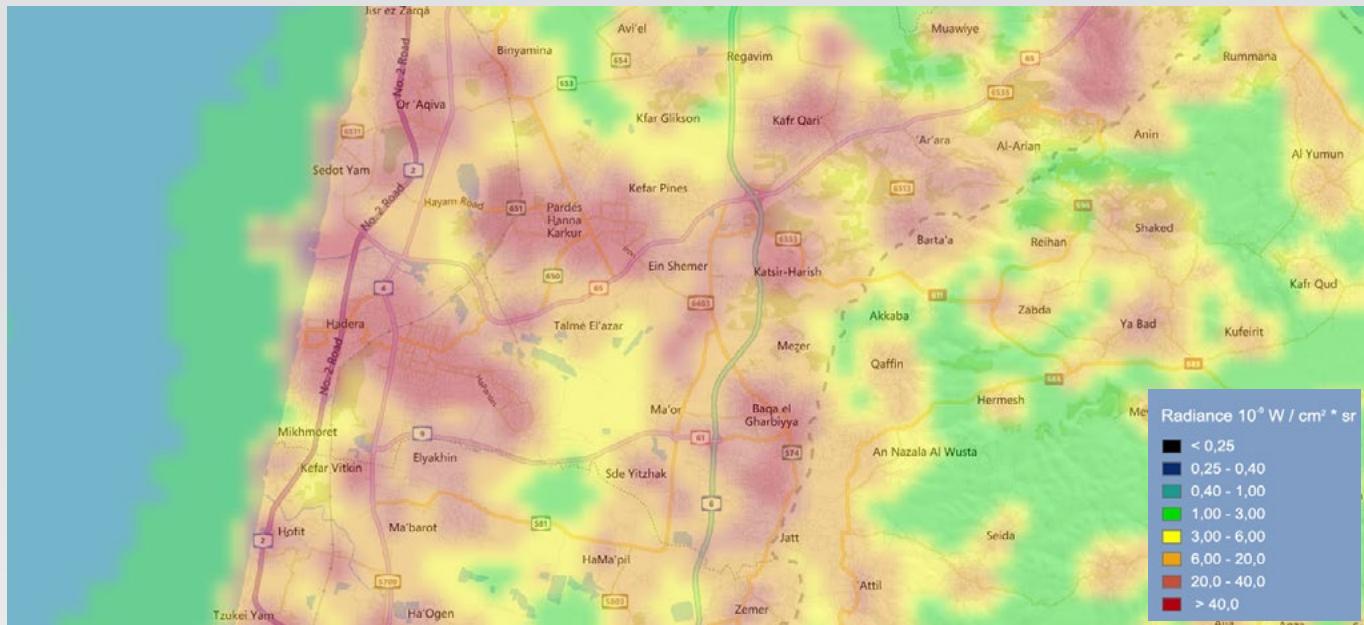

תחנת הדלק בגdet נחל עירון.
צילום: עמית מנדרסון

הפרעות נוספות ברצעת המסדרון

זיהום אור:

האזור כולו סובל מהשפעה ניכרת של זיהום אור בעוצמות בינוניות, ובפרט אזור מחלף עירון סובל מזיהום אור גבוה בהשוואה לשאר השטחים שנבחנו.

מפה 12: זיהום אור במרחב, נתוני נאס"א, אפריל 2018. (ירוק=חושן, אדום=זיהום או גובה).

01 מצפון לכביש 65 צואר הבקבוק המרכזי הינו המרוחה הצר שבין מאגר משמרות לכביש 6 (רחובבו 195 מ').

**צווארי
בקבוק
מהותיים**

02 צואר בקבוק נוסף נמצא באזורי מפעל שחם, בקצה הצפוני של המסדרון. המפעל אמן נסגר, אולם הוא עדין מחלק את המסדרון לשני צירים, המזרחי ברוחב 165 מ' והמערבי ברוחב 310 מ'.

03 מזרח לכביש 6, ריבוי הגדרות, מצמצם את רוחבו במספר נקודות מתחת ל-20 מטרים. בפרט, הגדר סביב המטעים בין כפר קרע למחלף עירון למשה מרוקנת את המסדרון מתוכנו.

04 גידור נוסף סביב השטחים החקלאיים לאורך נחל עירון פוגע באפשרות של בעלי חיים לנצל את ערוץ נחל עירון לציר מעבר בין השטחים הסמוכים לכפר קרע ובין השטחים של יער עירון וմבואות ברקאי.

05 מדרום לכביש 65, צואר הבקבוק המרכזי הינו מפגש נחל עירון עם כביש 574. לבני החיות אין אפשרות לעبور את הכביש מצפון לנקודתה זו בגין גידור מטעים אנרגטי ותעלת בטון צרה ואילו מדרום נמצא קיבוץ ברקאי. יש לציין כי בנקודתה זו קיים דרגש מוגבה המאפשר תנועה גם כאשר הנחל מוצף במידת-מה.

הציר המזרחי - צוואר בקבוק אום אל-פאחם - ערערה

מרחב זה מהווה את המוצא הצפוני לרצף השטחים הפתוחים בין אום אל-פאחם לערערה וקציה.

זהו מרחב הררי החוצה ע"י מספר ערוצים عمוקים, אם כי לרוב לא מצוקים. לאורך ערוצי הנחלים יש חלונות חקלאיות, דרכי עפר ומספר שכונות מגורים ואילו מדרונות ההרים לרוב מכוסים ביער או בחורש טבעי. בלב השטח יש מובלעת של 225 דונם – שכונת עין אל-مولקה של אום אל-פאחם (מפה 13).

רוחבו של המסדרון חלק הצר (לאורך ואדי מועלקה ונחל שריה תחתון) 1.2 ק"מ.

השטח חחום במכשולים במספר כיוונים

מצפון-מערב:

כביש 65 (כביש ואדי ערעה). זהו כביש דו-מסלולי סואן מאד עם גדר הפרדה בין המסלולים. בקטע זה, הכביש אינו מואר, למעט בקרבת צומת מי-עמי. מדרום לכביש 65 ובצמוד אליו יש שני כפרים הנחשבים לשכונות מנותקות של אום אל-פאחם, ח'רבת רובהה במזרח ו"אל-בייר דרום" במערב.

ממערב:

העיר אום אל-פאחם וקטע מכביש 6535 (כביש מי-עמי). זהו כביש חד-מסלולי שאינו מואר, אך משרת את השכונות הדרומיות באום אל-פאחם ולבן התנועה בו סואנת.

מדרום-מזרח:

הכפר אל-עריאן וגידור סביב השטחים החקלאיים של מי-עמי.

מדרום-מערב:

שכונות הקצה של ערערה – ואדי אל-קצב (בצפון) וח'יר צאקר (בדרום). קיימ רצף ביןוי זוחל בערוץ ואדי ח'יר צאקר ובפתחת נחל שריה, המנתק את מרחב המסדרון משטחים כלואים בין ערערה לעין א-סלה.

תשתיות ברצועת המסדרון

כביש 6535 למי-עמי, שהינו כביש סואן.

הפרעות ברצועת המסדרון

ההפרעה העיקרית - בניית בלתי מוסדרת:

- בנייתו זוחל לאורך ערוץ נחל שריה, בין שכונת מועלקה ובין שכונת ואדי אל-קצב בערערה. בניית חדשה ממזרח לשכונת ואדי אל-קצב, חוסמת את הנחל לכל רוחבו ומתעלת את המים למערב מים צה.
- בנייתו דומה קיים ממזרח לשכונת מועלקה, לצד כביש הגישה לאום אל-פחם.

גידור:

- בין שכונת מועלקה ובין שכונת ואדי אל-קצב בערערה קיים אזור מבני משק חקלאיים וגידור חקלאות חקלאיות המשלב קירות בטון.
- גידור חקלאי נוסף, כולל חוות באהה, קיומם במעלה ערוצי נחל שריה וואדי מועלקה.
- במערב השטח יש גידור בטחוני סביר אדמות מי-עמי, המונע מעבר בעלי חיים גדולים.

בנייה חדש החסום את ערוץ נחל שריה בפאתי שכונת ואדי אל-קצב.

צילום: עמית מנדרסון

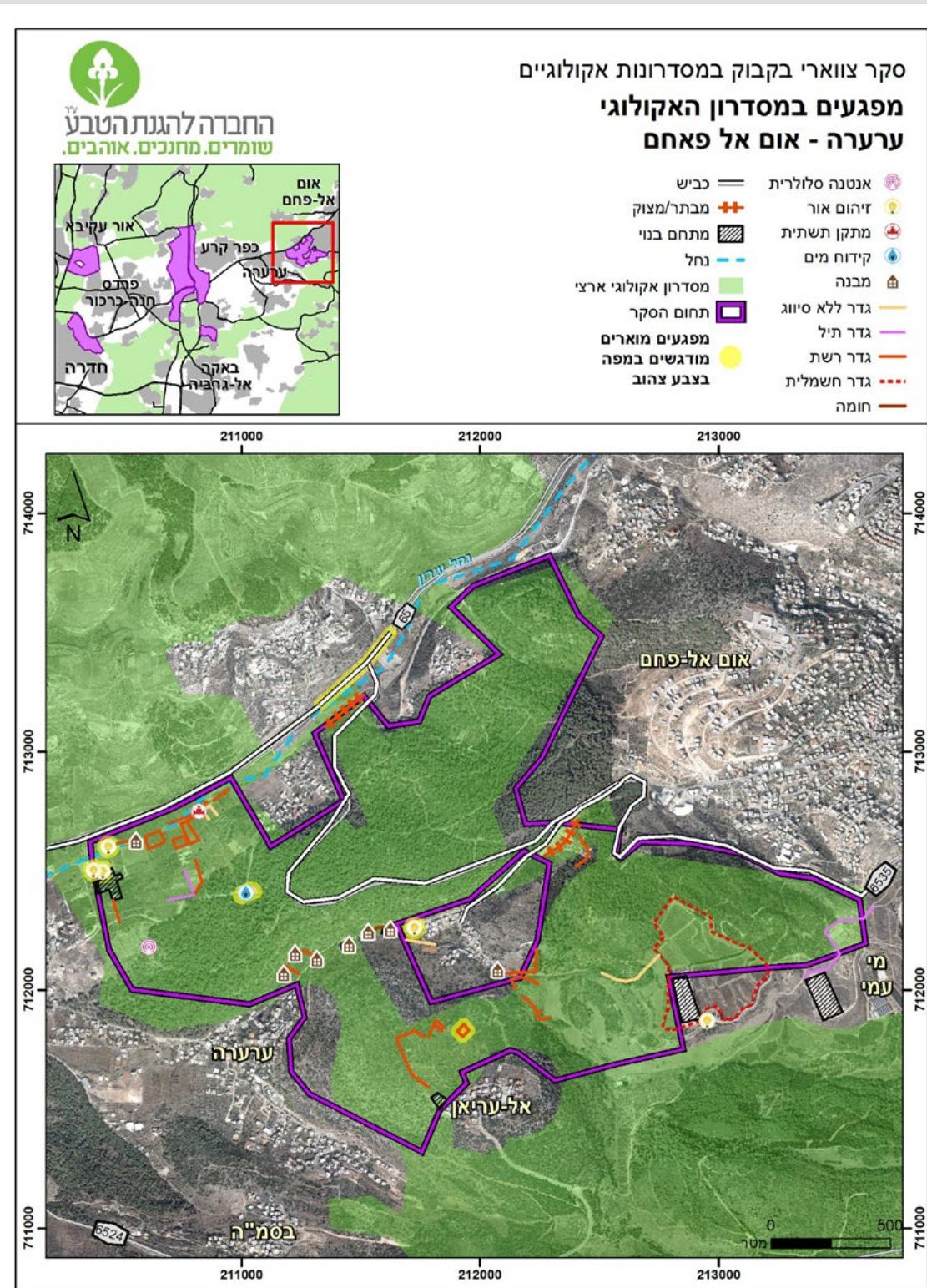
גדר בטחונית סביר שטחי החקלאות של מי-עמי.

צילום: עמית מנדרסון

צוארי בקבוק מהותיים

- 01** צואר בקבוק המרכזי הינו הבינוי והפיתוח הזוחלים לאורך ציר ואדי מועלקה ונחל שריה תחתון. דפוסי הבינוי הנשענים על דרך לאורך הנחל, יוצרים נתק כמעט מוחלט בין השטחים הפתוחים משני עברי הנחל, ומתעלמים את מעבר בעלי החיים לרצועות צרות שרוחבן עשרות מטרים בלבד.

- 02** צואר בקבוק נוסף נמצא באזורי מפעל שחם, בקצה הצפוני של המסדרון. המפעל אמן נסגר, אולם הוא עדין מחלק את המסדרון לשני ציריהם, המזרחי ברוחב 165 מ' והמערבי ברוחב 310 מ'.

מפה 13: מגעים במסדרון האקולוגי בין ערערה לאום אל-פахם

**נקודה
מרכזית**

מצבו של המסדרון הארץ במחוז חיפה נחשב נכון המשכו מדרום במחוז מרכז. זאת מכיוון שהוא נשען על מספר זרועות (שלושת הצירים שניסקרו כאן), אשר כולם נראים עדין אפשרות מעבר של מגוון בעלי חיים. עם זאת, הסקר מעלה שכל שלושת הצירים הללו מצטמצמים והולכים כתוצאה משילוב השפעות כבישים, מסילות, בניה וגידור (מפות 10,11,13).

סיכום

סטטוטוריקה מול פרקטיקה

הចורך בניהול מסדרונות אקולוגיים

נוקי רכבי שטח. צילום: עמית מנדלסון

סטטוטוריקה מול פרקטיקה - הצורך בניהול מסדרונות אקולוגיים

בעבודה זו בחנו מכנשולים לתקודם של מסדרונות אקולוגיים במספראזורים בארץ, המכשולים כוללים פרישת כבישים וקווי תשתיות, גידור חקלאי אינטנסיבי, בנייה בלתי חוקית, פעילות מטאורית ועוד. העבודה מאירה פער שקיים בין שטח המסדרון המקורי לשטחו בפועל. גם אם מבחינה תכנונית המסדרון שנבחן עדין פתוחים, יש הפרעות רבות ש"סקופות" למערכת התכנון ושמאיימות על תפקוד המסדרון.

מגורים, אזורי תעשייה ומסחר, אזורי תעסוקה, כבישים חדשים, כמו גם מבני תשתיות, מאגרים ומתקנים נוספים בשטחים פתוחים מקבלים התייחסות במסדנות תכנון והנחיות לצמצום ההשפעה שהם גורמים. אולם פועלות כגון גידור, שהן בעלות השפעה משמעותית על בעלי החיים, נעשות בשטחים הפתוחים כמעט ללא הגבלה ופיקוח. כמו כן, ישנן הפרעות שלא מתקבלות כל התייחסות במערכת התכנון כגון: עדפי עפר ופסולת בניין שמוצאים את דרכם לשטחים הפתוחים, וכן בנייה לא חוקית ולישות לשטחים פתוחים. על פי דו"ח מברק המדינה עד לשנת 2015 יש במצבם כ-800,000 עברות של תכנון ובניה לרבות השטלוות על יותר ממיליאון דונם של מקרקעי ישראל (כ-4.5% משטח המדינה).

כתוצאה לכך, גודלם האפקטיבי של חלק משטחי המסדרונות, הוא מצומצם בהרבה מזה המופיע במפות. כפי שפורסם בדו"ח, גם כאשר שטחי המסדרונות מסווגתים בתכניות כשטחים פתוחים, אין הנחיות מחיבות לניהול שטחים אלה אשר יבטיחו את תפקודם כסדרונות. כתוצאה לכך, תא שטח אשר בתכניות נראית כשטח פתוח, בפועל עשוי להיות בלתי ראוי למינים רבים.

לפי רשות הטבע והגנים (רותם וחוב' 2015), רוחב מסדרון צריך להיות לפחות מ-800 מטר על מנת שיאפשר מעבר של יונקים גדולים אוכלי עשב, ולפחות 400 מ' על מנת שיימשש טורפים גדולים. לפי נתוניים אלה, כבר ביום חלק גדול מהסדרונות שסקרנו הינם בעיתיות לחلك בעלי החיים.

חיצית מסדרון היא אתגר עבור בעלי החיים, ולא כל פרט שמניע למסדרון אכן מצליח לחצות אותו, להתבסס בצדיו השני, להעמיד בו צאצאים ולקיים דור המשך. לא ידוע מה אחוז המעברים המוצלחים (המסתיימים בהעמדת צאצאים פוריים), אך ברור שכדי להגדיל את הסיכויים למעברים כאלה, יש לשמור על שטחי המסדרונות נטולי הפרעות שירתוו את בעלי החיים מלהתקרב אליהם

סתוטותודית

השמירה על המסדרונות האקולוגיים דורשת פעולה בשני אפיקים:

הגדרה מרחיבית של שטחי המסדרונות אלה, וביצעת מערך הנחיות להתנהלות בהם. התייחסות הסטוטורית מתרכשת בשלוש רמות:

1. רמה ארצית- תם"א 1/35 והתקנית אסטרטגית לשטחים פתוחים. מינהל תכנון מקדם את התקנית האסטרטגית לשטחים פתוחים והוא נועדה להתווות את אופן הסתכליות ואת דרכי הפעולה השונות לשמירה על שטחים פתוחים ולהגנה על בית גידול ומדרונות אקולוגיים. כמו כן, היא עתידה לשמש ככליה התקנוני המרכזי לשמירת מעמדם של השטחים פתוחים כאזוריים מוגנים לשנים רבות קדימה.

2. רמה מחוזית- פרוט וධוק המסדרונות האקולוגיים הארציים בתמ"א 35 / 1 בתוך תכנית מחוזית חלקית. בשונה מהמדרונות האקולוגיים הארציים שמוצגים במסורת תם"א 35 תיקון 1 באופן סכמטי, תכנון ברמה המחוזית יכול לתת למדרונות מסוימות אקולוגית והתייחסות לשטחים חשובים לקישוריות ברמה המחוזית, ולהנחות את אופן השמירה עליהם.

3. רמה מקומית- פרוט וධוק המסדרונות האקולוגיים בתכניות הכלולניות במוסדות האזוריות. תהליך ההכנה, הדין והאישור של תכניות המתאר הכלולניות מהו צומת קבלת החלטות שאין עורך לחשיבותו, ושעטיד להשפיע באופן מכריע על התקנון העתידי של המרחב הבניי והפתוח בישראל. עד כה עיקר הפעולות בתכנון הכלולני הייתה ביישובים עירוניים, אך בשנים הקרובות צפוי מינהל התקנון להוביל מהלך רחב של הכנת תכניות כלולניות למוסדות האזוריות. בשונה מהרמה הארצית שבה התשריטים שורטטו בצורה סכמטית בקנה-מידה ארצית, והם חסרים התייחסות לשטחים חשובים לקישוריות ברמה המקומית, התקניות הכלולניות במוסדות האזוריות מהוות הזדמנות להשגת תכנון מקומי המKENה הגנה לשטחים בעלי חשיבות לקישוריות המקומית והאזורית, שלא מוגנים ע"פ התקמן.

מסקנות עבודה זו הן שבתוර הגדרות התקנון, צוואיי בקבוק שהם קרייטיים במילוי המשך תפקודם של המדרונות האקולוגיים ושמופו כאן, צריכים להיות במעמד של שטחים מוגנים, על מנת לספק הגנה ברמה גבוהה, אשר תבטיח את המשך תפקודם התקון.

הגדרת גוף המנהל את השטח באופן שמאפשר שמירת טבע וחקלאות, כולל פיקוח ואכיפה.

למרות חשיבותם של המסדרונות, אין גוף האחראי על המשך תפקודם. כתוצאה מכך נוצרים מצבים בהם מסדרונות חשובים הולכים ונחסמים. לדוגמה, השטח בין ערערה לאום אל-פאחם, אשר למרות שמסומן במסדרון אקולוגי בתמ"א 1/35, הוא מקוטע בהפרות בניה וגידוה. ללא ניהול, שטחי המסדרונות הולכים ומבדים את יכולתם למלא את תפקידם האקולוגי. לפיכך יש הכרה בפיתוח מגננון לניהול שטחים אלה, אשר יבטיח את המשך תפקודם. שטחי המסדרונות הם מטבעם שטחים פתוחים המנוהלים ע"י גופים שונים למטרות שונות, וחלק מהם פעיל בשטחים חקלאיים. גם אם טובעת ההגנה הסטטוטורית על שטחי המסדרונות יוגדרו הנחיות להתנהלות בהם, יכולתם של שטחים אלה לתפקד מבחינה אקולוגית תלויה בקיומו של גוף מנהל, שיבטיח שכן יתקיימו בהם התנאים הנחוצים.

התפקיד המורכב של ניהול שטחי המסדרונות דורש גוף בעל סמכויות ויכולות ברמה הארץית, עם מערך פיקוח והיקרות עם השטח. לדעטנו הסירת הירוקה היא גוף המсужден לבצע את התפקיד המורכב, זאת תוך התאמות למשימות הנדרשות. לפי המתווה שלנו, פועלות הסירת הירוקה בשטחי המסדרונות תוכנן ע"י מנהלת הכללת את המועצות האזורי, משרד החקלאות, רשות הטבע והגנים ובעלי עניין נוספים. המנהלת תהיה הגוף המקבע שתתוווה את מדיניות הניהול.

לאור היקף הפעולות והסמכות של הסירת הירוקה לדעטנו היא תוכל להיות הגוף המבצע את ניהול המסדרונות האקולוגיים זאת בליווי מקצועי של רט"ג, משרד החקלאות והמועצות האזוריות.

הסירת הירוקה - היחידה הארץית לפיקוח בשטחים פתוחים

בשנת 1976 מינה שר החקלאות אהרון אוזן ועדת בראשות מאיר זורע, מנהל מינהל מקרקעי ישראל, שנועדה לבדוק את ההשתלטות על אדמות המדינה. הוועדה ממליצה להקים יחידה לפיקוח ושמירה על שטחים פתוחים בראשות שמורות הטבע

פעילותה של הסירת הירוקה נעשית באמצעות פקחים בפריסה ארצית פעילות זו מתבצעת בשטחים פתוחים בלבד, ובינם שטחים חקלאיים ושטחי מרעה. מדיניותה נקבעת על-ידי ועדת מנכ"ל משרד ראש הממשלה ופעילותה מבוקרת על-ידי ועדת חשבים המתכנסת, פעמיים בשנה.

באישור מס. 6014 של הממשלה מיום 20/08/1995 נקבע כי:

א) בהתאם לסעיף 30 לחוק יסוד: הממשלה, להעבור לשור לאיכות הסביבה את הסמכויות הננותות לשר החקלאות ואת החובות המוטלות עליו לפי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ב-1992 (להלן – החוק).

ב) לשנות, לעניין החוק את התואר שר החקלאות לתואר שר לאיכות הסביבה.

ג) לאמץ את המלצות הוועדה שמונתה על-ידי ראש הממשלה ביום ד' בתמוז התשנ"ה (02/07/1995), ובהתאם לכך:

א) להמשיך את הפעלת היחידה לפיקוח בשטחים פתוחים (להלן – הסירת הירוקה) במסגרת רשות שמורות הטבע.

ב) להקים ועדת מנכ"לים בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה ובהתתפות המנכ"לים של משרד החקלאות, איכות הסביבה, פנים, בטחון, אוצר, משפטים, מינהל מקרקעי ישראל וכן קרן הקיימת לישראל, הסוכנות היהודית ורשות שמורות הטבע. הוועדה תתאמם את פעולות ה"סירת הירוקה", ותבטיח את המשך מלאכת האכיפה המבוצעת על-ידי, בהתאם לסמכוויות החוקיות שניתנו לפקחיה.

"הסירת הירוקה" היא ייחידה עצמאית של רשות הטבע והגנים, וכפופה לגופים הבאים:

- קרן קיימת לישראל - הסדרת מרעה ביערות, מניעת נזקים ליערות והחרושים כתוצאה מרעה בלתי חוקית, פינוי מיערות קק"ל ואיתור שטחים לניטעות
- משרד הפנים - איתור בנייה בלתי חוקית בשטחים פתוחים
- משרד הביטחון - טיפול בהסגות גבול (רעה בלתי חוקית, בנייה במחוברים וಗניבות) בשטחי אש
- משרד החקלאות - הסדרת מרעה בשטחים פתוחים ואכיפת פקודת היערות
- מינהל מקרקעי ישראל - טיפול בעיבוד לא חוקי של אדמות מדינה, מניעת כרייה בלתי חוקית, הסדרת שטחים מרעה, צו מנהלי, תיקים לסלוק יד
- המשרד להגנת הסביבה - אכיפת חוק איסור נהיגה בחוף הים
- מקורות - פיקוח על תווואו המוביל הארצי
- רשות הטבע והגנים – פקחי הסירת הירוקה הם גם פקחי הרשות- פינוי פולשים משמרות טבע וגנים לאומיים, השתתפות במבצעים, ספירת בעלי חיים, ופיקוח שריפות וציד
- מע"צ - טיפול בשלטים שהוצבו בנגדו לקבוע בחוק הדרכים (שילוט) התשכ"ו - 1966

בהתאם לרשימת החוקים שללן:

- א) חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1988;
- ב) חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969 - ביחד עם חוק מינהל מקרקעי ישראל, התשכ"ז-1960;
- ג) חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981;
- ד) חוק ההתיישבות החקלאית (סיגים לשימוש בקרקע חקלאית ובמים), התשכ"ז-1967;
- ה) חוק התכנון והבנייה התשכ"ה-1965;
- ו) פקודת המכרות;
- ז) חוק להגנת הצומח (נזקי עיזים), התש"ו-1950;
- ח) תקנות 74 ו-125 לתקנות ההגנה (שעת חרום);
- ט) פקודת מחלות בעלי חיים (נוסח חדש) התשמ"ה-1985;
- י) חוק המים, התשי"ט-1959;
- יא) חוק הדרכים (שילוט), התשכ"ו-1966;
- יב) חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984;
- יג) פקודת הרועים, 1946;
- יד) חוק למניעת שריפות בשדות, התש"ו-1949;
- טו) פקודת היערות והתקנות שהוצאו מכוחה

מקורות

- אחירון-פרומקין ת. (עורכת) 2012. קיטוע בתי גידול על ידי תשתיות תחבורה: מדריך לאייתור קונפליקטים ולתכנון פתרונות. החברה הלאומית לדריכים
- האן ובלבן 2010. מדריך לתכנון וניהול תשתיות טבע עירוני מדריך לתכנון וניהול תשתיות טבע עירוני. מכון דש"א.
- יושע 2018. פילוט לניטור התנגשות עופות בקוו מתח עליון בעמק יזרעאל- דוח מסכם. חברת חשמל, רשות הטבע והגנים, החברה להגנת הטבע, המשרד להגנת הסביבה.
- לבין וחוב' 2017. זיהום אור וצמצומו. רקע מדעי, תМОנת מצב ודרך פעולה אפשריות. סיכום ותובנות של ועדת מומחים. האגודה הישראלית לאקוולוגיה ולמדעי הסביבה.
- רותם 2011. פרק אקוֹנוּגִי בתוך: השכרת קרקע לחקלאות לטוח קצר והשפעותיה האקוֹנוּגִיות: מקרה חולות הנגב המערבי. בן-ישראל א. ורמן א. מכון דש"א ורשות הטבע והגנים
- Kight, Saha, Swaddle. 2012. Anthropogenic noise is associated with reductions in the productivity of breeding Eastern Bluebirds (*Sialia sialis*). Ecological Application 22:1989–1996
- Morin, et al. 2018. The truth about cats and dogs: Landscape composition and human occupation mediate the distribution and potential impact of non-native carnivores. Global Ecology and Conservation 15.
- Reijnen et al. 1996. The effects of car traffic on the density of breeding birds in Dutch Agricultural Grasslands. Biological Conservation 75:255-260.
- Ware et al. 2015. A phantom road experiment reveals traffic noise is an invisible source of habitat degradation. Proc Natl Acad Sci USA 112:12105–12109.
- <https://www.lightpollutionmap.info/#zoom=4&lat=5759860&lon=1619364&layers=B0FFFFTFFFF>

---

www.teva.org.il
